

Opetussuunnitelma 2015-2016

VASKIVUOREN
LUKIO

Johdanto	6
1. LUKIOIDEN TOIMINTAA OHJAAVAT ASIAKIRJAT	6
1.1. Valtakunnalliset säädökset ja paikalliset suunnitelmat	6
1.1.1 Paikallinen opetussuunnitelma	7
1.1.1.1 Vaskivuoren lukion opetussuunnitelman kehittäminen	7
1.1.2 Lukuvuosisuunnitelma	7
2 LUKIOKOULUTUKSEN TEHTÄVÄ JA ARVOPERUSTA	8
2.1 Vantaan lukioiden perustehtävä	8
2.1.1 Vaskivuoren lukion perustehtävä	8
2.2 Arvoperusta	8
2.2.1 Vaskivuoren lukion arvoperusta	8
2.3 Vantaalaiset linjaukset	9
2.3.1 Vaskivuoren lukion visio ja vision osat	10
3 TOIMINTAKULTTUURI	11
3.1 Toimintakulttuurin määrittely	11
3.2 Oppimiskäsitys ja opiskeluympäristö	12
3.3 Yhteistyö	12
3.3.1 Toisen asteen oppilaitosten yhteistyö	12
3.3.2 Yhteistyö muiden oppilaitosten ja sidosryhmien kanssa	13
3.3.3 Kansainvälinen yhteistyö	13
3.4 Opiskelijan osallisuus ja opiskelijakuntatoiminta	14
3.5 Toiminta turvallisuuden ja terveiden elämäntapojen edistämiseksi	14
3.6 Tasa-arvo suunnitelma	14
4 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	14
4.1 Opintojen rakenne	14
4.2 Painotukset ja opiskelijavalinta	15
4.3 Tuntijako ja jaksojärjestelmä	15
4.3.1 Musiikkilukio	15
4.3.2 Tanssilukio	16
4.3.3 Medialinja	17
4.3.4 Vaskivuoren lukion tuntijako	18
4.4 Koeviikkojärjestelyt	22
4.5 Itsenäisen opiskelun periaatteet	22
4.6 Etäopiskelu	22
4.7 Vieraskielinen opetus	22
5 OPISKELIJAN KANNUSTAMINEN JA TUKEMINEN	22
5.1 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö	22

5.2 Ohjauksen järjestäminen.....	23
5.2.1 Tukiopetus	24
5.2.2 Nivel- ja tukikurssit	24
5.2.3 Tutor-opiskelijat	24
5.3 Opiskeluhoito.....	24
5.4 Opiskelun erityinen tuki.....	26
5.4.1 Lukiseula ja matikkahaavi.....	26
5.5 Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus	27
5.6 Tentit, oppiaineen erilliset kuulustelut	28
6 OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI.....	28
6.1 Kurssisuorituksen arviointi	28
6.2 Kurssin itsenäinen suorittaminen	28
6.3 Arvioinnin merkintätavat.....	29
6.4 Oppimisvaikeuksien huomioon ottaminen arvioinnissa	29
6.5 Opintojen etenemisen seuranta.....	30
6.6 Hyväksytyn kurssiarvosanan korottamismahdollisuus.....	30
6.7 Hylätyn kurssiarvosanan suorittaminen	30
6.8 Osaamisen tunnustaminen.....	30
6.9 Oppimäärän vaihtaminen.....	31
6.9.1 Vieraan tai toisen kotimaisen kielen oppimäärän vaihtaminen.....	31
6.9.2 Matematiikan oppimäärän vaihtaminen	31
6.10 Suomi toisena kielenä.....	32
6.11 Oppiaineen oppimäärän arviointi	32
6.11.1 Päättöarvosanan korottaminen	33
6.12 Päättötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet	33
6.13 Arvioinnin uusiminen ja oikaisu	33
6.14 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	34
6.15 Huoltajille tiedottaminen.....	34
7 OPPIMISTAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT	34
7.1 Aihekokonaisuudet.....	34
7.1.1 Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys	35
7.1.2 Hyvinvointi ja turvallisuus.....	35
7.1.3 Kestävä kehitys	35
7.1.4 Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus	35
7.1.5 Teknologia	35
7.1.6 Viestintä- ja mediaosaaminen.....	36
Oppiainekohtaiset osuudet, tavoitteet, sisältö, työtavat ja arviointi	36
7.2 Äidinkieli ja kirjallisuus.....	36

7.2.1 Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä	36
7.2.2 Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä	44
7.3 Toinen kotimainen kieli	49
7.3.1 Ruotsi	49
7.4 Vieraat kielet	59
7.4.1 Englanti	63
7.4.2 Ranska	67
7.4.3 Saksa	75
7.4.4 Venäjä	87
7.4.5 Espanja.....	92
7.5 Matematiikka	98
7.5.1 Matematiikan pitkä oppimäärä	99
7.5.2 Matematiikan lyhyt oppimäärä.....	107
7.6 Biologia	113
7.7 Maantiede	118
7.8 Fysiikka	124
7.9 Kemia.....	130
7.10 Uskonto.....	135
7.10.1 Evankelis-luterilainen uskonto	136
7.10.2 Ortodoksinen uskonto	139
7.10.3 Islamin uskonto	141
7.10.4 Katolinen uskonto	145
7.10.5 Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkon uskonto	148
7.11 Elämäkatsomustieto	150
7.12 Filosofia.....	155
7.13 Historia.....	159
7.14 Yhteiskuntaoppi	166
7.15 Psykologia	170
7.16 Terveystieto.....	175
7.17 Musiikki	179
7.17.1 Musiikki yleislukiossa	179
7.17.2 Musiikki musiikkilukiossa	190
7.18 Tanssi	203
7.18.1 Tanssi tanssilukiossa	203
7.19 Kuvataide	208
7.20 Liikunta	215
7.21 Opinto-ohjaus	221
7.22 Muut soveltavat kurssit.....	225

7.22.1 Tietotekniikka	225
7.22.2 Media.....	226
7.22.3 Teatteri	229
7.22.4 Muut kielet	232
7.22.5 Yhteistoiminnalliset kurssit	232
7.22.6 Urheiluvalmennus	237
7.22.7 Muita kursseja	238
8 Liitteet.....	238
8.1 Vaskivuoren lukion järjestyssäännöt	238
8.2 Kielten opiskelun mahdollisuuksia kuvaava kaavio.....	242
8.3 Kielitaidon tasojen kuvausasteikko	242
8.4 Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (955/2002)	255
8.5 Opetushallituksen suositus lukiokoulutuksessa opiskelevien maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen perusteiksi	261

Johdanto

Tämä nuorten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman yhteinen osa on päivitys syksyllä 2005 käyttöön otettuun opetussuunnitelman yhteiseen osaan. Päivityksessä on otettu huomioon paikallisten muutosten lisäksi lainsäädännön uudistukset sekä opetussuunnitelman perusteisiin tulleet lisäykset ja muutokset. Vaikka tiedossa on, että lukiokoulutuksen valtakunnallinen opetussuunnitelmauudistus on tulossa siten, että uudet paikalliset opetussuunnitelmat voidaan ottaa käyttöön koko lukiokoulutuksen osalta 1.8.2016 lukien, Vantaalla katsottiin nyt aiheelliseksi tarkistaa voimassa oleva Vantaan lukioiden yhteinen opetussuunnitelmaosuus. Tässä yhteisessä opetussuunnitelmaosuudessa määritellään kaupunkitasoiset linjaukset lukiokoulutuksen järjestämisessä sekä vantaalaisten lukioiden toimintakulttuuria, opetuksen toteuttamista, opiskelijan kannustamista ja tukemista, opiskelijan arviointia ja aihekokonaisuuksia koskevat yhteiset toimintaperiaatteet. Suomenkieliset lukiot ottavat huomioon lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissaan tässä opetussuunnitelmassa yhteisesti määritellyt asiat.

Koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelma on kursivilla. Luku opiskelijan arvioinnista (luku 6) sisältää sekä koulutuksen järjestäjän että Vaskivuoren lukion opetussuunnitelmatekstiä.

1. LUKIOIDEN TOIMINTAA OHJAAVAT ASIAKIRJAT

1.1. Valtakunnalliset säädökset ja paikalliset suunnitelmat

Valtakunnalliset säädökset ja paikalliset koulutusta koskevat suunnitelmat muodostavat lukio-opiskelua ohjaavan kokonaisuuden. Näitä ovat:

- *Lukiolaki ja –asetus*
- *Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta*
- *Valtioneuvoston asetus koulutuksen arvioinnista*
- *Nuorisolaki*
- *Lastensuojelulaki*
- *Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta*
- *Lukion opetussuunnitelman perusteet*
- *Vantaan kasvatus- ja koulutuspoliittinen ohjelma*
- *HYVIS - Vantaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2013–2016*
- *Sivistystoimen arviointisuunnitelma*
- *Vantaan tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön suunnitelma 2013–2016*
- *Vantaan lukioiden yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma*
- *Vantaan nuorten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman yhteinen osa*
- *Vantaan lukioiden lukiokohtaiset opetussuunnitelmat*
- *Vantaan lukioiden tasa-arvosuunnitelmat*
- *Vantaan kaupungin, sivistystoimen ja nuoriso- ja aikuiskoulutuksen tulokorttien strategiset tavoitteet*
- *Lukioiden yhteisen tulokortin strategiset tavoitteet*
- *Lukioiden lukuvuosisuunnitelmat*

Vantaan kaupungin tulokortin strategiset tavoitteet ohjaavat toimialan (sivistystoimen) strategisia tavoitteita. Tavoitteita tarkennetaan nuoriso- ja aikuiskoulutuksen, johon lukiokoulutus kuuluu, tulokortissa. Lukuvuosittain laadittava lukioiden yhteinen tulokortti ohjaa lukioiden lukuvuoden

toimintaa. Lukioden tulokortin tavoitteena on jäsentää lukioita koskevien tavoitteiden asettamista ja seurantaa.

Kaupungin strategiamallia on uudistettu vuonna 2013 siten, että strategia laaditaan valtuustokauden mittaiseksi. Strategian keskeisen sisällön muodostavat painopistealueittain luokitellut valtuustokauden strategiset päämäärät niille asetettuine mittareineen.

1.1.1 Paikallinen opetussuunnitelma

Opetussuunnitelma on koulutyön kehittämisen, toteuttamisen ja arvioinnin keskeinen väline. Se on elävä, yhteiskunnan muuttumiseen joustavasti reagoiva asiakirja.

Vantaan suomenkielisten lukioden nuorten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman yhteinen osa antaa yhdessä Kasvatus- ja koulutuspoliittisen ohjelman 2011–2016 kanssa kuntakohtaiset puitteet lukioden toiminnalle ja selkiyttää yhteisiä käytäntöjä. Niissä ilmaistaan aiempaa korostuneemmin paikallisen päättäjän koulutuspoliittinen näkemys osana valtakunnallista koulutuspolitiikkaa.

Lukioden opetussuunnitelmissa määritellään yhteisten linjausten pohjalta ne perusasiat (arvot, toiminta-ajatus, oppimiskäsitys ja opiskeluympäristö), jotka ohjaavat oppilaitosten toimintaa. Lisäksi lukioden opetussuunnitelmissa tarkennetaan yhteisen osan toimintatapoja sekä kuvataan oppiainekohtaiset oppimistavoitteet ja keskeiset sisällöt. Lukiot tarkistavat vuosittain lukiokohtaiset opetussuunnitelmansa.

Opetussuunnitelmat hyväksyy opetuslautakunta.

1.1.1.1 Vaskivuoren lukion opetussuunnitelman kehittäminen

Vaskivuoren lukion opetussuunnitelmaa päivitetään vuosittain. Lukuvuosisuunnitelmassa konkretisoituu OPS:n toteuttaminen. Opetussuunnitelman kehittämistä koordinoi lukuvuositain valittava opetussuunnitelmatiimi.

1.1.2 Lukuvuosisuunnitelma

Lukioasetuksen 6.11.1998/810 (3 § 2. mom.) mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia vuosittain opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma, jossa määrätään opetuksen yleisestä järjestämisestä, opetustunneista ja opetuksen yhteydessä järjestettävästä muusta toiminnasta, työajoista, koulutuksen järjestäjän yhteistyöstä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa, koulutuksen hankkimisesta muulta koulutuksen järjestäjältä sekä muulta yhteisöltä tai säätiöltä, itsenäisestä opiskelusta sekä muista tarpeellisista opetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista.

Lukioden lukuvuosisuunnitelma siis tarkoittaa vuosittain lukiokohtaista opetussuunnitelmaa. Lukioden lukuvuosisuunnitelmiin sisällytetään toimialan, tulosalueen ja lukioden tulokortin vuosittaisia tavoitteita, joiden toteutumista arvioidaan lukuvuoden päättyessä. Suunnitelma selkiyttää jokaiselle lukioyhteisön jäsenelle lukion toimintakulttuuria, päämääriä ja käytänteitä sekä ohjaa arjen toimintaa. Lukuvuosisuunnitelma on myös huoltajien luettavissa Wilma-järjestelmässä.

Lukioiden lukuvuosisuunnitelmat hyväksyy nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja.

2 LUKIOKOULUTUKSEN TEHTÄVÄ JA ARVOPERUSTA

2.1 Vantaan lukioiden perustehtävä

Vantaan lukiot ovat laaja-alaisen yleissivistyksen antavia, jatko-opintoihin valmentavia ajanmukaisia oppilaitoksia, jotka huolehtivat jokaisesta opiskelijasta. Lukiot tukevat opiskelijan kasvua ja kehittymistä tasapainoiseksi, vastuuntuntoiseksi ja sivistyneeksi kansalaiseksi, jolla on kyky toimia kansainvälistyvässä, muuttuvassa yhteiskunnassa ja valmius elinikäiseen oppimiseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja vastaavilla muilla näytöillä.

2.1.1 Vaskivuoren lukion perustehtävä

Vaskivuoren lukio tarjoaa nuorille hyvät jatko-opintovalmiudet, laajan ja kansainvälisen sivistyksen, monen alan erityisosaamista, sekä kulttuurikokemuksia ja –elämyksiä opiskelijoille ja ympäristölle.

2.2 Arvoperusta

Vantaan lukioiden toiminta perustuu Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteissa ilmaistuihin ja Vantaan kaupungin arvoihin sekä sivistystoimen visioon ja toiminta-ajatuksen. Vantaan kaupungin arvot ovat innovatiivisuus, kestävä kehitys ja yhteisöllisyys.

Vantaan sivistystoimen visio, slogan ja toiminta-ajatus

Visio

Vantaa on kasvuun, oppimiseen, uudistumiseen ja sivistykseen luottava lasten, nuorten ja aikuisten yhteisöllinen kotikaupunki.

Slogan

Vantaa - kasvun ja sivistyksen kiitotie

Toiminta-ajatus

Sivistystoimi edistää asukkaiden oppimista ja sivistystä osaavan henkilöstön ja laadukkaiden kasvu- ja oppimisympäristöjen avulla oikeudenmukaisesti ja vuorovaikutteisesti.

Jokainen Vantaan lukio sitoutuu lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperustaan sekä toteuttaa Vantaan kaupungin arvoja sekä ottaa huomioon sivistystoimen vision ja toiminta-ajatuksen toimintakulttuurissaan.

2.2.1 Vaskivuoren lukion arvoperusta

Vaskivuoren lukion toiminta perustuu Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteissa ilmaistuihin ja Vantaan kaupungin arvoihin.

Arvot kertovat mikä on toiminnassamme koulussa tärkeää ja mikä on oikea tapa hoitaa työtämme. Yhteiset arvot kertovat meille kaikille mitä painotetaan ja korostetaan yhteisessä toimintatavassa. Arvoprosessi auttaa tekemään omia valintoja sekä antaa opiskelijalle syvemmän laatutakuun. Koko yhteisön arvot ovat joukko asioita ja toimintatapoja, joita kaikkien tulee noudattaa. Niiden tulee tukea uudistumista ja hyvää työilmapiiriä. Arvot kuvaavat koulun kulttuuria myös ulkopuolisille.

Innovatiivisuus tarkoittaa Vaskivuoren lukiossa avoimuutta, innostuneisuutta, uskallusta ja muutosvalmiutta.

Kestävä kehitys toteutuu Vaskivuoren lukiossa suvaitsevaisuutena, tasa-arvoisuutena, tavoitteellisuutena ja suunnannäyttäjänä.

Yhteisöllisyys ilmenee Vaskivuoren lukiossa vastuuntuntoisuudessa, aktiivisuudessa, oikeudenmukaisuudessa, turvallisuudessa ja ohjaamisessa ja tukemisessa.

2.3 Vantaalaiset linjaukset

Lukiokoulutus on osa kunnan peruspalveluita, joiden kehittämistä tarkastellaan kaupungin yleistä kehittämistä koskevien ratkaisujen kannalta. Kuntatason linjauksena on, että lukiokoulutuksen aloituspaikkoja on riittävä määrä suhteessa perusopetuksen päättävään ikäluokkaan ja muuhun pääkaupunkiseudulla järjestettävään lukiokoulutukseen.

Vantaalaisen koulutuspolitiikan tavoitteena on elinikäisen oppimisen edistäminen ja tasavertaisten mahdollisuuksien luominen kaikissa oppilaitoksissa. Lähtökohtana on, että jokaisella opiskelijalla on oikeus saada edellytystensä mukaista koulutusta. Lukioissa järjestettävän koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijoille valmiuksia osallistua täysipainoisesti jatko-opintoihin, työelämään ja muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan. Tavoitteena on, että kaikki opiskelijat saavat laadukasta opetusta ja opinto-ohjausta sekä oppimista edistäviä tukipalveluita, suorittavat lukion kolmessa vuodessa ja jatkavat sen jälkeen opintojaan.

Vantaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa (HYVIS) korostuu eri toimijoiden ja toimialojen välinen yhteistyö lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Lukioissa opiskelevien nuorten kohdalla erityisenä painopisteenä on oppilaitosten ja huoltajien välisen yhteistyön kehittäminen, opiskelijoiden osallistumismahdollisuuksien lisääminen ja opiskelijahuoltopalveluiden moniammatillinen järjestäminen.

Koulutustakuu

Vantaan koulutustakuu turvaa kaikille peruskoulun päättäneille mahdollisuuden jatko-opintoihin. Tavoitteena on, että perusopetuksen päättäneille tarjotaan toisen asteen koulutuspaikka, ammatilliseen koulutukseen valmistava koulutuspaikka, lisäopetus- tai työpajapaikka. Vantaalla on kehitetty peruskoulun päättävien nuorten ohjaamiseksi toimintamalli, joka selkeyttää peruskoulusta jatko-opintoihin siirtyvien nuorten kanssa toimivien yhteistyötä ja toimintatapoja. Tukimuotoihin kuuluu, että ilman jatko-opintopaikkaa jääneet tai opintonsa keskeyttävät, vailla jatkosuunnitelmia olevat nuoret ohjataan Ohjaus- ja tukikeskus Kipinän palveluihin. Sen toimintaa koordinoidaan yhdessä nuorisopalveluiden kanssa.

2.3.1 Vaskivuoren lukion visio ja vision osat

Vaskivuoren lukiossa on motivoituneita ja monipuolisesti sivistyneitä oppijoita, pätevä henkilökunta, teknologiaosaamista ja innostunut ilmapiiri. Lukiossa arvostetaan ja kannustetaan toista. Vaskivuorelaisissa näkyy sekä oppimisen ja opettamisen ilo.

Opiskelemisen into ja taidot

Vaskivuoren lukiossa opiskelee motivoituneita, suvaitsevaisia, aktiivisia ja yhteistyötaitoisia nuoria kansainvälisessä ja innostuneessa ilmapiirissä. Opiskelijaa tuetaan kohtaamaan ja ratkaisemaan opiskeluun liittyviä haasteita.

Osaava henkilöstö

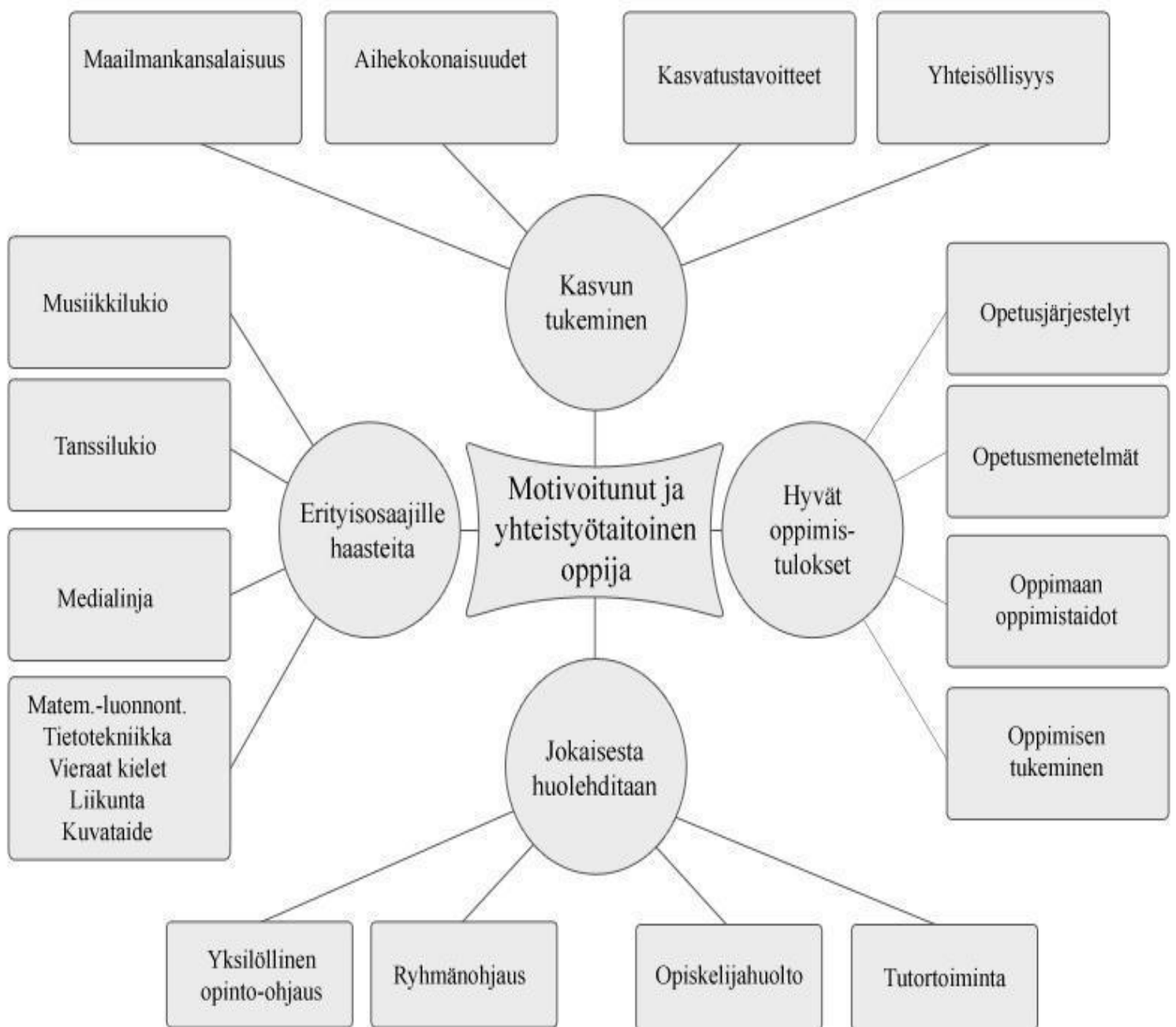
Vaskivuoren lukio arvostaa pätevien ja innostuneiden opettajien osaamisen kehittämistä, henkilöstön jaksamista, opettamisen iloa ja viihtyvyyttä työyhteisössä. Lukiossa on osaamista teknologiasta musiikkiin ja liikunnasta humanistisiin aineisiin.

Opetus tasokasta ja nykyaikaista

Vaskivuoressa on asiantuntevaa ja motivoivaa lähiopetusta, joka takaa nuorille laajan sivistyksen sekä jatko-opintovalmiudet, ja ainutlaatuinen oppimisympäristö etäopiskelumahdollisuuksineen.

Arvostettu ja aktiivinen lukio

Vaskivuoren lukiolla on kiinnostavat erikoistumisalueet. Koulu näkyy mediassa, ja sen myönteinen imago houkuttelee osaavia nuoria nyt ja tulevaisuudessa. Vaskivuoren lukio on näkyvä ja aktiivinen toimija.

3 TOIMINTAKULTTUURI

3.1 Toimintakulttuurin määrittely

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Toimintakulttuuriin kuuluvat kaikki lukion viralliset ja epäviralliset säännöt, toiminta- ja käyttäytymismallit sekä arvot, periaatteet ja kriteerit, joihin koulutyön laatu perustuu. Toimintakulttuuri tulee esiin yksilö-,

ryhmä- ja yhteisötasolla. Toimintakulttuuri muuttuu ajan mukana ja tähän muutokseen voidaan aktiivisesti vaikuttaa.

3.2 Oppimiskäsitys ja opiskeluympäristö

Yhteiskunnalliset muutokset, tietoyhteiskunnan kehitys, työmarkkinoilla tapahtuneet muutokset sekä työelämän odotukset asettavat uudenlaisia haasteita koulutukselle. Työelämän muutokset edellyttävät yksilöltä jatkuvaa uuden oppimista ja uudelleen kouluttautumista. Tietopainotteisuuden sijaan oppimista tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti vuorovaikutuksellisenä ilmiönä. Oppija nähdään aktiivisena ja sosiaalisena toimijana.

Vantaan lukioiden opetussuunnitelma pohjautuu oppimiskäsitykseen, jossa oppiminen nähdään aktiivisena prosessina, joka tapahtuu opittavan aineksen, aikaisemmin muodostuneiden tietorakenteiden ja yksilön ajattelun pohjalta. Oppija rakentaa kuvansa maailmasta vuorovaikutuksessa opettajan, ympäristön ja muiden opiskelijoiden kanssa. Näissä vuorovaikutustilanteissa tapahtuu sisältöjen, merkitysten ja toimintakeinojen oppiminen. Oppimisessa kuvastuu se, mitä oppija on kulloinkin tarkkaillut, tulkinnut ja tehnyt.

Ihminen käsittelee eri tavoin hankkimiaan tietoja ja kokemuksia ja tuottaa uutta osaamista, joka ilmenee taitojen kehittymisenä, ymmärryksen lisääntymisenä sekä kykynä tulkita asioita ja suhtautua asioihin ja ilmiöihin uudella tavalla. Oppiminen on moniulotteinen prosessi, johon sisältyy persoonallisuuden kasvu, sosiaalinen kasvu, tulevaisuuteen kasvu ja taitotiedon kasvaminen. Tasapainoisessa oppimisprosessissa ovat mukana ihmisen kehittymisen kaikki ulottuvuudet eikä jotain osa-aluetta korosteta toisten kustannuksella.

Oppimistilanteissa on keskeistä monipuolisten taitojen kehittymistä edistävien oppimis- ja opiskeluympäristöjen luominen. Tietoteknologia, erityisesti tietoverkot avaavat väyliä ja laajentavat yksilön aktiivisen tiedonhankinnan, -tuottamisen, osallistumisen ja verkottumisen mahdollisuuksia. Keskeinen haaste tulevaisuuden opetuksen kehittämiseksi on tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön mahdollisuuksien tehokkaampi hyödyntäminen sekä virtuaalisten ympäristöjen ja yhteisöllisen median näkeminen oppimisympäristöjä laajentavana mahdollisuutena.

Oppimisen prosessi on erilainen jokaiselle oppijalle. Oppiminen onnistuu parhaiten silloin, kun oppija ottaa riittävästi vastuuta oppimisestaan.

3.3 Yhteistyö

3.3.1 Toisen asteen oppilaitosten yhteistyö

Vantaalla toisen asteen oppilaitokset muodostavat verkoston, jonka jäsenet tekevät monimuotoista yhteistyötä. Yhteistyön tavoitteena on antaa opiskelijoille mahdollisuuksia täydentää opintojaan, lisätä opintojensa valinnaisuutta sekä laajentaa, syventää ja monipuolistaa yksilöllistä opintosuunnitelmaansa.

Vantaalla opiskelijoilla on oikeus valita opinto-ohjelmaansa kurseja muista vantaalaisista toisen asteen oppilaitoksista, etälukiosta ja aikuislukiosta. Pääsääntöisesti opiskelijat ohjataan suorittamaan pakolliset kurssit omassa oppilaitoksessaan.

Vaskivuoren lukio tarjoaa opiskelijoille kurseja yhteistyössä Länsi-Vantaan päivälukioiden, aikuislukion ja Vantaan aikuisopiston kanssa.

3.3.2 Yhteistyö muiden oppilaitosten ja sidosryhmien kanssa

Monialainen ja – tasoinen yhteistyö ympäröivän yhteiskunnan kanssa tukee lukioden kasvatus- ja opetustavoitteita. Lukioilla on valmiudet tehdä yhteistyötä Vantaan peruskoulujen, korkeakoulujen, ammattikorkeakoulujen, yritysten, yhteisöjen ja Vantaan kaupungin eri toimialojen kanssa.

Lukioiden kannalta tärkeä yhteistyökumppani on kirjastopalvelut. Kirjastoyhteistyön tavoitteena on osaltaan vastata tietoyhteiskunnan haasteisiin, antaa opiskelijalle valmiudet hallita tietotulvaa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja käyttökelpoisuutta. Tarvittaessa lukiot laativat omaa koulukirjastoaan koskevan kehittämisohjelman tai yhteistyösuunnitelman kirjaston kanssa. Tiedonhallintataitojen opiskelu sisällytetään mahdollisimman monen aineen kurssisisältöihin.

Vaskivuoren lukion yhteistyökumppaneita ovat Vantaan musiikkiopisto ja tanssiopisto Laurea ja Metropolia -ammattikorkeakoulut, yritykset, mm. ABB Industry, Vantaankosken seurakunta, Länsi-Vantaan kulttuuripalvelut ja Vantaan kulttuuritoimi. Koulun toimintaa tukee kaksi rekisteröityä yhdistystä, Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry. ja Vaskivuoren lukion tuki ry.

Koska Myyrmäen kirjasto on hyvin lähellä, tekee Vaskivuoren lukio yhteistyötä ajanmukaisen Myyrmäen kirjaston kanssa. Uudet opettajat ja opiskelijat tutustuvat kirjaston toimintaan. Vuosittain tehdään kirjahankinta ehdotuksia. Vaskivuoren lukiossa jokaisella aineryhmällä on oma käsikirjasto työskentelytiloissa ja äidinkieleen ja kirjallisuuteen hankitaan kaunokirjallisuutta opetuskäyttöön.

3.3.3 Kansainvälinen yhteistyö

Yhtenä lukiokoulutuksen tavoitteena on opiskelijoiden kulttuuri-identiteetin vahvistaminen ja muiden kulttuurien tuntemuksen lisääminen. Opiskelija oppii tuntemaan suomalaista, pohjoismaista ja eurooppalaista kulttuuriperintöä ja oppii kansainvälisessä yhteistyössä tarvittavia tietoja ja vuorovaikutustaitoja. Kansainvälistyminen ja uudet väestöryhmät rikastuttavat maamme kulttuuri- ja arvopohjaa. Eri kulttuureihin kuuluvien ihmisten välinen kanssakäyminen edellyttää ja kehittää suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden hyväksymistä.

Kaikilla vantaalaisilla lukioilla on kontakteja kansainvälisyystyötä tekeviin toimijoihin. Toiminta voi olla yhteistyötä kansainvälisten oppilaitosten, yritysten ja yhteisöjen kanssa, leirikouluja sekä opiskelija- ja opettajavaihtoa.

Vaskivuoren lukiolla on ystäväkoulut Kiinassa, Saksassa ja Virossa. Lukion musiikki- ja tanssiryhmät tekevät esiintymismatkoja ulkomaille, ja koulu vastaanottaa ulkomaisia esiintyjävieraita. Koulu pyrkii osallistumaan kansainvälisiin projekteihin yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Lukiossamme on vuosittain päivitettävä kansainvälisyysohjelma, jonka päivittämisestä vastaa kv-koordinaattori.

3.4 Opiskelijan osallisuus ja opiskelijakuntatoiminta

Vantaalaisissa lukioissa opiskelijoita kannustetaan vaikuttamaan oppilaitoksensa toimintakulttuuriin ja päätöksentekoon. Opiskelijoiden mahdollisuuksia vaikuttaa omaan työskentelyynsä tulee tukea monipuolisesti. Ryhmänohjaajat, opinto-ohjaajat sekä aineenopettajat muodostavat opiskelijan lähimmän vaikutuskanavan.

Opiskelijoiden keskinäisen yhteistyön foorumina toimii kussakin lukiossa opiskelijakunta. Opiskelijakuntatoiminnalla on tärkeä rooli koulun kehittämistyössä ja kouluviihtyvyyden parantamisessa. Opiskelijakuntatoiminta kehittää opiskelijoiden yhteiskunnallisia valmiuksia kasvattamalla sosiaalisuuteen ja vastuunkantoon. Vantaalla opiskelijakunnat tekevät yhteistyötä keskenään sekä Vantaan nuorisovaltuuston kanssa.

Opiskelijakunnalla on hallitus, joka kokoontuu säännöllisesti. Opiskelijakuntatyötä tukee opettajakunnasta valittu opiskelijakunnan ohjaava opettaja. Opiskelijakunnan edustajilla on läsnäolo- ja puheoikeus opettajakunnan kokouksissa opiskelijoita koskeissa asioissa ja heitä voidaan kutsua lukiossa toimivien työryhmien/tiimien jäseniksi. Opiskelijakunnan hallitus ja rehtori tapaavat lukuvuosittain yhteisessä kehittämispalaverissa.

3.5 Toiminta turvallisuuden ja terveiden elämäntapojen edistämiseksi

Opiskeluympäristö on kokonaisuus, joka muodostuu fyysisistä, sosiaalisista ja psyykkisistä elementeistä. Turvallisessa opiskeluympäristössä on huomioitu oppilaitoksen fyysisten tilojen sopivuus opiskeluympäristöön ja toimintakulttuurin kehittäminen opiskelijoiden sosiaalista ja psyykkistä hyvinvointia ja turvallisuutta edistäväksi. Oleellista toimintakulttuurin kehittämisessä on koko kouluyhteisön vastuu opiskelijaa tukevasta ja suvaitsevasta työilmapiiristä. Keskeistä on, että oppilaitoksen toiminnassa vahvistetaan opiskelijoiden itsenäisyyttä ja vastuunottoa sekä huolehditaan siitä, että opiskelija saa apua tarvittaessa.

3.6 Tasa-arvo suunnitelma

Koululle on laadittu Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutos 232/2005) 6 b §:n mukainen tasa-arvosuunnitelma. Tasa-arvosuunnitelmaa päivitetään ja arvioidaan koulussa kahden vuoden välein. Turvallisuus- ja hyvinvointitoimintaryhmä koordinoi tasa-arvo suunnitelman kehittämistä.

4 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

4.1 Opintojen rakenne

Lukio-opinnot muodostuvat pakollisista, valtakunnallisesti määritellyistä syventävistä ja koulukohtaisista kursseista. Koulukohtaiset kurssit voivat olla syventäviä ja soveltavia. Syventävät kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia, oppiaineen pakollisiin kursseihin liittyviä kursseja, joita opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa vähintään kymmenen.

Soveltavat kurssit ovat eheyttäviä kursseja, jotka sisältävät aineksia eri oppiaineista, menetelmäkursseja taikka saman tai muun koulutuksen järjestäjän järjestämiä ammatillisia opintoja tai lukion tehtävään soveltuvia muita opintoja.

Vaskivuoren lukiossa voi suorittaa kuvataiteen, liikunnan, musiikin, tanssin, teatterin ja median lukiodiplomit sekä valtakunnallisen puheviestintätaitojen päättökokeen.

4.2 Painotukset ja opiskelijavalinta

Lukioiden perustehtävänä on tarjota opiskelijoille monipuolista yleissivistävää koulutusta. Perustehtävän rinnalla kukin lukio kehittää omaa erityisosaamistaan ja opetussuunnitelmallisia painopistealueitaan. Lukioiden opetuksen kehittämisen lähtökohtina ovat oppilaitosten omat osaamisalueet ja kaupungin strategiat. Opetuslautakunta päättää kunkin lukion opiskelijavalinnan kriteereistä.

Vantaalla toimii kaksi erityisen koulutustehtävän saanutta lukiota: Vaskivuoren musiikki- ja tanssilukio ja Tikkurilan lukion kansainvälinen IB-linja.

4.3 Tuntijako ja jaksojärjestelmä

Vantaalla noudatetaan valtakunnallista tuntijakoa. Poikkeuksena ovat Vaskivuoren musiikki- ja tanssilukio sekä Tikkurilan IB-linja, joissa erityistehtävä on määritelty valtakunnallisesti. Lukion omaleimaisuus tai painotteisuus ilmenevät koulukohtaisissa syventävissä ja soveltavissa kursseissa, joiden tavoitteet, sisällöt, suoritusjärjestyksen ja arviointiperiaatteet kukin lukio määrittelee oppilaitoskohtaisessa opetussuunnitelmassaan. Kaikissa vantaalaisissa lukioissa on mahdollista suorittaa lukiodiplomeja.

Vantaan suomenkielisillä lukioilla on sama jaksojärjestelmä. Yhtenäinen jaksotus helpottaa toisen asteen oppilaitosten yhteistyötä, opiskelijoiden kurssivalintoja muista oppilaitoksista ja oppilaitosten yhteisten kurssien toteuttamista. Lukioiden välisen hyvän yhteistyön yhtenä edellytyksenä on samalla tavoin laadittu tuntikaavio.

4.3.1 Musiikkilukio

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) tekemän päätöksen mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 12 kurssia musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä kahdeksan kurssia. Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen kursseista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset kurssit.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa pakollisia yleislukion kursseja 38-42, joista 1 pakollinen valtakunnallinen musiikkikurssi. Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 12 kurssia, joista 4 musiikkitietoa ja -historiaa sekä 3 yhteismusisointia.

Pakollinen valtakunnallinen kurssi

MU1 Musiikki ja minä

Pakolliset musiikkitiedon ja -historian kurssit

MUH1 Taidemusiikki
MUH2 Musiikki meillä ja maailmalla
MUH3 Rock- ja jazzmusiikki
MUH4 Näyttämömusiikki

Pakolliset valittavat kurssit

Yhteismusisointi (valittava vähintään kolme kurssia)
MUK1-8 Kuoro
MUB1-8 Big Band
MUR1-4 Rockmusiikki
MUO1-4 Kamarimusiikki

Muut pakolliset valittavat musiikin kurssit

MUS1-4 Soitonopetus
MUY1-4 tai MUP1-4 Laulunopetus
MUT1-4 Musiikin perusteet
MUZ1-2 Jazzimprovisointi
MUÄ1-2 Äänitekniikka
MUW1-2 Musiikin työpaja
MUH5 Musiikkiprojekti
MUH6 Musiikin lukiodiplomi

Musiikkilukion opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa pakollisena yhteensä 13 musiikkikurssia, joista yksi on valtakunnallinen musiikin kurssi. Vastaavasti opiskelija voi vähentää lukion pakollisia kursseja korkeintaan kahdeksan seuraavan periaatteen mukaan:

- Kaikista yleislukion eri oppiaineiden pakollisista kursseista musiikkilukion opiskelijan on opiskeltava vähintään puolet, kuitenkin niin, että
- opiskelijan ylioppilastutkintoon sisältyvistä aineista on opiskeltava kaikki pakolliset valtakunnalliset kurssit.

Pakolliset ja syventävät kurssit arvostellaan numeroarvosanalla. Musiikkia voi opiskella soveltavina kursseina opiskelijan haluaman määrän.

4.3.2 Tanssilukio

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja Vantaan opetuslautakunnan 11.5.2005 § 10 tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 12 kurssia tanssin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä kahdeksan kurssia. Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen kursseista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset kurssit.

Tanssilukiolaisen tulee suorittaa pakollisia yleislukion kursseja 38-42, joista 1 pakollinen valtakunnallinen musiikkikurssi. Lisäksi tanssin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja tulee suorittaa 12 kurssia, joista 1 musiikkitietoa ja historiaa, 5 liikeilmaisua ja 3 tanssinhistoriaa.

Pakollinen valtakunnallinen musiikin kurssi

MU1 Musiikki ja minä

Pakolliset tanssilukion kurssit (9)

MUH1 Taidemusiikki

TAL 1-5 Liikeilmaisuus

TAH 1-3 Tanssinhistoria

Pakolliset valittavat tanssilukion kurssit

TAB 1-3 Baletti

TAN 1-3 Nykytanssi

TAZ 1-3 Jazztanssi

TAL 6 Tanssin lukiodiplomi

Tanssin työpajakursseja 1-3

Musiikkilukion kursseja 1-3

Tanssilinjan opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa pakollisena yhteensä 12 tanssin erityisen koulutustehtävän mukaista kurssia. Vastaavasti opiskelija voi vähentää lukion pakollisia kursseja korkeintaan kahdeksan seuraavan periaatteen mukaan:

- Kaikista yleislukion eri oppiaineiden pakollisista kursseista tanssilinjan opiskelijan on opiskeltava vähintään puolet, kuitenkin niin,
- että opiskelijan ylioppilastutkintoon sisältyvistä aineista on opiskeltava kaikki pakolliset valtakunnalliset kurssit.

Pakolliset ja syventävät kurssit arvostellaan numeroarvosanalla. Tanssilukiolainen voi opiskella soveltavina kursseina tanssia ja musiikkia opiskelijan haluaman määrän.

4.3.3 Medialinja

Opetuslautakunta on kokouksessaan 14.11.2000 (Dno KPK 1373/2000/18 §) hyväksynyt Hämeenkyllän lukiolle mediapainotuksen ja edelleen 29.5.2002 (Dno KPK 2905/2002/ 22 §) medialinjan, johon opiskelijat valitaan erillisen valintamenettelyn mukaan. Medialinja siirtyi Vaskivuoren lukioon 1.8.2006, kun Hämeenkyllän lukion toiminta yhdistettiin Vaskivuoren lukioon.

Medialinjalla annetaan tietoja ja taitoja median ja viestinnän hallitsemiseksi sekä hyödyntämiseksi. Linjalla keskitytään journalismin peruskysymyksiin ja annetaan perusvalmiuksia lehti-, radio- ja televisiotyöhön. Tavoitteena on antaa opiskelijoille mahdollisuus omien aineistojen julkaisuun sekä käytännön kokemuksen saamiseen media-alan työelämästä.

Medialinjalle opiskelijat valitaan yhteispistemäärän mukaan, joka muodostuu painotetusta keskiarvosta (lukuaineiden keskiarvoon lasketaan äidinkieli, historia ja yhteiskuntaoppi kertomella 2 sekä kuvataide) sekä hakemuksesta ja haastattelusta (0-10 pistettä).

Medialinjan opiskelijat ovat medialinjalle päästessään sitoutuneet suorittamaan median kursseja seuraavasti: MED1, MED2, MED3, LEH1, TEL1 ja RAD1. Näiden lisäksi opiskelija valitsee kaksi jatkokurssia lehti-, radio- tai televisiotyöstä. Kaikille lukion opiskelijoille avoimia median kursseja

ovat MED1, MED3, LEH1, RAD1 ja TEL1, kuitenkin sillä edellytyksellä, että ryhmissä on tilaa. Jos medialinjan opiskelija on suorittanut kahdeksan median kurssia, hän saa päättötodistukseen merkinnän, että on opiskellut medialinjalla.

4.3.4 Vaskivuoren lukion tuntijako

4.4 Koeviikkojärjestelyt

Mikäli lukiossa järjestetään koeviikko, sen aikana pidetään normaaliin viikoittaiseen työjärjestykseen kuuluva määrä oppitunteja (tarvittaessa esim. kokeen valmistelutunti koetta edeltävänä päivänä). Koe voidaan korvata kurssin luonteesta riippuen myös esim. tavallisilla oppitunneilla, tutustumiskäynneillä tai projektitoilla.

4.5 Itsenäisen opiskelun periaatteet

Itsenäisellä opiskelulla tarkoitetaan opiskelua, joka tapahtuu kokonaan tai osittain ilman lähiopetusta. Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavan itsenäisesti. Toisaalta opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta. Kurssin itsenäinen suorittaminen edellyttää etukäteen laadittua suunnitelmaa, jota opiskelija sitoutuu noudattamaan. Itsenäinen opiskelu on aina opettajan ohjauksessa tapahtuvaa.

4.6 Etäopiskelu

Vantaan lukioissa etäopetus toteutetaan siten, että opiskelijalla on joustava mahdollisuus valita erilaisia tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäviä opiskelumuotoja. Näitä opiskelumuotoja ovat:

- *virtuaalinen etäopiskelu, jossa lukiokurssi suoritetaan kokonaan ohjatusti verkon kautta*
- *videoneuvotteluteitse toteutettu osallistuminen oppitunnille tai ryhmätyötilanteeseen*
- *kokonaan tai osin itsenäinen tietoverkkoja hyödyntävä opiskelusuoritus*

Opetussuunnitelmassa tulee määritellä ne eri oppiaineiden kurssit tai kurssien osa-alueet, jotka opiskelija voi suorittaa etäopetuksena. Opiskelijalla on myös mahdollisuus hyödyntää Sotungin lukion aikuislinjan (Sotungin etälukion) opetustarjontaa.

4.7 Vieraskielinen opetus

Lukioissa voidaan järjestää opetusta myös muilla kuin koulun opetuskielellä. Tämä määritellään kunkin oppilaitoksen opetussuunnitelmassa.

5 OPISKELIJAN KANNUSTAMINEN JA TUKEMINEN

Vantaan lukioiden yhtenä perustehtävänä on jokaisesta opiskelijasta huolehtiminen. Opiskelijoita kannustetaan omien vahvuuksien löytämiseen ja tavoitteidensa mukaiseen kasvuun ja oppimiseen.

5.1 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Vantaalla lukiot tekevät aktiivisesti yhteistyötä huoltajien kanssa. Huoltajien ja oppilaitosten välisellä yhteistyöllä tuetaan opiskelijan hyvinvointia ja opiskeluedellytyksiä. Voidakseen tukea nuoren opintoja huoltajilla on oltava riittävästi tietoa oppilaitoksen tavoitteista ja toimintakulttuurista. Periaatteena on, että oppilaitoksen vastuulla on tiedottaa aktiivisesti koulun toiminnasta ja opiskelijan hyvinvointiin sekä opintoihin liittyvistä asioista opiskelijan huoltajille esim. vanhempainilloissa ja säännöllisillä tiedotteilla. Huoltajilla tulee olla mahdollisuus saada joustavasti tietoa edellä olevista asioista. Opiskelijoiden asioista keskusteltaessa kuullaan opiskelijaa. Yhteistyössä otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan

itsenäisyys ja oma vastuullisuus sekä nuoren etu. Täysi-ikäisen opiskelijan opintoihin ja koulunkäyntiin liittyvistä asioista voidaan tarvittaessa tiedottaa huoltajille, siltä osin kuin tiedot ovat julkisia tai jos opiskelija antaa luvan.

Kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä koskeva opetussuunnitelman osa laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen ja alueen sosiaali- ja terveystoimen edustajien kanssa.

5.2 Ohjauksen järjestäminen

Lukion opiskelijoilla on oikeus saada tarvitsemaansa opinto-ohjausta sekä muuta ohjausta. Opiskelijoiden ohjauksen tavoitteena on kannustaa ja tukea opiskelijaa lukio-opinnoissa, auttaa opiskelijaa tekemään elämänsä kannalta mielekkäitä opiskeluvalintoja, antaa valmiuksia jatko-opintoihin ja työelämään siirtymiseen, tukea kunkin opiskelijan erityisosaamisen kehittymistä sekä auttaa opiskelijaa erilaisissa ongelmatilanteissa. Kaikkien oppilaitoksessa työskentelevien opettajien tulee osaltaan osallistua opiskelijoiden ohjaamiseen.

Ryhmänohjaajan rooli on erityisen tärkeä opiskelijoiden opintojen etenemisen seurannassa ja opintojen tukemisessa. Oppilaitoksissa on luotava sellaiset käytänteet, jotka tukevat ryhmänohjaajien mahdollisuutta oppia tuntemaan ryhmänsä opiskelijat. Opiskelijoiden ryhmäyttäminen on myös jokaisen aineenopettajan vastuulla.

Lukiot laativat osana opetussuunnitelmiaan ohjaussuunnitelman, jossa kuvataan lukion ohjaustoiminta ja –työnjako sekä ohjaustoiminnan tavoitteet. Pääkaupunkiseudun laadukkaan ohjauksen mallia käytetään ohjaustoiminnassa ja ohjauksen kehittämisessä.

Vaskivuoren lukion ohjaustoiminnan painopisteet ovat opiskelijan tukeminen lukio-opintojen eri vaiheissa sekä valmiuksien antaminen lukion jälkeiseen jatko-opiskeluun ja työelämään. Ohjaus on laaja kokonaisuus, johon osallistuvat kaikki opettajat ja opiskelijahuollon henkilöstö.

Ohjauksessa autetaan opiskelijaa eri tilanteissa. Lukio-opiskelun alkuvaiheessa opiskelijaa perehdytetään lukion käytänteisiin, huolehditaan muihin opiskelijoihin tutustuttamisesta ja annetaan riittävät oppimaan oppimisen valmiudet.

Opiskelijan opintojen etenemistä seurataan ja häntä tuetaan eri elämäntilanteissa. Ohjaus tukee nuoren kasvua ja kehitystä yhdessä huoltajien kanssa. Ohjauksen eri toimijat kiinnittävät huomiota nuoren lukionkäynnin ongelmiin ja tarvittaessa ohjaavat hänet ulkopuoliselle asiantuntijalle.

Päävastuu ohjauksen suunnittelussa ja toteuttamisessa on opinto-ohjaajilla. Jokaisella ohjausryhmällä on oma ryhmänohjaajansa. Aineenopettaja perehdyttää opiskelijan tarkoituksenmukaisiin opiskelutaitoihin. Varsinkin lukion alkuvaiheessa tutor-opiskelijat auttavat ja tukevat uusia lukiolaisia.

Ohjaus toimii yhteistyössä ulkopuolisten tahojen kanssa. Erityisesti yhteistyötä tehdään peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten kanssa. Lukiolaisia ohjataan tiedon hankintaan jatko-opiskelusta ja työelämän keskeisistä tekijöistä. Opinto-ohjaus tekee tiivistä yhteistyötä opiskelijahuollon kanssa.

Oleellista Vaskivuoren lukion ohjauksen järjestelyissä on henkilökohtainen ohjaus, jolloin opiskelijalla on mahdollisuus keskustella esille nostamistaan kysymyksistä.

Ohjausta arvioidaan vuosittain kyselyillä ja keskusteluilla.

Ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan ja aineenopettajan ohjaukseen liittyvät työnkuvat on määritelty tarkemmin opetuslautakunnan 10.6.2014 hyväksymässä ”Hyvinvointia Vantaan lukiolaisille – lukioiden yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma” -käsikirjassa.

5.2.1 Tukiopetus

Tukiopetusta annetaan opiskelijaryhmille (vähintään kolme opiskelijaa). Henkilökohtaista ohjausta voi pyytää aineenopettajalta tai opinto-ohjaajalta. Mikäli opiskelija jättää tulematta hänelle tarjottuun tukiopetukseen, hän menettää oikeutensa siihen. Omien lomien takia tukiopetusta ei voi saada.

Koulussamme järjestetään viikoittain matematiikan laskupaja, jossa opiskelijalla on mahdollisuus laskea kotitehtäviä tai harjoitella kokeeseen. Opettaja on laskupajassa paikalla auttaen tarvittaessa. Laskupaja on matematiikan tukiopetusta (OPP1-kurssi).

5.2.2 Nivel- ja tukikurssit

Lukio-opintojen alussa järjestetään seuraavia niveltämiskursseja, joilla kerrataan peruskoulun oppiainesta ja jotka johdattavat lukio-opintoihin:

- Ruotsin tukikurssi (RUB0)
- Englannin tukikurssi (ENA10)
- Johdantokurssi pitkään matematiikkaan (MAA20)
- Johdantokurssi lyhyeen matematiikkaan (MAB0).

Kurssien sisällyttämisestä omaan opintosuunnitelmaan kannattaa keskustella opinto-ohjaajan kanssa heti lukio-opintojen alussa.

Tukikurssien tarkoituksena on tarjota opiskelijalle lisätukea silloin, kun jonkin oppiaineen tai osa-alueen oppimisessa ilmenee tai on odotettavissa haasteita.

- Opiskelutaitokurssi (OP3)
- Opi oppimaan kurssi (OP4)
- Äidinkielen ja kirjallisuuden tukikurssi (AI11)
- Lyhyen matematiikan tukikurssi (MAB11)
- Keskipitkän ruotsin tukikurssi (RUB10)
- Oppimaan-kurssi (OPP1)

5.2.3 Tutor-opiskelijat

Tutor on tavallisesti 2. vuosikurssin opiskelija, joka toimii opinto-ohjaajien ja ryhmänohjaajien apuna erilaisissa uusien opiskelijoiden perehdyttämiseen ja lukion esittelyyn liittyvissä tehtävissä. Tutoreilta voi kysyä apua ja neuvoja kaikkiin mieltä askarruttaviin kysymyksiin pitkin lukioaikaa.

5.3 Opiskeluhoolto

Lukion opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja

turvallisuudesta. Opiskeluhoitoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoitona. Opiskeluhoito on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 3 §)

Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoito

Yhteisöllinen opiskeluhoito on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia ja terveyttä. Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan opiskelijalle annettavia opiskeluhoitojen palveluja: opiskeluterveydenhoito, psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen opiskeluhoito.

Opiskeluhoitosuunnitelma

Opiskeluhoitojen toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on laadittu lukioiden yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma. Yhteistä opiskeluhoitosuunnitelmaa täsmennetään lukiokohtaisesti lukion opiskeluhoitojen toimintasuunnitelmassa.

Lukiokohtainen opiskeluhoitoryhmä – yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR)

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukainen oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä (OHR) on nimetty Vantaalla yhteisölliseksi hyvinvointiryhmäksi (YHR). Kaikissa vantaalaisissa lukioissa toimii säännöllisesti kokoontuva moniammatillinen yhteisöllinen hyvinvointiryhmä. Sen tehtävänä on vastata lukion opiskeluhoitojen suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on lukioyhteisön terveellisyys, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoitojen toteuttaminen ja kehittäminen. Ryhmää johtaa lukion rehtori.

Asiantuntijaryhmät

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhoitojen tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokooa se opetushenkilöstön tai opiskelijahuitojen palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu.

Lukioiden yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma

Vuonna 2012 valmistunut lukioiden opiskelijahuitojen käsikirja on toiminut pohjana laadittaessa uutta oppilas- ja opiskelijahuoltolakia sekä opetussuunnitelman perusteita vastaavaa Vantaan lukioiden yhteistä opiskeluhoitosuunnitelmaa. Yhteinen opiskeluhoitosuunnitelma linjaa ja ohjaa lukioiden opiskeluhoitotyötä ja se korvaa aikaisemmin laaditun opiskelijahuitojen käsikirjan. Opiskeluhoitosuunnitelmassa on kuvattu opiskeluhoitojen kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut sekä yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhoitojen periaatteet ja toimintatavat. Yhteisölliseen opiskeluhoitoon kuuluvia linjauksia ovat lukiokohtaisten yhteisöllisten hyvinvointiryhmien toiminnan periaatteet, yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden ja hoitajien osallisuuden vahvistamiseksi, eri hallintokuntien yhteistyö ja paikalliset tukiverkostot opiskelijan tarvitsemien palvelujen turvaamiseksi ja opiskelijan ohjaamiseksi tarvittaviin palveluihin sekä opiskeluyhteisöjen turvallisuuden edistämiseen liittyvät toimenpiteet. Yksilökohtaisen opiskeluhoitojen järjestämiseksi opiskeluhoitosuunnitelmassa on kuvattu yhteiset periaatteet

asiantuntijaryhmien kokoamiseksi. Muita yhteisesti linjattuja asioita ovat opiskeluhoitotyötä tekevien tehtävät ja keskinäinen työnjako, kirjaamiseen liittyvät käytänteet, yhteistyö huoltajien kanssa ottaen huomioon oppilaitoksessa olevat alaikäiset ja täysi-ikäiset opiskelijat, opiskelijalle tarjottava tuki ja ohjaus opiskeluun sekä kehitykseen tai elämäntilanteeseen liittyvissä fyysisissä, psyykkisissä ja sosiaalisissa vaikeuksissa. Opiskeluhoitosuunnitelma tarkistetaan vuosittain.

Lukion opiskeluhoollon toimintasuunnitelma

Vantaan lukioden yhteistä opiskeluhoitosuunnitelmaa täsmennetään lukiokohtaisesti lukion lukuvuotta varten laadittavassa opiskeluhoollon toimintasuunnitelmassa. Lukioden yhteisessä opiskeluhoitosuunnitelmassa määritellään linjaukset lukioden opiskeluhoollon toimintasuunnitelmien laatimiseksi.

5.4 Opiskelun erityinen tuki

Lukioissa erityistä tukea tarvitsevat ne opiskelijat, joiden opiskelun edellytykset ovat heikentyneet vamman, sairauden tai toimintavajavuuden vuoksi tai jotka tarvitsevat tukea mielenterveydellisiin, sosiaalisiin tai elämäntilanteeseen liittyen. Lukiolain mukaan opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja -asetuksessa sekä lukion opetussuunnitelmassa määrätään. Erityisjärjestelyitä tarvitsevien opiskelijoiden oppimistilanteet ja kokeet tulee järjestää siten, että opiskelijan yksilölliset tarpeet otetaan huomioon. Ylioppilastutkintolautakunta myös antaa ohjeet luku- ja kirjoitushäiriön, kuulovamman, sairauden ja vamman huomioon ottamisesta ylioppilaskirjoituksissa.

Lukiossa erityisen tuen avulla autetaan ensisijaisesti opiskelijaa, jolla on kielellisiä erityisvaikeuksia tai muita oppimisvaikeuksia. Tuki on pedagogista tukea, joka kohdistuu oppimaan oppimiseen ja itsetunnon vahvistamiseen oppijana. Erityisellä tuella tarkoitetaan opettajan antamia opiskeluun liittyviä arkipäivän tukitoimia sekä ylioppilastutkintolautakunnan erikseen määrittelemiä erityisjärjestelyjä, jotka viime kädessä toteutetaan ylioppilaskirjoituksissa. Erityistä tukea tarvitsevalle nuorelle laaditaan erityisen tuen suunnitelma (ETS), jossa määritellään myös ylioppilaskirjoituksiin mahdollisten erityisjärjestelyjen toteuttamisen suunnitelma. Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan tukeminen on lukioyhteisössä jokaisen opettajan vastuulla. Opiskelun erityinen tuki toteutetaan lukion erityisopettajan, erityisen tuen yhteysopettajien, opinto-ohjaajien, lukiopsykologin, kuraattorin, ryhmänohjaajien ja aineenopettajien moniammatillisena yhteistyönä, johon opiskelija itse ja tarvittaessa hänen huoltajansa osallistuvat. Avainhenkilöitä erityisen tuen järjestelyissä ovat erityisopettaja ja erityisen tuen yhteysopettaja.

Kunkin oppilaitoksen opetussuunnitelmassa määritellään, miten erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus- ja tukitoimet järjestetään.

Opiskelun erityistä tukea ei lueta kuuluvaksi varsinaiseen opiskeluhooltoon, mutta sillä on tärkeä rooli nuoren opiskeluhyvinvoinnin edistämisessä. Sen vuoksi erityisen tuen periaatteet on linjattu Vantaan yhteisessä opiskeluhoitosuunnitelmassa.

5.4.1 Lukiseula ja matikkahaavi

Vaskivuoren lukiossa tehdään kaikille 1. vuosikurssin opiskelijoille lukuvuoden alussa lukiseula (eräänlainen testi), joka seuloo opiskelijoista ne, jotka tarvitsevat tukea lukivaikeuksiinsa.

Lukiollamme on lukistrategia ja tukiryhmä, joka kehittää oppimisvaikeuksisten opiskelijoiden tukitoimenpiteitä.

Jokaiselle aloittavalle lukiolaiselle järjestetään myös matematiikan valmiuksia mittaava testi, ns. matikkahaavi. Matematiikan oppimisvaikeuksista kärsiville on lukiossamme useita tukitoimia.

5.5 Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

Maahanmuuttajien ja muiden vieraskielisten opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ja kunkin lukion opetussuunnitelmaa. Opetusjärjestelyissä huomioidaan opiskelijoiden yksilölliset taustat ja lähtökohdat, jotka vaikuttavat heidän opintoihinsa. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi opiskelijan suomen kielen taito, äidinkieli ja kulttuuri, maassaoloaika ja aikaisempi koulunkäynti. Tavoitteena on, että opiskelijoista kasvaa sekä suomalaisen että opiskelijan oman kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisia ja tasapainoisia jäseniä. Ylioppilastutkintolautakunta antaa ohjeet vieraskielisyyden huomioon ottamisesta ylioppilaskirjoituksissa.

Vantaalaisilla lukioissa vieraskielisille opiskelijoille järjestetään suomi toisena kielenä -opetusta joko oppilaitosten omana opetuksena tai yhteistyössä muiden toisen asteen oppilaitosten kanssa. Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksien mukaan myös oman äidinkielen opetusta. Opetuksessa noudatetaan Opetushallituksen suositusta oman äidinkielen opetuksen perusteista.

Osallisena Suomessa – lukiohankkeessa laadittua suunnitelmaa Monikulttuurinen opetus ja ohjaus – työkaluja lukioihin hyödynnetään kaikissa lukioissa.

Lukionkäynnin alussa monikielisille opiskelijoille järjestetään suomen kielen kartoitus. Se on testi, joka on kehitetty monikielisten opiskelijoiden suomen kielen tason määrittämiseksi sekä opiskelijoiden ohjaamiseksi tarvittavien tukitoimien piiriin. Testi on tarkoitettu sekä suomi toisena kielenä -opiskelijoille että muille monikielisille opiskelijoille. Opiskelijat kutsutaan kielikartoitukseen opiskelijatietolomakkeen pohjalta. Kartoituksen perusteella opiskelijalle tehdään suunnitelma erityisen tuen tarpeesta (ETS). Suunnitelman tekee S2-opettaja.

Mahdollisia tukitoimenpiteitä ovat mm.

- Oppiaineen ensimmäisillä kursseilla oppitunneilla ja kokeissa sanakirjan käyttäminen.
- Lisäajan antaminen kokeiden tekemiseen.
- Tukikurssit (ks. kohta 5.2.2.)

Maahanmuuttajaopiskelijat voivat seuraavilla perusteilla hakea vapautusta ruotsin kielen opiskelusta lukiossa lukiolain 13 §:n 2. momentin perusteella: "Opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin tässä laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos: - - 2) lukion oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta; - -". Vapautusanomuksen tekee rehtorille alaikäisen opiskelijan huoltaja.

Tällaisia mahdollisia erityisiä perusteluja voivat olla

- Opiskelija on ollut vapautettu ruotsin kielen opiskelusta yläkoulussa.
- Opiskelijan äidinkieli on joku muu kuin suomi ja opiskelija ei jatko-opinnoissaan tule tarvitsemaan ruotsin kieltä
- Opiskelijan suomen kielen taito on niin heikko, ettei ole tarkoituksenmukaista, että hän opiskelee toista opiskelijalle vierasta kieltä

Kun maahanmuuttajataustainen opiskelija osallistuu ylioppilaskirjoitukseen ja hänen äidinkiелensä on muu kuin se kieli, jolla hän suorittaa ylioppilastutkinnon, tai äidinkieli on muu kuin se kieli, jossa hän suorittaa äidinkielen kokeen, lautakunta voi ottaa tämän arvostelussa huomioon. Tällöin koulun tulee toimittaa lautakuntaan selvitys vieraskielisyydestä. Selvityksen lähettämiseen tulee olla kokelaan suostumus.

5.6 Tentit, oppiaineen erilliset kuulustelut

Vaskivuoren lukiossa opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus osallistua koko lukion oppimäärää mittaaviin erillisiin kuulusteluihin eli tentteihin. Opiskelija voi osallistua yhden oppiaineen tenttiin vain yhden kerran. Tentit auttavat opiskelijaa valmentautuvaan ylioppilaskirjoituksiin. Tentit ovat lukioasetuksessa mainittuja erillisiä kuulusteluja. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus erillisessä kuulustelussa arvosanan korottamiseen. (Lukioasetus 810/1998, 8 3 mom.) Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyystta ja oppiaineen hallintaa kuin kurssien arvostelusta määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa.

6 OPISKELIJAN OPPIMISEN ARVIOINTI

Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle ja huoltajalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukion aikana että lukio-opiskelun päättyessä. Palautteen tarkoituksena on kannustaa ja ohjata opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Opiskelijan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai aineryhmän osalta opiskelijan opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.

6.1 Kurssisuorituksen arviointi

Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan sen päättyttyä. Arvioinnin tehtävänä on antaa palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta ja oppiaineen opiskelun etenemisestä. Jokainen kurssi arvostellaan itsenäisesti muista saman aineen kursseista riippumatta. Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijoille kurssin alussa. Arvioinnin yksityiskohdista sovitaan opiskelijoiden kanssa.

Kurssin arvioinnin tulee olla monipuolista ja perustua paitsi mahdollisiin kirjallisiin kokeisiin, opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan tietojen ja taitojen arviointiin. Myös opiskelijan oma itsearviointi voidaan ottaa huomioon käyttämällä hyväksi mm. kurssin arviointikeskusteluja. Poissaolot ja myöhästymiset vaikuttavat kurssin arvosteluun. Kurssin itsenäinen suoritus arvioidaan soveltuvin osin kurssin yleisiä arviointiperusteita noudattaen.

6.2 Kurssin itsenäinen suorittaminen

Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, ja toisaalta opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta. Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksyttyä arvosanaa. Koulu antaa yksityiskohtaiset ohjeet kurssin

itsenäisestä suorittamisesta lukuvuosioppaassa. Ohjeissa ilmoitetaan myös, minkälaista ohjausta opiskelija saa kurssin itsenäiseen suorittamiseen ja miten itsenäisen suorittamisen edistymistä seurataan kurssin aikana. Jos opiskelija saa itsenäisesti suoritetusta kurssista hylätyn arvosanan, hänet ohjataan suorittamaan kurssi lähiopetukseen tai tukiopetukseen.

6.3 Arvioinnin merkintätavat

Kunkin oppiaineen pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroin. Soveltavat kurssit arvostellaan myös pääsääntöisesti numeroarvosanalla. Oppiaineen opetussuunnitelmassa määritellään soveltavat kurssit, jotka arvostellaan suoritusmerkinnällä, jolloin S tarkoittaa hyväksytysti suoritettua kurssia. Jos opiskelija saa soveltavasta numero- tai suoritusmerkinnällä arvosteltavasta kurssista hylätyn (4 tai H) arvostelun ja jos opiskelija ei saa korotettua hylättyä arvosanaa uusintakuulustelussa, hylätty arviointi poistetaan ennen päättöarvostelun antamista eikä kurssia lasketa mukaan opiskelijan oppimäärään. Oppiaineen opetussuunnitelmassa voidaan myös määrätä, että soveltava kurssi arvioidaan sanallisella arvioinnilla.

Kurssin numeroarvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisella sanallisella arvioinnilla tai suullisella arviointikeskustelussa annetulla palautteella

Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4-10. Arvosanat tarkoittavat

- 10 erinomainen
- 9 kiitettävä
- 8 hyvä
- 7 tyydyttävä
- 6 kohtalainen
- 5 välttävä
- 4 hylätty

Edellä olevan lisäksi Vaskivuoren lukion jaksoarvioinnissa käytetään myös kirjaimia Z ja K. Z tarkoittaa keskeneräistä kurssia, josta puuttuu huomattava osa kurssisuorituksia. Ellei opiskelija täydennä puuttuvaa kurssisuoritusta viimeistään seuraavaan uusintakuulusteluun mennessä, kurssi arvioidaan aikaisempien näyttöjen perusteella. Z-merkintä muuttuu hyväksytyksi arvosanaksi tai suoritusmerkinnäksi tai hylätyksi arvosanaksi tai kurssi katsotaan keskeytetyksi. Mikäli opiskelija on saanut Z-merkinnän soveltavasta kurssista ja se on muuttunut hylätyksi arvosanaksi, merkintä poistetaan kokonaan opiskelijan arvioinnista.

K tarkoittaa keskeytettyä kurssia, jota ei lasketa mukaan opiskelijan kurssikertymään. Keskeytetty kurssi poistuu seuraavassa arvioinnissa.

6.4 Oppimisvaikeuksien huomioon ottaminen arvioinnissa

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Nämä vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan kurssiarvosanaa.

6.5 Opintojen etenemisen seuranta

Opiskelijan opintojen etenemistä tulee seurata. Hylätyt kurssisuoritukset eivät kuitenkaan estä opiskelijaa jatkamasta oppiaineen opiskelua. Opiskelijan, jolle on kertynyt kaksi hylättyä suoritusta saman oppiaineen kurseista, tulee saada henkilökohtaista ohjausta ryhmänohjaajalta, aineenopettajalta tai opinto-ohjaajalta.

6.6 Hyväksytyn kurssiarvosanan korottamismahdollisuus

Opiskelijalla on mahdollisuus korottaa hyväksyttyä kurssiarvosanaa käymällä kurssi uudelleen joko opetukseen osallistumalla tai itsenäisesti suorittaen. Kurssin arvosanoista parempi jää voimaan.

6.7 Hylätyn kurssiarvosanan suorittaminen

Opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa hylätty kurssiarvosana käymällä kurssi uudelleen tai osallistumalla kerran uusintakokeeseen. Uusintakokeen perusteella annettavassa kurssiarvosanassa voidaan ottaa huomioon myös jatkuva näyttö.

6.8 Osaamisen tunnustaminen

Opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustamisella voidaan opiskelijalle lukea hyväksi ja korvata lukion oppimäärään kuuluvia pakollisia, syventäviä tai soveltavia opintoja. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista (LL § 23). Rehtori päättää muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemisesta.

Opiskelijan tulee hakea muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamista. Opiskelijan tulee esittää selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava lisänäytöillä numeroarvosanan määrittämiseksi silloin, kun opiskelija haluaa korvata numeroin arvosteltavia kurseja.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamaan arviointiin. Jos kyseessä on lukion opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava kurssi, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1-5	lukioasteikko	asteikko 1-3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettu kurssi vastaa, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi.

Ulkomailla suoritettut opinnot voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, syventäviksi tai soveltaviksi kursseiksi. Mikäli ne luetaan hyväksi pakollisiin tai valtakunnallisiin syventäviin kursseihin, tulee niistä antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä.

6.9 Oppimäärän vaihtaminen

Jos opiskelija vaihtaa oppiaineen oppimäärän tasoa valtakunnallisesti määriteltyjen kurssien aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason.

Mikäli opiskelija vaihtaa lyhyemmästä oppimäärästä pitempään oppimäärään, niin lyhyemmän tason kurssien suoritukset muutetaan pidemmän tason kursseiksi siten, kuin oppiaineen ainekohtaisessa opetussuunnitelmassa on määritelty. Arvosanoja määrittäessä voidaan opiskelijalta edellyttää lisänäyttöjä.

Mikäli opiskelija vaihtaa pidemmästä oppimäärästä lyhyempään oppimäärään, niin pidemmän oppimäärän kurssien suoritukset muutetaan lyhyemmän tason kursseiksi siten, kun ko. oppiaineen ainekohtaisen opetussuunnitelman yhteydessä on määritelty. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Jos opiskelija pyytää tulee järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteamiseksi ja myös arvosana harkitaan uudelleen.

6.9.1 Vieraan tai toisen kotimaisen kielen oppimäärän vaihtaminen

Jos opiskelija vaihtaa kielen oppimäärän tasoa valtakunnallisten kurssien aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason.

Mikäli opiskelija vaihtaa lyhyemmästä oppimäärästä pitempään oppimäärään, niin lyhyemmän tason kurssien suoritukset muutetaan pidemmän tason kursseiksi siten, kuin kielen ainekohtaisen opetussuunnitelman yhteydessä on määritelty. Arvosanoja määrittäessä voidaan edellyttää lisänäyttöjä.

Mikäli opiskelija vaihtaa pidemmästä oppimäärästä lyhyempään oppimäärään, niin pidemmän oppimäärän kurssien suoritukset muutetaan lyhyemmän tason kursseiksi siten, kuin kielen ainekohtaisen opetussuunnitelman yhteydessä on määritelty. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Jos opiskelija pyytää tulee järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteamiseksi ja myös arvosana harkitaan uudelleen.

6.9.2 Matematiikan oppimäärän vaihtaminen

Opetussuunnitelman perusteissa on määritelty matematiikan perusteiden yhteydessä, missä määrin lyhyen ja pitkän oppimäärän kurssien tavoitteet ja sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijan kurssimäärän kertymiseen on kiinnitettävä erityisesti huomiota, kun opiskelija vaihtaa oppimäärää ja mahdolliset pakollisten kurssien hylätyt suoritukset siirtyvät koulukohtaisten kurssien suorituksiksi eikä niitä lasketa opiskelijan oppimäärään mukaan.

6.10 Suomi toisena kielenä

Oppimäärän suomi toisena kielenä opetukseen voivat osallistua opiskelijat, joiden äidinkieli on muu kuin suomi. Oppimäärä korvaa Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä oppimäärän. Opiskelijan tulee valita lukion alussa oppimääräkseen joko Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä tai Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä, ja hän saa päättöarvosanan vain toisesta näistä.

Jos opiskelija, jonka äidinkieli on muu kuin suomi ja joka on valinnut oppimäärän suomi toisena kielenä, osallistuu kuitenkin suomi äidinkielenä -oppimäärän kursseille, hänet tulee arvostella suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan. Jos opiskelija on valinnut oppimääräkseen Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä, hänet arvioidaan kyseisen oppimäärän mukaan.

Suomi toisena kielenä -opettaja tapaa heti lukuvuoden alussa kaikki uudet ykkösvuosi-kurssilaiset, joilla on opiskelijarekisterissä äidinkielenä muu kuin suomi. Tapaaminen on tiedotustilaisuus, jossa samalla tehdään opiskelijoille kielitason kartoitus.

6.11 Oppiaineen oppimäärän arviointi

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista pakollisista ja syventävistä sekä koulukohtaisista kursseista. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät. Opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana.

Pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvostellaan numeroarvosanalla. Soveltavat kurssit arvostellaan joko numeroarvosanalla tai suoritusmerkinnällä. Jokaisen soveltavan kurssin kohdalla ilmoitetaan, miten ko. kurssi arvostellaan. Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät jäljempänä esitetyllä tavalla hyväksytysti ja lukion vähimmäiskurssimäärä 75 täyttyy. Pakollisista ja valtakunnallisista syventävistä kursseista saatuja arvosanoja ei voi jälkikäteen poistaa. Koulukohtaisista kursseista lasketaan mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit. Koulukohtaisista kursseista saatuja hylättyjä arvosanoja ei lasketa mukaan oppimäärään.

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana. Mainituista opinnoista opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

Opiskeltujen pakollisten ja valtakunnallisten syventävien kurssien määrä	Hylättyjen kurssien enimmäismäärä
1-2 kurssia	0 hylättyä
3-5 kurssia	1 hylätty
6-8 kurssia	2 hylättyä
9 kurssia tai enemmän	3 hylättyä

6.11.1 Päättöarvosanan korottaminen

Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen pakollisten ja syventävien kurssien pohjalta muodostuvaa arvosanaa on mahdollista kolmella tavalla

- koulukohtaisten kurssien pohjalta saadulla lisänäytöllä
- opiskelijan arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella, mikäli opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat ja
- erillisessä kuulustelussa.

Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus korottaa arvosanaa erillisessä kuulustelussa. Mikäli opiskelija osoittaa tässä kuulustelussa suurempaa kypsyttää ja oppiaineen hallintaa kuin kurssien arvostelusta määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa.

Opiskelijalla on oikeus osallistua saman oppiaineen erillisen kuulusteluun (tenttiin) kerran ennen kuin hän saa lukion päättötodistuksen. Kuulusteluun voi sisältyä suullisia ja/tai kirjallisia tehtäviä. Kuulusteltavan oppimäärän laajuus määräytyy opiskelijan opiskeleman oppimäärän mukaan. Jos opiskelija on poissa erillisestä kuulustelusta ilman hyväksyttävää syytä, hän menettää oikeuden osallistua oppiaineen erilliseen kuulusteluun.

6.12 Päättötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Kaikki lukion valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakollisten oppiaineiden oppimäärät ja valinnaiset vieraat kielet arvioidaan numeroin. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittaman oppimäärä käsittää vain yhden kurssin sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain kaksi kurssia. Pyydettyäessä opiskelija voi saada päättötodistukseen suoritusmerkinnän oppiaineesta, joka sisältää ainoastaan soveltavia kursseja.

Opetussuunnitelmassa määriteltyt koulukohtaiset ja muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin oppiaineen opetussuunnitelmassa määrätään.

6.13 Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Opinnoissa etenemisestä tai päättöarviointia koskevan päätöksen uusimista on pyydettävä kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu uusi arviointi tai ratkaisu, jolla pyyntö on hylätty, on ilmeisen virheellinen, lääninhallitus voi opiskelijan pyynnöstä velvoittaa opettajan toimittamaan uuden arvioinnin tai määrätä opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen muutettavaksi taikka määrätä, mikä arvosana opiskelijalle on annettava. (Lukioasetus 810/1998, 13 §)

6.14 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukion koko oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Kesken lukion oppimäärän suorittamisen eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman aineen suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta.

Opetushallitus on antanut valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa määräyksen todistuksen sisältämistä tiedoista.

Lisätietoja -kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset erillisistä näytöistä, kuten esim. suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet ja valtakunnallisen puheviestintätaitojen päättötutkinnon suorittaminen. Lisätietoja -kohtaan merkitään myös tieto opiskelusta musiikki- tai tanssilukion opetussuunnitelman mukaan. Lisätietoja -kohtaan voidaan myös merkitä tieto opiskelijan lukio-opintoihin sisältyneestä merkittävästä kirjallisesta työstä. Samaan kohtaan tulee myös erittely muissa oppilaitoksissa suoritetuista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät ole mukana oppiaineiden oppimäärien yhteydessä.

6.15 Huoltajille tiedottaminen

Lukioiden tulee tiedottaa opiskelijoille ja huoltajille arvioinnin perusteista sekä uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta. Lukiot lähettävät huoltajille lukuvuoden alussa tiedotteen, jossa kerrotaan opiskelijan oppimisen arviointiperusteet, arvioinnissa käytettävät numerot ja kirjainmerkinnät selityksineen sekä päivät, jolloin jaksojen kurssiarvosanat annetaan opiskelijoille. Lisäksi huoltajille kerrotaan, että koulu edellyttää joidenkin jaksojen jälkeen huoltajien allekirjoitukset alaikäisten opiskelijoiden jaksotiedotteisiin.

7 OPPIMISTAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

Lukioissa järjestettävän opetuksen tavoitteena on mahdollistaa opiskelijoiden laaja-alaisen yleissivistyksen hankkiminen ja vahvistaa opiskelijoiden tarvetta ja halua elinikäiseen oppimiseen. Luontoon, ihmiseen, yhteiskuntaan ja kulttuuriin liittyvät opinnot sekä aihekokonaisuuksien korostamat painotukset antavat opiskelijoille aineksia omakohtaisen ja jäsentyneen maailmankuvan muodostamiseen.

Lukiokoulutuksen tehtävänä on antaa opiskelijoille tulevaisuudessa tarvittavia tietoja ja taitoja. Yhteiskunnan moniarvoistuminen ja toimintaympäristöjen monimutkaistuminen edellyttävät nuorilta hyvää itsetuntoa, oman persoonallisen erityislaadun kehittämistä, vahvaa tulevaisuuteen suuntautumista ja monipuolisia kykyjä toimia muiden ihmisten kanssa. Opintojen tavoitteena on edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia elää monipuolinen ja täysipainoinen elämä sen eri vaiheissa ja rooleissa.

7.1 Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet ilmentävät yhteiskunnallisesti merkittäviä ja ajankohtaisia kasvat- ja koulutushaasteita sekä niihin liittyviä arvokannanottoja. Ne jäsentävät lukion toimintakulttuurin periaatteita ja luovat oppiainerajat ylittäviä ja opetusta eheyttäviä painotuksia. Aihekokonaisuuksia yhdistää tulevaisuuteen orientoituminen sekä yksilöllisellä että yhteisöllisellä tasolla. Opiskelijan tulee oppia havainnoimaan ja analysoimaan nykyajan ilmiöitä ja muodostamaan perusteltuja käsityksiä tavoiteltavasta tulevaisuudesta sekä oman elämänsä että koko yhteisön kannalta. Lukio painottaa vähintään kahta aihekokonaisuutta lukuvuoden aikana.

7.1.1 Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys

Aihekokonaisuuden tarkoituksena on antaa opiskelijalle mahdollisimman monipuolinen kuva työelämästä, yrittäjyydestä ja vaikuttamisesta yhteiskunnassa. Lukiot tekevät yhteistyötä vantaalaisten yrittäjäjärjestöjen, yritysten, järjestöjen ja tiedostusvälineiden kanssa. Tavoitteena on vastuuntuntoinen, kriittinen ja osallistuva yhteiskunnan jäsen, joka haluaa ja osaa vaikuttaa.

7.1.2 Hyvinvointi ja turvallisuus

Kokemus hyvinvoinnista ja turvallisuudesta on yksilöllinen, mutta sen perusta on yhteisöllinen. Turvallisuuteen kuuluu myös kokemus oikeudenmukaisuuden toteutumisesta. Opiskelijoita kasvatetaan ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja yhteisöstään sekä ymmärtämään yhteisönsä hyvinvoinnin perusedellytykset.

Vantaan lukioden toimintakulttuuri tähtää siihen, että opiskelija osaa kohdata muutoksia ja epävarmuutta, tunnistaa vaikeat ongelmat ja osaa hakea niihin apua yhteiskunnan turvaverkostolta ja että opiskelija osaa käsitellä pettymyksiä ja ristiriitoja väkivallattomasti.

7.1.3 Kestävä kehitys

Kestävän kehityksen päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvän elämän mahdollisuudet. Kestävää kehitystä tulee tarkastella ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta, ja se kuuluu kaikkien oppiaineiden opetukseen. Toteutuksessa otetaan huomioon Vantaan kaupungin kestävän kehityksen linjaus. Tavoitteena on kansalainen, joka osaa ja tahtoo toimia kestävän kehityksen puolesta.

7.1.4 Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

Tavoitteena on ohjata ja rohkaista opiskelijoita paikallisen ja oman kansallisen kulttuuriperinnön arvostamisessa, kehittämisessä ja hyödyntämisessä osana omaa identiteettiään. Lukiot toimivat yhteistyössä Vantaan ja lähialueiden eri kulttuuritahojen kanssa. Kulttuuri-identiteettiin sisältyy avoimuus ja suvaitsevaisuus sekä pyrkimys kriittiseen ajatteluun. Kansainvälinen yhteistyö antaa edellytyksiä ennakkoluulottomalle suhtautumiselle muita kulttuureja kohtaan.

7.1.5 Teknologia

Teknologian kehityksen lähtökohtana on ihmisen tarve parantaa elämisen laatua ja helpottaa elämäänsä työ- ja vapaa-aikana. Vantaalaisissa lukioissa aihekokonaisuuden toteutuksessa otetaan huomioon Vantaan elinkeinorakenne sekä erityispiirteet logistisesti ja liikenteellisesti merkittävänä kaupunkina. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää teknologian merkityksen lähialueen historian

käännekohdissa, osaa arvioida muutosta agraarikulttuurista korkean teknologian kaupungiksi sekä omasta, ympäristön että yhteiskunnallisesta näkökulmasta ja tuntee teknologian sovellutuksia käytännössä.

7.1.6 Viestintä- ja mediaosaaminen

Viestintä- ja mediaopetuksen tavoitteena on tukea yksilön identiteetin rakentumista mediakulttuurissa. Koska viestintä ja media ovat merkittäviä tiedon ja esteettisten elämysten tarjoajia ja tuottajia, vahvistetaan opiskelijan aktiivista ja kriittistä suhdetta mediaan ja sen tarjoamiin arvomaailmoihin.

Opetuksessa annetaan keinoja, välineitä ja valmiuksia vuorovaikutteiseen viestintään. Viestinnän ja median avulla rakennetaan ja tuetaan koulun yhteisöllisyyttä. Tässä hyödynnetään yhteistyötä alueellisen median kanssa.

Tavoitteena on osallistuva, itsenäinen, medialukutaitoinen kansalainen, joka osaa huolehtia yksityisyyden suojastaan ja tietoturvastaan ja ottaa huomioon viestinnän eettiset vastuukysymykset.

Oppiainekohtaiset osuudet, tavoitteet, sisältö, työtavat ja arviointi

Vantaan nuorten lukiokoulutuksen islam uskonnon ja katolisen uskonnon opetussuunnitelmat on laadittu kaikkia lukioita koskeviksi, ja ne on otettu käyttöön 1.8.2010. Kukin lukio sisällyttää ne omiin opetussuunnitelmiinsa.

Muiden oppiaineiden osalta kurssien tavoitteet, sisältö, työtavat ja arviointi ilmenevät kunkin lukion omissa opetussuunnitelmissa.

7.2 Äidinkieli ja kirjallisuus

7.2.1 Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä

Yleistä

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta ohjaa näkemys äidinkielestä käsitejärjestelmänä, jolla ihminen jäsentää maailmaa ja rakentaa sosiaalista todellisuutta. Äidinkielen myötä ihminen omaksuu yhteisönsä kulttuurin ja rakentaa omaa identiteettiään. Tämä mahdollistaa sosiaalisen vuorovaikutuksen sekä kulttuurin jatkuvuuden ja sen kehittämisen.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine, joka tarjoaa aineksia kielelliseen ja kulttuuriseen yleissivistykseen. Se saa sisältöjä kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteistä sekä kulttuurin tutkimuksesta. Kielen, kirjallisuuden ja viestinnän tietoja sekä lukemisen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja opitaan erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus opastaa arvostamaan omaa kulttuuria ja kieltä. Oppiaine ohjaa monikulttuurisuuden ja monikielisyyden ymmärtämiseen ja kielelliseen ja kulttuuriseen suvaitsevaisuuteen.

Lukion kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on kaunokirjallisuuden ymmärtäminen, tekstien eritteleminen ja tulkitseminen eri näkökulmista. Kaunokirjallisuus tarjoaa aineksia henkiseen kasvuun, kulttuuri-identiteetin muodostumiseen ja omien ilmaisuvarojen monipuolistamiseen.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus tähtää sellaisiin viestintä- ja vuorovaikutustaitoihin, jotka luovat riittävät edellytykset jatko-opinnoille, osallisuudelle työelämässä ja aktiiviselle kansalaisuudelle. Sosiaalinen vuorovaikutus ja oppiminen perustuvat monipuoliseen viestintäosaamiseen ja vankkaan luku- ja kirjoitustaitoon sekä taitoon käyttää kieltä tilanteen vaatimalla tavalla. Oppiaine äidinkieli ja kirjallisuus ohjaa aktiiviseen tiedon hankkimiseen, tiedon kriittiseen käsittelyyn ja tulkintaan.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, sillä eri tieto- ja taitoalueet ovat toiminnallisessa yhteydessä toisiinsa. Niitä yhdistävänä tekijänä on kieli ja näkemys ihmisestä tavoitteellisesti toimivana, itseään ilmaisevana, merkityksiä tulkitsevana ja tuottavana viestijänä.

Opetuksen tavoitteet

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tietojaan kielestä, kirjallisuudesta ja viestinnästä ja osaa hyödyntää niihin liittyviä käsitteitä
- syventää ja monipuolistaa viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan niin, että hän pystyy tavoitteelliseen ja tarkoituksenmukaiseen vuorovaikutukseen
- oppii käyttämään kieltä entistä tarkoituksenmukaisemmin sekä puheessa että kirjoituksessa
- oppii ymmärtämään ja analysoimaan tekstin ja kontekstin suhdetta
- syventää tekstitaitojaan siten, että hän osaa eritellä, tulkita, arvioida, hyödyntää ja tuottaa erilaisia tekstejä entistä tietoisempana niiden tavoitteista ja konteksteista
- oppii arvioimaan tekstin ilmaisua, esimerkiksi retorisia keinoja ja argumentaatiota, sekä soveltamaan tietojaan tekstien vastaanottamiseen ja tuottamiseen
- syventää kirjallisuuden tuntemustaan ja kehittää siten ajatteluaan, laajentaa kirjallista yleissivistystään, mielikuvitustaan ja eläytymiskykyään ja rakentaa maailmankuvaansa
- hallitsee kirjoitetun kielen normit ja ymmärtää yhteisen kirjakielen tarpeellisuuden
- osaa valikoida ja kriittisesti arvioida erilaisia tietolähteitä, tiedon luotettavuutta, käyttökelpoisuutta ja tarkoituspäätä, osaa hyödyntää tieto- ja viestintätekniikkaa oppiaineen opiskelussa
- nauttii kulttuurista ja arvostaa sen monipuolisuutta.

Arviointi

Äidinkielen ja kirjallisuuden kurssien arvioinnin tulee kohdistua monipuolisesti oppiaineen eri alueisiin. Arvioinnin pohjana on opiskelijan tieto kurssien tavoitteista ja sisällöistä niin, että hän pystyy seuraamaan omaa edistymistään. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kirjalliset ja suulliset tuotokset sekä aktiivinen osallistuminen. Henkilökohtainen tavoitteenasettelu ja palaute sekä toisilta opiskelijoilta että opettajalta ovat opiskelijan puheviestinnän ja kirjoittamisen taitojen kehittymisessä tärkeitä. Opetuksessa tulee kehittää opiskelijan itsearviointitaitoja, joiden avulla hän voi rakentaa myönteistä mutta realistista käsitystä itsestään puhujana, lukijana ja kirjoittajana.

Kurssien hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksyttyyn suorittamiseen vaaditaan aktiivinen läsnäolo oppitunneilla, kurssiin kuuluvien kaunokirjallisten teosten lukeminen ja kurssitehtävien kirjoittaminen.

PAKOLLISET KURSSIT

Kursseilla toteutetaan aineen sisäistä integraatiota: lukeminen, kirjoittaminen, puheviestintä, kieli, kirjallisuus ja media kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin siten, että tietojen ja taitojen opiskelu on jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Kaikilla kursseilla syvennetään kirjoitetun kielen hallintaa ja kehitetään lukemisen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja sekä luetaan runsaasti kaunokirjallisia ja muita tekstejä kunkin kurssin näkökulmasta.

Koodi	ÄI1
Nimi	Kieli, tekstit ja vuorovaikutus
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelijan käsitys kielestä, teksteistä ja niiden tulkinnasta syvenee, ja hänen taitonsa lukea tekstejä kehittyy. Hän osaa jäsentää viestintäympäristöään sekä tunnistaa omia taitojaan puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana, lukijana ja median käyttäjänä niin, että hänen viestijäkuvansa tarkentuu.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · syventää tekstikäsitystään · oppii tarkastelemaan monenlaisia tekstejä entistä tietoisempana tulkintaansa ohjaavista seikoista · ymmärtää tekstin merkityskokonaisuutena ja tarkastelee sen piirteitä tavoitteen, viestintätilanteen ja -välineen kannalta · oppii tarkastelemaan kielenkäyttöään, lukemistapojaan ja viestintäänsä entistä tietoisemmin · tottuu huoltamaan tuottamiensa tekstien kieliasua · syventää tietojään ryhmäviestinnästä: hän kehittää ja oppii arvioimaan omia osallistumistapojaan ryhmän vuorovaikutuksen ja ilmapiirin sekä ryhmätyön tai keskustelun tuloksellisuuden kannalta.
Sisältö	Sisältö · tekstien tulkintaa ja tuottamista ohjaavia perustekijöitä kuten tavoite, vastaanottaja, tekstilaji ja tekstityyppi · viestintätilanteen ja -välineen vaikutus tekstiin · tekstikäsitteen syventäminen, esimerkiksi puhutut ja kirjoitetut tekstit, mediatekstit, sähköiset ja graafiset tekstit, asia- ja kaunokirjalliset tekstit, julkiset ja yksityiset tekstit · erilaisten tekstien kielen ja sisällön havainnointia ja harjoittelua: ymmärrettävyys, havainnollisuus ja eheys · tekstien referointi ja kommentointi · omien viestintätietojen, -taitojen, -asenteiden ja -motivaation arviointi lukio-opiskelun näkökulmasta · vuorovaikutustaidot ryhmässä

Koodi	ÄI2
Nimi	Tekstien rakenteita ja merkityksiä
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija harjaantuu erittelemään tekstien kieltä, rakenteita ja merkityksiä sekä oppii näkemään tekstin yhteyden kontekstiin ja muihin teksteihin. Opiskelija syventää tekstilajituntemustaan ja kehittyy erilaisten tekstien tuottajana.

Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · osaa arvioida tekstien sisältöä, näkökulmia, tyyliä ja muotoa sekä oppii erittelemään tekstiä temporaalisista, kausaalisista, kontrastiivisista ja muista merkityssuhteista koostuvana kokonaisuutena, oppii tekstien erittelyssä tarvittavaa käsitteistöä ja pystyy soveltamaan sitä myös tuottaessaan itse tekstiä · tottuu työstämään tekstiään oman ja toisten arvion pohjalta · oppii suunnittelemaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä sekä kykenee välittämään sanomansa kuuntelijoille tai lukijoille tavoitteittensa mukaisesti · oppii tiedonhankintastrategioita, käyttää painettuja ja sähköisiä tietolähteitä sekä löytää käyttökelpoista ja luotettavaa tietoa kirjoitelmansa tai puheesityksensä pohjaksi.
Sisältö	Sisältö · tekstuaaliset keinot, esimerkiksi lausetyypit ja -rakenteet, sananvalinnat, kielen kuvallisuus; jaksotus, viittaussuhteet, kytkökset; fokusointi, aiheen rajausta ja näkökulman valinta · informatiivisen puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen ja arviointi · kirjoittaminen prosessina: tarkoituksenmukaisen aineksen haku, kriittinen valikointi ja siihen viittaaminen ja hyödyntäminen omassa tekstissä sekä tekstin ja sen kieliasun hiominen erityisesti rakenteen ja tekstin eheyden kannalta
Koodi	ÄI3
Nimi	Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelijoiden käsitys kaunokirjallisuudesta, kielen taiteellisesta tehtävästä ja sen kulttuurisesta merkityksestä syvenee.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · oppii ymmärtämään kielen kuvallisuutta ja monitulkintaisuutta · syventää tietojaan kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä · kehittyy fiktiivisten tekstien analyysoijana erilaisia lukija- ja tulkintalähtökohtia sekä tarpeellisia kirjallisuustieteellisiä käsitteitä käyttäen · oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti · harjaantuu käyttämään kurssilla havainnoituja kielen keinoja tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussaan.
Sisältö	Sisältö · kirjallisuuden erittelyä ja tulkintaa tulkinnan kannalta perusteltua käsitteistöä ja lähestymistapaa hyödyntäen · proosa kirjallisuudenlajina: kerrontateknisiä keinoja, esimerkiksi kertoja, näkökulma, aihe, henkilö, aika, miljö, teema, motiivi · lyriikka kirjallisuudenlajina: käsitteinä esimerkiksi runon puhuja, säe, säkeistö, rytmi, mitallisuus, toisto, kielen kuvallisuus · draama kirjallisuudenlajina · novellien, runojen ja draaman erittelyä · kirjallisuuden keinojen käyttöä omassa teksteissä
Koodi	ÄI4
Nimi	Tekstit ja vaikuttaminen
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kieltä erityisesti vaikuttamisen näkökulmasta. Hän perehtyy argumentointiin ja syventää siihen liittyviä tietoja. Hän

	oppii analysoimaan ja tuottamaan argumentatiivisia tekstejä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · syventää medialukutaitoaan, jolloin hän pystyy analysoimaan ja tulkitsemaan erilaisia mediatekstejä, niiden taustoja ja tavoitteita sekä kriittisesti arvioimaan median välittämää informaatiota ja vaikutusta yksilöihin ja yhteiskuntaan · osaa niin kirjoittajana kuin puhujanakin perustella monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioida vaikuttamispyrkimyksiä ja tekstin luotettavuutta · osaa tarkastella kirjallisuuden yhteiskunnallista vaikutusta · oppii tarkastelemaan ja arvioimaan tekstejä ja niiden välittämiä arvoja myös eettisistä lähtökohdista.
Sisältö	· suora ja epäsuora vaikuttaminen: esimerkiksi suostuttelu, ohjailu, manipulointi; mainonta, propaganda; ironia, satiiri, parodia · vaikuttamaan pyrkivien tekstien lajeja, graafisia ja sähköisiä tekstejä: mielipide, kolumni, pakina, arvostelu, pääkirjoitus, kommentti, mainos · argumentointitavat ja retoriset keinot · kantaa ottavia puheenvuoroja, keskusteluja ja väittelyitä · tietoisesti vaikuttamaan pyrkivää kirjallisuutta ja muita kantaa ottavia tekstejä · tekstien ideologisuus, lähdekritiikki ja mediakritiikki · viestijän vastuu; mediavalinnat ja verkkoetiikka
Koodi	ÄI5
Nimi	Teksti, tyyli ja konteksti
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden tyyliä siten, että hän osaa ottaa huomioon kontekstin merkityksen tulkinnessa ja tekstin tuottamisessa.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · oppii tarkastelemaan niin fiktiivisiä tekstejä kuin asiatekstejäkin niiden kulttuurikontekstissa ja suhteessa muihin teksteihin · oppii erittelemään tyylin elementtejä ja niiden vaikutusta tekstin kokonaisuuteen · pystyy itsenäiseen kirjoitusprosessiin aiheen ja näkökulman valinnasta, aineiston koonnista ja järjestelystä tekstin muokkaamisen ja tyylin hionnan kautta oman pohdiskelevan tekstin laadintaan · kehittää omaa ilmaisutapaansa ja kirjallista tyyliään.
Sisältö	· eri aikakausia ja tyylejä edustavia kaunokirjallisia ja muita tekstejä erityisesti kulttuurisen kontekstin näkökulmasta · tekstien tarkastelua ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä oman aikansa että nykyajan kontekstissa · tyylin aineksien kuten sananvalinnan, sävyn, kielen kuvallisuuden, rytmin ja lauserakenteen vaikutus tekstiin · oppiaineen sisältöihin liittyvästä aiheesta, itse valitusta näkökulmasta laadittu pohdiskeleva teksti · oman tyylin hiontaa ja huoltoa
Koodi	ÄI6
Nimi	Kieli, kirjallisuus ja identiteetti
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija saa yleiskuvan suomen kielen sekä kirjallisuuden ja kulttuurin merkityksestä yksilölle ja yhteiskunnalle.
Tavoite	Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tuntemaan suomen kielen kehityksen vaiheita ja ymmärtää eurooppalaisten kieli- ja kulttuurikontaktien vaikutuksen suomalaisen kulttuurin muotoutumiseen ja jatkuvaan muutokseen
- arvostaa nyky-Suomen monikulttuurisuutta ja -kielisyyttä ja ymmärtää äidinkielen merkityksen jokaiselle ihmiselle
- tuntee suomalaisen kirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja. Hän osaa arvioida niiden merkitystä oman kulttuurinsa näkökulmasta kulttuurisen ja yksilöllisen identiteetin rakentajana.

Sisältö Keskeiset sisällöt:

- teksti suullisessa ja kirjallisessa traditiossa: kansanrunoudesta kirjallisuuteen, kirjoitetusta kulttuurista nykyviestintään
- suomen kielen muotoutuminen ja muuttuminen kansainvälisessä ympäristössä; kielenohjailun periaatteet opiskelijan kielenkäytön näkökulmasta
- kielen ja kirjallisuuden merkitys kansallisen identiteetin rakentamisessa
- suomalaista kaunokirjallisuutta aika- ja kulttuurikontekstissaan, keskeisiä teoksia ja teemoja
- kirjallisia ja suullisia tuotoksia kurssin teemoihin liittyvistä aiheista.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi **Ä17**

Nimi Puheviestinnän taitojen syventäminen

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Opiskelija syventää ja monipuolistaa puheviestintään liittyviä tietojaan ja taitojaan sekä oppii arvioimaan puheviestinnän merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · syventää tietojaan vuorovaikutuksen luonteesta, ominaispiirteistä ja puhekulttuurista · kehittää puhumisrohkeuttaan ja ilmaisuvarmuuttaan sekä esiintymis- ja ryhmätaitojaan · tunnistaa ja osaa analysoida sekä puhujan että sanoman luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä.

Sisältö · vuorovaikutustilanteiden osatekijät ja ominaispiirteet · verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä · esiintymisen, neuvottelujen, kokousten ja erilaisten keskustelujen ominaispiirteet ja menettelytavat · esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelua erilaisissa vuorovaikutustilanteissa · puheviestinnän kulttuurisia piirteitä ja suomalaista puhekulttuuria

Koodi **Ä18**

Nimi Tekstitaitojen syventäminen

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan analysoida ja tuottaa tekstejä. Kurssi valmentaa erityisesti tekstitaidon ylioppilaskokeeseen.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

	- vahvistaa taitoaan lukea analyttisesti ja kriittisesti erilaisia tekstejä - varmentaa taitoaan kirjoittaa rakenteeltaan, tyylistään ja sisällöltään ehyttä ja johdonmukaista tekstiä.
Sisältö	Kerrataan ja syvennetään seuraavia asioita: - tekstityypit ja tekstilajit - tekstianalyysi ja siinä tarvittavat käsitteet - tekstitaidon vastaustekstin rakentaminen: tehtävänannon noudattaminen, sisältöaineksen kokoaminen, jäsentely, otsikointi
Koulukohtaista	Kurssikokeena preliminäärikoe.

Koodi	ÄI9
Nimi	Kirjoittaminen ja nykykulttuuri
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssi valmentaa ylioppilaskirjoitusten esseekokeeseen. Opiskelija perehtyy kulttuuri- ja yhteiskunnalliseen keskusteluun, median ajankohtaisaiheisiin ja nykykirjallisuuteen. Hänen kriittinen ja kulttuurinen lukutaitonsa syvenee, ajattelutaitonsa kehittyy ja kirjallinen ilmaisunsa kypsyy kohti lukion päättötason vaatimuksia.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - kykenee keskustellen ja kirjoittaen käsittelemään ajankohtaisia kielen, kirjallisuuden ja viestinnän teemoja - oppii arvioimaan ja arvottamaan ajankohtaisia tekstejä eettisin ja esteettisin perustein ja näkemään niiden merkityksen osana yhteiskunnallista keskustelua - löytää nykykirjallisuudesta itseään kiinnostavia tekstejä ja osallistuu niistä käytävään keskusteluun - osoittaa kypsyttää oman tekstinsä näkökulman valinnassa, aiheen käsittelyssä, ajattelun itsenäisyydessä ja ilmaisun omaäänisyydessä
Sisältö	Keskeiset sisällöt: - nykykirjallisuutta ja sen ilmiöitä - ajankohtaisia suullisia ja kirjallisia puheenvuoroja kieltä ja kulttuuria käsittelevistä aiheista - mediatekstien ajankohtaisaiheiden, ilmaisukeinojen ja vaikutusten tarkastelua - osallistumista lukija- ja kirjoittajayhteisöön
Koulukohtaista	Kurssikokeena preliminääri

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	ÄI10
Nimi	Luovan kirjoittamisen kurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla kirjoitetaan omia tekstejä, esitellään niitä toisille ja nautitaan

kirjoittamisesta. Pyritään hiomaan kirjoitustyyliä annetun palautteen pohjalta ja laajentamaan ilmaisumahdollisuuksia myös esim. novellin tai runon suuntaan..
Numeroarviointi.

Tavoite Kurssin tavoitteena on tukea kirjoittamisesta innostunutta harrastajaa ja auttaa häntä löytämään omin ilmaisunsa. Myös reaaliaineiden vastauksiin tavoitellaan ilmeikkäämpää kieltä.

Sisältö Kurssilla kirjoitetaan omia tekstejä, esitellään niitä toisille ja nautitaan kirjoittamisesta. Pyritään hiomaan kirjoitustyyliä annetun palautteen pohjalta ja laajentamaan ilmaisumahdollisuuksia myös esim. novellin tai runon suuntaan.

Koodi **ÄI11**

Nimi Äidinkielen ja kirjallisuuden tukikurssi

Suoritus aika

Laji Soveltava

Kuvaus Tukikurssi on tarkoitettu niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia saada vaaditut äidinkielen kurssit suoritetuiksi ennen kirjoituksia. Kurssilla voi myös täydentää pakollista kurssia, josta on jäänyt todistukseen z-merkintä. Lisäksi kurssilla voi paikata vakavia puutteita kirjoittamisessa. Jokaiselle osallistujalle laaditaan henkilökohtainen ohjelma. Ilmoittautumisesta on neuvoteltava opinto-ohjaajan ja opettajan kanssa. Kurssi ei korvaa ÄI8- tai ÄI9-kursseja.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa lisäohjausta yksittäisen kurssin suorittamiseen tai heikkojen äidinkielen taitojen parantamiseen.

Sisältö Sisältö räätälöidään kunkin opiskelijan tavoitteiden mukaiseksi.

Koodi **ÄI12**

Nimi Lukudiplomi

Suoritus aika Koska vain

Laji Soveltava

Kuvaus Kurssi suoritetaan itsenäisesti lukemalla 18 teosta annetusta nykykirjallisuus- ja klassikkolistasta. Luetuista kirjoista tehdään erilaisia töitä. Kurssia voi suorittaa omaan tahtiin, vaikka koko lukion ajan. Numeroarviointi.

Tavoite Kurssin tavoite on tukea opiskelijan lukuharrastusta ja innostaa tutustumaan erilaisiin teoksiin. Kurssi perehdyttää erilaisen kirjallisuuden analysointiin ja tulkintaan ja syventää sekä uudemman että klassisen kirjallisuuden tuntemusta.

Sisältö Kurssi suoritetaan itsenäisesti lukemalla 18 teosta annetusta listasta (romaaneja, runoja, näytelmiä). Lukudiplomia varten luetaan sekä oman aikamme teoksia että klassikoita. Luetuista kirjoista tehdään pieniä kirjallisia töitä ja/tai suullisia esityksiä.

Koodi **ÄI13**

Nimi Lukion kielenhuolto ja tyylioppi

Suoritus aika Koska vain

Laji Soveltava

Kuvaus	Vahvistetaan ylioppilaskirjoituksissa tarvittavia erityisesti kielenkäyttöön liittyviä kirjoitustaitoja. Kerrataan lukion keskeistä kielenhuoltoa ja hiotaan omia tekstejä tyyllillisesti. Numeroarviointi.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - oppii hiomaan tekstejään - syventää taitojaan kirjoittaa kieleltään, tyyliltään ja rakenteeltaan lukion päättötason vaatimuksia vastaavaa tekstiä.
Sisältö	Kerrataan lukion keskeinen kielenhuolto välimerkeistä tyyliseikkoihin.

7.2.2 Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä

Yleistä

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito oman äidinkielen rinnalle. Lukion suomi toisena kielenä -oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan.

Suomi toisena kielenä -opetuksen keskeinen tavoite on, että opiskelija saavuttaa sellaisen suomen kielen taidon, että hän voi opiskella täysipainoisesti kaikkia lukion oppiaineita ja että hänen on mahdollista jatkaa opintojaan sekä selviytyä työelämässä suomen kielellä. Yhdessä oman äidinkielen opetuksen kanssa suomi toisena kielenä -opetus vahvistaa opiskelijan monikulttuurista identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle.

Opetuksen tavoitteet

Suomi toisena kielenä -opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää suomen kielen taitonsa niin hyväksi, että hän pystyy käyttämään sitä ajattelun, oppimisen, ilmaisun ja vaikuttamisen sekä sosiaalisten suhteiden luomisen ja ylläpitämisen välineenä
- osaa ja rohkenee ilmaista itseään ymmärrettävästi erilaisissa arkielämän ja opiskelun viestintätilanteissa
- hallitsee suomen kielen perusrakenteet kielen eri tasoilla ja tulee entistä tietoisemmaksi suomen kielen erityispiirteistä omaan kieleensä tai muihin kieliin verraten
- kykenee hyödyntämään erilaisia tekstejä, ja oppii tietoyhteiskunnassa tarvittavaa kriittistä tulkinta- ja arviointitaitoa
- parantaa taitoaan etsiä, valita, muokata ja välittää tietoa erilaisista lähteistä
- tottuu työskennellessään käyttämään sanakirjoja ja kielenoppaita
- perehtyy suomalaiseen yhteiskuntaan, mediaan, kulttuuriin ja kirjallisuuteen (yhteistyössä muun aineopetuksen kanssa)
- havaitsee kielen vaihtelun puhujan, tilanteen ja alueen mukaan ja laajentaa tietojaan puhutun ja kirjoitetun kielen peruseroista ja työnjaosta
- oppii ymmärtämään toisen kielen oppimisprosessia, pystyy tarkkailemaan omaa kielitaitoaan,

arvioimaan edistymistään ja haluaa kehittää kielitaitoaan sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa

· oppii pohtimaan kaksi- tai monikielisyyttään; hänen käsityksensä kielen merkityksestä identiteetille syvenee.

Arviointi

Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen B2.2-taso (toimiva itsenäinen kielitaito) kuvaa pääpiirtein suomi toisena kielenä -opiskelijan hyvää osaamista lukion päättövaiheessa. Opiskelijan kielitaitoprofiilin vahvimmat alueet ovat kuullun ja luetun ymmärtäminen, joissa hyvän osaajan taito ylittää B2.2-tasolle. Kirjoittamisen alueella B2.1-taso (itsenäisen kielitaidon perustaso) kuvaa hyvää osaamista.

Opiskelijaa arvioidaan suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan, jos se on valittu hänen oppimääräkseen huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä -opetusta vai ei tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä -kursseista. Äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä -oppimäärän mukaisesti suoritettut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi toisena kielenä -kursseihin, ja niiltä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä -kurssin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä -kurssit korvaavat äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä -oppimäärän kurssit vain siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pääsääntöisesti pakollisten kurssien osalta edellytetään lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Suomi toisena kielenä -kursseja voi suorittaa itsenäisesti perustellusta syystä. Pääsääntöisesti kurssin voi suorittaa itsenäisesti vain siinä jaksossa, jossa sitä tarjotaan. Kurssin itsenäinen suoritus koostuu useista kirjallisista töistä, oppimispäiväkirjasta ja kokeesta. Joillain kursseilla vaaditaan myös suullinen esitys. Tehtävistä ja niiden palautusaikataulusta sovitaan opettajan kanssa ennen jakson alkamista.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	S21
Nimi	Perusteet hallintaan
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla kartoitetaan aluksi opiskelijan kielitaito. Opiskelija kehittää tekstinymmärtämis- ja kirjoitustaitojaan sekä varmentaa kielen perusrakenteiden hallintaa.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · harjoittelee lukio-opinnoissa tarvittavaa yleiskielistä esitystapaa sekä kirjallisesti että suullisesti · tiedostaa suomen kielen perusrakenteet ja tulee varmaksi niiden hallinnassa · pystyy asettamaan tavoitteita suomen kielen opiskelulle ja rohkaistuu suomen kielen käyttäjänä.
Sisältö	· opiskelijan kielitaidon kartoitus · opiskelijan tausta ja kokemukset · kahden kulttuurin ja kielen keskellä eläminen · lukion opiskelukulttuuri, suomen kielen opiskelutekniikka · parihaastattelut, arkielämään ja sosiaalisiin tilanteisiin liittyvät

pienet puheenvuorot · suomen kielen keskeiset äänne- ja muoto-opilliset piirteet · aineistopohjainen kirjoitelma

Koodi **S22**

Nimi Kieli käyttöön

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Opiskelija kehittyy viestijänä. Hän oppii erittelemään erilaisia tekstejä ja erottamaan kielen eri sävyjä ja tyylejä. Opiskelija syventää tietojaan kielen rakenteesta.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · harjaantuu viestimään tilanteen mukaisesti ja tulee tietoiseksi toimintamahdollisuuksistaan vuorovaikutustilanteissa · oppii erottamaan eri tyylejä ja sävyjä kirjoitetussa ja puhutussa kielessä · oppii erittelemään ja hallitsemaan kielen lauserakenteita sekä ymmärtämään sanaston muodostumiskeinoja.

Sisältö · kielitilanteiden vaihtelu ja puheen variaatio · erilaisia kaunokirjallisia ja asiatekstejä · eri asiointitilanteita · hankitun tiedon suullista ja kirjallista raportointia · kielen lausetason perusrakenteet peruslauseen rakentaminen peruslauseen jäsenet, erityisesti objekti suomen kielelle ominaiset lausetyypit · sananmuodostuskeinot

Koodi **S23**

Nimi Kielellä vaikutetaan

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Opiskelija perehtyy vaikuttamisen keinoihin. Hän erittelee asiatekstejä, tarkastelee kaunokirjallisuutta ja mediaa vaikuttajina. Opiskelija parantaa kielen rakenteiden hallintaa.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · ymmärtää erityyppisiä suullisia ja kirjallisia asiatekstejä, erityisesti mielipidetekstejä, sekä oppii löytämään tekstin ydinajatuksen ja ottamaan kantaa niihin · rohkaistuu muodostamaan ja ilmaisemaan mielipiteitään perustellen · oppii tunnistamaan, miten häneen vaikutetaan · tarkastelee myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana · parantaa kielen perusrakenteiden hallintaa, erityisesti sijamuotojen merkitystehtäviä ja rektioita.

Sisältö · mielipidekirjoituksia ja ajankohtaisohjelmia · asiatekstin analysointi- ja tulkintaharjoituksia · perustelemisen harjoittelemista sekä suullisesti että kirjallisesti · ryhmäkeskustelutehtäviä · kaunokirjallisuus ja media vaikuttajana · nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tarkastelua · vertailumuotoja ja rektioseikkoja

Koodi **S24**

Nimi Syvemvät tekstitaidot

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus	Opiskelija syventää taitojaan eritellä ja tulkita tekstejä, harjaantuu kirjoittamaan aineiston pohjalta sekä harjoittelee luovaa kirjoittamista.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · harjaantuu erittelevään luku- ja kirjoitustaitoon sekä rohkaistuu persoonalliseen kielen tuottamiseen · harjaantuu löytämään erilaisista teksteistä niiden pääajatuksia, tulkitsemaan tekstin ydinsisältöä sekä totuttautuu kirjoittamaan aineiston pohjalta.
Sisältö	· erilaisia mediatekstejä; niiden tulkintaa ja hyödyntämistä · tekstin tuottamista erilaisista aineistoista · luovaa kirjoittamista · referointia

Koodi **S25**

Nimi Suomalainen kulttuuri tutuksi

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Opiskelija tutustuu suomalaiseen kulttuuriin ja saa yleiskuvan suomalaisesta kirjallisuudesta.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · tutustuu suomalaiseen kulttuuriin, erityisesti kirjallisuuteen sekä muihin taiteisiin ja mediakulttuuriin ja vertailee suomalaista kulttuuria tuntemiinsa muihin kulttuureihin · hyödyntää mediaa kulttuurin välittäjänä sekä saa taide-elämyksiä ja aineksia oman identiteettinsä rakentamiseen.

Sisältö · kirjallisuuden keskeisiä lajeja · suomalaisen kirjallisuuden lukemista, kuten novelleja, lyhytproosaa, runoja, romaanikatkelmia sekä ainakin yksi kokonaisteos · opintokäynti tai taide-esityksen katsominen, esimerkiksi teatterikäynti · yhden kirjailijan ja hänen teoksensa esittely

Koodi **S26**

Nimi Kohti toimivaa kaksikielisyyttä

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Opiskelija vahvistaa kielitaitoaan lukemalla ja kirjoittamalla erilaisia vaativia tekstejä sekä kertaamalla vaativia kielen rakenteita.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa kielitaitoaan vaativilla teksteillä ja tehtävillä, syventää tietoaan kirjakielen perusnormeista ja osaa soveltaa niitä omia tekstejä tuottaessaan sekä vahvistaa käsitystään suomalaisuudesta, esimerkiksi suomalaisen kirjallisuuden avulla.

Sisältö Kurssin sisältöinä on vaativien kielen rakenteiden kertaamista, kirjakielen hallinnan syventämistä, esimerkiksi välimerkkien käyttöä, sanavaraston kartuttamista eri aihealueilta, rakennetehtäviä, luetun ymmärtämistä, tekstin selittämistä, kirjoitelmia sekä suomalainen kaunokirjallinen teos.

Koulukohtaista Kurssia suositellaan kaikille, jotka aikovat suorittaa suomi toisena kielenä -ylioppilaskokeen.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi **S27**

Nimi	Puhekieli tarkasteluun
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija vahvistaa kielitaitoaan lukemalla ja kirjoittamalla erilaisia vaativia tekstejä sekä Puhekieli tarkasteluun kertaamalla vaativia kielen rakenteita.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • perehtyy suomen puhekielen ominaispiirteisiin • oppii tunnistamaan puheesta ja kirjoituksesta puhekielisyyksiä ja pystyy vertailemaan puhe- ja yleiskieltä toisiinsa.
Sisältö	• suomen puhekielen kielioppia • suomen puhekielen erityispiirteitä • yleispuhekieli, murre, slangi • puhekielen erityispiirteitä • itsenäinen työ: työprosessin suunnittelu, suomenkielisen henkilön haastattelu, nauhoitus, litterointi, puhutun muuttaminen yleiskieliseksi, työn suullinen esittäminen luokalle, kirjallinen raportointi

Koodi **S28**

Nimi	Erilaisten tekstien kirjoittamista
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija vahvistaa kielitaitoaan lukemalla ja kirjoittamalla erilaisia vaativia tekstejä sekä kertaamalla vaativia kielen rakenteita.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • syventää ja monipuolistaa kirjallisen ilmaisun taitojaan • varmentuu kielen rakenteiden hallinnassa ja harjaantuu kirjoitusprosessiin.
Sisältö	• kirjoittamista erilaisiin tarkoituksiin opiskelijoiden tarpeiden mukaan: asia- ja asioimiskirjoittamista, esimerkiksi hakemus, valitus tai selvitys • kirjoittamista materiaalin pohjalta, esimerkiksi kommentti, analyysi tai arvostelu • pohjatekstin tekstilajin ja kielen havainnointia • ns. luovaa kirjoittamista opiskelijoiden tarpeiden ja kiinnostuksen mukaan • kirjoittamisen prosessiluonteisuus, prosessin eri vaiheet • jäsentelyn sekä tekstin ulko- ja kieliasun tarkastelua ja hiontaa • kielen rakenteita opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Koodi **S29**

Nimi	Tekstien maailmassa
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä

Kuvaus	Opiskelija syventää kielen taitojaan. Parantaa suomalaisen ja mahdollisuuksien mukaan oman kulttuurinsa kirjallisuuden tuntemusta.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • syventää taitoaan lukea erittelevästi ja eläytyvästi • parantaa suomalaisen ja mahdollisuuksien mukaan oman kulttuurinsa kirjallisuuden tuntemustaan.
Sisältö	• erilajisten kaunokirjallisten ja asiatekstien tekstien lukemista • vapaavalintainen kaunokirjallinen teos, esimerkiksi oman kulttuuri-identiteetin rakentumisen kannalta tärkeä teos • kirjailija- tai teosesittely • kirjallisuudesta keskustelemista ja kirjoittamista, oman lukukokemuksen jakamista • käännoharjoitus

7.3 Toinen kotimainen kieli

7.3.1 Ruotsi

Ruotsin kielen opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja. Se antaa heille ruotsin kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja sekä tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää pohjoismaista yhteiskuntaa ja kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Se auttaa opiskelijoita syventämään tietojaan kaksikielisestä Suomesta. Ruotsin kielen opetus antaa opiskelijoille valmiudet ruotsin kielen omaehtoiseen opiskeluun auttamalla heitä ymmärtämään, että viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Ruotsin kieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon (liite) tasot seuraavasti:

Oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A-oppimäärä	B2.1	B1.2	B2.1	B1.2
B1-oppimäärä	B1.2	B1.1	B1.2	B1.1

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä ruotsin kielelle ja sen kulttuurialueelle ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

Toisen kotimaisen kielen oppimäärän vaihtaminen

Mikäli opiskelija vaihtaa pidemmästä oppimäärästä lyhyempään oppimäärään, niin pidemmän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyemmän oppimäärän kurssien arvosanoiksi. Jos opiskelija pyytää, tulee järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteamiseksi. Tuolloin arvosana harkitaan uudelleen.

Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen pakollisten ja syventävien kurssien pohjalta muodostuvaa arvosanaa on mahdollista korottaa arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella, mikäli opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja oppiaineen hallintaa kuin kokonaisarvostelun arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa.

Jos opiskelija vaihtaa kielen oppimäärän tasoa valtakunnallisten kurssien aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason.

Pitkä oppimäärä		Keskipitkä oppimäärä
A1 Arkielämää Pohjoismaissa	↔	B1 Koulu ja vapaa-aika
A2 Ihmiset ympärillämme	↔	B2 Arkielämää Pohjoismaissa
A3 Suomi – osa Pohjolaa ja Eurooppaa	↔	B3 Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa
A4 Elinympäristömme	↔	B5 Elinympäristömme
A5 Opiskelu ja työ	↔	B4 Elämää yhdessä ja erikseen
A6 Kulttuuri ja sen tekijöitä	↔	B7 Yhteinen maailma ja kansainvälisyys / soveltava kurssi
A7 Puhu ja ymmärrä paremmin	↔	B6 Puhu ja ymmärrä paremmin
A8 Tiede, talous ja tekniikka	↔ ↔	B7 Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen /erikseen sovitettava soveltava kurssi

Lyhyemmän oppimäärän valinneen opiskelija siirtyessä pitempään, tulee opiskelijan suorittaa ne pakolliset kurssit, joille ei löydy korvaavuutta. Mikäli opiskelija vaihtaa pidemmästä oppimäärästä lyhyempään oppimäärään, niin ne kurssit, joille ei löydy korvaavuuksia, siirtyvät opiskelijan soveltaviksi kursseiksi.

Kurssit

Kurssien aiheita käsitellään oman kulttuurin sekä suomenruotsalaisen ja pohjoismaisen

kulttuurialueen kannalta niin, että opiskelijoille tarjoutuu mahdollisuus vertailuihin. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon aihekokonaisuuksissa esiin tuodut näkökulmat. Kullakin kurssilla voidaan käsitellä myös muita aiheita opiskelijoiden harrastuneisuuden ja toisaalta ajankohtaisuuden vaatimusten huomioon ottamiseksi.

Opiskelijoilla tulee olla jokaisella kurssilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka painotukset vaihtelevat kurseittain. Rakenteiden ja sanaston tuntemuksen laajentamiseen ja käytön monipuolistamiseen ja tarkkuuteen kiinnitetään huomiota kaikilla kursseilla kummankin oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Huomiota kiinnitetään äidinkielen ja ruotsinkielisen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuurisiin tekijöihin. Kaunokirjallisuus ja muu autenttinen materiaali tarjoaa tähän mahdollisuuksia. Kulttuurisen herkkyyden kehittymiseksi opiskelijoita tulee ohjata tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostuksien kulttuurisidonnaisuus.

Opiskelijoiden opiskelutaitoihin kiinnitetään huomiota jokaisella kurssilla. Heitä ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijöinä ja kielen opiskelijoina. Heitä ohjataan käyttämään strategioita, jotka ovat tarkoituksenmukaisia heidän oman kehittymistarpeensa ja kulloisenkin opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, kurssikokeen, mahdollisen portfolion sekä annettujen kurssitöiden hyväksyttyä suorittamista sekä poissaolojen selvittämistä

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Kurssien itsenäinen opiskelu edellyttää menestymistä aikaisemmissa opinnoissa, koska itsenäinen opiskelu on vaativampaa kuin kurssin suorittaminen opetukseen osallistumalla. Lupa itsenäiseen suorittamiseen voidaan perustellusti myös evätä. Jos opiskelija aikoo perustellusta syystä suorittaa kurssin itsenäisesti, hänen tulee täyttää sopimuskäytös, sopia jo edellisen jakson aikana ko. aineen opettajan kanssa kurssin suorittamisesta sekä hakea rehtorin allekirjoitus. Pääsääntöisesti kurssin voi suorittaa itsenäisesti vain siinä jaksossa, jossa sitä tarjotaan. Sopimus on voimassa yhden jakson ajan ja raukeaa sen jälkeen. Kurssin suoritus koostuu opettajan määräämistä osaluokista ja tehtävistä sekä kurssin loppukokeesta ja siihen mahdollisesti kuuluvasta kuuntelukokeesta. Opiskelijan tulee raportoida etenemisestään viikoittain opettajalle sähköpostitse.

Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A)

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	RUA1
Nimi	Arkielämää pohjoismaissa
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa. Opiskelija perehtyy ikäistensä lukiomaailmaan.

Tavoite	Kurssilla kerrataan ja laajennetaan peruskoulussa opittua kielitaitoa. Opiskelijat perehdytetään myös lukion työtapoihin ja erilaisten apuneuvojen käyttöön. Opitaan erilaisia suullisen ja kirjallisen kielenkäytön tapoja. Totutaan kuuntelemaan riikin- ja suomenruotsia. Oivalletaan, että Euroopassa on useita kaksi- ja monikielisiä maita ja nähdään kaksikielisyys rikkautena.
Sisältö	Käsitellään nuorten elämään läheisesti liittyviä aiheita kuten harrastukset ja vapaa-aika, ystävyyssuhteet ja koulumaailma. Käsitellään substantiivit, verbit ja sanajärjestys.
Koodi	RUA2
Nimi	Ihmiset ympärillämme
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija syventää puheviestinnän taitojaan sekä vahvistaa ja laajentaa rakenteiden hallintaa.
Tavoite	Kurssilla opitaan kertomaan sekä suullisesti, että kirjallisesti perheestä ja muista ihmissuhteista, harrastuksista ja erilaisten ihmisten erilaisista mielenkiinnon kohteista.
Sisältö	Aihepiireinä ovat ihmisen hyvinvointi, erilaisuus ja ihmissuhteet. Rakenteissa korostuu verbioppi.
Koodi	RUA3
Nimi	Suomi - osa Pohjolaa ja Eurooppaa
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu Suomen ja suomenruotsalaisen kansanosan ja sen kulttuurin esittelyyn eri näkökulmista.
Tavoite	Opitaan kertomaan kotimaasta ja kotikunnasta. Tutustutaan suomenruotsalaisuuteen ja kaksikielisyyteen sekä Suomeen monikulttuurisena maana. Harjoitellaan monipuolista kirjoittamista.
Sisältö	Kurssilla on keskeisenä aihekokonaisuutena kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus. Kieliopissa korostuvat pronominit ja adverbit.
Koodi	RUA4
Nimi	Elinympäristömme
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä vaativahkon tekstiaineksen avulla. Aihepiireinä ovat luonto, ympäristö, tekniikka ja viestintä. Aihekokonaisuudet "kestävä kehitys", "viestintä- ja mediaosaaminen" ja "teknologia ja yhteiskunta" tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita.
Tavoite	Tavoitteena on ymmärtävän lukemisen hallinnan parantaminen ja vaikeidenkin

Sisältö tekstien käsitteleminen. Viestintä, luonto ja tekniikka tulevat aihepiireiltään tutuiksi. Aihekokonaisuudet "kestävä kehitys", "viestintä- ja mediaosaaminen" sekä "teknologia ja yhteiskunta" tulevat tutuiksi sekä omina kirjallisina tuotoksina, että luetunymmärtämisinä. Kieliopissa painotetaan verbiopin syventämistä sekä prepositioiden käyttöä.

Koodi **RUA5**

Nimi Opiskelu ja työ

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Aihepiireinä ovat työ, elinkeinot, opiskelu sekä palvelutilanteet yhteiskunnassamme. Kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuuksista kurssilla korostuu "aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys"

Tavoite Opitaan muodollisen kielenkäytön käyttöä. Harjoitetaan erilaisia palvelutilanteita. Opitaan sekä kirjallisesti, että suullisesti selviytymään erilaisista, arkipäivän ulkopuolisista tilanteista.

Sisältö Tutustutaan työelämään ja sen vaihtoehtoihin sekä pohditaan ihmisen valinnanmahdollisuuksia sekä mahdollisuuksia vaikuttaa kuluttajana ja yhteiskunnan eri toimintoihin osallistumalla. Kerrataan pronomineja sekä syvennetään adjektiivien ja substantiivien osaamista.

Koodi **RUA6**

Nimi Kulttuuri ja sen tekijöitä

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Aihekokonaisuudet "Kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus" ja viestintä ja mediaosaaminen tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

Tavoite Opitaan kertomaan eri kulttuurien lajeista monipuolisesti sekä kirjallisesti että suullisesti.

Sisältö Aihepiirinä on kulttuuri. Tutustutaan muun muassa kuvataiteeseen, musiikkiin sekä erilaisiin kirjallisuuden lajeihin sekä eri alojen kulttuurivaikuttajiin. Kieliopin kertausta.

Koulukohtaista Kurssi voidaan suorittaa myös portfolion muodossa.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi **RUA7**

Nimi Puhu ja ymmärrä paremmin

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla harjoitetaan suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa. Kurssi valmistaa ylioppilaskokeeseen. Kurssin päätteeksi valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe.

Tavoite	Tavoitteena on aktivoida ja vahvistaa aikaisemmillä kursseilla opiskeltuja sisältöjä suullisen viestinnän eri tilanteisiin sekä harjoittaa puheviestinnän strategioita.
Sisältö	Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Kurssin päätteeksi on valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe, josta saa erillisen todistuksen päättötodistuksen liitteenä. Valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen.
Koulukohtaista	Puhumista harjoitellaan aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla. Kurssi arvostellaan asteikolla 4-10. Arviointi perustuu kurssin aikaisiin näyttöihin sekä suullisesta kokeesta saatuun arvosanaan ja mahdollisiin kirjallisiin kokeisiin.

Koodi	RUA8
Nimi	Tiede, talous ja tekniikka
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Käsitellään ajankohtaisia ilmiöitä osittain opiskelijoiden itse valitsemien tekstien pohjalta. Kurssikokeena preliminäärikoe.
Tavoite	Syvennetään monipuolisesti rakenteiden hallintaa ja lisätään ymmärtämisvalmiuksia eri tieteenaloilta.
Sisältö	Kurssilla käsitellään tiedettä ja etiikkaa, Pohjoismaita ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Vaativien rakenteiden kertausta ja harjoittelua.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	RUA9
Nimi	Kertauskurssi abiturienteille
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	RUA9=RUB8 Kurssilla kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet ja tehdään runsaasti yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan aineita. Kurssilla hiotaan kirjallista ilmaisua ja kerrataan ja syvennetään rakenteiden hallintaa. Kurssi on yhteinen RUB8 opiskelijoiden kanssa. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Kurssilla kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet ja tehdään runsaasti yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan aine. Tavoitteena on kerrata ja syventää rakenteiden hallintaa sekä hioa kirjallista ilmaisua.
Sisältö	Kurssilla kerrataan Ingen Panik-kirjan avulla kielioppirakenteita sekä laajennetaan sanavarastoa ja harjoitellaan luetun- ja kuullunymmärtämistä.
Koulukohtaista	Arviointi Suoritusmerkintä. Hyväksyttyyn merkintään vaaditaan säännöllistä läsnäoloa sekä annettujen kirjallisten ja suullisten tehtävien suorittamista. Kurssin päätteeksi on preliminäärikoe soveltuvien osin.

Koodi	RUA10
Nimi	Ainekirjoituskurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	RUA10=RUB9 Kurssi keskittyy erityisesti hiomaan kirjallista ilmaisua sekä vahvistamaan ja monipuolistamaan rakenteiden hallintaa. Kurssi valmentaa ylioppilaskirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Tavoitteena on parantaa kirjallista ilmaisua sekä harjoitella erilaisten rakenteiden ja ilmaisujen käyttöä aineessa.
Sisältö	Erityyppisten kirjoitustehtävien laatiminen annettujen ohjeiden avulla.
Koulukohtaista	Suoritusmerkinnän saa osallistumalla säännöllisesti oppitunneille ja suorittamalla hyväksytysti kaikki annetut kirjoitustehtävät.

Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B1)

Kurssit 0, 1, 2 suoritetaan ensimmäisenä lukiovuonna. Toisen vuoden kurssit 3, 4 ja 5 suoritetaan numerojärjestyksessä kuten kolmannen vuoden kurssit 6,7. Kurssit 8 ja 9 voi suorittaa kolmantena vuonna milloin vaan, kun niitä tarjotaan.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, kurssikokeen ja kurssitöiden hyväksyttyä suorittamista sekä poissaolojen selvittämistä.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	RUB1
Nimi	Koulu ja vapaa-aika
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Vahvistetaan sanaston ja perusrakenteiden hallintaa. Aihepiireinä ovat opiskelu ja nuorten harrastukset.
Tavoite	Opitaan kertomaan omista harrastuksista, koulunkäynnistä ja ruokailutottumuksista. Vahvistetaan peruskoulussa opittua kieliainesta. Perehdytään lukion työtapoihin ja apuvälineiden käyttöön kielten opiskelussa.
Sisältö	Kuvaillaan nuoren ihmisen elämää kotona, koulussa ja harrastusten parissa. Kerrataan substantiivit, adjektiivit ja sanajärjestys. Verbien taivutusta ja persoonapronominit kerrataan alustavasti.

Koodi	RUB2
Nimi	Arkielämää pohjoismaissa
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu nuorten elämään tarkastelemalla opiskelua, työtä, harrastuksia ja

	vapaa-aikaa.
Tavoite	Vahvistetaan aiemmin opittua ja laajennetaan sitä asteittain. Suullinen viestintä on keskeisin alue, mutta kirjallisen työn osuus laajenee.
Sisältö	Aihepiirinä on nuori asuinympäristössään, jossa painottuvat hänen ystävyys- ja sukulaisuussuhteensa. Rakenteista kerrataan apuverbit, adjektiivien vertailumuodot sekä opiskellaan pronomineja ja omistusmuodon käyttöä.
Koodi	RUB3
Nimi	Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija syventää tietojaan kotimaasta ja suomenruotsalaisuudesta sekä vertailee oloja muihin Pohjoismaihin ja Eurooppaan.
Tavoite	Opiskelija oppii kertomaan ja kirjoittamaan kotimaastaan, kotiseudustaan ja niiden erityispiirteistä. Kirjoittamista vahvistetaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.
Sisältö	Kielioppirakenteista syvennyttään erisnimien suvun, substantiiviattribuutin, käskymuodon sekä lukusanojen opiskelemiseen. Pääpaino pronominiopissa. Aihekokonaisuus "kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus" tarjoaa mahdollisuuksia käsitellä kurssin aiheita.
Koodi	RUB4
Nimi	Elämää yhdessä ja erikseen
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Aihepiireinä ovat elämänarvot, ihmissuhteet, sukupuolten ja ikäryhmien kohtaaminen opiskelussa ja työssä sekä ajankohtaiset yhteiskunnalliset ilmiöt.
Tavoite	Opiskelija oppii ottamaan kantaa globaalivastuuseen ja elämäntutkimuksellisiin kysymyksiin sekä kirjallisesti että suullisesti.
Sisältö	Kurssilla opiskellaan s-passiivin, ehtovirkkeen ja adverbien käyttöä. Aihekokonaisuuksista korostuu "hyvinvointi ja turvallisuus".
Koodi	RUB5
Nimi	Elinympäristömme
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Aihepiireinä ovat luonto ja kestävä kehitys, muuttuva elin- ja työympäristö sekä joukkoviestimet.
Tavoite	Opiskelija harjoittelee ymmärtävän lukemisen strategioita ja hioo kirjallista ilmaisuaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.
Sisältö	Aihekokonaisuudet "kestävä kehitys", "teknologia ja yhteiskunta" sekä "viestintä- ja mediaosaaminen" tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Tutustutaan partisiippien käyttöön ja kerrataan keskeisiä kielioppirakenteita.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	RUB6
Nimi	Puhu ja ymmärrä paremmin
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla harjoitellaan puheviestinnän strategioita ja kielen käyttöä eri tilanteissa. Aiheina pohjoismainen kulttuuri ja arki. Kurssi valmistaa ylioppilaskokeeseen. Kurssin päätteeksi valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe.
Tavoite	Laajennetaan Pohjoismaiden kulttuurien tuntemusta. Vahvistetaan suullista kielitaitoa. Valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.
Sisältö	Kurssilla voidaan käsitellä pohjoismaista elokuvaa, kirjallisuutta, muotoilua ja musiikkia. Harjoitellaan suullista ilmaisua. Kerrataan keskeisiä rakenteita. Kurssin päätteeksi on valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe, josta saa erillisen todistuksen päättötodistuksen liitteenä.
Koulukohtaista	Kurssi arvostellaan asteikolla 4-10. Arviointi perustuu kurssin aikaisiin näyttöihin sekä suullisesta kokeesta saatuun arvosanaan ja mahdollisiin kirjallisiin kokeisiin.

Koodi	RUB7
Nimi	Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Pohditaan maailmanlaajuisia ajankohtaisia kysymyksiä ja valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen.
Tavoite	Tavoitteena on pystyä seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia tiedotusvälineistä. Tutustutaan eri maiden yhteiskuntaelämään ja elämänmuotoihin.
Sisältö	Luetaan yhteiskuntapainotteisia lehtiartikkeleita ja tekstejä. Seurataan uutisia ja ajankohtaislähettyksiä. Kerrataan keskeisiä rakenteita, kuten verbioppia, lukusanoja, pronomineja, adverbeja ja prepositioita.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	RUB8
Nimi	Kertauskurssi abiturienteille
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	RUB8=RUA9 Kurssilla kerrataan koko lukion oppimäärän rakenteet ja tehdään runsaasti yo-kuunteluita, yo-tekstejä sekä kirjoitetaan aine. Kurssin päätteeksi on preliminäärikoe. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Tavoitteena on kerrata ja syventää rakenteiden hallintaa sekä hioa kirjallista ilmaisua.
Sisältö	Kurssilla kerrataan Ingen Panik-kirjan avulla kielioppirakenteita sekä laajennetaan

sanavarastoa ja harjoitellaan luetun- ja kuullunymmärtämistä.

Koulukohtaista Suoritusmerkintä. Kurssi päättyy preliminäärikokeeseen. Hyväksyttyyn merkintään vaaditaan säännöllistä läsnäoloa sekä annettujen tehtävien suorittamista.

Koodi	RUB9
Nimi	Ainekirjoitus
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	RUB9=RUA10 Kurssi keskittyy erityisesti hiomaan kirjallista ilmaisua sekä vahvistamaan ja monipuolistamaan rakenteiden hallintaa. Kurssi valmentaa ylioppilaskirjoitusten ruotsin kokeen ainekirjoitusosuuteen. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Tavoitteena on parantaa kirjallista ilmaisua sekä harjoitella erilaisten rakenteiden ja ilmaisujen käyttöä aineessa.
Sisältö	Erityyppisten kirjoitustehtävien laatiminen annettujen ohjeiden avulla.
Koulukohtaista	Suoritusmerkinnän saa osallistumalla säännöllisesti oppitunneille ja suorittamalla hyväksytysti kaikki annetut kirjoitustehtävät.

Koodi	RUB10
Nimi	Keskipitkän ruotsin tukikurssi
Suoritus aika	Milloin tahansa
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssi on tarkoitettu opiskelijoille, joilla on vaikeuksia saada ruotsin kurssit suoritetuiksi. Jokaiselle kurssille tulevalle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen kurssiohjelma. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Tavoitteena on parantaa kirjallista ja suullista ilmaisua aineessa.
Sisältö	Erityyppisten tehtävien laatiminen annettujen ohjeiden avulla.
Koulukohtaista	Kurssille osallistumisesta neuvoteltava opinto-ohjaajan ja opettajan kanssa. Suoritusmerkinnän saa osallistumalla säännöllisesti oppitunneille ja suorittamalla hyväksytysti kaikki annetut tehtävät.

Koodi	RUB0
Nimi	Ruotsin nivelkurssi
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Opiskelija kertaava ruotsin kielen peruskielioppirakenteita sekä tutustuu helpohkoihin teksteihin. Kerrataan yläasteen asioita. Kurssia suositellaan kaikille, joilla ruotsin arvosana lukioon tullessa on seitsemän tai alempi. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Valmentaa ruotsin lukio-opintoihin.
Sisältö	Opiskelija perehtyy nuorille läheisiin teemoihin ja perusrakenteiden kertaamiseen. Opiskelijoiden toiveet ja tarpeet otetaan huomioon. Kurssilla harjoitellaan myös suullista kielitaitoa, kirjoittamista ja kuuntelua.

7.4 Vieraat kielet

Yleistä

Vieraiden kielten opetus kehittää opiskelijoiden kulttuurien välisen viestinnän taitoja: se antaa heille kieleen ja sen käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja ja tarjoaa heille mahdollisuuden kehittää opiskeltavan kielen kielialueen tai yhteisön kulttuuria koskevaa tietoisuuttaan, ymmärtämystään ja arvostustaan. Tällöin otetaan huomioon erityisesti eurooppalainen identiteetti ja eurooppalainen monikielisyys ja -kulttuurisuus. Kielten opetus antaa opiskelijoille valmiudet kielten omaehtoiseen opiskeluun auttamalla heitä ymmärtämään, että viestintätaidon saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Vieras kieli oppiaineena on taito-, tieto- ja kulttuuriaine.

Opetuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa eri oppimäärissä kielitaidon kuvausasteikon (liite 8.3) tasot seuraavasti:

Kieli ja oppimäärä	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Englanti A	B2.1	B2.1	B2.1	B2.1
Muut kielet A	B1.1-B1.2	B1.1	B1.2	B1.1-B1.2
Englanti B1	B1.2	B1.2	B1.2	B1.2
Englanti B2	B1.1	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet B2	A2.2	A2.1-A2.2	A2.2-B1.1	A2.1-A2.2
Englanti B3	B1.1	A2.2	B1.1	B1.1
Muut kielet B3	A2.1-A2.2	A2.1	A2.1-A2.2	A1.3-A2.1

Tavoitteena on myös, että opiskelija

- osaa viestiä kohdekielelle ja sen kulttuurille ominaisella tavalla
- osaa arvioida kielitaitoaan suhteessa tavoitteisiin
- tuntee omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijänä ja kielen opiskelijana
- osaa kehittää kielitaitoaan kehittymistarpeensa ja opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta tarkoituksenmukaisin strategioin.

Arviointi

Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Kurssien itsenäinen opiskelu edellyttää menestymistä aikaisemmissa opinnoissa, koska itsenäinen opiskelu on vaativampaa kuin kurssin suorittaminen opetukseen osallistumalla. Lupa itsenäiseen suorittamiseen voidaan perustellusti myös evätä. Jos opiskelija aikoo perustellusta syystä suorittaa kurssin itsenäisesti, hänen tulee täyttää sopimuskaavake, sopia jo edellisen jakson aikana ko.

aineen opettajan kanssa kurssin suorittamisesta sekä hakea rehtorin allekirjoitus. Pääsääntöisesti kurssin voi suorittaa itsenäisesti vain siinä jaksossa, jossa sitä tarjotaan. Sopimus on voimassa yhden jakson ajan ja raukeaa sen jälkeen. Kurssin suoritus koostuu opettajan määrittämistä osa-alueista ja tehtävistä sekä kurssin loppukokeesta ja siihen mahdollisesti kuuluvasta kuuntelukokeesta. Opiskelijan tulee raportoida etenemisestään viikoittain opettajalle sähköpostitse.

Vieraan kielen oppimäärän vaihtaminen

Mikäli kielen lyhyemmän oppimäärän valinnut opiskelija haluaa vaihtaa pitempään oppimäärään, niin lyhyemmän tason kurssien suoritukset voidaan muuttaa pidemmän tason kurssien arvosanoiksi. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen

Mikäli opiskelija vaihtaa pidemmästä oppimäärästä lyhyempään oppimäärään, niin pidemmän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyemmän oppimäärän kurssien arvosanoiksi. Jos opiskelija pyytää, tulee järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteutukseksi. Tuolloin arvosana harkitaan uudelleen.

Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen pakollisten ja syventävien kurssien pohjalta muodostuvaa arvosanaa on mahdollista korottaa arvioinnista päättävien opettajien ja rehtorin harkinnan perusteella, mikäli opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat. Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyttää ja oppiaineen hallintaa kuin kokonaisarvostelun arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa.

Jos opiskelija vaihtaa kielen oppimäärän tasoa valtakunnallisten kurssien aikana, niin viimeisin taso määrittää päättötodistukseen tulevan tason.

Ranskan kielessä kurssien vastaavuudet

Pitkä oppimäärä		B2		B3
		B21	↔	B31
A1 Nuori ja hänen maailmansa	↔	B22	↔	B32
A2 Viestintä ja vapaa-aika	↔	B23	↔	B33
A3 Opiskelu ja työ	↔	B24	↔	B34
A4 Yhteiskunta ja ympäröivä maailma	↔	B26	↔	B38
A5 Kulttuuri	↔	B25	↔	B37
A6 Tiede, talous ja tekniikka	↔	B27	↔	B35
A7 Luonto ja kestävä kehitys	↔	B28	↔	B36

Saksan kielessä kurssien vastaavuudet

Pitkä oppimäärä		B2		B3
		B21	↔	B31
		B22	↔	B32
		B23	↔	B33
A1 Nuori ja hänen maailmansa	↔	B24	↔	B34
A2 Viestintä ja vapaa-aika	↔	B25	↔	B35
A3 Opiskelu ja työ	↔	B26	↔	B36
A4 Yhteiskunta ja ympäröivä maailma	↔	B27	↔	B37
A5 Kulttuuri	↔	B28	↔	B38
A6 Tiede, talous ja tekniikka	↔	soveltava kurssi, esim.B210	↔	soveltava kurssi, esim.B310
A7 Luonto ja kestävä kehitys	↔	soveltava kurssi, esim. B210	↔	soveltava kurssi, esim.B310
A8 Puhu ja ymmärrä paremmin	↔	soveltava kurssi, esim.B210	↔	soveltava kurssi, esim.B210

Espanjan kielessä kurssien vastaavuudet

Pitkä oppimäärä		B2		B3
		B21 Vapaa-aika ja harrastukset	↔	B33 Vapaa-aika ja harrastukset
A1 Nuori ja hänen maailmansa	↔	B22 Meillä ja muualla	↔	B34 Meillä ja muualla
A2 Viestintä ja vapaa-aika	↔	B23 Ennen ja nyt	↔	B35 Ennen ja nyt
A3 Opiskelu ja työ	↔	B24 Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat	↔	B36 Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat
A4 Yhteiskunta ja ympäröivä maailma	↔	B26 Yhteinen maapallomme	↔	B38 Yhteinen maapallomme
A5 Kulttuuri	↔	B25 Kulttuuri	↔	B37 Kulttuuri
A6 Tiede, talous ja tekniikka	↔	B27 Tiede ja tekniikka		

A7 Luonto ja kestävä kehitys	↔	B28 Luonto ja kestävä kehitys		
------------------------------	---	-------------------------------	--	--

Lyhyemmän oppimäärän valinneen opiskelijan siirtyessä pitempään tulee opiskelijan suorittaa ne pakolliset kurssit, joille ei löydy korvaavuutta. Mikäli opiskelija vaihtaa pidemmästä oppimäärästä lyhyempään oppimäärään, niin ne kurssit, joille ei löydy korvaavuuksia, siirtyvät opiskelijan soveltaviksi kursseiksi.

Opiskelijan kurssimäärän kertymiseen on kiinnitettävä erityisesti huomiota, kun opiskelija vaihtaa oppimäärää ja mahdolliset pakollisten kurssien hylätyt suoritukset siirtyvät koulukohtaisten kurssien suorituksiksi eikä niitä lasketa opiskelijan oppimäärään mukaan.

Kurssit

Aiheita käsitellään oman maan, opiskeltavan kielen kulttuurialueen ja kielestä ja aiheesta riippuen myös laajemmasta näkökulmasta niin, että opiskelijoille tarjoutuu mahdollisuus vertailuihin. Aiheiden käsittelyssä otetaan lisäksi huomioon aihekokonaisuuksissa esiin tuodut näkökulmat. Kullakin kurssilla voidaan käsitellä myös muita aiheita opiskelijoiden harrastuneisuuden ja toisaalta ajankohtaisuuden vaatimusten huomioon ottamiseksi.

Opiskelijoilla tulee olla jokaisella kurssilla tilaisuuksia kuunnella, lukea, puhua ja kirjoittaa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka painotukset vaihtelevat kursseittain. Opiskeltavan kielen rakenteiden ja sanaston tuntemuksen laajentamiseen ja käytön monipuolistamiseen ja tarkkuuteen kiinnitetään huomiota kaikilla kursseilla kunkin oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Vaativimpia viestinnän muotoja harjoitetaan oppimäärissä, joiden opiskelu on alkanut peruskoulussa. Huomiota kiinnitetään äidinkielen ja opiskeltavan kielen viestinnän eroihin ja eroja selittäviin kulttuurisiin tekijöihin. Kaunokirjallisuus ja muu autenttinen materiaali tarjoaa tähän mahdollisuuksia. Kulttuurisen herkkyyden kehittymiseksi tulee opiskelijoita ohjata tiedostamaan oman toiminnan ja omien arvostuksien kulttuurisidonnaisuus.

Opiskelijoiden opiskelutaitoihin kiinnitetään huomiota jokaisella kurssilla. Heitä ohjataan tunnistamaan omat vahvuutensa ja kehittymistarpeensa viestijöinä ja kielen opiskelijoina. Heitä ohjataan käyttämään strategioita, jotka ovat tarkoituksenmukaisia heidän oman kehittymistarpeensa ja kulloisenkin opiskelu- ja viestintätehtävän kannalta.

Vieraista kielistä käytetään seuraavia koodeja:

EN = englannin kieli
 LA = latinan kieli
 RA = ranskan kieli
 SM = saamen kieli
 SA = saksan kieli
 VE = venäjän kieli
 IA = italian kieli
 EA = espanjan kieli
 PO = portugalin kieli

KJ = japanin kieli
KK = kiinan kieli
KX = muu kieli

Vieraiden kielten kurssikoodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja kurssinumeroiden mukaan. Esimerkiksi RAB32 tarkoittaa ranskan kielen B3-oppimäärän kurssia numero 2.

Kielten opiskelun mahdollisuuksia kuvaava kaavio on liitteenä 8.2.

7.4.1 Englanti

Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A)

Yleistä

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssien suorittaminen edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, kurssitöiden ja kurssikokeen hyväksyttyä suorittamista ja poissaolojen selvitystä.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	ENA1
Nimi	Nuori ja hänen maailmansa
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa. Aihepiirit liittyvät jokapäiväiseen elämään ja ihmissuhteisiin.
Tavoite	Kurssilla vahvistetaan peruskoulussa hankittua kielitaitoa, tutustutaan englantilaisen kulttuurin erikoispiirteisiin ja opitaan lukion kieltenopiskelulle ominaisia työtapoja sekä itsearviointia.
Sisältö	Ensivaikutelmia uusista tuttavuuksista yleensä ja englantilaisista erityisesti. Kieliopissa kerrataan aktiivin perusaikamuodot, futuuri, konditionaali.

Koodi	ENA2
Nimi	Viestintä ja vapaa-aika
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija harjoittelee puheviestinnän strategioita monipuolisesti sekä vahvistaa ilmaisuvarmuuttaan ja laajentaa kielen rakenteiden hallintaa.
Tavoite	Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota

Sisältö ilmaisuvarmuuteen. Kirjoittamista harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin.

Koodi **ENA3**

Nimi Opiskelu ja työ

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Opiskelija pohtii opintojen merkitystä ja työelämässä toimimista ja harjoittelee aiempaa muodollisempaa suullista ja kirjallista viestintää.

Tavoite Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työsanaston hallintaansa sekä harjoittaa muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja tuottamista.

Sisältö Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää.

Koodi **ENA4**

Nimi Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Opiskelija harjoittelee puhumista ja erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita vaativahkolla tasolla.

Tavoite Opiskelija harjaantuu käyttämään erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita sekä kehittää kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Sisältö Kurssin aihepiirinä ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät asiat.

Koodi **ENA5**

Nimi Kulttuuri

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Kurssilla käsitellään kulttuurin eri aloja laaja-alaisesti niin kohdemaiden kulttuuri-ilmiöiden kuin opiskelijan henkilökohtaisen identiteetin kannalta.

Tavoite Opiskelija harjaantuu vaativien tekstien avulla ymmärtämään laajoja tekstikokonaisuuksia sekä kuvaamaan niiden sisältöä.

Sisältö Kurssilla käsitellään kirjallisuutta, musiikkia, elokuvaa, kuvataiteita, mainontaa ja muita kulttuurin aloja laaja-alaisesti; lisäksi kulttuurien välinen kommunikaatio korostuu aiheiden käsittelyssä.

Koodi **ENA6**

Nimi Tiede, talous ja tekniikka

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus	Opiskelija tutustuu eri tieteenalojen saavutuksiin sekä teknologian ja yhteiskunnan suhteeseen.
Tavoite	Opiskelija kehittää vaativan kieliaineksen ymmärtämistä sekä jatkaa lukemisstrategioiden harjoittelua ja hioo kirjallista ilmaisuaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.
Sisältö	Kurssin aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	ENA7
Nimi	Luonto ja kestävä kehitys
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssin aihepiiri liittyvät luontoon, luonnontieteisiin ja kestäväan kehitykseen.
Tavoite	Opiskelija kehittää valmiuksiaan ymmärtää vaativia asiapitoisia tekstejä sekä käyttää kurssin aihepiiriin liittyvää kieltä.
Sisältö	Kurssilla käsitellään maapalloa kaikkine ilmiöineen, ihmiskuntaa ja ihmisen elinympäristöä, ympäristönsuojelua, väestöongelmaa, tulevaisuuden maailmaa.

Koodi	ENA8
Nimi	Puhu ja ymmärrä paremmin
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla harjoitellaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa.
Tavoite	Tavoitteena on aktivoida ja vahvistaa aikaisemmilla kursseilla opiskeltuja sisältöjä suullisen viestinnän eri tilanteisiin sekä vahvistaa kuullunymmärtämistä. Lisäksi keskustellaan ja harjoitellaan esittämään perusteltuja mielipiteitä erilaisista ajankohtaisista aiheista englanniksi.
Sisältö	Kurssin aiheina on aikaisemmilla kursseilla opitut teemat ja ajankohtaiset aiheet.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	ENA9
Nimi	Abikurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla harjoitellaan ylioppilaskokeen kannalta keskeistä materiaalia. Huomiota kiinnitetään myös kokeen teon tekniisiin yksityiskohtiin. Kurssikokeena preliminäärikoe soveltuvin osin. Suoritusmerkintä.

Tavoite Mahdollistaa hyvä suoriutuminen ylioppilaskokeissa.
Sisältö Kerrataan keskeistä kielioppia ja harjoitellaan kuullunymmärtämistä, tekstinymmärtämistä sekä kirjoittamista.

Koodi **ENAO**

Nimi Englannin tukikurssi

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Soveltava

Kuvaus Kurssi pyrkii tukemaan perusasteen ja lukion englannin niveltämistä ja on tarkoitettu niille, joille englanti tuottaa vaikeuksia. Kurssilla keskitytään peruskielioppiin ja vankennetaan ydinsanastoa. Kurssi on tarkoitettu 1. lukuvuoden opiskelijoille, mutta tarpeen mukaan muutkin opiskelijat voivat sopia osallistumisesta opettajan kanssa. Suoritusmerkintä.

Tavoite Kurssilla pyritään vahvistamaan yksilöllisesti kunkin opiskelijan kielitaitoa ja löytämään opiskelijalle sopivia opiskelumenetelmiä.

Koulukohtaista Kurssille osallistumisesta sovitaan opettajan tai opinto-ohjaajan kanssa. Edistymistä mitataan testeillä ja kokeilla. Kurssi arvostellaan numeroarvosanalla kurssilla osoitetun aktiivisuuden perusteella.

Koodi **ENA11**

Nimi Maailmankansalaisen englanti

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Soveltava

Kuvaus Teemoina ajankohtaiset kansainväliset ja yhteiskunnalliset asiat. Kurssi valmentaa abiturientteja ylioppilaskirjoituksiin ja mm. tiedonhankintaan sekä englannin käyttöön työelämässä ja kansainvälisessä toiminnassa. Oppimateriaalina käytetään sähköistä sanoma- ja aikakauslehtimateriaalia sekä ylioppilaskokeen tehtäviä. Suoritusmerkintä.

Koodi **ENA12**

Nimi Kirjoituskurssi

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Soveltava

Kuvaus Kurssilla perehdytään erityyppisten tekstien kirjoittamiseen, laajennetaan sanavarastoa sekä syvennetään kirjoittamisen kannalta keskeistä kielioppia. Suoritusmerkintä.

7.4.2 Ranska

Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A)

Yleistä

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssien suorittaminen edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, kurssitöiden ja kurssikokeen hyväksyttyä suorittamista ja poissaolojen selvitystä.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	RAA1
Nimi	Nuori ja hänen maailmansa
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Suullista viestintää ja peruskoulun kieliaineksen kertausta ja syventämistä arkitilanteissa, joissa kansainvälisyys on vahvasti mukana.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta. Tavoitteena on, että opiskelija saa vahvistettua aikaisemmin oppimansa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa omien tarpeidensa mukaan.
Sisältö	Kurssin keskeisiä aihepiirejä ovat ihmisten välinen kanssakäyminen ja ihmissuhteet erilaisissa jokapäiväisen elämän tilanteissa. Näissä tilanteissa liikutaan useissa eri maissa ja eri ikäisten ihmisten parissa, mutta kokemukset heijastavat pääasiassa nuorten maailmaa. Kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Rakenteista kerrataan ja syvennetään keskeisiä pronomineja ja verbimuotoja.
Koulukohtaista	Aihekokonaisuudet "hyvinvointi ja turvallisuus" sekä "kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus" tarjoavat näkökulmia kurssien aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

Koodi	RAA2
Nimi	Viestintä ja vapaa-aika
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Erilaisten muistojen sekä loma- ja matkakokemusten pohjalta varmennetaan ennen kaikkea menneistä tapahtumista kertomista.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija harjoittaa ja kehittää monipuolisesti puheviestinnän taitojaan sekä oppii hallitsemaan kielen rakenteita paremmin ja laajemmin. Opiskelija osaa kertoa menneistä tapahtumista ja esittää omia mielipiteitään.
Sisältö	Kurssin teksteissä pohditaan nuorten kannalta elämän keskeisiä kysymyksiä. Keskustelua käydään työstä, opiskelusta, vapaa-ajasta ja harrastuksista, matkoista, iästä ja terveydestä.

Koulukohtaista Aihekokonaisuudet "hyvinvointi ja turvallisuus" sekä "viestintä ja mediaosaaminen" korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Koodi	RAA3
Nimi	Opiskelu ja työ
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Tutustutaan keksintöjen maailmaan ja niiden vaikutukseen nykypäivän työelämässä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija harjoittaa ja kehittää opiskelun ja työelämän kielen vaatimaa suullista ja kirjallista viestintätaitoaan sekä muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Opiskelija saa myös tietoja nykypäivän työelämästä ja keksintöjen vaikutuksesta työelämään ja arkipäivään.
Sisältö	Kurssilla paneudutaan opiskelua, työelämää ja keksintöjä käsitteleviin teksteihin. Eteen tulee myös tilanteita, joissa keksinnöt aiheuttavat ongelmia. Rakenteista on esillä subjunktiivi sekä subjunktiivin ja indikatiivin käytön välinen ero.
Koulukohtaista	Aihekokonaisuus "aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys" tarjoaa näkökulman kurssin aiheiden käsittelyyn.

Koodi	RAA4
Nimi	Yhteiskunta ja ympäröivä maailma
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla opiskelija syventää tietojaan ennen kaikkea joistakin ranskalaisen yhteiskunnan piirteistä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on se, että opiskelija omaksuu joitakin perustietoja ja valmiuksia siitä, miten ranskalaisessa yhteiskunnassa on toimittava mahdollisena opiskelijana ja työntekijänä. Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla ja tavoitteena on, että opiskelija pyrkii osallistumaan keskusteluun ja ottamaan kantaa sen aiheisiin sekä pystyy lukemaan melko vaikeata tekstiä pääasiat ymmärtäen.
Sisältö	Kurssin teksteissä yhteiskuntaa ja sen muutoksia tarkastellaan ennen kaikkea nuorten näkökulmasta. Pohditaan aikuistuvan nuoren sijoittumista yhteiskuntaan, hänen tulevaa rooliaan siellä, mitä mahdollisuuksia hänellä on ja mitä vaikeuksia ja epäkohtia siellä joutuu kohtaamaan.
Koulukohtaista	"Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys"-aihekokonaisuus tarjoaa näkökulmia käsitellä kurssin aiheita. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

Koodi	RAA5
-------	-------------

Nimi	Kulttuuri
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu kurssilla eräisiin ranskalaisen kulttuurin alueisiin, esimerkiksi elokuvaan, kirjallisuuteen ja kuvataiteeseen.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on luoda siltaa ranskalaiseen ja ranskaa puhuvien maiden kulttuuriin ja saada opiskelija kiinnostumaan siitä. Tavoitteena on myös se, että opiskelija oppii ymmärtämään ranskalaisen kulttuurin merkitystä tämän päivän eurooppalaisuudessa, pystyy lukemaan itse valitsemaansa kaunokirjallista tekstiä tarinan punaiseen lankaan keskittyen kielellisiin ongelmiin takertumatta ja osaa kehittää kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstiä sekä sisällön että kieliasun suhteen.
Sisältö	Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Sen sisältö koostuu esimerkiksi elokuvaa, kirjallisuutta, arkkitehtuuria kuvataiteita käsittelevistä teksteistä ja otteista eri teoksista opiskelijoiden valinnan mukaan. Hyödynnetään kulttuuritarjontaa soveltuvien osien. Kerrataan ja täydennetään aiemmin opittujen rakenteiden käyttöä, varsinkin menneen ajan aikamuotoja.
Koulukohtaista	Aihekokonaisuudet "kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus" ja "viestintä ja mediaosaaminen" tarjoavat näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.

Koodi	RAA6
Nimi	Tiede, talous ja tekniikka
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija oppii ymmärtämään tähän aihepiiriin liittyviä entistä vaativampia tekstejä, joissa on mukana myös ympäristönäkökulma.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään vaativahkoa kieliainesta, esimerkiksi seuraamaan ranskankielisiä uutislähetystyksiä ja asiaohjelmia sekä lukemaan lehtiartikkeleita pääasiat ymmärtäen.
Sisältö	Kurssin teksteissä käsitellään tieteen, tekniikan ja talouden roolia nykyisessä elämänmuodossa. Luonto sekä ihmisen terveys ja hyvinvointi ovat myös mukana yhtenä näkökulmana. Kurssissa pohditaan teknologian roolia yhteiskunnassa ja ohjataan opiskelijoita käyttämään sitä.
Koulukohtaista	Aihekokonaisuus "teknologia ja yhteiskunta" korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Kurssilla jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	RAA7
Nimi	Luonto ja kestävä kehitys
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä

Kuvaus	Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävän kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävän kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä.

Koodi	RAA8
Nimi	Puhu ja ymmärrä paremmin
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla harjoitellaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielitaidon käyttöä eri tilanteissa. Kurssin aiheina on aikaisemmillä kursseilla opiskellut teemat ja ajankohtaiset asiat.
Tavoite	Tavoitteena on oppia keskustelemaan ranskaksi ajankohtaisista asioista ja aktivoida suullisesti aikaisemmillä kursseilla opittuja sisältöjä. Myös puheenymmärtämistaitoja ja ääntämistä harjoitellaan runsaasti.
Sisältö	Aikaisempien kurssien aihepiirit sekä ajankohtaiset tapahtumat.

Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2)

Yleistä

Kurssit ovat syventäviä kursseja ja ne on suoritettava yleensä numerojärjestyksessä. Kielen kaikkia eri osa-alueita (puheen tuottaminen, puheen ymmärtäminen, tekstin kirjoittaminen, tekstin ymmärtäminen rakenteiden ja sanaston hallinta) harjoitetaan kurssien 1-8 aikana.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssien suorittaminen edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, kurssitöiden ja kurssikokeen hyväksyttyä suorittamista ja poissaolojen selvitystä.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	RAB21
Nimi	Vapaa-aika ja harrastukset
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Tutustutaan kansainväliseen nuorten ryhmään, joka osallistuu Euroopan Nuorisoparlamenttiin Strasbourgissa. Vankennetaan perusopetuksen aikana opitun kieliaiineksen hallintaa.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa. Tavoitteena on, että opiskelija kehittää puheenymmärtämis- ja puhumistaitojaan, muun muassa mielipiteenilmaisua. Tavoitteena on myös, että hän oppii tuntemaan lisää kielen perusrakenteita.
Sisältö	Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen

kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Kurssin aikana tutustutaan nuorten toimintaan koulussa ja matkalla, seurataan heidän osallistumistaan Nuorisoparlamentin tilaisuuksiin sekä tutustutaan isäntäperheisiin ja toisiinsa. Kurssin keskeisiä rakenteita ovat passé composé, refleksiiviverbit, persoonapronominit, kysymyssanat, vertailumuodot, partitiivi.

Koodi	RAB22
Nimi	Meillä ja muualla
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Liikutaan kaupunki- ja maalaisympäristössä. Tutustutaan myös ranskalaiseen kouluun.
Tavoite	Kurssin keskeisenä tavoitteena on edelleenkin puheviestinnän vahvistaminen. Tavoitteena on, että opiskelija kehittää taitojaan puheen ymmärtämisessä ja oppii ilmaisemaan myös omia ajatuksiaan kurssin sisältämistä aihepiireistä. Opiskelija vahvistaa myös osaamistaan perusrakenteiden hallinnassa. Opiskelija harjoittaa kirjoittamistaitojaan viestinnällisten tehtävien avulla.
Sisältö	Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisen maan ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomaviettomahdollisuudet. Tutustutaan sekä luonnonympäristöön että kaupunkiympäristöön. Keskeisiä rakenteita ovat pronominit, pluskvamperfekti, konditionaali ja ehtovirkkeet.

Koodi	RAB23
Nimi	Ennen ja nyt
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta.
Tavoite	Kuten edellisessä kurssissa, mutta tekstit vaikeutuvat vähitellen. Opiskelija oppii lisää kirjallisesta tuottamisesta.
Sisältö	Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Kurssin aikana tutustutaan suomalaisen vaihto-oppilaan ja opiskelijan elämään Ranskassa sekä algerialaisen siirtolaisen ja hänen perheensä asettumiseen Ranskaan. Saadaan myös tietoa kehitysmaista. Keskeisiä rakenteita ovat relatiivi- ja indefiniittipronominit, futuuri, infinitiivirakenteet ja partitiivit, imperfektin ja passé composé:n käytön erot.

Koodi	RAB24
Nimi	Opiskelu ja tulevaisuuden suunnitelmat
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Joukko nuoria pohtii elämän suuria kysymyksiä. Keskustelua käydään opiskelusta ja vapaa-ajasta, iästä ja terveydestä, matkoista ja lemmikeistä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on kartuttaa ennen kaikkea sellaista sanastoa, jonka avulla

opiskelija pystyy kertomaan omista toiveistaan ja suunnitelmistaan, jotka liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä muihin tulevaisuudensuunnitelmiinsa. Annetaan opiskelijalle tilaisuus vahvistaa tasapuolisesti taitojaan suullisessa ja kirjallisessa viestinnässä.

Sisältö Kurssin aihepiirinä on opiskelu, pitkän iän ja terveyden salat, vapaa-ajan ja lomanvietto lähellä ja kaukana. Tutustutaan myös ranskalaiseen Suomi-kuvaan. Opiskellaan subjunktiivia ja sen käyttöä.

Koodi **RAB25**

Nimi Kulttuuri

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Opiskelija tutustuu valikoiden ranskalaiseen taiteeseen, elokuvaan, musiikkiin, kirjallisuuteen ja teatteriin.

Tavoite Tutustutaan eräisiin ranskalaisen kulttuurin alueisiin ja kartutetaan niihin liittyvää sanavarastoa.

Sisältö Kurssin aihepiireinä ovat taide, elokuva, musiikki, kirjallisuus.
Rakenteet: Kerrataan ja syvennetään aiemmin opittuja rakenteita.

Koodi **RAB26**

Nimi Yhteinen maapallomme

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Opiskelija saa syventävää tietoa ranskalaisesta yhteiskunnasta ja eurooppalaisista puheenaiheista.

Tavoite Kurssin keskeisenä tavoitteena on tutustua ranskalaisen yhteiskunnan toimintaan oppia ilmaisemaan ajatuksiaan vastaavista asioista sekä suullisesti että kirjallisesti ja vahvistaa luetunymmärtämistaitoja.

Sisältö Kurssin aihepiirinä on nuorten työ- ja opiskelumahdollisuudet, eri ammatit, ja nuorten sijoittuminen yhteiskuntaan. Tietoa saadaan myös opiskelusta Ranskassa.

Koodi **RAB27**

Nimi Tiede ja tekniikka

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssin aiheina ovat eri tieteenalat ja tekniikka, sekä viestinnän eri osa-alueet.

Tavoite Kurssin tavoitteena on oppia ymmärtämään eri tieteenaloihin kertovia yleistajuisia tekstejä ja harjaantua etsimään tietoja myös eri viestimistä.

Sisältö Kurssilla käsitellään eri tieteenaloihin ja viestinnän eri muotoihin liittyviä tekstejä.

Koodi **RAB28**

Nimi Luonto ja kestävä kehitys

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssin aihepiireinä ovat luonto ja sen ilmiöt sekä luontoon suhtautuminen omassa ja ranskankielisten maiden kulttuurissa. Kurssikokeena preliminäärikoe soveltuvin osin.

Tavoite Kurssin keskeisenä tavoitteena on oppia ymmärtämään ja käyttämään luontoon ja kestävän kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä.

Sisältö Kurssilla käsitellään yhä spesifioituneempia luontoon ja kestävän kehityksen aihepiiriin liittyviä tekstejä. Kurssilla painotetaan erityisesti tekstinymmärtämistä ja kirjoittamista.

Lukiossa alkanut oppimäärä (B3)

Yleistä

Kurssit ovat syventäviä kursseja ja ne on suoritettava yleensä numerojärjestyksessä.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista läsnäoloa oppitunneilla, kotitehtävien ja muiden kurssitöiden suorittamista sovitussa aikataulussa ja kurssikokeen suorittamista sekä poissaolojen selvittämistä.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi **RAB31**

Nimi Hyvää päivää, hauska tutustua

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen.

Tavoite Opiskelija harjoittelee puheviestintää ja oppii selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista.

Sisältö Opiskelija harjoittelee kertomaan perusasioita itsestään ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet.

Koodi **RAB32**

Nimi Näin asiat hoituvat

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa.

Tavoite Opiskelija vahvistaa puheenymmärtämis- ja puhumistaitojaan.

Sisältö Kurssin aihepiireinä ovat ihmissuhteet sekä arkielämän tilanteet.

Koodi **RAB33**
Nimi Vapaa-aika ja harrastukset
Suoritus aika 1. vuonna
Laji Syventävä
Kuvaus Käsitellään nuorten vapaa-ajan viettoa.
Tavoite Opiskelija harjoittelee mielipiteensä ilmaisemista ja laajentaa kielen perusrakenteiden tuntemustaan.
Sisältö Aihepiireinä vapaa-ajan viettoon liittyvät erilaiset viestintätilanteet.

Koodi **RAB34**
Nimi Meillä ja muualla
Suoritus aika 2. vuonna
Laji Syventävä
Kuvaus Kurssin aihepiireinä ovat elämä omassa maassa ja ranskankielisissä maissa. Kerrotaan myös erilaisista lomaviettotavoista.
Tavoite Kuullunymmärtämisen lisäksi opiskelija kehittää taitojaan hieman vaativampien tekstien ymmärtämisessä sekä lyhyiden tekstien kirjoittamisessa.
Sisältö Opiskelija oppii kertomaan ranskaksi Suomesta ja suomalaisista sekä tutustuu ranskankieliseen maailmaan.

Koodi **RAB35**
Nimi Ennen ja nyt
Suoritus aika 2. vuonna
Laji Syventävä
Kuvaus Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi.
Tavoite Kurssin tavoitteena on omaksua vaativampia kieliopillisia rakenteita sekä kehittää luetunymmärtämistä.
Sisältö Opiskelija tutustuu Ranskan historiaan, tarkastelee maailmaa eri sukupolvien näkökulmasta, oppii kertomaan terveyteen liittyvistä asioista.

Koodi **RAB36**
Nimi Opiskelu ja tulevaisuuden suunnitelmat
Suoritus aika 2. vuonna
Laji Syventävä
Kuvaus Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.
Tavoite Tavoitteena on kehittää etenkin luetunymmärtämistä ja kirjallista tuottamista. Kurssilla kerrataan peruskielioppia.
Sisältö Kurssilla opiskelija oppii kertomaan omista toiveistaan ja tulevaisuudensuunnitelmistaan

Koodi	RAB37
Nimi	Kulttuuri
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija tutustuu kurssilla ranskalaisen kulttuurin eri osa-alueisiin.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiudet kertoa omakohtaisista kokemuksistaan ja kiinnostuksen kohteistaan.
Sisältö	Opiskelija tutustuu ranskalaiseen kulttuuriin kirjallisten tekstien sekä kuullun ymmärtämistehtävien avulla. Rakenteiden hallintaa syvennetään edelleen.

Koodi	RAB38
Nimi	Yhteinen maapallomme
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla opiskelija tutustuu oman maan ja ranskankielisten maitten yhteiskuntien toimintaan sekä maapallon nykytilaan ja tulevaisuudennäkymiin. Kurssikokeena preliminäärikoe soveltuvin osin.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on kehittää vaativampien tekstien ymmärtämistä sekä vahvistaa rakenteiden hallintaa.
Sisältö	Opiskelija laajentaa sanavarastoaan vaativien aihepiiriin liittyvien tekstien avulla, kehittää tekstin tuottamistaitojaan sekä harjoittelee kuullun ymmärtämistä vaativien nauhatehtävien avulla. Kerrataan ranskan kielen keskeiset rakenteet.

7.4.3 Saksa

Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A)

Yleistä

Kurssit suoritetaan yleensä numerojärjestyksessä.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, kurssikokeen ja kurssitöiden hyväksyttyä suorittamista sekä poissaolojen selvittämistä.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Kurssien itsenäinen opiskelu edellyttää menestymistä aikaisemmissa opinnoissa, koska itsenäinen opiskelu on vaativampaa kuin kurssin suorittaminen opetukseen osallistumalla. Lupa itsenäiseen suorittamiseen voidaan perustellusti myös evätä. Jos opiskelija aikoo perustellusta syystä suorittaa kurssin itsenäisesti, hänen tulee täyttää sopimuskavake, sopia jo edellisen jakson aikana ko. aineen opettajan kanssa kurssin suorittamisesta sekä hakea rehtorin allekirjoitus. Pääsääntöisesti kurssin voi suorittaa itsenäisesti vain siinä jaksossa, jossa sitä tarjotaan. Sopimus on voimassa yhden jakson ajan ja raukeaa sen jälkeen. Kurssin suoritus koostuu opettajan määräämistä osa-

alueista ja tehtävistä sekä kurssin loppukokeesta ja siihen mahdollisesti kuuluvasta kuuntelukokeesta. Opiskelijan tulee raportoida etenemisestään viikoittain opettajalle sähköpostitse

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi **SAA1**

Nimi Nuori ja hänen maailmansa

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Opiskelija kerta ja vahvistaa peruskoulussa opittua kielitaitoaan sekä harjaantuu selviytymään jokapäiväiseen elämään liittyvissä tilanteissa, etenkin suullisesti.

Tavoite Opiskelija osaa perussanastoa ja -rakenteita ja selviytyy arkisissa tilanteissa. Opitaan lukion kielenopiskelulle ominaisia työtapoja. Opitaan kertomaan, myös kirjallisesti, nuorten elämään liittyvistä asioista.

Sisältö Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion kielenopetusta ja vahvistaa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät jokapäiväiseen elämään ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen ja ihmissuhteisiin, ja kieli on tuttavallista ja epämuodollista. Aihekokonaisuus "hyvinvointi ja turvallisuus" tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn. Kurssilla painotetaan keskustelua, mielipiteen ilmaisua ja keskeisiä puheviestinnän strategioita.

Koodi **SAA2**

Nimi Viestintä ja vapaa-aika

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Aihepiirit liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin. Opiskelija vahvistaa entisestään rakenteiden hallintaa ja omaa suullista ja kirjallista ilmaisuaan.

Tavoite Kurssilla harjoitetaan puheviestintää monipuolisesti ja vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa.

Sisältö Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Aihekokonaisuudet "hyvinvointi ja turvallisuus" sekä "viestintä ja mediaosaaminen" korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla. Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen.

Koodi **SAA3**

Nimi Opiskelu ja työ

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Opiskelija tutustuu yli rajojen ulottuvaan opiskeluun ja työelämään sekä pohtii omaa tulevaisuuttaan ja vahvistaa rakenteiden hallintaa.

Tavoite Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään. Opiskelija harjoittelee

	niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää sekä pystyy kertomaan suullisesti ja kirjallisesti omista tulevaisuudensuunnitelmistaan.
Sisältö	Opiskelija tutustuu eri ammatin aloihin ja opiskelumahdollisuuksiin ja -olosuhteisiin saksankielisissä maissa. Harjoitetaan myös muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Aihekokonaisuus "aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys" tarjoaa näkökulmia kurssin aiheiden käsittelyyn.
Koodi	SAA4
Nimi	Yhteiskunta ja ympäröivä maailma
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät tekstit. Kurssilla harjoitellaan erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita.
Tavoite	Opitaan ymmärtämään entistä vaikeampaa viestintää. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti,
Sisältö	Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla. Aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys" -aihekokonaisuus tarjoaa näkökulmia käsitellä kurssin aiheita. Kirjallista ilmaisua harjoitellaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.
Koodi	SAA5
Nimi	Kulttuuri
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Aihepiireinä voivat olla mm. saksankielisten maiden kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu.
Tavoite	Opiskelija perehtyy eurooppalaiseen, etenkin saksalaiseen kulttuuriperintöön. Opiskelija harjoittelee ymmärtävään lukemiseen tarvittavia strategioita.
Sisältö	Aihekokonaisuudet "kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus" ja "viestintä- ja mediaosaaminen" korostuvat kurssin aiheiden käsittelyssä. Opiskelijat valmistavat valitsemastaan aiheesta laajahkon tuotoksen ja esittelevät sen.
Koodi	SAA6
Nimi	Tiede, talous ja tekniikka
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä.
Tavoite	Kurssilla painotetaan vaativan kieliaiineksen ymmärtämistä entistä vaativamman kieliaiineksen avulla.
Sisältö	Lähtökohtana ovat eri tieteenaloihin, tekniikan saavutuksiin, talouselämään ja

viestinnän eri muotoihin liittyvät tekstit. Aihekokonaisuus "teknologia ja yhteiskunta" korostuu kurssin aiheiden käsittelyssä. Jatketaan lukemisstrategioiden harjoittelua ja hiotaan kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	SAA7
Nimi	Luonto ja kestävä kehitys
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Ympäristö ja maapallon tila. Tulevaisuuden näkymiä. Eurooppalaista elämää.
Tavoite	Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävä kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä. Kehitetään luetun ja puhutun ymmärtämistä ja harjoitetaan vaativaakin suullista ja kirjallista ilmaisua.
Sisältö	Tutustutaan ylioppilaskirjoitusten tehtävätyyppeihin. Vahvistetaan rakenteiden hallintaa.

Koodi	SAA8
Nimi	Puhu ja ymmärrä paremmin
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla harjoitetaan suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa. Valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin. Kurssin päätteeksi on valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe.
Tavoite	Tavoitteena on aktivoida ja vahvistaa aikaisemmilla kursseilla opiskeltuja sisältöjä suullisen viestinnän eri tilanteisiin sekä harjoittaa puheviestinnän strategioita. Valmistaudutaan ylioppilaskokeisiin.
Sisältö	Puhumista harjoitellaan aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla. Kurssin päätteeksi on valtakunnallinen suullisen kielitaidon koe, josta saa erillisen todistuksen päättötodistuksen liitteenä.
Koulukohtaista	Kurssi arvostellaan asteikolla 4-10. Arviointi perustuu kurssin aikaisiin näyttöihin sekä suullisesta kokeesta saatuun arvosanaan ja mahdollisiin kirjallisiin kokeisiin

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	SAA 9
Nimi	Abikurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssi on tarkoitettu SAA- ja SAB -abiturienteille, jotka valmistautuvat saksan yo-kirjoituksiin. Kurssi päättyy preliminäärikokeeseen. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Saavutetaan hyvät valmiudet menestyä ylioppilaskirjoituksissa. Tavoitteena on kehittää opiskelijan tekstinlukemisen ja puhutun kielen ymmärtämisen taitoa sekä

	opiskelijan omaa kirjallista ilmaisua.
Sisältö	Yhteissuunnittelussa yhdessä opiskelijoiden kanssa valitaan käsiteltävä aineisto. Tutustutaan eri yo-tehtävätyyppeihin, erityisesti kuullun ymmärtämistä harjoitellaan runsaasti.
Koodi	SAA10
Nimi	Keskustelu- ja kulttuurikurssi
Suoritusaike	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Voidaan suorittaa kolmannen kurssin jälkeen milloin vain. Kehitetään erilaisten virikkeiden avulla saksan puhumisen taitoa. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelijan suullinen valmius puhua saksaa kehittyy ja hän saa kulttuurikokemuksia ja -elämyksiä.
Sisältö	Kurssin aiheina ovat arkitilanteisiin ja nuoren elämänpiiriin liittyvät puhetilanteet. Opiskelija tutustuu saksankielisen maan elämään, kulttuuriin ja nähtävyyksiin sekä tutustutaan pääkaupunkiseudun saksankieliseen tarjontaan eri aloilla, esim. käynti Goethe-instituutissa. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä (B2)

Yleistä

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, kurssikokeen ja kurssitöiden hyväksyttyä suorittamista sekä poissaolojen selvittämistä.

Kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä, mutta kurssin 10 voi suorittaa kolmannen kurssin sekä kurssin 9 kuudennen kurssin jälkeen sopivana ajankohtana.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	SAB21
Nimi	Vapaa-aika ja harrastukset
Suoritusaike	1. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija kertoo peruskoulussa opittua kielitaitoa. Aihepiirit käsittelevät vapaa-aikaa.
Tavoite	Opiskelija vahvistaa perusopetuksessa opiskellun sanaston ja rakenteiden hallintaa ja osaa kertoa omasta vapaa-ajanvietostaan sekä selviytyy aiheisiin liittyvissä erilaisissa viestintätilanteissa.
Sisältö	Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin

palveluihin. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisua ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Koodi	SAB22
Nimi	Meillä ja muualla
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Aiheina ovat Suomi ja suomalaiset tavat rinnastettuina saksankielisten maiden elämänmuotoon. Opiskelija jatkaa perusrakenteiden vahvistamista.
Tavoite	Opiskelija osaa esitellä kotimaataan ja suomalaista elämänmuotoa sekä kulttuuria, myös ulkomaalaisen silmin. Puheenymmärtämistä ja puhumista painotetaan.
Sisältö	Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Koodi	SAB23
Nimi	Ennen ja nyt
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Opiskelija vahvistaa ja syventää perusrakenteiden hallintaa.
Tavoite	Opiskelija pystyy esittelemään kotimaataan ja sen kulttuuria ja välittämään myönteistä kuvaa Suomesta, suomalaisista ja suomalaisesta elämänmuodosta. Hän oppii kuvailemaan kotimaan luontoa ja nähtävyyksiä ja kertomaan suomalaisen kulttuurin eri muodoista.
Sisältö	Oman maan esittelyn kautta tehdään vertailuja saksalaiseen maisemaan ja elämänmuotoon. Opitaan kertomaan itsestään, kotimaastaan, sen tavoista ja saavutuksista. Tutustutaan ulkomaalaisten käsityksiin Suomesta ja suomalaisten erityispiirteistä. Opitaan käyttämään adjektiivia substantiivin edessä sekä superlatiivia, tutustutaan relatiivipronomineihin.
Koulukohtaista	Harjoitellaan maiseman kuvailemista ja samalla adjektiivin käyttöä. Kurssi soveltuu myös pienten suullisten esitysten tuottamiseen. Harjoittelu on etupäässä suullista, mutta kirjallisen kommunikaation osuus lisääntyy vähitellen. Arvioinnin perustana ovat jatkuva näyttö ja kirjallinen koe. Jokainen opiskelija voi laatia suullisen Suomen esittelyn. Kirjallisessa kokeessa voi olla yhtenä osiona kysymyksiä saksankielisten maiden tuntemisesta.

Koodi	SAB24
Nimi	Opiskelu ja tulevaisuuden suunnitelmat
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä

	nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.
Tavoite	Opiskelija tutustuu eri opiskelumahdollisuuksiin ja ammatteihin ja oppii kertomaan omista tulevaisuuden suunnitelmistaan.
Sisältö	Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

Koodi	SAB25
Nimi	Kulttuuri
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu.
Tavoite	Opiskelija tutustuu saksankielisten maiden kulttuuriin ja kulttuuriperintöön laaja-alaisesti.
Sisältö	Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita

Koodi	SAB26
Nimi	Yhteinen maapallomme
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssin aihepiirejä ovat ajankohtaiset ilmiöt, kansainvälinen yhteistyö, yhteinen elinympäristö, elämänlaatu.
Tavoite	Lähtökohtana ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon tilaan ja tulevaisuuteen liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit.
Sisältö	Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Koodi	SAB27
Nimi	Tiede ja tekniikka
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Eri tieteenalat, tekniikka ja viestintä.
Tavoite	Lähtökohtana ovat eri tieteenaloihin, tekniikkaa ja viestinnän eri muotoihin liittyvät yleistajuiset tekstit. Harjoitellaan erityyppisiä ylioppilaskirjoitustehtäviä.
Sisältö	Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista.

Koodi	SAB28
Nimi	Luonto ja kestävä kehitys
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kansainvälinen yhteistyö ja tutkimus, luonto, elinympäristö, elämänlaatu,

	yhteisymmärrys yli rajojen.
Tavoite	Kurssin aihepiireinä ovat luonto ja sen ilmiöt ja luontoon suhtautuminen omassa kulttuurissa ja saksankielisissä maissa.
Sisältö	Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista. Valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	SAB29
Nimi	Abikurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssi on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville SAA- ja SAB-abiturienteille. Kerrataan keskeinen kieliooppi, laajennetaan sanastoa sekä tehdään yo-tehtäviä. Kurssi päättyy preliminäärikokeeseen. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Saavutetaan hyvät valmiudet menestyä ylioppilaskirjoituksissa. Tavoitteena on kehittää opiskelijan tekstinlukemisen ja puhutun kielen ymmärtämisen taitoa sekä opiskelijan omaa kirjallista ilmaisua.
Sisältö	Yhteissuunnittelussa yhdessä opiskelijoiden kanssa valitaan käsiteltävä aineisto. Tutustutaan eri yo-tehtävätyyppeihin, erityisesti kuullun ymmärtämistä harjoitellaan runsaasti.

Koodi	SAB210
Nimi	Keskustelu- ja kulttuurikurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Voidaan suorittaa kolmannen kurssin jälkeen milloin vain. Kehitetään erilaisten virikkeiden avulla saksan puhumisen taitoa. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelijan suullinen valmius puhua saksaa kehittyy ja hän saa kulttuurikokemuksia ja -elämyksiä.
Sisältö	Kurssin aiheina ovat arkitilanteisiin ja nuoren elämänpiiriin liittyvät puhetilanteet. Opiskelija tutustuu saksankielisen maan elämään, kulttuuriin ja nähtävyyksiin sekä tutustutaan pääkaupunkiseudun saksankieliseen tarjontaan eri aloilla, esim. käynti Goethe-instituutissa. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä.

Lukiossa alkava oppimäärä (B3)

Yleistä

Kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, kurssikokeen ja kurssitöiden hyväksyttyä suorittamista sekä poissaolojen selvittämistä.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	SAB31
Nimi	Hyvää päivää, hauska tutustua
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Tutustutaan saksan kieleen ja opitaan ääntämään sitä. Opitaan kertomaan itsestä ja selviytymään perustutustumisesta. Arkipäivän tilanteita.
Tavoite	Opitaan selviytymään ensimmäisistä saksaa puhuvissa maissa kohdattavista tilanteista. Opitaan kohtaamaan saksaa puhuvia eri-ikäisiä henkilöitä ao. maiden normien mukaisesti.
Sisältö	Käsiteltäviä aihepiirejä ovat: - tervehtiminen, hyvästely - esittäytyminen - kuulumisten kysyminen ja vastaaminen - säästä puhuminen - kellonajat - Kölniin tutustuminen - mielipiteen ilmaisu - opitaan käyttämään verbejä eri persoonissa sekä artikkelia sa-nan edessä - opitaan myös puheessa tarvittavia ajan- ja paikanilmaisuja
Koulukohtaista	Edellä mainittuihin tavoitteisiin pääseminen edellyttää runsaasti suullista harjoittelua. Harjoitellaan oikeaa ääntämistä. Harjoitellaan käyttämään näissä maissa käytettyjä kohteliaita ilmauksia. Harjoitellaan aktiivista osallistumista keskusteluun saksalaiseen tapaan. Voidaan tulkita saksankielisiä säätiedotuksia. Arvosanassa painottuu opiskelijan tuntityöskentelyssä osoittama aktiivisuus ja osaaminen. Kurssilla voidaan pitää suullinen koe. Kieliopin ja opittujen ilmausten ja sanojen hallintaa voi tarkistaa myös kirjallisesti.

Koodi	SAB32
Nimi	Näin asiat hoituvat
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Arkitilanteiden hallintaa saksaa puhuvissa maissa. Matkalla tarpeellista tietoa ja taitoa. Kurssin aihepiirejä ovat mm. suku ja ystävät.
Tavoite	Opitaan selviytymään erilaisista arkitilanteista saksaa puhuvissa maissa, kielellisesti ja näissä maissa käytettyjen tapojen mukaisesti. Opitaan ilmaisemaan tekemisen kohde.
Sisältö	- opitaan turistikaksaa - matkustetaan eri kulkuvälineillä - opitaan persoonapronominien omistus- ja objektimuodot - opitaan akkusatiivi - opitaan ruumiinjäseniä - opitaan ajan- ja paikanilmauksia - opitaan tuntemaan Itävaltaa

- tien neuvominen
- asioidaan kaupassa ja ravintolassa

Koulukohtaista Työskentely on ensi sijassa suullista harjoittelua parin kanssa (vuoropuhelua edellisentyypisissä tilanteissa, kertomista).
 Objektia harjoitellaan runsaasti, koska objektin käsitteen hallinta on tärkeää.
 Harjoitellaan kirjoittamaan pieniä kirjallisia viestejä. Jatkuva näyttö on arvioinnin perustana. Voidaan pitää myös suullinen tai kirjallinen kuulustelu.

Koodi	SAB33
Nimi	Vapaa-aika ja harrastukset
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Tutustutaan nuorten elämään. Kerrotaan omista vapaa-ajan harrastuksista ja arkipäivästä.
Tavoite	Tutustutaan nuorten lähiympäristöön, nuorille tärkeisiin ihmisiin, tapoihin, juhliin ja tilanteisiin.
Sisältö	- opitaan perfekti ja sivulause - opitaan datiivi - käydään puhelinkeskusteluja - opitaan maita, kansallisuuksia ja kieliä - henkilön ja asunnon kuvailu - vaateostoksien tekeminen - pääsylipun ostaminen - opitaan tunteiden ilmaisuja
Koulukohtaista	Runsaasti puheharjoittelua pareittain tai pienryhmissä. Mielipiteen esittämisen ja keskustelun ylläpitämisen keinot monipuolistuvat. Harjoitellaan ilmaisemaan ihastusta. Ilmaisumahdollisuuksia laajentaa myös perfektin oppiminen. Perfektiä harjoitellaan runsaasti erilaisten virikkeiden avulla. Harjoitellaan ensin dativin käyttöä, sitten kootaan vielä kaikki kolme saksassa tarpeellista sijamuotoa ja harjoitellaan niiden käyttöä. Laaditaan lyhyitä tekstejä ja dialogeja. Arvosana perustuu edelleen etupäässä opiskelijan työskentelyyn koko kurssin aikana. Opiskelijalla voi olla kirjallisessa kokeessa mm. viestintätehtävä, jossa hän voi osoittaa perfektin ja sijamuotojen käytön hallintaa.

Koodi	SAB34
Nimi	Meillä ja muualla
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kerrotaan suullisesti ja kirjallisesti oman maan ja saksankielisten maiden ihmisistä ja ilmiöistä.
Tavoite	Opitaan kertomaan mm. oman maan ja kohdekielisten maiden ihmisistä, maantieteestä, historiasta, nähtävyyksistä ja lomanviettomahdollisuuksista.
Sisältö	Aihepiireinä Suomi ja saksankieliset maat. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa.

Kirjoittamistaitoa harjoitellaan yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla.

Koodi	SAB35
Nimi	Ennen ja nyt
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta.
Tavoite	Opitaan kertomaan elämästä ennen ja nyt.
Sisältö	Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

Koodi	SAB36
Nimi	Opiskelu ja tulevaisuuden suunnitelmat
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Käsittellään nuorten ihmissuhteita, tulevaisuutta ja päätöksentekoa. Opitaan kertomaan suullisesti ja kirjallisesti opiskelusta ja työelämästä.
Tavoite	Kurssilla harjoitellaan opiskeluun ja työelämään liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.
Sisältö	Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

Koodi	SAB37
Nimi	Kulttuuri
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Tutustutaan saksankielisen alueen historiaan ja perinteisiin sekä kulttuurin suuriin saavutuksiin. Pohditaan nuoren asemaa muuttuvassa Euroopassa ja nuoren vastuuta tulevaisuudesta.
Tavoite	Opitaan tuntemaan eurooppalaista kulttuuria, sen menneitä ja nykyisiä saavutuksia sekä merkkihenkilöitä.
Sisältö	Aihepiirejä: - Euroopan historia ja perinteet merkittäviä saavutuksia - merkkihenkilöitä tieteen, taiteen, elokuvan, kirjallisuuden, teknologian ja urheilun alalta - nuorten asema muuttuvassa Euroopassa - nuorten vastuu tulevaisuudesta Ymmärtävän lukemisen taitoa kehitetään edelleen tietoisesti. Päättelämällä, vertailemalla ja johtamalla pyritään saamaan selvää vaativampienkin tekstien olennaisista asioista. Tiedonhankintaa saksankielisestä lähdemateriaalista voi hyödyntää muissakin aineissa. Luettuja tekstejä tai kuultuja äänitteitä välitetään

toisille kirjallisesti tai suullisesti. Nuorten asemasta ja nuorten vastuusta voidaan käydä yleiskeskustelua, jota opiskelijat voivat pohjustaa pienillä alustuksilla. Aikaisemmin opittua kerrataan ja samalla vahvistetaan tähän asti opittua, etenkin verbejä.

Koulukohtaista Tuntityöskentelyn lisäksi arvosanaan vaikuttavat luetunymmärtämistehtävä ja omakohtainen kirjallinen kannanotto em. aiheista. Sanaston ja rakenteiden hallintaa mittaava formatiivinen koe.

Koodi	SAB38
Nimi	Yhteinen maapallomme
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Pohditaan maailmanlaajuisia ajankohtaisia kysymyksiä, yksilön vastuuta ja vaikuttamismahdollisuuksia.
Tavoite	Tavoitteena on saada tietoa maailmanlaajuisista kysymyksistä, herättää nuorissa kiinnostusta niihin ja vastuuta niistä. Asioita tarkastellaan lähinnä yksilön näkökulmasta.
Sisältö	Kurssin aiheina voivat olla - luonto - sää - köyhät kansat, vähemmistöt - kansainvälinen tutkimus - kansainvälinen yhteistyö - kansainväliset sopimukset - maailmanrauha Autenttista ja ajankohtaista materiaalia on saatavissa runsaasti lehdistä, Internetistä, televisiosta ja etenkin satelliittikanavien uutislähetysistä. Kuitenkin ymmärtävä lukeminen painottuu johtuen em. aiheista. Kysymyksiin otetaan henkilökohtaisesti kantaa suullisesti ja kirjallisesti. Kerrataan, käytetään ja vahvistetaan tähän asti opittua ja opetellaan verbien ja adjektiivien rektiot.
Koulukohtaista	Tuntityöskentelyn lisäksi arvosanaan vaikuttavat luetunymmärtämistehtävä ja omakohtainen kirjallinen kannanotto em. aiheista. Sanaston ja rakenteiden hallintaa mittaava formatiivinen koe.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	SAB39
Nimi	Abikurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssi on tarkoitettu ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville SAA- ja SAB-abiturienteille. Kerrataan keskeinen kielioppi, laajennetaan sanastoa sekä tehdään yo-tehtäviä. Kurssi päättyy preliminäärikokeeseen. Suoritusmerkintä.

Koodi	SAB310
Nimi	Keskustelu- ja kulttuurikurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Voidaan suorittaa kolmannen kurssin jälkeen milloin vain. Kehitetään erilaisten virikkeiden avulla saksan puhumisen taitoa. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Kehitetään opiskelijan taitoa puhua saksaa.
Sisältö	Arkitilanteisiin ja nuoren elämänpiiriin liittyvät puhe-tilanteet. Tutustutaan pääkaupunkiseudun saksankieliseen tarjontaan eri aloilla, esim. käynti Goethe-instituutissa.
Koulukohtaista	Suoritusmerkintä.

7.4.4 Venäjä

Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A)

Yleistä

Kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, kurssikokeen ja kurssitöiden hyväksyttyä suorittamista sekä poissaolojen selvittämistä.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	VEA1
Nimi	Nuori ja hänen maailmansa
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija kerta- ja vahvistaa aiemmin omaksumaansa kielitaitoa. Aihepiirit liittyvät jokapäiväiseen elämään ja ihmissuhteisiin.
Tavoite	Kurssilla vahvistetaan peruskoulussa hankittua kielitaitoa, tutustutaan venäläisen kulttuurin erikoispiirteisiin ja opitaan lukion kieltenopiskelulle ominaisia työtapoja sekä itsearviointia.
Sisältö	Ensivaikutelmia uusista tuttavuuksista yleensä ja venäläisistä erityisesti. Kieliopissa kerrataan sijamuodot ja vertailuasteet.

Koodi	VEA2
Nimi	Viestintä ja vapaa-aika
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen

Kuvaus	Opiskelija harjoittelee puheviestinnän strategioita monipuolisesti sekä vahvistaa ilmaisuvarmuuttaan ja laajentaa kielen rakenteiden hallintaa myös kirjallisesti.
Tavoite	Puheviestinnän strategioiden hallintaa vankennetaan ja kiinnitetään huomiota ilmaisuvarmuuteen. Kirjoittamista harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.
Sisältö	Aihepiirit ja tilanteet liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin.

Koodi VEA3

Nimi	Opiskelu ja työ
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija pohtii opintojen merkitystä ja työelämässä toimimista ja harjoittelee aiempaa muodollisempaa suullista ja kirjallista viestintää.
Tavoite	Opiskelija vahvistaa opiskelu- ja työsanaston hallintaansa sekä harjoittaa muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja tuottamista.
Sisältö	Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun ja työelämään, ja kurssilla harjoitellaan niille tyypillistä suullista ja kirjallista viestintää.

Koodi VEA4

Nimi	Yhteiskunta ja ympäröivä maailma
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija harjoittelee puhumista ja erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita vaativahkolla tasolla.
Tavoite	Opiskelija harjaantuu käyttämään erilaisia ymmärtävän lukemisen strategioita sekä kehittää kirjallista ilmaisua kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.
Sisältö	Kurssin aihepiirinä ovat oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät asiat.

Koodi VEA5

Nimi	Kulttuuri
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla käsitellään venäläisen kulttuurin eri aloja laaja-alaisesti sekä opiskelijan henkilökohtaisen identiteetin kannalta.
Tavoite	Opiskelija harjaantuu vaativien tekstien avulla ymmärtämään laajoja tekstikokonaisuuksia sekä kuvaamaan niiden sisältöä. Harjoitellaan referaattia.
Sisältö	Kurssilla käsitellään kirjallisuutta, musiikkia, elokuvaa, kuvataiteita, mainontaa ja muita kulttuurin aloja laaja-alaisesti; lisäksi kulttuurien välinen kommunikaatio korostuu aiheiden käsittelyssä.

Koodi	VEA6
Nimi	Tiede, talous ja tekniikka
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu eri tieteenalojen saavutuksiin sekä teknologian ja yhteiskunnan suhteeseen. Kurssikokeen taso, A-kielen YO.
Tavoite	Opiskelija kehittää vaativan kieliaineksen ymmärtämistä sekä jatkaa lukemisstrategioiden harjoittelua ja hioo kirjallista ilmaisuaan kirjoittamalla erilaisiin tarkoituksiin sopivia tekstejä.
Sisältö	Kurssin aiheina ovat eri tieteenalat, tekniikan saavutukset, viestinnän eri muodot ja talouselämä.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	VEA7
Nimi	Luonto ja kestävä kehitys
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävä kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävä kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä.

Koodi	VEA8
Nimi	Puhu ja ymmärrä paremmin
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla harjoitellaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielitaidon käyttöä eri tilanteissa. Kurssin aiheina on aikaisemmillä kursseilla opiskellut teemat ja ajankohtaiset asiat.
Tavoite	Tavoitteena on oppia keskustelemaan venäjäksi ajankohtaisista asioista ja aktivoida suullisesti aikaisemmillä kursseilla opittuja sisältöjä. Myös puheenymmärtämistaitoja ja ääntämistä harjoitellaan runsaasti.
Sisältö	Aikaisempien kurssien aihepiirit sekä ajankohtaiset tapahtumat.

Lukiossa alkava oppimäärä (B3)

Yleistä

Syventävät kurssit on suoritettava yleensä numerojärjestyksessä. Ylioppilastutkinto perustuu kahdeksan (8) kurssin oppisisältöihin.

Jos opiskelija aikoo perustellusta syystä suorittaa kurssin itsenäisesti, hänen tulee täyttää

sopimuskavake, sopia jo edellisen jakson aikana ko. aineen opettajan kanssa kurssin suorittamisesta sekä hakea rehtorin allekirjoitus. Pääsääntöisesti kurssin voi suorittaa itsenäisesti vain siinä jaksossa, jossa sitä tarjotaan. Sopimus on voimassa yhden jakson ajan ja raukeaa sen jälkeen. Kurssin suoritus koostuu opettajan määräämistä osa-alueista ja tehtävistä sekä kurssin loppukokeesta ja siihen mahdollisesti kuuluvasta kuuntelukokeesta. Opiskelijan tulee raportoida etenemisestään sopimuksen mukaan opettajalle.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi **VEB31**

Nimi Hyvää päivää, hauska tutustua

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä; tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Opitaan paino- ja kirjoituskirjaimet

Tavoite Opiskelija harjoittelee puheviestintää ja oppii selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista.

Sisältö Opiskelija harjoittelee kertomaan hieman itsestään ja esittämään kysymyksiä keskustelukumppanille. Aihepiireinä perhe ja asuminen.

Koodi **VEB32**

Nimi Näin asiat hoituvat

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla opiskellaan lisää perusvuorovaikutusta kuten toimimista liikenteessä, puhelimessa ja ostoksilla.

Tavoite Opiskelija harjoittelee puheviestintää ja oppii selviytymään päivittäisissä viestintätilanteissa.

Sisältö Opiskelija harjoittelee suullista kommunikaatiota kaupunkitilanteissa, kysyjänä ja vastaajana. Aihepiirit laajenevat opiskeluun ja ammatteihin.

Koodi **VEB33**

Nimi Vapaa-aika ja harrastukset

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla opiskellaan arkipäivän tilanteisiin liittyvää kieltä kaupunkiympäristössä.

Tavoite Opiskelija harjoittelee selviytymään keskustelukumppaninsa kanssa erilaisissa tilanteissa perhe- ja harrastuskuvioissa.

Sisältö Opiskelija harjoittelee kysymään puhekumppanilta oma-aloitteisesti perhe- ja opiskeluasioita ja kertomaan vastaavia asioita itsestään. Suullinen viestintä edelleen keskeisenä osa-alueena. Hieman kirjallista viestintää.

Koodi	VEB34
Nimi	Meillä ja muualla
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssin aihepiireinä ovat elämä omassa maassa ja Venäjällä. Kerrotaan myös erilaisista lomanviettotavoista ja harrastuksista.
Tavoite	Kuullunymmärtämisen lisäksi opiskelija kehittää taitojaan hieman vaativampien tekstien ymmärtämisessä sekä lyhyiden tekstien kirjoittamisessa.
Sisältö	Opiskelija oppii kertomaan venäjäksi Suomesta ja suomalaisista sekä tutustuu venäjänkieliseen maailmaan.

Koodi	VEB35
Nimi	Ennen ja nyt
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on omaksua vaativampia kieliopillisia rakenteita sekä kehittää luetunymmärtämistä.
Sisältö	Opiskelija tutustuu Venäjän historiaan ja kulttuuriin, tarkastelee maailmaa eri sukupolvien näkökulmasta, oppii kertomaan terveyteen liittyvistä asioista.

Koodi	VEB36
Nimi	Opiskelu ja tulevaisuuden suunnitelmat
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.
Tavoite	Tavoitteena on kehittää etenkin luetunymmärtämistä ja kirjallista tuottamista sekä suullista viestintää. Kurssilla kerrataan peruskielioppia.
Sisältö	Kurssilla opiskelija oppii kertomaan omista toiveistaan ja tulevaisuudensuunnitelmistaan

Koodi	VEB37
Nimi	Kulttuuri
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija tutustuu kurssilla venäläisen kulttuurin ominaispiirteisiin ja osa-alueisiin.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiudet kertoa omakohtaisista kokemuksistaan ja kiinnostuksen kohteistaan.
Sisältö	Opiskelija tutustuu venäläiseen kulttuuriin kirjallisten tekstien sekä kuullun ymmärtämistehtävien avulla. Rakenteiden hallintaa syvennetään edelleen.

Koulukohtaista Mahdollinen teatterikäynti.

Koodi	VEB38
Nimi	Yhteinen maapallomme
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla opiskelija tutustuu oman maan ja venäjänkielisten maiden yhteiskuntien toimintaan sekä maapallon nykytilaan ja tulevaisuudennäkymiin. Kurssikokeena preliminäärikoe.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on kehittää vaativampien tekstien ymmärtämistä sekä vahvistaa rakenteiden hallintaa.
Sisältö	Opiskelija laajentaa sanavarastoaan vaativien aihepiiriin liittyvien tekstien avulla, kehittää tekstin tuottamistaitojaan sekä harjoittelee kuullun ymmärtämistä vaativien nauhatehtävien avulla. Kerrataan venäjän kielen keskeisiä rakenteita.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	VEB39
Nimi	Pojehali! Keskustelu - ja kulttuurikurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Venäjän tietouden ja kulttuurin kurssi. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelija harjoittelee selviytymistä venäläisen puhekumppanin kanssa ja pyrkii toimimaan autenttisessa ympäristössä.
Sisältö	Opiskelija oppii perusasioita Venäjän maasta, kulttuurista ja tavoista sekä harjoittelee puhumista arkipäivän tilanteissa.
Koulukohtaista	Kurssin toteutuminen ja sisältö sovitaan lukuvuoden alussa.

7.4.5 Espanja

Perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä (A)

Yleistä

Kurssit suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, kurssikokeen ja kurssitöiden hyväksyttyä suorittamista sekä poissaolojen selvittämistä.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	EEA1
Nimi	Nuori ja hänen maailmansa

Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla kerrataan ja syvennetään peruskoulussa opittua kieliainesta kirjallisesti ja suullisesti. Aihepiirit liittyvät jokapäiväiseen elämään.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on niveltää perusopetuksen ja lukion kieltenopetusta. Tavoitteena on, että opiskelija saa vahvistettua aikaisemmin oppimansa sanaston ja perusrakenteiden hallintaa omien tarpeidensa mukaan.
Sisältö	Kurssin keskeisiä aihepiirejä ovat ihmisten välinen kanssakäyminen ja ihmissuhteet erilaisissa jokapäiväisen elämän tilanteissa. Näissä tilanteissa liikutaan eri ikäisten ihmisten parissa, mutta kokemukset heijastavat pääasiassa nuorten maailmaa. Rakenteista kerrataan erityisesti menneitä aikamuotoja.

Koodi	EAA2
Nimi	Viestintä ja vapaa-aika
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla vahvistetaan ennen kaikkea ilmaisuvarmuutta sekä rakenteiden hallintaa. Aihepiirit liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin.
Tavoite	Erilaisten muistojen sekä loma- ja matkakokemusten pohjalta vahvistetaan taitoa tuoda esille omia näkemyksiään ja mielipiteitään. Harjoitellaan subjunktiivin käyttöä.
Sisältö	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija harjoittaa ja kehittää monipuolisesti puheviestinnän taitojaan sekä oppii hallitsemaan kielen rakenteita paremmin ja laajemmin. Opiskelija osaa esittää omia mielipiteitään.

Koodi	EAA3
Nimi	Opiskelu ja työ
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla harjoitellaan opiskeluun ja työelämään liittyviä kielenkäyttötilanteita ja opitaan myös muodollisempaa suullista ja kirjallista viestintää.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija harjoittaa ja kehittää opiskelun ja työelämän kielen vaatimaa suullista ja kirjallista viestintätaitoaan sekä muodollisten tilanteiden vaatiman kielen ymmärtämistä ja käyttämistä. Opiskelija saa myös tietoja nykypäivän työelämästä .
Sisältö	Kurssilla paneudutaan opiskelua ja työelämää käsitteleviin teksteihin. Rakenteista on esillä mm. subjunktiivi sekä subjunktiivin ja indikatiivin käytön välinen ero.

Koodi	EA44
Nimi	Yhteiskunta ja ympäröivä maailma
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssin aiheina ovat oman ja kohdemaiden yhteiskuntiin liittyvät asiat. Kurssilla harjoitellaan erityisesti lukemisen ymmärtämiseen liittyviä strategioita.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on se, että opiskelija omaksuu joitakin perustietoja ja valmiuksia siitä, miten espanjankielisissä maissa on toimittava mahdollisena opiskelijana ja työntekijänä. Kurssilla painotetaan puhumista ja tekstin ymmärtämistä vaativahkolla tasolla ja tavoitteena on, että opiskelija pyrkii osallistumaan keskusteluun ja ottamaan kantaa sen aiheisiin sekä pystyy lukemaan melko vaikeata tekstiä pääasiat ymmärtäen.
Sisältö	Kurssin teksteissä yhteiskuntaa ja sen muutoksia tarkastellaan ennen kaikkea nuorten näkökulmasta. Pohditaan aikuistuvan nuoren sijoittumista yhteiskuntaan, hänen tulevaa rooliaan siellä, mitä mahdollisuuksia hänellä on ja mitä vaikeuksia ja epäkohtia siellä joutuu kohtaamaan.

Koodi	EA55
Nimi	Kulttuuri
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla tutustutaan erilaisiin espanjankielisen kulttuurin osa-alueisiin, esim. elokuvaan, kirjallisuuteen ja kuvataiteisiin.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on luoda siltaa espanjaa puhuvien maiden kulttuuriin ja saada opiskelija kiinnostumaan siitä. Tavoitteena on myös se, että opiskelija oppii ymmärtämään espanjalaisen kulttuurin merkitystä tämän päivän eurooppalaisuudessa, pystyy lukemaan kaunokirjallista tekstiä tarinan punaiseen lankaan keskittyen kielellisiin ongelmiin takertumatta ja osaa kehittää kirjallista ilmaisuaan suunnittelemalla ja viimeistelemällä tekstiä sekä sisällön että kieliasun suhteen.
Sisältö	Kurssilla käsitellään kulttuuria laaja-alaisesti. Sen sisältö koostuu esimerkiksi elokuvaa, kirjallisuutta, arkkitehtuuria ja kuvataiteita käsittelevistä teksteistä. Kurssilla hyödynnetään kulttuuritarjontaa soveltuvien osien. Kerrataan ja täydennetään aiemmin opittujen rakenteiden käyttöä.

Koodi	EA66
Nimi	Tiede, talous ja tekniikka
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla opiskelija oppii ymmärtämään tähän aihepiiriin liittyvää entistä vaikeampaa kieliainesta, sekä vahvistamaan kirjallista ilmaisutaitoaan.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään vaativahkoa kieliainesta, esimerkiksi seuraamaan espanjankielisiä uutislähettyksiä ja asiaohjelmia sekä lukemaan lehtiartikkeleita pääasiat ymmärtäen.

Sisältö Kurssin teksteissä käsitellään tieteen, tekniikan ja talouden roolia nykyisessä elämänmuodossa. Luonto sekä ihmisen terveys ja hyvinvointi ovat myös mukana yhtenä näkökulmana.

Koodi **EAA7**

Nimi Luonto ja kestävä kehitys

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla opitaan valmiuksia ymmärtää ja käyttää ihmisen elinympäristöön, luontoon, ympäristön suojeluun ja kestävä kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja käyttää luontoon, luonnontieteisiin ja kestävä kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä ja esittämään siitä mielipiteitään suullisesti ja kirjallisesti.

Sisältö Kurssin sisältöön kuuluvissa teksteissä painottuu vastuullinen suhtautuminen luontoon, yhteiseen omaisuuteen ja kuluttamiseen.

Koodi **EAA8**

Nimi Puhu ja ymmärrä paremmin

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla harjoitellaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä. Aiheina ovat erilaiset ajankohtaiset tapahtumat sekä aikaisempien kurssien teemat.

Tavoite Tavoitteena on oppia keskustelemaan espanjaksi ajankohtaisista asioista ja aktivoida suullisesti aikaisemmilla kursseilla opittuja sisältöjä. Myös puheenymmärtämistaitoja ja ääntämistä harjoitellaan runsaasti.

Sisältö Aikaisempien kurssien aihepiirit sekä ajankohtaiset tapahtumat.

Lukiossa alkava oppimäärä (B3)

Yleistä

Kurssit ovat syventäviä kursseja ja ne on suoritettava yleensä numerojärjestyksessä. Tavoitteena on saavuttaa sujuva suullinen ja kirjallinen espanjan kielen taito, joka antaa vankan pohjan myös myöhemmälle kielen opiskelulle.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssien suorittaminen edellyttää aktiivista tuntityöskentelyä, kurssitöiden ja kurssikokeen hyväksyttyä suorittamista ja poissaolojen selvitystä.

Jos opiskelija aikoo perustellusta syystä suorittaa kurssin itsenäisesti, hänen tulee täyttää sopimuskäytös, sopia jo edellisen jakson aikana ko. aineen opettajan kanssa kurssin suorittamisesta sekä hakea rehtorin allekirjoitus. Pääsääntöisesti kurssin voi suorittaa itsenäisesti vain siinä jaksossa, jossa sitä tarjotaan. Sopimus on voimassa yhden jakson ajan ja raukeaa sen

jälkeen. Kurssin suoritus koostuu opettajan määräämistä osa-alueista ja tehtävistä sekä kurssin loppukokeesta ja siihen mahdollisesti kuuluvasta kuuntelukokeesta. Opiskelijan tulee raportoida etenemisestään sopimuksen mukaan opettajalle.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi **EAB31**

Nimi Hyvää päivää, hauska tutustua

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla opiskellaan arkipäivän kielenkäyttöä (tervehtiminen, hyvästely, esittäytyminen). Aihepiireinä myös perhe ja ystävät.

Tavoite Kurssin tavoitteena on oppia käyttämään perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä. Opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteesta.

Sisältö Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

Koulukohtaista Kurssi arvostellaan kirjallisen kokeen ja tuntityöskentelyn perusteella.

Koodi **EAB32**

Nimi Näin asiat hoituvat

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla opiskellaan arkipäiväisten asioiden hoitoa espanjaksi (esim. ostoksilla käynti ja ravintolassa asiointi). Aihepiireinä myös suku ja ystävät.

Tavoite Tavoitteena on oppia kommunikoidaan espanjaksi kaupoissa, ravintoloissa, hotelleissa jne. Kurssilla painotetaan suullisia viestintätaitoja.

Sisältö Kurssilla opiskellaan esim. espanjakielisissä maissa matkalla tarvittavaa sanastoa ja kommunikointia ja asioiden hoitamista.

Koulukohtaista Kurssi arvostellaan kirjallisen kokeen ja tuntityöskentelyn perusteella.

Koodi **EAB33**

Nimi Vapaa-aika ja harrastukset

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla opiskellaan nuorten jokapäiväiseen elämään liittyvää kommunikointia. Lisäksi laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

Tavoite Tavoitteena on oppia kertomaan espanjaksi nuorten jokapäiväisestä elämästä, mielenkiinnon kohteista sekä vapaa-ajanvietosta.

Sisältö Nuorten arkielämään liittyvien viestintätilanteiden kautta harjoitellaan puheen ymmärtämistä ja puhumista sekä mielipiteen ilmaisemista.

Koulukohtaista Kurssi arvostellaan kirjallisen kokeen ja tuntityöskentelyn perusteella.

Koodi	EAB34
Nimi	Meillä ja muualla
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla opiskellaan kotimaahan ja espanjankielisiin maihin ja ihmisiin liittyvää kommunikaatiota. Aihepiireinä myös turismi ja lomanvietto.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on kyky kertoa suullisesti ja kirjallisesti asioista, jotka liittyvät opiskelijan kotimaahan ja espanjankieliseen maailmaan. Painopistealueena on puheen ymmärtäminen ja puhuminen.
Sisältö	Suomitietoutta sekä tietoa espanjankielisistä maista, ihmisistä ja historiasta. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla.

Koodi	EAB35
Nimi	Ennen ja nyt
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt; sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina esim. terveys ja hyvinvointi.
Tavoite	Tavoitteena on saavuttaa kyky kommunikoida espanjaksi sekä tämän päivän että menneiden aikojen tapahtumista. Kyky kertoa yhteiskunnallisista ilmiöistä kuuluu niin ikään kurssin tavoitteisiin
Sisältö	Kurssilla painotetaan puhutun kielen ymmärtämistä ja puheen tuottamista kurssin aihepiirien parissa sekä vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa.

Koodi	EAB36
Nimi	Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista ilmaisua.
Tavoite	Tavoitteena on alustavasti perehdyttää opiskelija sekä Suomen että espanjankielisen maailman tarjoamiin mahdollisuuksiin opiskelu- ja työelämän kannalta katsottuna.
Sisältö	Kurssilla opetellaan keskustelemaan ja kertomaan espanjaksi omista toiveista ja tulevaisuudensuunnitelmista jatko-opiskelun ja työelämän suhteen.

Koodi	EAB37
Nimi	Kulttuuri
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus,

	musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.
Tavoite	Tavoitteena on, että opiskelija pystyy kertomaan espanjaksi erilaisista kulttuurin osa-alueista. Opiskelijan tulee lisäksi kyetä kuvaamaan tarkemmin itseään lähellä olevia kulttuurimuotoja, esim. musiikkia tai urheilua.
Sisältö	Kurssilla perehdytään espanjaksi esitettyyn kirjallisuuteen, elokuvataiteeseen, musiikkiin tai muuhun kulttuurin osa-alueeseen. Painopistealueena ovat kuullunymmärtäminen ja opiskelijan oma suullinen tuotos.
Koodi	EAB38
Nimi	Yhteinen maapallomme
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan sekä maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyvät yleistajuiset tekstit.
Tavoite	Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää ja pystyy tuottamaan espanjaksi asiapitoista, yhteiskunnallisiin aiheisiin liittyvää kieltä (esim. ekologisesti kestävä kehitys, maailman taloudellinen tila ja yhteiskunnallinen aktiivisuus).
Sisältö	Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti. Kurssilla perehdytään myös median lukutaitoon.
Koulukohtaista	Kurssi arvostellaan preliminäärikokeen ja tuntityöskentelyn perusteella.

SOVELTAVA KURSSI

Koodi	EAB39
Nimi	Abikurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava kurssi
Kuvaus	Kurssilla harjoitellaan ylioppilaskokeen kannalta keskeistä materiaalia. Huomiota kiinnitetään myös kokeen suorittamisen teknisiin yksityiskohtiin. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Mahdollistaa hyvän suoriutumisen ylioppilaskokeessa.

7.5 Matematiikka

Yleistä

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on tutustuttaa opiskelija matemaattisen ajattelun malleihin sekä matematiikan perusideoihin ja rakenteisiin, opettaa käyttämään puhuttua ja kirjoitettua matematiikan kieltä sekä kehittää laskemisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä. Erityisesti opiskelijaa ohjataan hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin.

Opiskelijaa myös kannustetaan kehittämään luovia ratkaisuja matemaattisiin ongelmiin. Opetuksessa tutkitaan matematiikan ja arkielämän välisiä yhteyksiä sekä tietoisesti käytetään eteen tulevia mahdollisuuksia opiskelijan persoonallisuuden kehittämiseen, mikä tarkoittaa muun muassa hänen kiinnostuksensa ohjaamista, kokeiluihin kannustamista sekä tiedonhankintaprosessien kehittämistä.

Kurssikuvausten väljyyttä voidaan käyttää resurssien salliessa keskeisten sisältöjen syventämiseen ja eheyttävien kokonaisuuksien muodostamiseen.

Arviointi

Matematiikan opetuksessa arvioinnin tulee kehittää opiskelijan kykyä esittää ratkaisuja, tukea opiskelijaa matemaattisten käsitteiden muodostamisprosessissa ja arvioida kirjallista esitystä sekä opettaa opiskelijalle oman työnsä arvioimista. Osaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomio laskutaitoon, menetelmien valintaan ja päätelmien täsmälliseen ja johdonmukaiseen perusteleamiseen.

Oppimäärän vaihtaminen

Pitkän matematiikan kurssit korvaavat lyhyen oppimäärän kursseja seuraavasti:

Polynomifunktiot MAA2	korvaa kurssin MAB1
Geometria MAA3	korvaa kurssin MAB2
Todennäköisyys ja tilastot MAA6	korvaa kurssin MAB5
Derivaatta MAA7	korvaa kurssin MAB4
Juuri- ja logaritmifunktiot MAA8	korvaa kurssin MAB3

Opiskelijan kurssimäärän kertymiseen on kiinnitettävä erityisesti huomiota, kun opiskelija vaihtaa oppimäärää ja mahdolliset pakollisten kurssien hylätyt suoritukset siirtyvät koulukohtaisten kurssien suorituksiksi eikä niitä lasketa opiskelijan oppimäärään mukaan.

7.5.1 Matematiikan pitkä oppimäärä

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle matemaattiset valmiudet, joita tarvitaan ammatillisissa opinnoissa ja korkeakouluopinnoissa. Pitkän matematiikan opinnoissa opiskelijalla on tilaisuus omaksua matemaattisia käsitteitä ja menetelmiä sekä oppia ymmärtämään matemaattisen tiedon luonnetta. Opetus pyrkii myös antamaan opiskelijalle selkeän käsityksen matematiikan merkityksestä yhteiskunnan kehityksessä sekä sen soveltamismahdollisuuksista arkielämässä, tieteessä ja tekniikassa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii sitä kautta luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- rohkaistuu kokeilemaan ja tutkivaan toimintaan, ratkaisujen keksimiseen sekä niiden kriittiseen arviointiin
- ymmärtää ja osaa käyttää matematiikan kieltä, kuten seuraamaan matemaattisen tiedon esittämistä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, ja oppii arvostamaan esityksen täsmällisyyttä ja perustelujen selkeyttä
- oppii näkemään matemaattisen tiedon loogisena rakenteena
- kehittää lausekkeiden käsittely-, päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla, tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta ja laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä.
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, teknisiä apuvälineitä ja tietolähteitä.

Kurssien suoritusjärjestys

Kurssit MAA1-MAA5 suoritetaan tässä järjestyksessä ensimmäisenä vuotena. Kurssit MAA6-MAA9 suoritetaan toisena vuotena. Kurssi MAA10 suositellaan opiskeltavaksi kolmantena vuotena. Kurssi MAA18 on opiskeltavissa kurssin MAA5 jälkeen.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista läsnäoloa oppitunneilla, annettujen tehtävien suorittamista ja kurssikokeen hyväksyttyä suorittamista.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	MAA1
Nimi	Funktiot ja yhtälöt
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Vahvistetaan mm. yhtälön ratkaisemisen, prosenttilaskennan, neliöjuuri- ja potenssilaskennan taitoja. Syvennetään funktiokäsitettä tutkimalla potenssi- ja eksponenttifunktioita. Ratkaistaan potenssiyhtälöitä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - vahvistaa yhtälön ratkaisemisen ja prosenttilaskennan taitojaan - syventää verrannollisuuden, neliöjuuren ja potenssin käsitteiden ymmärtämistään - tottuu käyttämään neliöjuuren ja potenssin laskusääntöjä - syventää funktiokäsitteen ymmärtämistään tutkimalla potenssi- ja eksponenttifunktioita - oppii ratkaisemaan potenssiyhtälöitä.
Sisältö	- potenssifunktio - potenssiyhtälön ratkaiseminen - juuret ja murtopotenssi - eksponenttifunktio

Koodi **MAA2**

Nimi	Polynomifunktiot
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Perehdytään polynomifunktioon ja ratkaistaan polynomiyhtälöitä ja -epäyhtälöitä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - harjaantuu käsittelemään polynomifunktioita - oppii ratkaisemaan toisen asteen polynomiyhtälöitä ja tutkimaan ratkaisujen lukumäärää - oppii ratkaisemaan korkeamman asteen polynomiyhtälöitä, jotka voidaan ratkaista ilman polynomien jakolaskua - oppii ratkaisemaan yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä.
Sisältö	- polynomien tulo ja binomikaavat - polynomifunktio - toisen ja korkeamman asteen polynomiyhtälöitä - toisen asteen yhtälön juurten lukumäärän tutkiminen - toisen asteen polynomien jakaminen tekijöihin - polynomiepäyhtälön ratkaiseminen

Koodi	MAA3
Nimi	Geometria
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Käsitellään kuvioita ja kappaleita ja niihin liittyviä ongelmia.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa - harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita - ratkaisee geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa.
Sisältö	· kuvioden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus · sini- ja kosinilause · ympyrän, sen osien ja siihen liittyvien suorien geometria · kuvioihin ja kappaleisiin liittyvien pituuksien, kulmien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

Koodi	MAA4
Nimi	Analyttinen geometria
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Käsitellään suoraan, ympyrään ja paraabeliin liittyviä kuvioita sekä niihin liittyviä yhtälöitä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - ymmärtää kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrinen ja algebrallisten käsitteiden välille - ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, ympyröitä ja paraabeleja - syventää itseisarvokäsitteen ymmärtämystään ja oppii ratkaisemaan sellaisia itseisarvoyhtälöitä ja vastaavia epäyhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $ f(x) = a$ tai $ f(x) = g(x) $ - vahvistaa yhtälöryhmän ratkaisemisen taitojaan.
Sisältö	- pistejoukon yhtälö - suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöt - itseisarvoyhtälön ja epäyhtälön ratkaiseminen - yhtälöryhmän ratkaiseminen - pisteen etäisyys suorasta

Koodi	MAA5
Nimi	Vektorit
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Perehdytään vektorikäsitteeseen ja vektorilaskentaan sekä kaksi- että kolmiulotteisessa avaruudessa.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin - oppii tutkimaan kuvioiden ominaisuuksia vektoreiden avulla - tutkii kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla.
Sisältö	- vektoreiden perusominaisuudet - vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla - koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo - suorat ja tasot avaruudessa

Koodi	MAA6
Nimi	Todennäköisyys ja tilastot
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Käsitellään tilastollisen ja klassisen todennäköisyyden ongelmia. Tutustutaan tilastollisiin jakaumiin ja todennäköisyysjakaumiin sekä niiden tunnuslukuihin.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - oppii havainnollistamaan diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittämään ja tulkitsemaan jakaumien tunnuslukuja - perehtyy kombinatorisiin menetelmiin - perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin - ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä - perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa.
Sisältö	- diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma - jakauman tunnusluvut - klassinen ja tilastollinen todennäköisyys - kombinatoriikka - todennäköisyyksien laskusäännöt - diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma - diskreetin jakauman odotusarvo - normaalijakauma

Koodi	MAA7
Nimi	Derivaatta
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Ratkaistaan rationaaliyhtälöitä ja -epäyhtälöitä. Opiskellaan käsitteet raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta. Opitaan käyttämään derivaattaa polynomifunktioiden ja rationaalifunktioiden tutkimisessa ja ongelmien ratkaisemisessa.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - osaa määrittää rationaalifunktion nollakohdat ja ratkaista yksinkertaisia rationaaliepäyhtälöitä - omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta, jatkuvuudesta ja derivaatasta - määrittää yksinkertaisten funktioiden derivaatat - osaa tutkia derivaatan avulla polynomifunktion kulkua ja

	määrittää sen ääriarvot - osaa määrittää rationaalifunktion suurimman ja pienimmän arvon sovellusongelmien yhteydessä.
Sisältö	- rationaaliyhtälö ja -epäyhtälö - funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta - polynomifunktion, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen - polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen
Koodi	MAA8
Nimi	Juuri- ja logaritmifunktiot
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opitaan tuntemaan ja derivoimaan juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - tuntee juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä - tutkii juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioita derivaatan avulla - oppii yhdistetyn funktion derivoimisen - tutkii aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita.
Sisältö	- juurifunktiot ja -yhtälöt - eksponenttifunktiot ja -yhtälöt - logaritmifunktiot ja -yhtälöt - yhdistetyn funktion derivaatta - käänteisfunktio - juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat
Koodi	MAA9
Nimi	Trigonometriset funktiot ja lukujonot
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Tutustutaan trigonometriin funktioihin ja niiden derivoimiseen. Ratkaistaan trigonometrisia yhtälöitä. Käsitellään lukujonoja, erityisesti aritmeettista ja geometrsta lukujonoa.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - oppii tutkimaan trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla - oppii ratkaisemaan sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$ - osaa trigonometristen funktioiden yhteydet $\sin 2x + \cos 2x = 1$ ja $\tan x = \sin x / \cos x$ - tutkii trigonometrisia funktioita derivaatan avulla - ymmärtää lukujonon käsitteen - oppii määrittelemään lukujonoja palautuskaavojen avulla - osaa ratkaista käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrsten jonon ja niistä muodostettujen summien avulla.
Sisältö	- suunnattu kulma ja radiaani - trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen - trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen - trigonometristen funktioiden derivaatat - lukujono - rekursiivinen lukujono - aritmeettinen jono ja summa - geometrinen jono ja summa
Koodi	MAA10
Nimi	Integraalilaskenta
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Määritetään erilaisia integraalifunktioita ja sovelletaan määrättyä integraalia pinta-alan ja tilavuuden laskemiseen.

Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita - ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan - oppii määrittämään pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla - perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin.
Sisältö	- integraalifunktio - alkeisfunktioiden integraalifunktiot - määrätty integraali - pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	MAA11
Nimi	Lukuteoria ja logiikka
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Syventävä
Kuvaus	Käsitellään mm. logiikan perusteita, Boolean algebraa sekä kokonaislukujen jaollisuutta. Kurssi auttaa ymmärtämään matemaattisen todistuksen idean.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - oppii formalisoimaan väitelauseita ja tutkimaan niiden totuusarvoja totuustaulujen avulla - ymmärtää avoimen lauseen käsitteen ja oppii käyttämään kvanttoreita - oppii todistusperiaatteita ja harjoittelee todistamista - oppii lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin - osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla - osaa määrittää kokonaislukujen suurimman yhteisen tekijän Eukleideen algoritmilla.
Sisältö	Sisältö - lauseen formalisoiminen - lauseen totuusarvot - avoin lause - kvantorit - suora, käänteinen ja ristiriitatodistus - kokonaislukujen jaollisuus ja jakoyhtälö - Eukleideen algoritmi - alkuluvut - aritmetiikan peruslause - kokonaislukujen kongruenssi
Koulukohtaista	Kurssin voi opiskella milloin tahansa.

Koodi	MAA12
Nimi	Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä
Suoritus aika	2. tai 3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Perehdytään menetelmiin, joiden avulla voidaan laskea likiarvotuloksia, kun tarkkojen tuloksien saaminen on mahdotonta tai hankalaa. Tutustutaan nykyaikaisiin matemaattisiin apuvälineisiin.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - oppii ymmärtämään absoluuttisen ja suhteellisen virheen käsitteet ja ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan yhtälöitä ja funktioiden nollakohtia numeerisesti - oppii tutkimaan polynomien jaollisuutta ja määrittämään polynomin tekijät - oppii algoritmista ajattelua - harjaantuu käyttämään nykyaikaisia matemaattisia välineitä - oppii määrittämään numeerisesti derivaattaa ja määrättyä integraalia.
Sisältö	- absoluuttinen ja suhteellinen virhe - Newtonin menetelmä ja iterointi - polynomien jakoalgoritmi - polynomien jakoyhtälö - muutosnopeus ja pinta-ala
Koulukohtaista	Kurssin opiskelu edellyttää mielellään kurssien MAA7 ja MAA10 tietoja.

Koodi	MAA13
Nimi	Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Syvennetään differentiaali- ja integraalilaskennan sekä lukujonoteorian taitoja.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan - täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen - tutkii lukujonon raja-arvoa, sarjoja ja niiden summia.
Sisältö	- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen - jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia - funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä - epäoleelliset integraalit

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	MAA14
Nimi	Talousmatematiikka
Suoritus aika	2. tai 3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Käsitellään taloudellisia kysymyksiä kuten verotusta, indeksejä, luottoja, valuuttoja, rahan sijoittamista ja kannattavuutta. Kurssi antaa myös hyvät jatko-opintovalmiudet yhteiskuntatieteellisille ja kaupallisille aloille. Numeroarviointi.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • oppii ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä • saa matemaattisia valmiuksia oman taloutensa suunnitteluun • saa laskennallisen pohjan yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun • soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn.
Sisältö	• indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia • taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla
Koulukohtaista	Pitkän matematiikan opiskelijalle kurssi suositellaan suoritettavaksi aikaisintaan ensimmäisen vuoden keväällä. Kurssi suoritetaan MAB7-kurssilla. Pitkän matematiikan lukijat saavat MAA14-suorituksen.

Koodi	MAA15
Nimi	Avaruusgeometria
Suoritus aika	2. tai 3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Ratkaistaan avaruuskappaleisiin liittyviä ongelmia. Syvennetään avaruusvektoreiden käyttöä. Laajennetaan lukualuetta ottamalla käyttöön kompleksiluvut. Kurssi järjestetään joka toinen vuosi. Numeroarviointi.

Tavoite	Syventää avaruusgeometrian osaamista.
Sisältö	Ratkaistaan kolmiulotteiseen tilaan liittyviä ongelmia ja tutustutaan tavallisimpien avaruuskuvioiden ominaisuuksiin. Opitaan hahmottamaan ja piirtämään geometrisia kuvioita ja kappaleita. Tutustutaan vektori-, skalaari- ja vektorikolmituloon sekä näiden keskeisiin sovelluksiin. Laajennetaan lukualueita ottamalla käyttöön kompleksiluvut.
Koulukohtaista	Kurssi sopii opiskeltavaksi kurssin MAA5 jälkeen.

Koodi	MAA16
Nimi	Matematiikan kertauskurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kerrataan pakollisten kurssien keskeisiä sisältöjä. Kurssikokeena preliminäärikoe. Kurssi on opiskeltavissa pakollisten kurssien jälkeen. Numeroarviointi.
Tavoite	Vahvistaa opiskelijan matemaattisia ja laskennallisia valmiuksia.
Sisältö	Kurssilla kootaan, täydennetään ja syvennetään pitkän matematiikan pakollisessa oppimäärässä käytettyjä matemaattisia menetelmiä ongelmien ratkaisemisessa sekä rakennetaan yhteyksiä oppimäärän eri osien ja aihepiirien välille. Kurssi on opiskeltavissa pakollisten kurssien jälkeen.

Koodi	MAA17
Nimi	Pitkän matematiikan yo-valmennuskurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Pidetään tiivistetysti abien lukulomalla. Lasketaan vanhoja yo-tehtäviä. Hyödynnetään symbolista laskinta. Suoristusmerkintä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - syventää derivaatan osaamistaan - saa lisäharjoitusta funktioiden tutkimisessa - oppii monipuolisemmin differentiaalilaskennan sovelluksia
Sisältö	- funktioiden tutkimista - funktioiden derivointia - sovellustehtäviä
Koulukohtaista	Kaikki pitkän matematiikan opiskelijat valitsevat kurssin. Kurssikirjana MAA7- ja MAA8-kurssikirjat ja opettajan oma materiaali. Kurssista annetaan numeroarvosana.

Koodi	MAA18
Nimi	Lineaarialgebra
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Tutustutaan matriiseihin ja lineaariavaruuden käsitteistöön ja sovelluksiin. Lisäksi tutustutaan differentiaaliyhtälön käsitteeseen ja ratkaistaan separoituvia sekä ensimmäisen kertaluvun lineaarisia differentiaaliyhtälöitä. Kurssista on erityisesti hyötyä fysiikan ja tekniikan korkeakouluopinnoissa. Kurssi järjestetään joka toinen vuosi. Kurssi ei järjestetä lukuvuonna 2015-2016. Numeroarvostelu.

Tavoite	Perehdyttää opiskelija lineaarialgebraan.
Sisältö	Perehdytään lineaarialgebran perusteisiin ja sovelluksiin. Opitaan matriisilaskentaa sekä lineaaristen yhtälöryhmien ratkaisujen havainnollistamista geometrisesti. Käsitellään lineaariavaruuden käsitteistöä ja ominaisuuksia sekä harjoitellaan matemaattista todistamista.
Koodi	MAA19
Nimi	Matematiikan valmennuskurssi
Suoritusaika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssi pidetään yo-kirjoitusten jälkeen 5. jaksossa. Kurssilla käsitellään korkeakoulujen pääsykoetehtäviä. Kurssin voi suorittaa myös osallistumalla riittävän monta kertaa yo- ja pääsykoeklinikalle kolmannen opiskeluvuoden aikana. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Jatko-opiskeluvalmiudet.
Sisältö	Syvennetään aikaisempia matemaattisia valmiuksia jatko-opintojen kannalta.
Koulukohtaista	Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä. Lukion pitkän matematiikan oppimäärä pohjatietona.

7.5.2 Matematiikan lyhyt oppimäärä

Yleistä

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa.

Opetuksen tavoitteet

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää matematiikkaa jokapäiväisen elämän ja yhteiskunnallisen toiminnan apuvälineenä
- saa myönteisiä oppimiskokemuksia matematiikan parissa työskennellessään ja oppii luottamaan omiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa, rohkaistuu kokeilevaan, tutkivaan ja keksivään oppimiseen
- hankkii sellaisia matemaattisia tietoja, taitoja ja valmiuksia, jotka antavat riittävän pohjan jatko-opinnoille
- sisäistää matematiikan merkityksen välineenä, jolla ilmiöitä voidaan kuvata, selittää ja mallintaa ja jota voidaan käyttää johtopäätösten tekemisessä
- saa käsityksen matemaattisen tiedon luonteesta ja sen loogisesta rakenteesta
- harjaantuu vastaanottamaan ja analysoimaan viestimien matemaattisessa muodossa tarjoamaa informaatiota ja arvioimaan sen luotettavuutta
- tutustuu matematiikan merkitykseen kulttuurin kehityksessä
- oppii käyttämään kuvioita, kaavioita ja malleja ajattelun apuna.

Itsenäinen suorittaminen

Itsenäisestä suorituksesta sovitaan henkilökohtaisesti opettajan kanssa. Suoritus koostuu kolmesta osasta: oppimispäiväkirjasta harjoituksineen, testikokeesta (jakson puolivälissä) ja kurssikokeesta.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista läsnäoloa oppitunneilla, annettujen tehtävien suorittamista ja kurssikokeen suorittamista.

Kurssien suoritusjärjestys

Kurssit MAB1, MAB2 ja MAB3 suositellaan opiskeltaviksi ensimmäisen vuoden aikana. Kurssit MAB4 ja MAB5 suoritetaan toisen vuoden aikana ja kurssi MAB6 kolmantena opiskeluvuotena.

Kurssi MAB7 suositellaan opiskeltavaksi vasta kurssin MAB3 jälkeen.

Kurssi MAB10 voidaan opiskella vasta kurssin MAB5 jälkeen. MAB8-kurssi suositellaan opiskeltavaksi kolmantena vuotena.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	MAB1
Nimi	Lausekkeet ja yhtälöt
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Vahvistetaan ensimmäisen asteen yhtälön ratkaisutaitoja ja opitaan ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä - ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet - vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä.
Sisältö	- suureiden välinen lineaarinen riippuvuus ja verrannollisuus - ongelmien muotoileminen yhtälöiksi - yhtälöiden graafinen ja algebrallinen ratkaiseminen - ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen - toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen

Koodi	MAB2
Nimi	Geometria
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Käsitellään kuvioita ja kappaleita ja niihin liittyviä ongelmia.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista

	- vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan - osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen.
Sisältö	- kuvioiden yhdenmuotoisuus - suorakulmaisen kolmion trigonometria - Pythagoraan lause - kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen - geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa

Koodi	MAB3
Nimi	Matemaattisia malleja 1
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opitaan soveltamaan lineaarista ja eksponentiaalista mallia. Ratkaistaan potenssi- ja eksponenttiyhtälöitä mm. logaritmin avulla.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla - tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta.
Sisältö	- lineaarisen ja eksponentiaalisin mallin soveltaminen - potenssiyhtälön ratkaiseminen - eksponenttiyhtälön ratkaiseminen logaritmin avulla

Koodi	MAB4
Nimi	Matemaattinen analyysi
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opitaan tutkimaan polynomifunktioita derivaatan avulla.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin - ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana - osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla - oppii sovellusten yhteydessä määrittämään polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon.
Sisältö	- polynomifunktion derivaatta - polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen - polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen - graafisia ja numeerisia menetelmiä

Koodi	MAB5
Nimi	Tilastot ja todennäköisyys
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Laaditaan tilastoja ja lasketaan tunnuslukuja. Käsitellään tilastollisen ja klassisen

	todennäköisyyden ongelmia. Kurssiin kuuluu pakollisena osasuorituksena Fronterissa tehtävä TVT-työ.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja - tutustuu laskinten ja tietokoneiden käyttöön tilastotehtävissä - perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin.
Sisältö	- jatkuvien ja diskreettien tilastollisten jakaumien tunnuslukujen määrittäminen - normaalijakauma ja jakauman normittaminen - kombinatoriikkaa - todennäköisyyden käsite - todennäköisyyden laskulakien ja niitä havainnollistavien mallien käyttöä
Koodi	MAB6
Nimi	Matemaattisia malleja II
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opitaan kahden muuttujan epäyhtälön graafinen ratkaiseminen, jonka sovelluksena ratkaistaan optimointiongelmia. Tutustutaan lukijonoihin ja lasketaan sekä aritmeettiseen että geometriseen lukujonoon liittyviä summia.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - varmentaa ja täydentää yhtälöiden ratkaisutaitojaan - osaa ratkaista käytännön tilanteisiin liittyviä lineaarisia optimointitehtäviä - ymmärtää lukujonon käsitteen - ratkaisee käytännön ongelmia aritmeettisen ja geometrisen jonon ja summan avulla
Sisältö	- kahden muuttujan lineaariset yhtälöt - lineaarisen yhtälöparin ratkaiseminen - kahden muuttujan epäyhtälön graafinen ratkaiseminen - lineaarinen optimointi - lukujono - aritmeettinen ja geometrinen jono ja summa

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	MAB7
Nimi	Talousmatematiikka
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Käsitellään taloudellisia kysymyksiä kuten verotusta, indeksejä, luottoja, valuuttoja, rahan sijoittamista ja kannattavuutta. Kurssi antaa myös hyvät jatko-opintovalmiudet yhteiskuntatieteellisille ja kaupallisille aloille.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - oppii ymmärtämään talouselämässä käytettyjä käsitteitä - saa matemaattisia valmiuksia oman taloutensa suunnitteluun - saa laskennallisen pohjan yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun - soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn.

Sisältö	- indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia - taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla
Koulukohtaista	Kurssi tulisi suorittaa vasta kurssin MAB3 jälkeen. Kurssin voi suorittaa toisena tai kolmantena opiskeluvuotena. Kurssi soveltuu sekä pitkän että lyhyen matematiikan opiskelijoille.
Koodi	MAB8
Nimi	Matemaattisia malleja III
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Laajennetaan opiskelijan käsitystä teknologisoituvassa yhteiskunnassa tarvittavasta matematiikasta. Opitaan ratkaisemaan yksinkertaisia trigonometrisiä yhtälöitä ja käytetään trigonometristen funktioiden kuvaajia jaksollisten ilmiöiden mallintajina. Tutustutaan vektorin käsitteeseen ja suoritetaan laskutoimituksia sekä kaksi- että kolmiulotteisessa avaruudessa.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - laajentaa käsitystään teknologisoituvassa yhteiskunnassa tarvittavasta matematiikasta - saa apuneuvoja jaksollisten ilmiöiden matemaattiseen käsittelyyn
Sisältö	- trigonometristen funktioiden määrittely yksikköympyrän avulla - radiaani - tyyppiä $f(x) = a$ olevien trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen - muotoa $f(x) = A \sin(bx)$ olevien funktioiden kuvaajat jaksollisten ilmiöiden mallintajina - vektorin käsite ja vektoreiden peruslaskutoimitusten periaatteet - koordinaatiston vektoreiden komponenttiesitys ja skalaaritulo - kaksi- ja kolmiulotteisen koordinaatiston pisteiden ja kulmien tutkiminen vektoreiden avulla

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	MAB9
Nimi	Matematiikan kertauskurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kerrataan lyhyen matematiikan keskeiset aiheet. Kurssilla käsitellään runsaasti vanhoja ylioppilaskirjoitustehtäviä. Kurssikokeena preliminäärikoe. Numeroarviointi.
Tavoite	Vahvistaa opiskelijan matemaattisia ja laskennallisia valmiuksia.
Sisältö	Kurssilla kootaan, täydennetään ja syvennetään lyhyen matematiikan pakollisessa oppimäärässä käytettyjä matemaattisia menetelmiä ongelmien ratkaisemisessa sekä rakennetaan yhteyksiä oppimäärän eri osien ja aihepiirien välille. Kurssi on opiskeltavissa pakollisten kurssien jälkeen.
Koulukohtaista	Kurssi on välttämätön yo-kirjoituksiin osallistuville. Kurssikokeena on lyhyen

matematiikan valtakunnallinen preliminäärikoe. Kurssi arvostellaan suoritusmerkinnällä, joka määräytyy kurssikokeen ja jatkuvan näytön perusteella. Pyynnöstä numeroarvostelu.

Koodi	MAB10
Nimi	Todennäköisyys ja tilastollinen päättely
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Syvennetään MAB5-kurssin tietoja. Tutustutaan monipuolisesti normaalijakaumaan. Perehdytään tilastolliseen testaukseen ja päätöksentekoon. Kurssi antaa hyvät jatkovalmiudet humanistisille, yhteiskuntatieteelliselle ja kaupalliselle alalle. Numeroarviointi.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija -kertaa ja täydentää todennäköisyyslaskentaa ja tilastojen ja tilastollisten menetelmien hallintaa - tutustuu tilastollisen päättelyn periaatteisiin ja tilastolliseen testaukseen
Sisältö	- palautetaan mieliin ja syvennetään todennäköisyyslaskennan sisältöjä - todennäköisyysjakaumista perehdytään erityisesti binomijakaumaan ja normaalijakaumaan - perusjoukon tunnuslukuja arvioidaan otoksesta laskettavien tunnuslukujen avulla - tutustutaan tilastolliseen testaukseen

Koodi	MAB11
Nimi	Lyhyen matematiikan tukikurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssi on tarkoitettu niille, joilla on ollut ongelmia matematiikan kursseilla. Jokaiselle kurssille tulevalle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen kurssiohjelma. Kurssille ilmoittautumisesta neuvoteltava opinto-ohjaajan ja opettajan kanssa. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa lisäohjausta yksittäisen kurssin suorittamiseen.
Koulukohtaista	Kurssille voi osallistua vain opettajan ja opinto-ohjaajan ohjaamana. Kurssi arvostellaan numeroarvosanalla kurssilla osoitetun aktiivisuuden perusteella. Tarvittaessa kurssilla pidetään loppukoe.

Koodi	MAB0
Nimi	Johdantokurssi lyhyen matikkaan
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kerrataan ja täydennetään peruskoulussa opittuja asioita: laskeminen kokonais- ja murtoluvuilla, potenssioppia, polynomilaskentaa, yksikkömuunnoksia ja 1. asteen yhtälön ratkaisu. Suoritusjärjestys: MAB1-kurssin rinnalla tai sitä

ennen. Suoritusmerkintä.

Arviointi Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla.

Koulukohtaista Suoritusjärjestys: MAB1-kurssin rinnalla tai sitä
ennen. Kurssia suositellaan varsinkin niille, joilla peruskoulun päättötodistuksessa
matematiikan arvosana on korkeintaan 7.

7.6 Biologia

Yleistä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita molekyyl- ja solutasolta biosfääriin. Biologialle tieteenä on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta. Biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tiedonaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään laajasti yhteiskunnassa. Biologia tuo esille uutta tietoa elollisen luonnon monimuotoisuudesta ja kestävän kehityksen edistämisestä.

Biologian opetuksen tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää toimivan eliömaailman rakenteen ja kehityksen, ihmisen osaksi eliömaailmaa sekä ihmisen toiminnan merkityksen ympäristössä. Lukion biologian tulee myös luoda perusta ymmärtää biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Opetus kehittää opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua, herättää kiinnostusta biotieteisiin sekä edistää opiskelijan luonnon monimuotoisuutta säilyttävää ja ympäristövastuullista käyttäytymistä.

Opetuksen tavoitteet

Biologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee biologian keskeiset käsitteet
- tunnistaa elämän tuntomerkit ja osaa jäsentää elämän ilmiöt sekä biologian eri organisaatiotasot molekyylitasolta biosfääriin
- oppii arvostamaan eliökunnan monimuotoisuutta ja ymmärtämään eliöiden sopeutumisen erilaisiin ympäristöihin
- ymmärtää perimän ja evoluution merkityksen eliökunnan kehittämisessä
- perehtyy biologisen tiedonhankinnan ja tutkimuksen menetelmiin sekä osaa arvioida kriittisesti eri lähteistä saamaansa biologista tietoa
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisen biologisen kokeen sekä tulkita sen tuloksia
- tuntee biotieteiden, esimerkiksi bioteknologian ja lääketieteen sovelluksia
- tuntee ihmiselimistön toiminnan peruspiirteet
- ymmärtää perimän ja ympäristötekijöiden merkityksen terveyden taustana sekä yksilön että ihmiskunnan kannalta
- tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden ja ymmärtää oman vastuunsa ekosysteemien tulevaisuudesta.

Arviointi

Biologiassa arvioidaan opiskelijan kykyä hallita ja käyttää biologian keskeisiä käsitteitä sekä

soveltaa biologisia tietoja. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Taitojen arvioinnissa painotetaan opiskelijan luonnontieteellisiä työskentelytaitoja, ryhmässä toimimista, kykyä käyttää erilaisia lähteitä biologisen tiedon hankinnassa sekä kykyä arvioida tietoa kriittisesti. Harrastuneisuus biologian eri osa-alueisiin voidaan ottaa arvioinnissa huomioon.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen, poissaolojen selvittämistä ja kurssikokeen hyväksyttyä suoritusta.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Biologian kurssien 1-5 itsenäinen suorittaminen on mahdollista perustelluista syistä. Tällöin suoritetaan kurssin opettajan kanssa sovittavat tehtävät, joiden avulla opiskelija kykenee omaksumaan kurssin opetussuunnitelman mukaisen sisällön. Opettajan kanssa sovitaan myös missä aikataulussa opettaja antaa palautetta tai arvosanan itsenäisistä tehtävistä. Lisäksi opiskelija suorittaa kurssikokeen.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	BI1
Nimi	Eliömaailma
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu elämän ominaisuuksiin, eliökunnan kehittymiseen vaikuttaviin tekijöihin, luonnon monimuotoisuuteen sekä ekosysteemien keskeisiin rakenteisiin ja toiminnan periaatteisiin.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · tuntee elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tietää, miten elämän ilmiöitä tutkitaan · ymmärtää, mitä luonnon monimuotoisuus biosysteemien eri tasoilla tarkoittaa · ymmärtää evoluution jatkuvuuden, mekanismit ja merkityksen · tuntee muuntelun, sopeutumisen ja lajien välisten suhteiden merkityksen elämän kehitykselle · osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen ja tulkita sen kehitystä · tuntee ekosysteemien keskeiset toimintaperiaatteet.
Sisältö	Biologia tieteenä · elämän ominaisuudet ja perusedellytykset · biologiset tieteet ja tutkimusmenetelmät Luonnon monimuotoisuuden ilmeneminen · ekosysteemien ja lajien monimuotoisuus · eläinten käyttäytyminen monimuotoisuuden ilmentäjänä · geneettinen monimuotoisuus Evoluutio elämän kehittyminen · elämän syntyvaiheet · lisääntymisstrategiat ja evoluutiovoimat · lajien syntyminen ja häviäminen · nykyinen eliökunta Miten luonto toimii? · elollisen ja elottoman luonnon vuorovaikutus · ekosysteemien rakenne ja toiminta · populaatioiden ominaisuudet · lajien väliset suhteet · eliöiden sopeutuminen ympäristöönsä ja levinneisyys

Koulukohtaista Kurssien arvioinnin pohjana on pääsääntöisesti kirjallinen koe. Kurssiarvosanaan

vaikuttavat lisäksi tuntityöskentelyn aktiivisuus, kurssilla tehtävät kirjalliset sekä muut työt, joiden painoarvosta sovitaan kurssikohtaisesti.

Koodi	BI2
Nimi	Solu ja perinnöllisyys
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija perehtyy solun rakenteeseen ja toimintaan sekä perinnöllisyyden perusteisiin solun, yksilön ja populaation tasolla.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · ymmärtää solun merkityksen elämän perusyksikkönä, tunnistaa erilaisia soluja ja niiden rakenteita · ymmärtää solurakenteiden kehityksen ja merkityksen sekä evoluutioprosessin kokonaisuuden · osaa solun kemiallisen rakenteen ja toiminnan sekä osaa kytkeä ne yksilön toimintaan · hallitsee solun energiatalouden prosessit ja niiden merkityksen · tuntee geneettisen informaation rakenteen sekä sen siirtymisen solusta soluun ja sukupolvelta toiselle · tietää miten geenit ohjaavat solun toimintaa · osaa periytymisen lainalaisuuksien perusperiaatteet · tietää kuinka soluja tutkitaan ja hallitsee kokeellisen työskentelyn taitoja.
Sisältö	Solu elämän perusyksikkönä · miten soluja tutkitaan · erilaisia soluja · solun rakenne ja toiminta Solun energiatalous · energian sitominen · energian vapauttaminen Solujen toiminnan ohjaaminen · DNA:n rakenne ja toiminta · proteiinisynteesi Solujen lisääntyminen · mitosi ja sen merkitys · solujen jakautuminen, kasvu ja erilaistuminen Periytymisen perusteet · geenit ja alleelit · sukusolut ja niiden synty meioosissa · periytymismekanismit Populaatiogenetiikka ja synteettinen evoluutioteoria
Koulukohtaista	Kurssin arvioinnin pohjana on pääsääntöisesti kirjallinen koe. Kurssiarvosanaan vaikuttavat lisäksi tuntityöskentelyn aktiivisuus, kurssilla tehtävät kirjalliset sekä muut työt, joiden painoarvosta sovitaan kurssikohtaisesti.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	BI3
Nimi	Ympäristöekologia
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija toteuttaa kurssilla pienen ekologisen tutkimuksen ja oppii ymmärtämään ympäristöongelmien syitä, seurauksia ja kestäviä ratkaisuvaihtoehtoja suomalaisissa ekosysteemeissä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · osaa ekologian perusteet ja ymmärtää ihmisen toiminnan vaikutuksen elolliseen luontoon · ymmärtää biodiversiteetin merkityksen ihmiskunnan tulevaisuudelle · hahmottaa ympäristöongelmien syitä ja niiden seurauksia ekosysteemeissä · tutustuu suomalaisiin ekosysteemeihin ja niiden erityispiirteisiin sekä perehtyy myös ihmisen muokkaamiin

	ekosysteemeihin · tuntee ja osaa arvioida menetelmiä, joilla voidaan tarkkailla ympäristön tilaa ja ratkaista syntyneitä ongelmia · osaa suunnitella ja toteuttaa pienen tutkimuksen ympäristön tilasta ja esittää sen tulokset · kehittää ympäristölukutaitoaan, ymmärtää vastuunsa ympäristön tilasta ja osaa toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.
Sisältö	Ekologinen tutkimus · ekologisten peruskäsitteiden syventäminen · ekologisen tutkimuksen tehtävä · ympäristön laadun indikaattorit · oman tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen Biodiversiteetti ja sen merkitys · biodiversiteetti luonnonvarana · eliölajien ja elinympäristöjen uhanalaisuus ja suojelu · biodiversiteetin väheneminen Ekologiset ympäristöongelmat, niiden syyt ja ratkaisumahdollisuudet · aineiden kiertoon liittyvät ongelmat · paikalliset ympäristöongelmat Suomen luonnon haavoittuvuus · pohjoiset metsät · suot · järvet ja virtavedet · Itämeri Kestävä tulevaisuus · ekologisesti kestävä kehitys ja yksilön valinnat · rakennettu ympäristö ja kaupunkiekologia · ekologisesti kestävä tuotanto · ympäristötekniikan mahdollisuudet
Koulukohtaista	Opiskelijat suunnittelevat ja toteuttavat ryhmissä ekologisen tutkimuksen raportointineen. Kurssilla tehdään portfolio. Arviointi perustuu tutkimusraporttiin, työskentelyaktiivisuuteen ja kurssikokeeseen.
Koodi	BI4
Nimi	Ihmisen biologia
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija perehtyy yksityiskohtaisesti ihmisen solujen ja elimistön rakenteisiin ja toimintoihin sekä ymmärtää ihmisen lajinkehityksen vaiheet sekä perimän ja ympäristön vaikutuksen terveyteen.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · osaa ihmissolun erilaistumisen pääpiirteet sekä kudosten ja elinten rakenteet ja toimintaperiaatteet · ymmärtää ihmisen kemiallisen tasapainon säätelymekanismeja sekä ulkoisten ja sisäisten tekijöiden vaikutuksia niihin · ymmärtää hermoston toiminnan ja hormonaalisen viestinnän merkityksen yksilön toimintojen ohjaajana · ymmärtää lisääntymiseen ja ihmisen elinkaareen liittyviä fysiologisia muutoksia sekä ihmisen yhteisöllisyyden merkityksen terveyden kannalta · pystyy selittämään elimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan ja tuntee merkityksellisimpien sairauksien syntymekanismeja · ymmärtää ihmisen lajinkehityksen sekä perimän ja ympäristön yhteisvaikutuksen ihmisen terveyteen · pystyy tarkastelemaan oppimiaan asioita arkielämän esimerkkien avulla ja tutustumaan alan uutisiin ja arvioimaan niitä kriittisesti.
Sisältö	Ihmisen solujen ja kudosten erityispiirteet · solujen synty, kasvu ja erilaistuminen kudoksiksi sekä kantasolujen merkitys · solujen vanheneminen ja kuolema · syöpä Elimistöjen rakenne, toiminta ja merkitys · ruoansulatus ja ravitsemus · hengityselimistö ja hengityksen säätely · veri ja verenkierto · erityselimistöt ja kemiallinen tasapaino · tuki- ja liikuntaelimistö Elintoimintojen säätely · umpirauhaset ja hormonit · hermosto ja aistit · lämmönsäätely Ihmisen lisääntyminen · sukupuolinen kehitys ja

seksuaalisuus · hedelmöitys, raskaus ja synnytys Ihmisen elämänkaari ja yhteisöllisyys Perimän merkitys · ihmisen evoluutio ja ihminen lajina · perinnöllisyys ja terveys Elimistön sopeutuminen ja puolustusmekanismit · elimistön puolustusjärjestelmät · ihminen ja mikrobit · myrkylliset aineet ja mutageenit

Koodi	BI5
Nimi	Bioteknologia
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija syventää tietojaan solun hienorakenteesta ja toiminnasta sekä perehtyy geeni- ja bioteknisiin sovelluksiin ja niihin liittyviin eettisiin kysymyksiin.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · syventää tietojaan solun hienorakenteesta ja solun eri osien toiminnasta · ymmärtää elämän keskeisten molekyylien rakenteen ja merkityksen solun toiminnassa · hallitsee tärkeimpien mikrobiryhmien kuten bakteerien ja virusten rakenteen, toiminnan ja lisääntymisen periaatteet · tuntee geenien toiminnan ja sen säätelyn · tuntee geenien etsintä- ja tunnistusmenetelmiä sekä geenien siirtämisen tekniikan pääpiirteet ja hallitsee geeni- ja biotekniikan keskeiset käsitteet · tuntee biotekniikan tarjoamia sovellusmahdollisuuksia eri biotieteissä ja teollisuudessa · pystyy arvioimaan biotekniikan kehittymisen luomia mahdollisuuksia, uhkatekijöitä ja eettisiä ongelmia sekä tekemään niiden pohjalta perusteltuja arkielämän ratkaisuja.
Sisältö	Solun hienorakenne ja solujen välinen viestintä Solut proteiinien valmistajina · DNA:n, geenien ja genomien rakenne · entsyymit solun ja biotekniikan työkaluina Geenien toiminta · geenin toiminta ja sen säätely · mutaatiot Geeniteknologia ja sen mahdollisuudet · geenitekniikan menetelmät ja geenikartoitus · geenitutkimus lääketieteessä · geenitutkimus yksilöiden tunnistamismenetelmänä Mikrobit ja niiden merkitys · bakteerin ja viruksen rakenne, toiminta ja lisääntyminen · bakteerien viljely ja käsittely · mikrobit luonnossa ja ihmisen taloudessa Biotekniikka teollisuudessa Kasvien ja eläinten jalostus Geenitekniikan etiikka ja lainsäädäntö
Koulukohtaista	Kurssi edellyttää BI2 -kurssin suoritusta. Kurssilla tehdään muutamia laborointeja sekä suulliset alustukset geenitekniikan sovelluksista. Kurssi suositellaan opiskeltavaksi pakollisten kurssien jälkeen. Arviointi perustuu työselostuksiin, alustukseen, tuntiaktiivisuuteen ja kurssikokeeseen.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	BI6
Nimi	Biologian kertauskurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava

Kuvaus	Opiskelija luo kokonaiskuvan lukion biologiasta ja valmistautuu biologian ainereaalien kokeeseen mm. tutustumalla aikaisempien vuosien reaalikoekysymyksiin. Numeroarviointi.
Tavoite	Kerrata ja syventää lukion biologian keskeisiä sisältöjä. Harjoitella biologian reaalivastauksen laatimista.
Sisältö	Kurssilla painotetaan lukion biologian keskeisiä aiheita. Lisäksi perehdytään niihin asioihin, jotka ovat jääneet aikaisemmillä kursseilla opiskelijoiden itsenäisen opiskelun varaan.
Koulukohtaista	Arviointi perustuu kurssikokeisiin ja suulliseen näyttöön. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Numeroarvosana

Koodi	BI7
Nimi	Laborointi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Opiskelija harjoittelee laboratoriotyöskentelyä ja tutkimusten raportointia sekä kertaa biologian keskeisiä ilmiöitä omien havaintojen ja kokemusten kautta. Numeroarviointi.
Tavoite	Opiskelija harjoittelee biologisessa työskentelyssä tarvittavia laborointitaitoja sekä oppii käsittelemään ja analysoimaan saatuja tuloksia. Opiskelija kertaa biologian perusilmiöitä.
Sisältö	Kurssilla työskennellään ohjatusti ryhmissä biologisiin ilmiöihin liittyviä tutkimusongelmia ratkoen. Kurssi harjaannuttaa laboratorion työtapoja, työselostuksen laatimistekniikkaa ja luovaa ongelmanratkaisutaitoa.
Koulukohtaista	Kurssin arviointi perustuu aktiivisuuteen, työselostuksiin ja mahdollisesti muihin kirjallisiin töihin. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Numeroarvosana.

7.7 Maantiede

Yleistä

Maantieteessä tarkastellaan elottoman ja elollisen luonnon sekä ihmisen luomien järjestelmien rakennetta ja toimintaa. Maantieteen opetuksen tulee ohjata opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutussuhteita sekä tarkastelemaan maailmaa muuttavana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia ympäristökysymysten alueelliseen jäsentämiseen ja kestävästä kehityksen mukaisten ratkaisujen etsimiseen.

Lukion maantieteen opetuksen tulee auttaa opiskelijaa ymmärtämään maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Tavoitteena on, että opiskelija oppii maantieteellisen tiedon avulla havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja mielipiteitä, ottamaan kantaa

lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi.

Opetuksen tavoitteet

Maantieteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hankkia, tulkita ja kriittisesti arvioida maantieteellistä tietoa, kuten karttoja, tilastoja, kirjallisia, digitaalisia ja muita medialähteitä sekä osaa hyödyntää monipuolisesti tietotekniikkaa maantieteellisten tietojen esittämisessä
- ymmärtää, mitä alueellisuus, tila ja paikka merkitsevät maantieteessä ja maantieteellisessä ajattelussa
- osaa kuvata luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä osaa kriittisesti arvioida ajankohtaisia maailman tapahtumia
- osaa havainnoida, analysoida ja arvioida luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön tilaa, niissä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisten hyvinvointia paikallisesti ja maailmanlaajuisesti
- ymmärtää, mitä alueellinen kehittyneisyys merkitsee ja osaa pohtia mahdollisuuksia ratkaista taloudellisia ja sosiaalisia eriarvoisuusongelmia
- tuntee ja ymmärtää erilaisia kulttuureja sekä suvaitsee ja kunnioittaa erilaisuutta
- tuntee suunnittelun keinoja eri aluetasoilla ja tietää mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä kehitykseen
- osaa toimia ympäröivän maailman kysymyksiin kantaaottavana ja kestävän kehityksen puolesta toimivana aktiivisena maailmankansalaisena

Arviointi

Maantieteessä arvioidaan maantieteellisen ajattelun kehittymistä tietojen ja taitojen suhteen. Arvioinnin kohteina ovat peruskäsitteiden hallinta, valmius perustella maantieteellisiä väittämiä ja kannanottoja sekä taito havaita alueellisia riippuvuuksia. Arvioinnissa otetaan huomioon myös taito tulkita ja arvioida maantieteellistä tietoa aineista sekä soveltaa maantieteellistä tietoa eri tilanteissa. Arvioitavia taitoja ovat maantieteellisen tiedon analysointi-, käsittely- ja esittämistaidot kuten kartan tulkintataito ja muut graafiset taidot sekä opiskelijan yhteistyötaidot. Arvioinnin menetelminä käytetään kurssikokeita, osallistumisaktiivisuuden seurantaa, kokeellista työskentelyä, projektitöitä, esitelmää, oppimispäiväkirjoja ja tutkielmia. Lisäksi opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen, poissaolojen selvittämistä ja kurssikokeen hyväksyttyä suoritusta.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Itsenäiseen opiskeluun kuuluu loppukokeen lisäksi tehtäviä, joista tulee neuvotella kurssin ensimmäisen viikon aikana suorituksesta vastaavan opettajan kanssa.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi **GE1**

Nimi	Sininen planeetta
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu Maan planetaarisuuteen, erilaisiin luonnonoloihin sekä niiden alueellisiin ja ajallisiin vaihteluihin. Opiskelija ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat ja osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · osaa käyttää luonnonmaantieteen peruskäsitteitä · ymmärtää maapallon planetaarisuudesta johtuvat ilmiöt · osaa kuvata ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan · ymmärtää, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat ja osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä · ymmärtää elottoman ja elollisen luonnon vyöhykkeisyyden maapallolla · osaa soveltaa hankkimaansa luonnonmaantieteellistä tietoa sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti.
Sisältö	Maantieteellinen ajattelu · Mitä on maantiede? · maantiede luonnontieteenä · maantieteellinen tietoaaines, tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen kulku · maailmankuvan muutos ja karttakuvan kehitys Maan planetaarinen luonne · aurinkokunnan synty ja perusrakenne · Aurinko ja sen vaikutukset maapallolla · Maan planetaariset liikkeet ja niistä johtuvat ilmiöt Ilmakehä liikkeessä · ilmakehän rakenne ja merkitys · tuuli ja sen synty, planetaariset ja alueelliset tuulet sekä paikallistuulet Vesikehä liikkeessä · veden kiertokulku luonnossa · sateiden synty ja jakautuminen · meriveden liikkeet ja merkitys Sää ja ilmasto · sää ja sen ennustaminen · lämpö- ja ilmastovyöhykkeet · ilmastomuutos Maapallon muuttuvat pinnanmuodot · Maan rakenne · endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina Maapallon kasvillisuusvyöhykkeet · kasvillisuusvyöhykkeiden sijainti ja kuvaus · ihmisen toiminnan edellytykset ja vaikutukset eri kasvillisuusvyöhykkeillä Luonnonmaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla
Koulukohtaista	Kurssin arvioinnin pohjana on pääsääntöisesti kirjallinen koe. Kurssi arvosanaan vaikuttavat lisäksi tuntityöskentelyn aktiivisuus, kurssilla tehtävät kirjalliset sekä muut työt, joiden painoarvosta sovitaan kurssikohtaisesti.

Koodi	GE2
Nimi	Yhteinen maailma
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija perehtyy luonnon ja ihmisen vuorovaikutukseen, siitä aiheutuviin muutosilmiöihin sekä ihmisen mahdollisuuksiin ohjata alueiden kehittymistä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · osaa käyttää kulttuurimaantieteen käsitteitä sekä osaa tulkita ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä ja rakenteita kulttuurimaantieteen teorioita ja malleja hyväksi käyttäen · tuntee eri kulttuureja ja osaa arvioida niiden kehittymiseen vaikuttaneita tekijöitä · osaa analysoida maapallon eri alueiden väestönkehitystä ja asutuksen piirteitä sekä kaupungistumisen syitä ja seurauksia · osaa arvioida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan eri alueilla

sekä ymmärtää ekologisesti ja taloudellisesti kestävä kehityksen merkityksen · tuntee aluesuunnittelun tavoitteita ja vaikuttamiskeinoja · tuntee kehittyneisyyserojen erilaiset ilmenemismuodot · osaa arvioida ihmisten hyvinvointia, ympäristön tilaa sekä kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehitystä nyt ja tulevaisuudessa maapallon eri alueilla.

Sisältö

Kulttuurimaantieteen olemus ja tehtävät · lähestymistavat ja näkökulmat · maantieteellinen mieltäminen ja miellekartat · paikkojen kokeminen ja alueellinen identiteetti Väestö ja asutus · väestönkehitys ja väestönkasvu · asutuksen alueellinen jakautuminen, muuttoliikkeet ja kaupungistuminen · kulttuurit ja kulttuurien muuttuminen sekä vähemmistökulttuurit Luonnonvarat · luokittelu ja riittävyys Alkutuotanto ja ympäristö · ravinnontuotanto ja ravinnon riittävyys sekä kestävä maa- ja kalatalous · maatalouden muodot · metsät luonnonvarana ja kestävä metsätalous Teollisuus ja energia · raaka-aineet ja energialähteet · teollisuuden sijainti · kestävä teollisuuden ja energiatalouden periaatteet Liikkuminen ja vuorovaikutus · liikennejärjestelmät · matkailu ja sen merkitys eri alueilla · maailmankauppa · alueellinen leviämismalli maantieteellinen diffuusio Ihmistoiminnan alueellinen rakenne · ytimet ja periferiat · maankäyttö maaseudulla ja kaupungeissa · keskukset ja vaikutusalueet · kulttuurimaisemien tulkinta karttojen ja kuvien avulla Kehityksen ohjailu ja kestävä kehitys · aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet · kehittyneisyyserot eri aluetasoilla · kansainvälinen yhteistyö · globalisaatio

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	GE3
Nimi	Riskien maailma
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija tarkastelee ajankohtaisia luonnon ja ihmisen aiheuttamia uhkia, niiden taustoja ja seurauksia. Riskit voivat olla luonnonvoimia, ympäristökatastrofeja tai yhteiskunnallisia ristiriitoja. Opiskelija tekee kurssilla tapaustutkimuksen.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · tuntee luonnon toimintaan, ihmisen toimintaan sekä ihmisen ja luonnon vuorovaikutukseen liittyvät riskit maapallolla sekä osaa arvioida niiden merkitystä ihmisen ja ympäristön kannalta · tuntee millaisia riskejä maapallon eri alueilla ilmenee sekä osaa vertailla ja arvioida eri alueiden riskiherkkyyttä sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti · osaa arvioida alueiden kehittyneisyyden ja alueilla ilmenevien riskien välistä suhdetta · osaa seurata ja kriittisesti arvioida ajankohtaisia riskiuutisia eri medioissa sekä osaa soveltaa oppimaansa tietoa riskiuutisten analysointiin ja arviointiin · tietää, millaisten ratkaisujen avulla uhkia voidaan välttää tai niiden vaikutuksia lieventää · ymmärtää, että ihminen vaikuttaa omalla toiminnallaan maapallon elinkelpoisuuteen sekä ihmisten hyvinvointiin ja turvallisuuteen · tietää mahdollisuudet ennakoita ja varautua riskeihin, säädellä ristiriitoja sekä toimia

	kestävän kehityksen mukaisesti
Sisältö	Riskien maantiede, riskien luokittelu ja merkitys Luonnon toimintaan liittyvät riskit ja riskialueet · avaruuteen liittyvät uhkat, endogeeniset riskit, myrskyt, tulvat, kuivuus ja eliöperäiset riskit · luonnonriskeihin varautuminen Ihmisen ja luonnon riippuvuuteen liittyvät ympäristöriskit ja riskialueet · luonnonvarojen käyttöön liittyvät riskit: energiakysymykset ja luonnonvarojen riittävyys, puhtaan veden saatavuus, eroosio ja aavikoituminen, ilmaston muutos, saastuminen ja biodiversiteetin heikkeneminen · mahdollisuudet estää ja pienentää ympäristöriskejä kestävän kehityksen keinoin Ihmiskunnan riskit ja riskialueet · väestönkasvu ja nälkä, kaupungistuminen, globalisoitumiseen liittyvät riskit, yhteiskunnalliset ja poliittiset jännitteet, sodat, pakolaisuus ja sosiaalinen eriarvoistuminen · ristiriitojen säätelymahdollisuudet Tekniset riskit
Koodi	GE4
Nimi	Aluetutkimus
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija perehtyy kartografian perusteisiin ja muihin maantieteellisiin lähdeaineistoihin sekä kertaa maantieteen keskeisiä teorioita. Opiskelija tekee kurssilla aluetutkielman.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · osaa kartografian perusteet · tuntee maantieteellisten paikkatietojärjestelmien periaatteita ja sovellusmahdollisuuksia · osaa kerätä tiettyyn alueeseen liittyvää tietoa eri tavoin kuten kenttähavainnoinnin, kyselyn tai haastattelun avulla sekä kartastoista, kartoista, tilastoista ja muista lähteistä · osaa käyttää tietoverkkoja aineistojen hankinnassa, vuorovaikutteisessa työstämisessä ja tulosten julkaisemisessa · osaa visualisoida alueellista tietoa karttoina, diagrammeina ja valokuvina · osaa analysoida ja tulkita hankkimaansa aineistoa ja laatia aineiston avulla kuvauksen alueesta · osaa tieteellisen kirjoittamisen periaatteet, kuten kriittisen lähteiden käytön ja viittaustekniikan sekä tuntee tekijänoikeudet
Sisältö	Kartografian perusteet ja maantieteelliset lähdeaineistot · kenttähavainnot, kysely ja haastattelu · kartat, niiden mittakaavat, karttaprojektiot ja karttatyytit, ilmakuvat ja satelliittikuvat · numeeriset lähteet sekä niiden visualisointi karttoina ja diagrammeina · painettu lähdekirjallisuus ja digitaalisessa muodossa kuten tietoverkoissa ja CD-ROM-tallenteina olevat lähteet Paikkatietojärjestelmät · paikkatiedon perusteet ja sen sovellusmahdollisuudet · esimerkkejä maantieteellisen lähdeaineiston käsittelystä, tulkinnasta ja visualisoinnista eritasoisilla alueilla paikkatieto-ohjelman avulla Oma aluetutkimus · tutkimusalueen valinta · aineiston keruu karttojen, tilastojen, digitaalisen paikkatietoaineiston tai muiden tietolähteiden avulla, aineiston käsittely ja tulkinta sekä pienimuotoisen aluekuvauksen raportointi · aihealueet: tutkimusalueen sijainti osana laajempia aluekokonaisuuksia, alueen koko, luonnonolot, väestö ja asutus, luonnonvarat ja maankäyttö, elinkeinot, liikenne ja palvelut, alueen jako osa-alueisiin sekä alueen ongelmat ja kehittäminen
Koulukohtaista	Kurssin arviointi perustuu itsenäisesti tehtyyn aluetutkielmaan, sen työstämisprosessiin sekä tuntiaktiivisuuteen.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	GE5
Nimi	Kaupunkimaantiedettä kartografian keinoin
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Opiskelija perehtyy erilaisiin karttoihin ja diagrammeihin hyödyntäen myös paikkatieto-ohjelmistoja. Kurssilla tutustutaan kaupunkirakenteeseen ja kaupunkiympäristöön omien havaintojen kautta. Kurssi järjestetään joka toinen vuosi. Kurssia ei järjestetä lukuvuonna 2015-2016. Numeroarvostelu.
Tavoite	Oppia ja kerrata maantieteellisiä peruskäsitteitä ja -taitoja. Harjoitella kriittistä medialukutaitoa. Saada valmiuksia graafisen materiaalin tulkintaan, esim. maankäytön analysointiin. Perehtyä maankäytön suunnitteluun.
Sisältö	Kurssilla kerrataan karttaan ja sen käyttöön liittyviä peruskäsitteitä ja -asioita. Kurssilla perehdytään erilaisiin karttoihin ja diagrammeihin ja niiden laadintaan, tulkintaan ja käyttöön. Kurssilla tutustutaan myös paikkatietojärjestelmiin. Kurssi antaa myös valmiuksia maankäytön analysointiin. Opiskelu sisältää runsaasti omaa työskentelyä.
Koulukohtaista	Arviointi perustuu kurssitöihin ja oppimispäiväkirjaan. Arviointiin vaikuttaa lisäksi aktiivisuus ja mahdollisesti kurssin lopussa pidettävä koe. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Numeroarvosana.

Koodi	GE6
Nimi	Maantieteen kertauskurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Opiskelija luo kokonaiskuvan lukion maantieteestä ja valmistautuu maantieteen yo-kokeeseen mm. tutustumalla aikaisempien vuosien koekysymyksiin. Numeroarviointi.
Tavoite	Kerrata ja syventää lukion maantiedon keskeisen sisällön ymmärtämistä. Harjoitella maantiedon reaalivastauksen laatimista.
Sisältö	Kurssilla painotetaan lukion maantiedon keskeisiä aiheita. Lisäksi perehdytään niihin asioihin, jotka ovat jääneet aikaisemmilla kursseilla opiskelijoiden itsenäisen opiskelun varaan.
Koulukohtaista	Arviointi perustuu kokeeseen ja muuhun kirjalliseen ja suulliseen näyttöön. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Koodi	GE8
Nimi	Kehitysmaantiede
Suoritus aika	3. vuonna

Laji	Soveltava
Kuvaus	Opiskelija tarkastelee maapallon eri alueiden taloudellista ja sosiaalista kehittyneisyyttä, luonnonvarojen ja vaurauden jakautumista sekä pohtii erilaisia keinoja eriarvoisuuden vähentämiseksi. Numeroarviointi.

7.8 Fysiikka

Yleistä

Fysiikka on empiirinen luonnontiede, jossa luonnon perusrakennetta ja -ilmiöitä pyritään ymmärtämään ja selittämään käyttäen luonnosta kokeellisin menetelmin saatavaa tietoa.

Tavoitteena on löytää luonnossa yleispäteviä lainalaisuuksia ja esittää ne matemaattisina malleina.

Fysiikan opiskelulle luonteenomainen kokeellisuus voi olla aihepiirin, opetuksen vaiheen ja välineiden mukaan opiskelijoiden omakohtaista työskentelyä, opettajan esittämiä demonstraatioita, vierailujen, videoiden tai vain kerronnan kautta tapahtuvaa toimintaa. Kokeellisuudella tuetaan opiskelijaa omaksumaan uusia luonnontieteellisiä käsitteitä, periaatteita ja malleja. Fysiikan opiskelu kehittää opiskelijan kokeellisen työskentelyn ja yhteistyön taitoja.

Kokeellisuus auttaa opiskelijaa hahmottamaan luonnontieteiden luonnetta ja tukee luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä.

Opiskelija oppii tarkastelemaan luonnon rakenteita ja ilmiöitä omien aikaisempien tietojensa ja käsitystensä valossa. Hän oppii tiedostamaan ja kyseenalaistamaan ennakkokäsityksiään ja tarkentamaan maailmankuvaansa hankkimansa uuden tiedon perustella. Opiskelija oppii suunnittelemaan kokeita yhdessä ja keskustelemaan kokeellisesti hankitusta tiedosta tai aineistosta, sen käsittelystä ja mallintamisesta sekä sen luotettavuuden arvioimisesta. Opiskelijayhteisö oppii jakamaan uuden tiedon keskenään.

Luonnontieteiden opiskelussa tiedon hankkimiseen käytetään kokeellisia menetelmiä, erilaisia tiedon lähteitä sekä tapoja käsitellä tietoa. Fysikaalisen tiedon lähteenä on ensisijaisesti luonto. Koulussa luonnontieteellisen tiedon lähteinä ovat lisäksi oppi- ja tietokirjat, digitaaliset tietovarannot ja alan asiantuntijat.

Opetuksen tavoitteet

Fysiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa ihmisen osana luontoa ja ymmärtää fysiikan merkityksen luonnon ilmiöiden mallintamisessa
- ymmärtää kokeellisen toiminnan ja teoreettisen pohdiskelun merkityksen luonnontieteellisen tiedon muodostumisessa
- hahmottaa fysiikan merkityksen tieteessä, taiteessa, tekniikassa, kommunikaatiossa ja elinkeinoelämässä sekä ihmisen arkiympäristössä
- vaikuttaa aktiivisesti ja vastuullisesti terveellisen ja turvallisen ympäristön luomiseksi

- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- pystyy ratkaisemaan luonnontieteiden ja teknologian alaan kuuluvia ongelmia fysiikan lakeja ja käsitteitä luovasti hyväksi käyttäen
- hankkii ja käsittelee tietoa yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa asiantuntijayhteisön tapaan
- suunnittelee ja tekee yksinkertaisia mittauksia, kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan tuloksia sekä soveltamaan niitä
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä tiedonhankinnassa sekä kykenee esittämään ja julkistamaan tietoja monipuolisella tavalla myös teknisiä apuvälineitä käyttäen
- tarkastelee fysiikan merkitystä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä ihmistä fysiikan tietojen soveltajana, tutustuu fysiikan sovelluksiin ja niiden taitavaan, eettiseen ja hallittuun käyttöön tuotteiden aikaansaamisessa ja arkielämän helpottamisessa sekä saa valmiuksia ymmärtää teknologisten sovellusten vaikutuksia.

Arviointi

Fysiikassa arvioidaan opetussuunnitelman perusteissa esitettyjen kurssikohtaisten fysiikan tietojen ja niiden soveltamistaitojen saavuttamista erityisesti matemaattisia malleja käyttäen. Arvioinnin kohteena ovat myös tiedonkäsittelytaitojen, kokeellisen työskentelyn taitojen sekä muiden opiskelua tukevien taitojen kehittyminen, kuten fysikaalisen ongelman ratkaisuprosessin jäsennetty kuvaaminen.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen, poissaolojen selvittämistä ja kurssikokeen hyväksyttyä suoritusta. Fysiikan pakollisen kurssin hylätyn kurssikokeen voi kompensoida hyväksytysti pidetyllä esitelmällä tai hyväksytyllä tutkielmalla. Fysiikan ensimmäisen syventävän kurssin hylätyn kurssikokeen voi myös kompensoida hyväksytyllä tutkielmalla.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Itsenäiseen opiskeluun kuuluu loppukokeen lisäksi tehtäviä, joista tulee neuvotella kurssin ensimmäisen viikon aikana suorituksesta vastaavan opettajan kanssa.

PAKOLLINEN KURSSI

Koodi	FY1
Nimi	Fysiikka luonnontieteenä
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla herätetään ja syvennetään kiinnostusta luonnontieteitä kohtaan tutustumalla fysiikkaan oppiaineena ja tieteenä. Opiskelija perehtyy maailmankaikkeuden rakenteisiin ja säteilyyn.
Tavoite	Opiskelija saa tyydytystä tiedon ja ymmärtämisen tarpeelleen sekä saa vaikutteita, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa kohtaan. Opiskelija tutustuu aineen ja maailmankaikkeuden rakenteeseen liittyviin peruskäsitteisiin ja osaa jäsentää käsitystään luonnon perusrakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja

periaatteiden avulla · ymmärtää, kuinka luonnontieteellinen tieto rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta · suunnittelee ja tekee yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita sekä kykenee tulkitsemaan ja arvioimaan kokeellisesti saatua tietoa ja esittämään sitä muille · tulkitsee ja mallintaa kokeellisen työn tuloksia graafisesti · käyttää opiskelun tukena tieto- ja viestintätekniikkaa.

Sisältö · fysiikan merkitys historian eri vaiheissa ja nykyaikana · aineen ja maailmankaikkeuden rakenteet ja perusvuorovaikutukset · energian, erityisesti säteilyn, sitoutuminen ja vapautuminen luonnon ja ihmisen aikaansaamissa prosesseissa · kokeellisuus ja mallintaminen perustana fysikaalisen tiedon rakentumisessa, mittaaminen, tulosten esittäminen ja niiden luotettavuuden arviointi · voima liikkeen muutoksen aiheuttajana · liikkeen kuvaamisessa tarvittavat peruskäsitteet ja liikkeen graafinen esitys

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi **FY2**

Nimi Lämpö

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Opiskelija tutustuu energiaan, lämpöopin ilmiöihin ja saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan kriittiseen keskusteluun.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · tuntee lämpöön liittyvät ilmiöt · tutkii aineen termodynaamiseen tilaan tai lämpöopin pääsääntöihin liittyviä ilmiöitä · saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan kriittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

Sisältö · kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen · paine, hydrostaattinen paine · kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia · mekaaninen energia, työ, teho ja hyötysuhde · lämpöopin pääsäännöt, sisäenergia · energiavarat

Koodi **FY3**

Nimi Aallot

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Opiskelija perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin. Tarkastellaan valoa aaltoliikkeenä, ääntä, melun terveysvaikutuksia ja kovalta ääneltä suojautumista.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · saa yleiskuvan luonnon jaksollisista ilmiöistä ja perehtyy niitä selittäviin keskeisiin periaatteisiin · perehtyy värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä, ääntä tai sähkömagneettisia aaltoja.

Sisältö · harmoninen voima ja värähdysliike · aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen · aaltoliikkeen interferenssi, diffraktio ja polarisoituminen · heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen · valo, peilit

ja linssit · ääni, melun terveysvaikutukset ja kovalta ääneltä suojautuminen

Koodi FY4

Nimi Liikkeen lait

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Opiskelija tutkii etenemisliikkeeseen ja vuorovaikutuksiin liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja käsittelee niihin liittyviä malleja.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · ymmärtää liikkeeseen liittyviä ilmiöitä ja käsittelee niitä selittäviä malleja · tutkii etenemisliikkeeseen liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja perehtyy niiden avulla Newtonin lakeihin · ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa.

Sisältö · liikkeen mallit ja Newtonin lait · etä- ja kosketusvoimat, erityisesti liikettä vastustavat voimat, noste · liikemäärän säilyminen ja impulssiperiaate · liike- ja potentiaalienergia sekä työperiaate · värähdysliikkeen energia

Koodi FY5

Nimi Pyöriminen ja gravitaatio

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Opiskelija syventää tuntemustaan mekaniikan maailmankuvasta gravitaation, ympyrä- ja pyörimisliikkeen osalta.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · syventää osaamistaan mekaniikassa sekä statiikkaan ja pyörimiseen liittyvien ilmiöiden laskennallista hallintaa · syventää tuntemustaan mekaniikan maailmankuvasta.

Sisältö · momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen · pyörimisliikkeen mallit, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä pyörimisliike · pyörimisen liikeyhtälö · pyörimismäärän säilyminen · pyörimisliikkeen energia · ympyräliike ja ympyräliikkeen kiihtyvyys · gravitaatio ja gravitaation alainen liike · heittoliike ja planeettojen liike · satelliitit ja niiden käyttö

Koodi FY6

Nimi Sähkö

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Opiskelija tutustuu sähköön liittyviin peruskäsitteisiin, mittaustekniikkaan ja arkipäivän sovelluksiin.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · ymmärtää sähköön liittyviä peruskäsitteitä, tutustuu mittaustekniikkaan · osaa tehdä sähköopin perusmittauksia sekä rakentaa ja tutkia yksinkertaisia virtapiirejä.

Sisältö · sähköpari, sähkövirran kulku metallijohteessa · jännitteen ja sähkövirran mittaaminen · Ohmin laki · Joulen laki · vastukset, vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait · Coulombin laki, homogeeninen sähkökenttä ja aine sähkökentässä · kondensaattori, kytkennät ja energia · sähkövirran kulku

puolijohteessa, esimerkkinä diodi

Koodi	FY7
Nimi	Sähkömagnetismi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija syventää tuntemustaan sähkömagnetismin ilmiöistä ja perehtyy sähköturvallisuuteen.
Pohjatiedot	
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · syventää tuntemustaan sähkömagnetismin ilmiöistä · perehtyy sähköturvallisuuteen · syventää tuntemustaan sähkömagneettisten ilmiöiden merkityksestä yhteiskunnassa.
Sisältö	· magneettinen voima, magneettikenttä ja aine magneettikentässä · varattu hiukkanen homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä · induktiolaki ja Lenzin laki · induktioilmiöitä - pyörrevirrat, generaattori ja itseinduktio · energian siirto sähkövirran avulla · tehollisen jännitteen ja sähkövirran mittaaminen sekä impedanssin taajuusriippuvuuden määrittäminen · värähtelypiiri ja antenni, sähkömagneettinen viestintä · sähköturvallisuus · energiateollisuus

Koodi	FY8
Nimi	Aine ja säteily
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija tutustuu säteilyyn ja aineen rakenteeseen
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · tutustuu kvantittumiseen, dualismiin sekä aineen ja energian ekvivalenssiin aineen rakennetta ja rakennneosien dynamiikkaa hallitsevina periaatteina · syventää kokonaiskuvaa fysiikan kehityksestä ja sen pätevyysalueesta luonnonilmiöiden tulkitsijana.
Sisältö	· sähkömagneettinen säteily · röntgensäteily · mustan kappaleen säteily · valosähköilmiö · säteilyn hiukkasluonne ja hiukkasten aaltoluonne · atomimallit esimerkkinä Bohrin atomimalli · kvantittuminen, viivaspektri, atomin energiatilat ja energiatasokaavio · atomiytimen rakenne · radioaktiivisuus ja säteilyturvallisuus · massan ja energian ekvivalenssi · ydinreaktiot ja ydinenergia · aineen pienimmät osat ja niiden luokittelu
Koulukohtaista	Luento-opiskelun ja demonstraatioiden ohella suoritetaan laskuharjoituksia. Kurssilla suunnitellaan ja suoritetaan fysikaalisia mittauksia ja pohditaan mittaamalla saadun tiedon luotettavuutta. Tietoa kerätään ja analysoidaan mm.

laskimen ja tietokoneavusteisen mittausjärjestelmään avulla.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi **FY9**

Nimi Fysiikan kokonaiskuva

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Soveltava

Kuvaus Aikaisemmin opiskeltujen kurssien sisältöjen syventäminen ja yhteen nivominen. Valmistaudutaan vastaamaan fysiikan ylioppilaskoetehtäviin. Kurssikokeena preliminäärikoe. Numeroarviointi.

Tavoite Rakennetaan kokonaiskuva fysiikan kehityksestä ja sen pätevyysalueesta luonnonilmiöiden tulkitsijana. Pyritään parantamaan fysikaalista laskuvalmiutta koko lukiofysiikan osalta.

Sisältö Kerrataan ja syvennetään aikaisempien kurssien sisältöä.

Koulukohtaista Kurssi suositellaan suoritettavaksi kolmannen opiskeluvuoden aikana. Kurssikokeena preliminäärikoe. Numeroarvosana.

Koodi **FY10**

Nimi Elektroniikkakurssi

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Soveltava

Kuvaus Elektroniikkakomponenttien toiminta opitaan omakohtaisia kokeita ja tutkimuksia tehden. Suoritusmerkintä.

Tavoite Kurssin tavoitteena on tutustuttaa opiskelija henkilökohtaisesti kokeelliseen työskentelyyn.

Sisältö Elektroniikkakomponenttien toiminta opitaan omakohtaisia kokeita ja tutkimuksia tehden. Kurssi suositellaan opiskeltavaksi toisen opiskeluvuoden aikana.

Koulukohtaista Opiskelijan työskentelyä arvioidaan kannustavasti. Arvioinnin perusteena harrastuneisuus, aktiivisuus ja edistyminen.

Koodi **FY11**

Nimi Fysiikan työkurssi

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Soveltava

Kuvaus Työkurssilla syvennyttään fysiikan ilmiöihin omakohtaisten tutkimusten avulla. Laskin- ja tietokoneavusteinen mittaus ja videokuvan analysointi ovat esimerkkejä käytettävistä tutkimusmenetelmistä. Kurssi suositellaan opiskeltavaksi toisen tai kolmannen opiskeluvuoden aikana. Suoritusmerkintä.

Tavoite Kurssin tavoitteena on tutustuttaa opiskelija henkilökohtaisesti kokeelliseen työskentelyyn. Tavoitteena on myös syventää ymmärrystä jo opiskelluista asioista.

Sisältö Kurssilla käytetään laskin- ja tietokoneavusteista mittausjärjestelmää kokeellisten mittauksien hankkimiseen ja käsittelemiseen. Kurssi suositellaan opiskeltavaksi

toisen opiskeluvuoden aikana.

Koulukohtaista Opiskelijan työskentelyä arvioidaan kannustavasti. Arvioinnin perusteena harrastuneisuus, aktiivisuus ja edistyminen.

Koodi	FY12
Nimi	Tähtitieteen kurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Tähtitieteen kurssilla perehdytään tähtitieteen historiaan, maailmankaikkeuden mittasuhteisiin, aurinkokuntaan, tähtijärjestelmiin ja tähtitieteen uusimpiin saavuuksiin. Lisäksi kurssilla tutustutaan tähtitieteen havaintovälineisiin. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa maailmankaikkeuden mittasuhteet.
Sisältö	Tutustutaan maailmankaikkeuden syntyteorioihin ja rakenteeseen sekä omaan Aurinkokuntaamme. Tutustutaan tähtikuvioihin ja planeettoihin.

Koodi	FY13
Nimi	Fysiikan valmennuskurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla käsitellään korkeakoulujen pääsykoetehtäviä ja kerrataan tehtäviin liittyvät teoria-asiat. Kurssilla hankitut taidot helpottavat jatko-opintojen aloittamista. Kurssi pidetään yo-kirjoitusten jälkeen viidennessä jaksossa. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijalle hyvät valmiudet korkeakoulujen pääsykokeisiin.
Sisältö	Kurssi pidetään yo-kirjoitusten jälkeen viidennessä jaksossa. Kurssilla syvennetään edellisten kurssien sisältöä ja käsitellään korkeakoulujen pääsykoetehtäviä.

7.9 Kemia

Yleistä

Kemian opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus välittää kuvaa kemiasta yhtenä keskeisenä perusluonnontieteenä, joka tutkii ja kehittää materiaaleja, tuotteita, menetelmiä ja prosesseja kestäväen kehityksen edistämiseksi. Opetus auttaa ymmärtämään jokapäiväistä elämää, luontoa ja teknologiaa sekä kemian merkitystä ihmisen ja luonnon hyvinvoinnille tutkimalla aineita, niiden rakenteita ja ominaisuuksia sekä aineiden välisiä reaktioita.

Kemian opetukselle on luonteenomaista kemiallisten ilmiöiden ja aineiden ominaisuuksien havaitseminen ja tutkiminen kokeellisesti, ilmiöiden tulkitseminen ja selittäminen mallien ja rakenteiden avulla, ilmiöiden kuvaaminen kemian merkkikielellä sekä ilmiöiden mallintaminen ja

matemaattinen käsittely. Monipuolisin työtavoin ja arviointimenetelmin opiskelijoita ohjataan kemian tietojen ja taitojen sekä persoonallisuuden kaikkien osa-alueiden kehittämiseen. Kemian opetuksen toteutuksessa otetaan huomioon opiskelijoiden opiskeluvalmiudet ja luodaan myönteinen kuva kemiaa sekä sen opiskelua kohtaan.

Opetuksen tavoitteet

Kemian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kemian keskeisimmät peruskäsitteet ja tietää kemian yhteyksiä jokapäiväisen elämän ilmiöihin sekä ihmisen ja luonnon hyvinvointiin
- osaa kokeellisen työskentelyn ja muun aktiivisen tiedonhankinnan avulla etsiä ja käsitellä tietoa elämän ja ympäristön kannalta tärkeistä kemiallisista ilmiöistä ja aineiden ominaisuuksista sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja merkitystä
- osaa tehdä ilmiöitä koskevia kokeita ja oppii suunnittelemaan niitä sekä osaa ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat
- osaa tulkita ja arvioida kokeellisesti tai muutoin hankkimaansa tietoa ja keskustella siitä sekä esittää sitä muille
- perehtyy tieto- ja viestintätekniikan mahdollisuuksiin tiedonhankinnan ja mallintamisen välineinä
- perehtyy nykyaikaiseen teknologiaan teollisuudessa ja ympäristötekniikassa
- osaa käyttää kemiallista tietoa kuluttajana terveyden ja kestävä kehityksen edistämiseksi sekä osallistuttaessa luontoa, ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Arviointi

Kemiassa arvioinnin kohteena on kemiallisen tiedon ymmärtäminen sekä soveltamisen taito. Arvioinnissa tulee lisäksi ottaa huomioon kokeellisen tiedonhankinnan ja esittelytaitojen kehittyminen, johon kuuluvat

- havaintojen tekeminen, mittausten ja kokeiden suunnittelu ja toteutus
- työvälineiden ja reagenssien turvallinen käyttö
- tulosten esittäminen sekä suullisesti että kirjallisesti
- tulosten tulkitseminen, mallintaminen ja arviointi
- johtopäätösten tekeminen ja soveltaminen.

Kemiassa arvioinnin menetelminä käytetään kurssikokeita, osallistumisaktiivisuuden seuranta, kokeellista työskentelyä, työselostuksia, projektitöitä, esitelmiä tai tutkielmia. Lisäksi opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen kehittymistä seurataan jatkuvasti.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen, poissaolojen selvittämistä ja kurssikokeen hyväksyttyä suoritusta.

Kurssin itsenäinen suorittaminen.

Itsenäiseen opiskeluun kuuluu loppukokeen lisäksi tehtäviä, joista neuvoteltava kurssin ensimmäisellä viikolla suorituksesta vastaavan opettajan kanssa.

PAKOLLINEN KURSSI

Koodi	KE1
Nimi	Ihmisen ja elinympäristön kemia
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Vahvistetaan ja syvennetään peruskoulussa opittujen perusteiden hallintaa myös kokeellisen työskentelyn avulla. Tutkitaan orgaanisten yhdisteiden rakennetta, ominaisuuksia ja reaktioita sekä perehdytään orgaanisten yhdisteiden merkitykseen ihmiselle ja elinympäristölle.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · saa kuvan kemiasta, sen mahdollisuuksista ja merkityksestä · syventää aiemmin opittujen kemian perusteiden ymmärtämistä kurssilla käsiteltävien asioiden yhteydessä · osaa orgaanisten yhdisteiden rakenteita, niiden ominaisuuksia ja reaktioita sekä ymmärtää niiden merkityksen ihmiselle ja elinympäristölle · tuntee erilaisia seoksia sekä niihin liittyviä käsitteitä · kehittää tietojen esittämisessä ja keskustelussa tarvittavia valmiuksia · oppii kokeellisen työskentelyn, kriittisen tiedonhankinnan ja -käsittelyn taitoja · osaa tutkia kokeellisesti orgaanisten yhdisteiden ominaisuuksia ja reaktioita, tuntee erotus- ja tunnistamismenetelmiä sekä osaa valmistaa liuoksia.
Sisältö	· orgaanisia yhdisteryhmiä kuten hiilivetyjä, orgaanisia happiyhdisteitä, orgaanisia typpiyhdisteitä sekä niiden ominaisuuksia ja sovelluksia · orgaanisissa yhdisteissä esiintyvät sidokset sekä poolisuus · erilaiset seokset, ainemäärä, pitoisuus · orgaanisten yhdisteiden hapettumis- ja pelkistymisreaktioita sekä protoninsiirtoreaktioita.
Koulukohtaista	Käsitellään yhteisesti keskeisimmät aiheet ja niihin liittyvät kotitehtävät. Perustana kirjallinen koe ja tunneilla osoitettu jatkuva näyttö. Numeroarviointi.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	KE2
Nimi	Kemian mikromaailma
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla perehdytään aineiden rakenteen ja ominaisuuksien välisiin yhteyksiin erilaisten mallien ja kokeellisen työskentelyn avulla.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · tuntee aineen rakenteen ja ominaisuuksien välisiä yhteyksiä · osaa käyttää aineen ominaisuuksien päättelyssä erilaisia kemian malleja, taulukoita ja järjestelmiä · ymmärtää orgaanisten yhdisteiden rakenteita ja tuntee rakenteen määrittämisessä käytettäviä menetelmiä · osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen aineiden rakenteeseen, ominaisuuksiin ja reaktioihin

	liittyviä ilmiöitä.
Sisältö	· alkuaineiden ominaisuudet ja jaksollinen järjestelmä · elektroniverhon rakenne ja atomiorbitaalit · hapetuslukujen määräytyminen ja yhdisteen kaava · kemiallinen sidos, sidosenergia ja aineen ominaisuudet · atomiorbitaalien hybridisoituminen ja orgaanisten yhdisteiden sidos- ja avaruusrakenne · isomeria
Koulukohtaista	Teoriaa ja niihin liittyviä harjoitustehtäviä yhteisesti. Laboratoriotöitä ja demonstraatioita. Arvioinnissa huomioidaan kirjallinen koe, laboratoriotöistä tehdyt työselostukset sekä tunneilla osoitettu jatkuva näyttö. Numeroarviointi.

Koodi	KE3
Nimi	Reaktiot ja energia
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla perehdytään kemialliseen reaktioon kokeellisuuden ja erilaisten mallien avulla. Kemiallisia reaktiota tutkitaan sekä kvalitatiivisesti että kvantitatiivisesti.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · ymmärtää kemiallisen reaktion tapahtumiseen vaikuttavia tekijöitä sekä niiden merkityksen elinympäristössä (teollisuus) · ymmärtää energian sitoutumisen ja vapautumisen kemiallisissa reaktioissa sekä niiden merkityksen yhteiskunnassa · osaa kirjoittaa reaktioyhtälöitä ja käsitellä reaktioita matemaattisesti · osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen reaktioihin, reaktionopeuteen ja -mekanismeihin liittyviä ilmiöitä.
Sisältö	· kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu · epäorgaanisia ja orgaanisia reaktiotyyppejä, mekanismeja sekä sovelluksia · stoikiometrisia laskuja, kaasujen yleinen tilanyhtälö · energianmuutokset kemiallisessa reaktiossa · reaktionopeus ja siihen vaikuttavat tekijät
Koulukohtaista	Teoriaa ja niihin liittyviä harjoitustehtäviä yhteisesti sekä laboratoriotöitä ja demonstraatioita. Arvioinnissa huomioidaan kirjallinen koe, laboratoriotöistä tehdyt työselostukset sekä tunneilla osoitettu jatkuva näyttö Numeroarviointi.

Koodi	KE4
Nimi	Metallit ja materiaalit
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Perehdytään teollisesti merkittäviin metalleihin ja materiaaleihin. Erityisesti keskitytään sähkökemiallisiin ilmiöihin ja niiden sovelluksiin.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · tuntee teollisesti merkittäviä raaka-aineita sekä niiden jalostusprosesseja · tuntee hapettimia ja pelkistimiä ja niiden käyttöä sekä osaa kirjoittaa hapettumis- pelkistymisreaktioita · osaa sähkökemiallisten ilmiöiden periaatteet sekä niihin liittyviä kvantitatiivisia sovelluksia · tuntee erilaisia materiaaleja, niiden koostumusta, ominaisuuksia ja valmistusmenetelmiä sekä kulutustavaroiden ympäristövaikutusten arviointiin käytettäviä menetelmiä · osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen metalleihin ja sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä.

Sisältö	· sähkökemiallinen jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari ja elektrolyysi · hapettumis-pelkistymisreaktiot · metallit ja epämetallit sekä niiden happi- ja vety-yhdisteet · bio- ja synteettiset polymeerit, komposiitit
Koulukohtaista	Teoriaa ja niihin liittyviä harjoitustehtäviä yhteisesti, tutkielma tai esitelmä, laboratoriotöitä. Arvioinnissa huomioidaan kirjallinen koe, laboratoriotöistä tehdyt työselostukset sekä tunneilla osoitettu jatkuva näyttö. Numeroarviointi.
Koodi	KE5
Nimi	Reaktiot ja tasapaino
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Tutkitaan kemiallisen reaktion nopeutta ja tasapainoa; happo-, emäs- ja liukoisuustasapainoja. Lisäksi tarkastellaan tasapainon merkitystä teollisuuden prosesseissa ja luonnon ilmiöissä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · ymmärtää reaktion tasapainotilan muodostumisen ja niihin liittyviä laskennallisia tasapainosovelluksia · ymmärtää tasapainon merkityksen ja tutustuu tasapainoon teollisuuden prosesseissa ja luonnon ilmiöissä · osaa tutkia kokeellisesti ja malleja käyttäen kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä.
Sisältö	· reaktiotasapaino · happo-emästasapaino, vahvat ja heikot protolyytit, puskuriliuokset ja niiden merkitys · liukoisuus ja liukoisuustasapaino · tasapainoon liittyvät graafiset esitykset
Koulukohtaista	Teoriaa ja niihin liittyviä harjoitustehtäviä yhteisesti. Laboratoriotöitä ja demonstraatioita. Arvioinnissa huomioidaan kirjallinen koe, laboratoriotöistä tehdyt työselostukset sekä tunneilla osoitettu jatkuva näyttö. Numeroarviointi.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	KE6
Nimi	Lukion keskeinen kemia
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kootaan lukiokemian sisällöt kertaamalla keskeisiä periaatteita, vahvistamalla laskennallisia valmiuksia ennen ylioppilaskirjoituksia ja jatkokoulutuspaikkojen sisäänpääsykokeita. Kurssikokeena preliminäärikoe. Numeroarviointi.
Tavoite	Kootaan lukiokemian sisällöt kertaamalla keskeisiä periaatteita, vahvistamalla laskennallisia valmiuksia ennen ylioppilaskirjoituksia.
Sisältö	Kerrataan epäorgaanisesta ja orgaanisesta kemiasta keskeisiä osia mm. kemiallinen sidos, reaktiotyyppejä, orgaanisen kemian keskeiset yhdisteet ja nimeäminen. Kerrataan kemiallisiin reaktioihin liittyvät laskut, atomi- ja

molekyyliorbitaalit.

Koulukohtaista Kurssikokeen lisäksi arvosanaan vaikuttaa tuntityöskentely, kotitehtävien tekeminen sekä läsnäolo. Kurssikokeena on preliminäärikoe tai vastaava koe.

Koodi	KE7
Nimi	Kemian kokeellinen kurssi
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kemian työkurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan ja käyttämään kemian työvälineitä ja kemikaaleja työturvallisuuden näkökohdat huomioon ottaen. Kurssi on projektityöskentelyä. Tutkitaan aineiden ominaisuuksia ja reaktioita oppilastöinä. Numeroarviointi.
Tavoite	Todetaan käytännön töiden avulla keskeisimpien kemian käsitteiden ja ryhmäominaisuuksien paikkansapitävyys -pari- tai ryhmätyöskentelyä
Koulukohtaista	Kemian pakollinen kurssi suoritettu.

7.10 Uskonto

Yleistä

Uskonnonopetuksen keskeinen tehtävä on perehdyttää opiskelija omaan uskontoonsa, sen kulttuuriperintöön sekä uskonnosta nousevaan elämäntarkasteluun ja eettiseen ajatteluun.

Muihin uskontoihin tutustutaan niiden omista lähtökohdista käsin. Uskonnonopetuksessa uskontoa tarkastellaan laajasti osana kulttuuria ja yhteiskuntaa sekä yhteisön ja yksilön elämää.

Uskonnonopetus on erilaisia näkemyksiä huomioon ottavaa ja yksilöllistä vakaumusta kunnioittavaa. Oppiaineen opetuksessa hyödynnetään viimeaikaista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta. Koska uskonto on osa kulttuuria ja yhteiskuntaa, uskonnonopetuksella on luontaiset kytkennät myös humanistis-yhteiskunnallisiin tieteisiin ja taideaineisiin.

Uskonnonopetuksessa luodaan edellytykset ymmärtää uskontoja ja soveltaa tätä tietoa oman maailmankatsomuksen, kulttuurin ja yhteiskunnan jäsentämisessä sekä kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa käytetään hyväksi uskontojen omia lähteitä, tutkimusta ja eri medioiden välittämää ajankohtaista materiaalia. Opetuksessa painottuvat aktivoivat työtavat, joiden avulla uskonnon sisältöjä liitetään opiskelijoiden kokemusmaailmaan ja autetaan heitä prosessoimaan ja sisäistämään kurssien sisältöjä ja kasvamaan asetettujen tavoitteiden suuntaan.

Opetuksen tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija hallitsee uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa niin, että hän ymmärtää uskonnon merkityksen ja vaikutuksen niin yksityisen ihmisen ja yhteisön elämässä kuin yhteiskunnassa ja kulttuurissakin; hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoa, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida erilaisia uskontoihin liittyviä kysymyksiä; kykenee

rakentamaan, jäsentämään ja arvioimaan omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään sekä arvostaa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien luonnollista perinnettä; kunnioittaa ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus ja pystyy elämään ja toimimaan eri kulttuureista tulevien ja eri tavoin ajattelevien ja uskovien ihmisten kanssa monikulttuurisessa yhteiskunnassa ja maailmassa; ymmärtää henkilökohtaisen vastuun merkityksen sekä tiedostaa erilaisten eettisten ratkaisujen taustalla vaikuttavat arvot ja niiden merkityksen; hallitsee uskonnollisiin ja moraalisiin kysymyksiin liittyviä keskustelu- ja ajattelutaitoja sekä uskontoihin liittyvän tiedon itsenäistä hankintaa ja kriittistä arviointia.

Arviointi

Uskonnon opetuksessa arviointi kohdistuu katsomuksellisten ajattelutaitojen hallintaan, joka tarkoittaa kykyä yhdistellä, eritellä ja arvioida uskontoja, uskonnon ja kulttuurin sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta. Opetuksessa opiskelijoita ohjataan arvioimaan asetettujen ja omien tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan työn määrä ja laatu sekä opiskelijoiden yksilölliset taidot. Arvioinnin tulee kannustaa opiskelijoita oman työskentelynsä suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen, poissaolojen selvittämistä ja kurssikokeen hyväksyttyä suoritusta.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Kurssin itsenäinen suorittaminen on mahdollista, jos siihen on jokin erityinen, perusteltu syy. Tällöin opiskelijan on luettava itsenäisesti koko kurssin opetussuunnitelman mukainen sisältöalue, pidettävä ryhmälle esitys opettajan kanssa sovitusta aiheesta ja suoritettava kirjallinen kuulustelu.

7.10.1 Evankelis-luterilainen uskonto

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	UE1
Nimi	Uskonnon luonne ja merkitys
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu uskontoon yleisenä kulttuuri-ilmiönä. Opiskelija perehtyy Raamattuun kristinuskon pyhänä kirjana; sen syntyyn, sisältöön ja merkitykseen länsimaaisessa kulttuurissa.
Tavoite	Tutustutaan uskontoon yleisinhimillisenä ilmiönä, sen kulttuurivaikutuksiin ja erityisesti Raamattuun ja sen asemaan kristinuskon peruskirjana.
Sisältö	Maailmankatsomus ja maailmankuva. Uskonnon luonne uskontotieteen näkökulmasta. Uskontojen tutkimus, lähteet, levinneisyys ja luokittelu. Raamatun synty, sen keskeinen sisältö, tutkimusmenetelmät ja tulkinta.
Koulukohtaista	Käytetään autenttisia uskontojen tekstejä ja Raamattua, sekä yksilöllistä että ryhmätyöskentelyä ja keskustelua. Arviointi perustuu sekä kirjalliseen kokeeseen

että tunnilla osoitettu aktiivisuuteen sekä sovittujen tehtävien suorittamiseen.

Koodi	UE2
Nimi	Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu kristillisten kirkkojen syntyyn ja kehitykseen. Opiskelija perehtyy kristinuskon vaikutuksiin tämän päivän maailmassa.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · ymmärtää, miten kristillinen kirkko on muotoutunut, levinnyt ja vaikuttanut ympäristöönsä eri aikoina ja miten se on ollut vuorovaikutuksessa aikansa kulttuurin ja yhteiskunnan kanssa · tuntee kirkon opin rakentumisen, jumalanpalveluselämän ja taiteen vuorovaikutuksen, sekä kirkon poliittisen ja sosiaalisen merkityksen historian eri vaiheissa · ymmärtää, miten kristinusko vaikuttaa erilaisina kirkkokuntina eri puolilla maailmaa · osaa analysoida erilaisten kristillisten perinteiden ilmenemistä nykyajassa ja ymmärtää näihin sisältyvän yhteisen, ekumeenisen perustan.
Sisältö	· kristillisen kirkon synty · alkukirkosta idän ja lännen kirkon eroon · lännen kirkko keskiajalla · idän kirkon kehitys · reformaatio ja kirkkojen kehitys uudella ajalla · nykyinen kristikunta ja kirkkojen rooli nykyajan maailmassa · kirkkojen ja uskontojen välinen vuoropuhelu

Koodi	UE3
Nimi	Ihmisen elämä ja etiikka
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu kristinuskon oppiin. Opiskelija perehtyy ihmiselämän, yhteiskunnan ja luonnon eettisiin kysymyksiin ja niiden ratkaisemiseen.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · hallitsee eettisen kysymyksenasettelun ja ymmärtää elämänkysymysten ja eettisen pohdinnan merkityksen · saa käsitteellisiä välineitä eettisten kysymysten tarkasteluun · ymmärtää tekevänsä päivittäin moraalisia valintoja ja tietää olevansa vastuussa ratkaisuihinsa · saa perustiedot ihmisen elämänkysymyksistä ja ajankohtaisista etiikan aiheista ja osaa kytkeä ne uskonnon kannalta keskeisiin kysymyksenasetteluihin · ymmärtää Raamatun yhteyden elämänkysymyksiin ja etiikkaan · ymmärtää kristinuskon ja etiikan yhteyden, erityisesti luterilaisen etiikan keskeisen sisällön ja kirkkojen eettisten kannanottojen taustalla olevia teologisia perusteita.
Sisältö	· ihmisen tärkeät elämänkysymykset: elämän tarkoitus, kärsimys, kuolema · kristillinen käsitys Jumalasta, ihmisestä, luonnosta ja pelastumisesta · hyvän ja pahan käsitteet · kristillinen etiikka ja etiikan teoriat · yksilöeettisiä kysymyksiä · yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	UE4
Nimi	Uskontojen maailmat
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija tutustuu suurten maailmanuskontojen syntyyn ja kehitykseen. Opiskelija perehtyy niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin ja merkitykseen tämän päivän maailmassa. Suositellaan opiskeltavaksi ensimmäisen lukuvuoden aikana.
Tavoite	Tutustutaan maailmanuskontoihin ja niiden vaikutuksiin. Opetellaan kunnioittamaan erilaisia vakaumuksia ja ymmärretään ajankohtaisten uskonnollisten ilmiöiden taustoja.
Sisältö	Alkuperäiskansojen uskonnot. Aasian ja Lähi-idän uskonnot.
Koulukohtaista	Aktivoidaan opiskelijat hankkimaan tietoa eri uskonnoista. Vierailukäynnit, vierailijat. Arvioinnin perustana on sekä kirjallinen koe että tunnilla osoitettu aktiivisuus ja keskusteluvalmius sekä sovittujen tehtävien suorittaminen.

Koodi	UE5
Nimi	Mihin suomalainen uskoo?
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Suomalaisen kulttuurin juuret. Luterilainen kirkko ja muut uskonnolliset yhteisöt Suomessa. Tutustutaan vierailijoiden ja tutustumiskäyntien avulla muihin uskonnollisiin yhteisöihin.
Tavoite	Tutustutaan kansallisen kulttuurimme juuriin ja uskontososiologian ilmiöihin Suomessa.
Sisältö	Suomalainen uskonnollisuus ja sen vaikutukset ennen ja nyt. Ajankohtaiset uskonnolliset kulttuuri-ilmiöt ja eettiset kysymykset.
Koulukohtaista	Arviointi perustuu kiinnostuneisuuteen, aktiiviseen työskentelyyn, sovittujen yksilöllisten tehtävien tekemiseen ja kokeeseen.

SOVALTAVAT KURSSIT

Koodi	UE6
Nimi	Uskonnon kertauskurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssi on tarkoitettu uskonnon yo-kokeeseen valmistautuville abiturienteille. Kurssilla yo-kysymyksiin vastaamista. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelijan menestyminen uskonnon yo-kokeessa.
Sisältö	Harjoitellaan yo-kysymyksiin vastaamista ja kerrataan kurssin keskeisiä sisältöjä.

Koodi	UE7
Nimi	Ihminen ja Jumala Raamatussa
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Raamatun synty, sisältö, tyyllilajit ja tulkinta. Kurssilla lähestytään Raamattua erilaisista tarkastelukulmista. Myös yksittäinen Raamatun kirja voi olla tarkastelun kohteena. Numeroarvostelu.
Tavoite	Perehdytään Raamattuun, Kristinuskon ja länsimaisen kulttuurin peruskirjaan.
Sisältö	Luodaan yleiskatsaus Raamattuun ja tehdään perusteellinen työ jostakin Raamatun kohdasta.

7.10.2 Ortodoksinen uskonto

Koodi	UO1
Nimi	Ortodoksinen maailma
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija perehtyy kirkon syntyyn ja kehitykseen sekä kirkon nykyisyyttä muovanneisiin tekijöihin.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · tuntee kirkon synnyn ja kehityksen sekä kirkon nykyisyyttä muovanneet tekijät · ymmärtää oman kirkkonsa muotoutumisen historian kulussa · tuntee ortodoksisia paikalliskirkkoja sekä niiden historiallista ja kulttuurista merkitystä · näkee oman uskonnollisen perinteensä osana historiallista ketjua.
Sisältö	· varhaiskirkko · Bysantin aika oppi ja hallinto määräytyvät · idän ja lännen kirkon ero · Venäjän kirkko ja muut ortodoksiset paikalliskirkot · orientaaliset kirkot · lännen kirkot

Koodi	UO2
Nimi	Uskonoppi ja etiikka
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · tuntee ortodoksisen kirkon opin lähteet ja perusteet · hahmottaa eri kirkkojen opillisia eroja ja eriävään kehitykseen johtaneita syitä

	· tuntee ortodoksisen ihmiskuvan ja etiikan perusteet sekä ymmärtää, kuinka näiden pohjalta kirkko voi muodostaa eettisiä kannanottoja uusiin esille tuleviin kysymyksiin · ymmärtää, että eri maiden ortodoksiset kirkot voivat päätyä erilaisiin eettisiin tulkintoihin.
Sisältö	· ortodoksisen opin lähteet ja pyhän käsite · Pyhä Kolminaisuus · Jumalansynnyttäjä · pyhät ihmiset ja ajan pyhittäminen · ortodoksinen ihmiskuva · yksilö- ja yhteisöeettisiä kysymyksiä
Koodi	U03
Nimi	Raamattutieto
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija perehtyy Raamatun syntyyn, rakenteeseen ja merkitykseen.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · tuntee Raamatun synnyn ja rakenteen sekä taustalla vaikuttaneen kulttuurihistorian · hahmottaa jumalakuvan kehityksen historian kulussa ja Raamatun sisällä sekä messiasodotuksen syntymisen ja täyttymisen Palestiinassa · tuntee Raamatun käytön ortodoksisessa kirkossa ja sen liturgisessa elämässä · ymmärtää eri Raamatun kirjojen merkityksen tämän päivän kristinuskolle ja erityisesti ortodoksiselle kirkolle sekä Raamatun merkityksen etiikan muotoutumisessa · osaa omatoimisen Raamatun käytön.
Sisältö	· Jumala ja ihminen Pentateukissa · viisaukirjallisuus · profeetat ja messiasodotus · evankeliumien synty ja niiden erityispiirteet · Jeesuksen henkilö · Apostolien tekojen kuvaus kirkon ensi vaiheista · Paavali ja hänen kirjeensä

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	U04
Nimi	Uskontojen maailmat
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija perehtyy maailmanuskontojen ominaispiirteisiin.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä.

Sisältö	Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan kristillisperäisiä uskontoja ja uususkontoja. · uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät · uskontojen pyhät kirjat ja oppi · uskontojen eettiset ohjeet · uskontojen kultit, rituaalit ja taide · uskontojen suuntaukset · uskonnot ja yhteiskunta
---------	---

Koodi	U05
Nimi	Ortodoksinen Suomi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija perehtyy Suomen ortodoksinen kirkon historian ja nykypäivän.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · tuntee Suomen ortodoksinen kirkon historian ja nykypäivän · ymmärtää eri kirkkojen merkityksen suomalaisessa yhteiskunnallisessa kehityksessä · hahmottaa uskonnon ilmenemisen taiteessa · tuntee Suomessa elävää monikansallista ortodoksista kulttuuria · osaa jäsentää nykyistä uskonnollista tilannetta Suomessa.

Sisältö	· suomalainen muinaisusko · ortodoksit idän ja lännen välissä · katolisuudesta luterilaisuuteen · itsenäisen Suomen ortodoksinen kirkko · maahanmuuttajien ortodoksinen perinne ykseys ja erilaisuus · uskonnollinen tilanne nykypäivän Suomessa
---------	---

7.10.3 Islamin uskonto

Islamin opetuksessa tarkastellaan elämän uskonnollista ja eettistä ulottuvuutta opiskelijan oman kasvun ja identiteetin näkökulmasta sekä laajempaan yhteiskunnallisena ilmiönä. Uskontoa käsitellään yhtenä inhimillisen kulttuurin vaikuttavana pohjavirtana. Uskonnon opetuksessa korostetaan oman uskonnon tuntemista sekä valmiutta kohdata muita uskontoja ja katsomuksia,

etenkin suomalaisessa yhteiskunnassa vaikuttavia katsomusperinteitä. Muita uskontoja tarkastellaan niiden omista lähtökohdista käsin.

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle tietoja, taitoja ja kokemuksia, joista hän saa aineksia identiteetin ja maailmankatsomuksen rakentamiseen. Opetus antaa valmiuksia kohdata uskonnollinen ja eettinen ulottuvuus omassa ja yhteisön elämässä. Opetuksen tavoite on uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys ja suvaitsevaisuus.

Islamiin tutustutaan myös vantaalaisesta näkökulmasta, mahdollisuuksien mukaan vieraillaan paikallisessa moskeijassa sekä islamilaisella hautausmaalla.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	UI1
Nimi	Islam, yhteiskunta ja kulttuuri
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu islamin historiaan ja Profeetta Muhammedin elämänkertaan.
Tavoitteet	• perehtyy islamin kulttuuriperinteeseen: sen syntyyn, kehitykseen, leviämiseen sekä islamiin nykyaikana • tuntee islamin pääsuunnat sekä niiden historiallisen ja kulttuurisen vaikutuksen • ymmärtää, mitkä tekijät vaikuttivat islamin suuntausten syntymiseen • ymmärtää Jumalan palvelemisen ja rukouksen merkityksen sekä sen kuinka islam kattaa kaikki elämän osa-alueet • hahmottaa islamin yleismaailmallisen luonteen • tunnistaa islamin sisäisen monikulttuurisuuden • tuntee islamin kehityksen suomalaisessa yhteiskunnassa
Sisältö	• islamin historia (luominen, profeetat, Muhammed, varhainen islam ja nykyaika) • profeetta Muhammedin elämänkerta • Mekan ja Medinan yhteiskunta Muhammedin aikana ja joitain Profeetan kumppaneita • islamin ja muiden uskontojen vuoropuhelu • muslimit enemmistönä ja vähemmistönä maailmassa • islamin pääsuunnat ja leviäminen • islam Lähi-idässä, Aasiassa ja Afrikassa • islam nykyajassa
Koodi	UI2
Nimi	Islamin oppi ja etiikka

Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu islamin käsitykseen Jumalasta, ihmisestä ja maailmasta.
Tavoitteet	- tuntee islamin opin perusteet - ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ihmisen ajattelulle - tiedostaa uskonnon merkityksen ihmisen tekemille eettisille valinnoille - ymmärtää olevansa vastuussa omista valinnoistaan ja tekemistään ratkaisuksista - perehtyy islamin käsitykseen ihmisten välisestä kanssakäymisestä - saa tietoa eettisistä aiheista sekä elämän peruskysymyksistä - ymmärtää Koraanin yhteyden etiikkaan ja elämän peruskysymyksiin - osaa tehdä uskonnon pohjalta kysymyksenasetteluja, jotka liittyvät uskontoon, etiikkaan sekä elämän peruskysymyksiin
Sisältö	- tutustuu shari'a-lain luonteeseen - islamin käsitys Jumalasta, ihmisestä ja maailmasta - elämän tarkoitus - uskon pilarit - islamin pilarit - islamin käsitys elämästä, kuolemasta, Tuomiopäivästä ja kuoleman jälkeisestä elämästä - islamin käsitys hyvästä ja pahasta - islamin mukaiset tavat ihmisten kanssakäymiselle - velvollisuusikä (ikä, jolloin muslimi on vastuussa Jumalalle kaikista teoistaan)

Koodi	UI3
Nimi	Koraanitieto
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu Koraaniin Jumalan ilmoituksena.
Tavoitteet	- tuntee Koraanin synnyn ja rakenteen: ilmestyminen, kerääminen, leviäminen ja käännökset - tietää miten Koraania käytetään islamin opetuksen mukaan - ymmärtää Koraanin merkityksen etiikan muotoutumisessa - osaa omatoimisen Koraanin käytön - tunnistaa joitain Koraanin resitoimisen sääntöjä - ymmärtää Koraanin merkityksen nykypäivän islamille
Sisältö	- Koraani Jumalan ilmoituksena (Al-Risala) - Koraanin ilmoitusten välittäminen (Al-Wahi) - Koraanin ilmoitusten tilannekohtaisuus (Asbaabu Al-Nuzuul)

- Koraani käsikirjoituksena ja valmiina painoksena
- Koraanin rakenne ja sisällön aihealueet
- Koraanin muoto, kieli ja tyyli
- Koraanin tekstin tulkinta (Tafsir Al-Qur'an)
- Koraanin lukeminen
- Koraanin resitoiminen
- hadithit Koraanin selittäjinä, hadith-tutkimus
- shari'a-lain asema Koraanin ja sunnan rinnalla

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	UI4
Nimi	Uskontojen maailmat
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Syventävä
Kuvaus	
Tavoitteet	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet • ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan • ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista ja eettistä perinnettä.
Sisältö	Kurssilla käsitellään kristinuskoa, hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja ja juutalaisuutta seuraavien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan luonnonkansojen uskontojen yhteisiä piirteitä. • uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät • uskontojen pyhät kirjat ja oppi • uskontojen eettiset ohjeet • uskontojen kultit, rituaalit ja taide • uskontojen suuntaukset • uskonnot ja yhteiskunta

Koodi	UI5
Nimi	Islam meillä ja muualla
Suoritus aika	Koska vain
Kuvaus	
Tavoitteet	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • tuntee islamilaisen sivilisaation olemassaolon ja merkityksen länsimaissa • ymmärtää islamin suhtautumisen tieteisiin ja tuntee islamin ja lännen tieteiden vuorovaikutusta • ymmärtää islamin suhtautumisen taiteisiin, tuntee islamilaisen

taiteen lajeja sekä tuntee islamilaisen ja länsimaisen taiteen vuorovaikutusta

- tuntee islamilaista moskeijanrakennustaidetta ja arkkitehtuuria
- ymmärtää uskontojen merkityksen tieteiden ja taiteiden muokkaajana
- ymmärtää tieteiden ja taiteiden merkityksen eri uskontoja, kulttuureja ja ihmisiä yhdistävänä tekijänä myös nykypäivänä
- ymmärtää islamin yleismaailmallisen luonteen sekä islamin nivoutumisen yhteiskuntaan ja kulttuuriin.

Sisältö

- islamilainen sivilisaatio länsimaissa
- islamin tieteiden vaikutus lännessä
- islamin käsitys taiteesta ja muotoilusta
- lännen vaikutus islamilaiseen taiteeseen
- moskeijoiden kehitys ja islamilainen arkkitehtuuri
- sivilisaatioiden silta tämän päivän maailmassa – islam ja länsi
- islamin ajankohtainen tilanne maailmassa

7.10.4 Katolinen uskonto

Katolisen uskonnonopetuksen tehtävä on antaa katoliselle opiskelijalle tiedollisia ja taidollisia aineksia katolisen kirkon rakenteen ja elämän ja katolisen elämäntavan hahmottamiseen ja ymmärtämiseen. Opiskelijaa autetaan ymmärtämään uskontojen maailmaa ja merkitystä historian ja yhteiskunnan muovaajana.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi **UK1**

Nimi Katolinen maailma

Suoritus aika Koska vain

Laji Pakollinen

Kuvaus Opiskelija tutustuu kirkon syntyyn ja kehitykseen sekä sen suhteeseen ympäröivään yhteiskuntaan ja kulttuuriin tänä päivänä.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kirkon synnyn ja kehityksen päälinjat sekä kirkon nykyisyyttä muovanneita tekijöitä
- ymmärtää katolisen kirkon muotoutumisen historian eri vaiheissa
- tuntee katolista maailmankirkkoa eri maanosissa ja osakirkkojen suhdetta ympäröivään yhteiskuntaan ja kulttuuriin
- tuntee ekumeniaa, katolisen kirkon käymää oppikeskustelua muiden kristittyjen kanssa ja dialogia muiden uskontojen kanssa.

Sisältö

- kirkon synty vanhalla ajalla
- kirkon kehitys keskiajalla
- reformaatio ja katolisen kirkon reformi
- katolisen kirkon kehitys uudella ajalla
- Vatikaanin 2. konsiili ja sen jälkeinen kirkko

Koodi	UK2
Nimi	Raamattu, traditio ja opetusvirka
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu raamatun syntyyn ja sisältöön.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • tuntee Raamatun synnyn ja taustalla vaikuttanutta kulttuurihistoriaa • tuntee Raamatun sisältöä ja sen kehittymistä ja messiaanisen täyttymyksen • tuntee Tradition sisältöä ja suhteen Raamattuun • ymmärtää opetusviran Raamatun ja Tradition tulkitsijana • tuntee dogminmuodostusta • tuntee liturgian kehityshistoriaa.
Sisältö	• Vanhan ja Uuden testamentin pyhät kirjoitukset ja niiden käyttö liturgiassa • Jumalan ilmoitus – Revelatio Divina • kirkon apostolinen Traditio • jakamattoman kirkon konsiilien opilliset kysymykset • piispat opetusviran haltijoina • dogmien määrittely ja sisältö • liturgia ja sakramenttien vietto elävän Tradition elementteinä

Koodi	UK3
Nimi	Etiikka ja moraali
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija tutustuu katolilaiseen ihmiskäsitykseen ja moraalien perusteisiin sekä hahmottaa erilaisia yhteiskunnassa esiintyviä eettisiä näkemyksiä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • tuntee katolisen ihmiskäsityksen ja moraalien perusteet sekä ymmärtää, kuinka kirkko voi niiden pohjalta muodostaa eettisiä kannanottoja • tuntee katolisen opetuksen seksuaalisuudesta ja seksuaalimoraalista • tuntee katolista sosiaaliopetusta • hahmottaa eri kirkkojen eettistä näkemystä.
Sisältö	• katolinen ihmiskäsitys Raamatun ja kirkon opetuksen perustalta • kirkon eettisten ja moraalisten kannanottojen muotoutuminen • ihmisen seksuaalisuus, kirkon seksuaaliopetus, perhe, avioliitto ja selibaatti • kirkon kannanottoja yhteiskunnan, oikeudenmukaisuuden ja rauhan kysymyksistä • muiden kirkkojen kannanottoja eettisiin kysymyksiin

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi **UK4**

Nimi Uskontojen maailmat

Suoritus aika Koska vain

Laji Syventävä

Kuvaus

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet
- ymmärtää uskontoihin liittyvän sisäisen monimuotoisuuden ja niiden vaikutuksen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista perinnettä.

Sisältö Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta, islamia ja kristinuskoa alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan luonnonkansojen uskontojen yhteisiä piirteitä.

- uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät
- uskontojen pyhät kirjat ja oppi
- uskontojen eettiset ohjeet
- uskontojen kultit, rituaalit ja taide
- uskontojen suuntaukset
- uskonnot ja yhteiskunta

Koodi **UK5**

Nimi Katolinen elämäntapa

Suoritus aika Koska vain

Laji Syventävä

Kuvaus

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee luostarien ja sääntökuntien kehitystä ja spiritualiteettia
- tuntee maallikkoapostolaatteja
- tuntee katolisen hurskauden ilmenemismuotoja
- tuntee katolisen kirkon hierarkian ja sen kehitysvaiheita
- tuntee katolisen kirkon elämää Suomessa.
- luostarilaitoksen ja sääntökuntien kehitys ja karisma
- spiritualiteetin erilaisia muotoja
- Vatikaanin 2. konsiilin määrittelemiä apostolaatteja ja niiden kehitystä
- perinteisiä ja liturgisia rukouksia ja hartauksia ja niiden kehityshistoriaa
- pyhiinvaellusperinteitä
- miten kirkkoa johdetaan
- katolisen kirkon rakenne ja toiminta Suomessa
- muiden kristittyjen ja uskontojen kohtaaminen Suomessa

7.10.5 Myöhempien Aikojen Pyhien Jeesuksen Kristuksen Kirkon uskonto

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	UM1
Nimi	Vanha testamentti
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Tavoitteet	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • tuntee ja ymmärtää, että Raamattu on pyhä kirja, oppii tuntemaan Vanhan testamentin kirjat ja saa seikkaperäistä opetusta ja tietoa jokaisesta Vanhan testamentin kirjasta alkaen 1. Mooseksen kirjasta aina Malakian kirjaan asti • saa oppia patriarkkojen ja profeettojen opetuksia • oppii huomaamaan, että Vanhan testamentin profeetat todistavat Jeesuksesta Kristuksesta • saa tutustua vanhurskaksiin ja jumalattomiin hallitsijoihin • oppii muodostamaan omaa maailmankatsomustaan Vanhan testamentin henkilöiden elämään tutustumalla • saa opetusta parisuhteesta elämisestä ja iankaikkisesta avioliitosta • oppii Vanhan testamentin kertomuksista tietoa ja osaa soveltaa sitä omaan elämäänsä.
Sisältö	• Yleispiirteet Raamatun, erityisesti Vanhan testamentin synnystä ja sisällöstä • Raamatuntutkimus- ja tulkintatavat • Vanhan testamentin kirjat, 1 Mooses – Malakia • Adam ja Eva, opetuksia parisuhteesta ja avioliitosta • Temppeilit kautta aikain • Patriarkat ja profeetat todistavat Jeesuksesta Kristuksesta • Juutalaiset ja heidän Vapahtajansa • Kirkon tuottama hengellinen musiikki
Koodi	UM2
Nimi	Uusi testamentti
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Tavoitteet	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • tuntee testamentti-käsitteen / Vanha ja Uusi testamentti • oppii tuntemaan Jeesuksen Kristuksen Vapahtajana
Sisältö	• Jeesuksen syntyminen • Jeesuksen sovitustyö Vapahtajanamme • 12 apostolia • Jeesuksen Kristuksen kirkko • Lähetystyö ja apostolien kirjeet

- aikain merkit
- oppii Jeesuksen vertauksista ja muista opetuksista
- osaa rakentaa omaa maailmankatsomustaan ja kristityn ihmisen kuvaa Jeesuksen opetusten pohjalta
- oppi parisuhteesta ja iankaikkisesta avioliitosta
- oppi ymmärtämään Vapahtajan antamaa lähetystyökäskyä
- huomaa apostolien elämästä, mitä evankeliumi on käytännössä
- oppii ymmärtämään viimeisten aikojen merkit.

Koodi	UM3
Nimi	Mormonin kirja
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Tavoitteet	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • tuntee Mormoni kirjan syntyvaiheet • oppii tuntemaan Mormonin kirjan profeetat • ymmärtää profeettojen opetuksia • oppii, että Mormonin kirja on uusi todistus Jeesuksesta Kristuksesta • oppii ymmärtämään maailmanlaajuista palautettua kirkkoa • osaa syventäen muodostaa Mormonin kirjan opetuksista omaa maailmankuvaansa ja katsomuksiaan iankaikkisesta elämästä • oppi parisuhteesta ja iankaikkisesta avioliitosta • oppii, miten kasvattaa vahva usko taivaalliseen Isään ja Jeesukseen Kristukseen • oppi ymmärtämään ja hyväksymään muita uskontoja ja arvostamaan niitä tunnustavien näkemyksiä • oppii syventävästi lisää eettisen ajattelun perusteista ja ulottuvuuksista.
Sisältö	• Mormonin kirjan esiintulo • Uskontojen levinneisyys Amerikassa • Lähetystyöntekijät • Joosefin kansa, nefiläiset ja laamanilaiset • Profeettojen todistukset Vapahtajasta • Vapahtajan opetukset uudella mantereella • Todistus Mormonin kirjasta / sen merkitys nykypäivänä

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	UM4
Nimi	Uskontojen maailmat
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Syventävä
Tavoitteet	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • tuntee maailmanuskontojen ominaispiirteet • ymmärtää uskontojen sisäisen monimuotoisuuden ja sen yhteyden ihmisen ajatteluun, kulttuuriin ja yhteiskuntaan

	• ymmärtää eri uskonnoissa ilmenevien ihmiselämän peruskysymysten samankaltaisuuden ja oppii arvostamaan muiden kulttuurien uskonnollista ja eettistä perinnettä.
Sisältö	Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta, islamia ja kristinuskoa alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan luonnonkansojen uskontojen yhteisiä piirteitä. • uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät • uskontojen pyhät kirjat ja oppi • uskontojen eettiset ohjeet • uskontojen kultit, rituaalit ja taide • uskontojen suuntaukset • uskonnot ja yhteiskunta.
Koodi	UM5
Nimi	Kallisarvoinen Helmi, temppeli- ja sukututkimustyö
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Syventävä
Tavoitteet	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • oppii tuntemaan Kallisarvoisen Helmen alkuperän ja sisällön • oppii tuntemaan temppelien merkityksen pelastussuunnitelmassa • oppii käyttämään sukututkimuskirjastojen ja -keskusten palveluja • osaa tutkia omaa sukuaan • osaa täyttää 4-polven sukuohjelman taulukot ja laatia ja täyttää perheryhmälomakkeen • saa tilaisuuden tutustua temppeliin ainakin kerran kurssin aikana.
Sisältö	• Kallisarvoisen Helmen alkuperä • Temppeli – Herran huone • Tukholman ja Helsingin temppelit • Kirkon sukututkimuskeskukset ja valtion-, maakunnan arkistot • Internetin sukututkimuspalvelut • Sukututkimustyö • Perhe – julistus maailmalle • Kirkon tuottama hengellinen musiikki

7.11 Elämänkatsomustieto

Yleistä

Elämänkatsomustieto oppiaineena on perustaltaan monitieteinen. Filosofian ohella se hyödyntää niin ihmis-, yhteiskunta- kuin kulttuuritieteitäkin. Elämänkatsomustiedon opetuksessa ihmisiä pidetään luonnollisina, tajunnallisina ja kulttuurisina toimijoina, jotka luovat ja uusintavat merkityksiä keskinäisessä kanssakäymisessään. Inhimilliset katsomukset ja käytännöt nähdään yksilöiden, yhteisöjen ja traditioiden vuorovaikutuksen tuloksena syntyneinä.

Elämäkatsomustiedon opetus rakentuu ihmiskäsitykselle, joka korostaa ihmisten mahdollisuutta elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja tavoitteellisina. Oppiaineen opetuksessa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja laajentaa sitä koskevaa tietämystään sekä yhteisellä toiminnallaan tietoisesti ohjata elämäänsä. Näistä lähtökohdista oppiaine tukee opiskelijoiden elämäkatsomuksen ja identiteetin muotoutumista sekä heidän yhteisöllisten hyvän elämän ihanteidensa ja käytäntöjensä hahmottumista.

Elämäkatsomustieto kartuttaa pohdiskelevasti ja keskustellen opiskelijoiden kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, toiminnallista arviointikykyä ja tilannetajua, eettisiä valmiuksia ja suvaitsevaisuutta sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Katsomuksellisen arviointikyvyn kehittyminen on avain hyvään elämään sekä yksilöllisesti että yhteisöllisesti.

Opetuksen tavoitteet

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija saa tukea pyrkimyksilleen

- rakentaa identiteettiään ja elämäkatsomustaan
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää arvostelu-, harkinta ja toimintakykyään
- sisäistää ihmisoikeuksien, myönteisen monikulttuurisuuden, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävä kehityksen periaatteita.

Arviointi

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan sisällöllisen tiedon omaksumisen ja katsomuksellisen ymmärryksen kehittymisen lisäksi opiskelijan valmiutta tarkastella sekä ilmaista katsomuksellisia aiheita monipuolisesti, taitavasti ja luovasti. Katsomukselliset kysymykset ovat usein henkilökohtaisia, mutta niiden pohdiskelun perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja systemaattisuus. Katsomusten, arvostusten ja uskomusten arviointi- ja ilmaisutavoissa arvostetaan suvaitsevaisuutta, eri näkökulmien ja toisten katsomustapojen huomioimista.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen, poissaolojen selvittämistä ja kurssikokeen hyväksyttyä suoritusta.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Kurssin itsenäinen suorittaminen on mahdollista, jos siihen on jokin erityinen, perusteltu syy. Tällöin opiskelijan on luettava itsenäisesti koko kurssin opetussuunnitelman mukainen sisältöalue, pidettävä ryhmälle esitys opettajan kanssa sovitusta aiheesta ja suoritettava kirjallinen kuulustelu.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	ET1
Nimi	Hyvä elämä
Suoritus aika	1. vuonna

Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla pohditaan, mitä on hyvä elämä, millaisista aineksista identiteetti ja yksilöllinen elämä koostuvat ja millaiset mahdollisuudet ihmisillä on tavoitella hyvää elämää.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • kasvattaa kykyään sitoutua valitsemiinsa moraalisiin periaatteisiin ja haluaan toimia arvostustensa mukaisesti • kasvattaa valmiuttaan ja haluaan välittää ja kantaa vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta • kehittää kykyään nähdä kokonaisuuksia yhä monimuotoisemmaksi käyvässä maailmassa ja näin vahvistaa kykyään muodostaa omaa identiteettiään ja elämäntavustaan • oppii arvioimaan uskomuksia ja elämäntavustuksia koskevia väitteitä • kehittää taitojaan ilmaista identiteettiään ja elämäntavustaan sekä niihin liittyviä näkemyksiään ja tunteita suvaitsevaisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.
Sisältö	• peruskäsitteet: elämäntavustus, elämäntavustustieto, hyvä elämä, minuus, identiteetti • hyvä elämä: ihmisen perustarpeita, maallisia ja uskonnollisia hyvän elämän malleja • ihmisen yksilöllisen olemassaolon peruskysymykset: vapaa tahto ja valinnat, syntyminen ja kuolema, optimismi, pessimismi ja realismi • elämäntavustuksen keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys • identiteetin muodostaminen ihmisen elämäntavustuksen aikana sekä eettiset valinnat eri elämäntavustuksissa • yksilöllinen elämä ennen sekä nykyisessä monien mahdollisuuksien yhteiskunnassa • hyveitä ja paheita koskevia käsityksiä ennen ja nyt sekä niiden suhde elämäntavustukseen ja tottumuksiin
Koulukohtaista Alustusten pohjalta käsitellään aiheita keskustelumetodilla. Kurssi arvioidaan kirjallisen kokeen ja tuntiaktiivisuuden perusteella. Lisäansioita tuovat tutkielmat, jotka esitellään ryhmälle.	

Koodi	ET2
Nimi	Maailmankuva
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija pohtii maailmankuvan muodostumista ja maailmankuvien eroja. Opiskelija perehtyy maailman käsitteellistämisen tapoihin sekä tiedon ja eri yhteisöllisten instituutioiden merkitykseen siinä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • oppii tuntemaan historiallisesti merkittäviä ja nykyajassa vaikuttavia maailmankuvia sekä kasvattaa tietämystään niiden perustalla olevista uskomusjärjestelmistä • oppii kysymään ja arvioimaan väitteiden ja uskomusjärjestelmien perusteluja • kehittää ymmärrystään eri instituutioiden merkityksestä maailmankuvan muokkaajina ja välittäjinä • jäsentää omaa maailmankuvaansa samalla pitäen sen avoimena mielekkäälle keskustelulle.

Sisältö · maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämänkatsomuksen käsitteet ja niiden keskinäinen suhde · maailmankuvan rakenne ja ydinalueet: käsityksiä ihmisestä, yhteiskunnasta, kulttuurista ja luonnosta sekä todellisuuden rakenteesta · maalliset ja uskonnolliset katsomukset maailmankuvan perustana: tieteiden, näennäistieteiden ja uskontojen rajankäynti · koulu, media ja taide maailmankuvaa luovina ja välittävinä instituutioina · länsimaisen maailmankuvan murrokset ja mullistajat · kokemusten, arkikäsitteiden ja uskomusten synty ja tiedollinen luotettavuus · maailmankuvien ja tiedon lähteiden järkipäinen arviointi

Koodi **ET3**

Nimi Yksilö ja yhteisö

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Kurssilla pohditaan yksilöä, yhteisöllisyyttä, yhteiskuntaa ja ihmisten välistä vuorovaikutusta. Kurssilla perehdytään oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien ja demokratian toteutumiseen.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja yksilölliselle identiteetille
- oppii arvioimaan omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä ja yhteiskunnassa, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- oppii tarkastelemaan yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toimintaa osana yhteiskunnallista vallankäyttöä
- oppii arvioimaan poliittisia keinoja ja päämääriä sekä kasvattaa kykyään ja haluaan rakentamaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen
- ymmärtää ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeudenmukaisuuden merkityksen hyvän yhteiskunnan ja tulevaisuuden kannalta.
- ihminen sosiaalisena olentona, yksilöiden vuorovaikutus ja yhteisöllisyys, yksityinen ja julkinen
- vallan käsite, vallan muodot ja valtasuhteet sekä erilaiset vaikuttamiskeinot
- teorioita yhteiskunnan rakenteesta ja muutoksesta
- hyvä kansalainen suomalaisena, eurooppalaisena ja maailmankansalaisena
- ihmisoikeudet, ihmisoikeussopimukset ja niiden historia, ihmisoikeusrikoksia kuten holokausti
- poliittiset ihanteet, ideologiat, utopiat ja demokratian muodot
- oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena, maailmanlaajuisena ja ekologisena kysymyksenä

Sisältö

Koulukohtaista Kurssi arvioidaan kirjallisen kokeen ja tuntiaktiivisuuden perusteella. Lisäansioita tuovat tutkielmat, jotka esittävät ryhmälle.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi **ET4**

Nimi	Kulttuuriperintö ja identiteetti
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija pohtii kulttuuriperintöä hyvän elämän lähtökohtana ja mittana sekä jatkuvasti kehittyvänä ja muuttuvana ilmiönä. Opiskelija perehtyy suomalaisen nyky-yhteiskunnan ja maailman monikulttuurisuuteen.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · oppii tuntemaan kulttuuria merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana · tutustuu erilaisiin kulttuuriperintöihin ja niihin liittyviin elämäntapoihin · kehittää kykyään arvioida ihmisten käsityksiä ja tekoja suhteessa heidän omiin arvostuksiinsa ja uskomusjärjestelmiinsä · oppii suvaitsevaisuutta erilaisia elämäntavojen ratkaisuja ja identiteettivalintoja kohtaan · perehtyy suomalaisen identiteetin ilmenemismuotoihin · ymmärtää rasismia, muukalaisvihaa ja syrjinnän ihmisoikeusloukkauksina.
Sisältö	· kulttuurin käsite ja merkitys ennen ja nyt · identiteetti, etnisyys ja kulttuuriperintö · saamelaiset, suomalaiset ja eurooppalaiset kulttuuripiirteet ja niiden nykyinen merkitys · kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus · etninen ja kulttuurinen moninaisuus Suomessa ja maailmassa · elämä monikulttuurisessa yhteiskunnassa · etnosentrismi sekä rasismia ja suvaitsevaisuuden historiaa
Koodi	ET5
Nimi	Maailman selittäminen katsomusperinteessä
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla pohditaan erilaisia tapoja selittää maailmaa myyttisissä, uskonnollisissa ja katsomuksellisissa perinteissä. Kurssilla perehdytään erilaisten katsomusten syntyyn, historiaan ja tutkimukseen.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • kehittää herkkyyttään arvioida arvostuksissa ja uskomusjärjestelmissä esiintyviä eroja ja yhtäläisyyksiä • oppii arvioimaan uskomuksia ja elämäntavojen ratkaisuja koskevia väitteitä • tuntee eri kulttuureissa vaikuttavia ja tärkeinä pidettyjä uskomusjärjestelmiä ja elämäntavojen ratkaisuja sekä kasvattaa tietämystään niiden taustoista sekä niiden välittymisestä nykyajassa • ymmärtää myyttien ja uskonnollisten käsitysten historiallisen synnyn ja nykyisen merkityksen maailman ilmiöiden selittäjinä • oppii hahmottamaan maailman selittämistä eurooppalaisessa kulttuuriperinnössä.
Sisältö	• maailman myyttinen selittäminen ennen ja nyt • uskonnon ja uskonnollisuuden olemus • uskontokritiikki: sosiologinen, moraalinen, antropologinen ja psykologinen • ateismi ja agnostismi • sekulaarin humanismin ja vapaa-ajattelun historiaa ja nykysuuntauksia • humanismi ja kristinusko länsimaiden katsomuksellisinä perusvirtauksina

Koulukohtaista Opiskelija saa arvosanan itsenäisesti valmisteltujen esitysten, tuntiaktiivisuuden ja koetuloksen perusteella.

7.12 Filosofia

Yleistä

Filosofinen ajattelu käsittelee koko todellisuutta, sen monimuotoista hahmottamista sekä ihmisen toimintaa siinä. Filosofian erityisluonne on sen tavassa jäsentää ongelmia käsitteellisesti, järkiperäisesti ja keskustellen. Filosofian opiskelu lukiossa tukee opiskelijoiden yksilöllistä kehitystä ja edistää yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia, joita tarvitaan muuttuvassa ja monimutkaisessa yhteiskunnassa. Filosofiasa opiskeltavat tiedolliset kokonaisuudet ovat välttämättömiä kulttuuriperinnön ja nykykulttuurin ymmärtämiseksi.

Filosofian käytännön merkitys perustuu siihen, että opiskelija oppii jäsentämään käsitteellisesti arvoja, normeja ja merkityksiä koskevia kysymyksiä. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle.

Tietojen ja taitojen erikoistumisen vastapainona filosofian opiskelu opettaa hahmottamaan laajempia käsitteellisiä kokonaisuuksia ja yhteyksiä. Se auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset todellisuudesta, arvoista ja normeista voivat muodostaa keskenään johdonmukaisia kokonaisuuksia tai olla keskenään ristiriidassa. Filosofia kehittää arvostelukykä.

Filosofian opetus edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Filosofiasa annetaan runsaasti tilaa opiskelijoiden yksilöllisten näkemysten muodostamiselle. Kun opiskelijat paneutuvat filosofian peruskysymyksiin, joihin ei ole yksinkertaisia ratkaisuja, he oppivat muodostaa maan ja perustelemaan omia näkemyksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Mutkikkaiden kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijoissa kykyä luottaa omiin yksilöllisiin mahdollisuuksiinsa selvittää vaikeitakin ongelmia.

Filosofian opiskelu tukee oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuullisiksi ja suvaitsevaisiksi kansalaisiksi.

Opetuksen tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja
- osaa jäsentää puhetta ja tekstiä käsitteellisesti sekä tunnistaa väitteitä ja niiden perusteluja
- ymmärtää erilaisten filosofisten käsitysten perusteluja sekä pystyy keskustelemaan niistä johdonmukaisesti ja järkevästi
- hallitsee yleissivistävät perustiedot sekä filosofian historiasta että nykysuuntauksista ja osaa suhteuttaa niitä yhteiskunnan ja kulttuurin ilmiöihin.

Arviointi

Filosofiassa arvioidaan käsitteiden ja teorioiden omaksumista sekä kykyä ilmaista omaa filosofista ajattelua. Opiskelijan suhde filosofisiin kysymyksiin on yksilöllinen, mutta kysymysten käsittelyn perustana ovat ajattelun tiedolliset hyveet: kriittisyys, johdonmukaisuus, ristiriidattomuus ja järjestelmällisyys.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen, poissaolojen selvittämistä ja kurssikokeen hyväksyttyä suoritusta.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Kurssin itsenäinen suorittaminen on mahdollista, jos siihen on jokin erityinen, perusteltu syy. Tällöin opiskelijan on luettava itsenäisesti koko kurssin opetussuunnitelman mukainen sisältöalue, pidettävä ryhmälle esitys opettajan kanssa sovitusta aiheesta ja suoritettava kirjallinen kuulustelu.

PAKOLLINEN KURSSI

Koodi	FI1
Nimi	Johdatus filosofiseen ajatteluun
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija käsittelee filosofian peruskysymyksiä; Mitä oleva on? Mikä on ihminen? Mitä on totuus ja hyvyys? Opiskelija perehtyy länsimaisen filosofian peruslähtökohdat.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · hahmottaa filosofisia ongelmia ja niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja, ymmärtää, miten filosofiassa käsitteellistetään todellisuutta, tietämistä, toimintaa ja arvoja · tunnistaa erilaisia filosofisia, tieteellisiä ja arkisia käsityksiä todellisuudesta, sen tietämisestä ja siinä toimimisesta · hahmottaa kuvailevien ja normatiivisten väitteiden eroja ja osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta.
Sisältö	· mitä filosofia on, filosofisten kysymysten luonne ja niiden suhde käytännöllisiin, tieteellisiin ja uskonnollisiin kysymyksiin, filosofian keskeiset osa-alueet · todellisuuden luonnetta koskevia filosofisia perusnäkökulmia: hengen ja aineen suhde, vapaus ja välttämättömyys · tietoa ja tietämistä koskevia filosofisia perusnäkökulmia ja niiden suhde tieteellisiin ja arkisiin näkökulmiin: tieto, totuus ja perustelu, käsitteellisen ja kokemuksellisen suhde tiedon muodostumisessa · yksilön ja yhteiskunnan suhde filosofisena kysymyksenä, oikeudenmukaisuuden ja vapauden käsitteet · hyvän ja oikean käsitteet, toimintaa ohjaavien moraalisten arvojen luonne ja suhde tosiasioihin sekä muihin arvoihin kuten kauneuteen, hyvää elämää ja onnellisuutta koskevia filosofisia näkökulmia
Koulukohtaista	Kurssilla suositetaan aktiivista dialogimaista opiskelutapaa. Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön ja kurssikokeeseen.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	FI2
Nimi	Filosofinen etiikka
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija tutustuu länsimaisen filosofian etiikan pääsuuntauksiin. Opiskelija pohtii ihmisen ominaislaatua ja ympäristöfilosofisia kysymyksiä. Opiskelija perehtyy arvologiaan, passioihin, vapaus-käsitteen tulkintoihin, elämänsuunnitelmiin ja yhteisöetiikkaan.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · perehtyy filosofisen etiikan tärkeimpiin ongelmiin, käsitteisiin ja teorioihin · osaa arvioida elämää ja toimintaa moraalisisista näkökulmista sekä perustella arvioitaan etiikan käsittein · kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja perusteitaan filosofisen etiikan välinein · oppii kriittisyyttä ja suvaitsevaisuutta niin itseä kuin toisia kohtaan.
Sisältö	· moraali ja sitä pohtiva soveltava ja normatiivinen etiikka sekä metaetiikka · moraalisia arvoja ja normeja koskevien vakaumusten erilaiset perustat, moraalin suhde oikeuteen ja uskontoon, järjen ja tunteiden asema moraalisisissa vakaumuksissa · moraalisten arvojen ja normien objektiivisuus ja subjektiivisuus, kysymys eettisten perusteiden tiedollisuudesta ja eettisten totuuksien mahdollisuudesta · klassisen hyve-etiikan sekä seuraus- ja velvollisuusetiikan perusteet · filosofinen etiikka ja kysymys hyvästä elämästä
Koulukohtaista	Kurssin suorittamisen kannalta on suositeltavaa, että opiskelija on aiemmin suorittanut kurssin FI1. Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön ja kurssikokeeseen.

Koodi	FI3
Nimi	Tiedon ja todellisuuden filosofia
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Käsitellään tiedon perusteita ja lajeja sekä tieteen filosofisia ongelmia. Pohditaan ajan- ja avaruuden käsitteitä, ajattelun rajoja, intentionaalisuutta, ateismia, Jumalan olemassaolon todistuksia ja maailman rajoja.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • hahmottaa, mitä tieto ja tietäminen ovat filosofiassa, tieteessä ja arkielämässä • osaa arvioida, millaisia kuvia todellisuuden perusrakenteesta muodostuu filosofiassa, tieteessä ja katsomuksissa • oppii erittelemään ja arvioimaan kriittisesti tiedollisia uskomuksia ja väitteitä • oppii hahmottamaan tieteellisen tutkimuksen ja päättelyn luonnetta.
Sisältö	• metafysiikan keskeisiä kysymyksiä ja peruskäsitteitä, erilaisia käsityksiä metafysiikan luonteesta, todellisuuden rakenne luonnontieteellisen, ihmistieteellisen ja käytännöllisen tiedon valossa • totuuden luonne ja totuusteoriat • tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen

- tietäminen, ymmärtäminen ja tulkinta, käytännöllisen ja tieteellisen tiedon eroja ja yhtäläisyyksiä, tietäminen luonnontieteissä ja ihmistieteissä
- tieteellisen tutkimuksen luonne ja sen metodologisia peruskäsitteitä
- argumentoinnin ja päättelyn perusteita

Koulukohtaista Opiskelija saa arvosanan itsenäisesti valmisteltujen esitysten, tuntiaktiivisuuden ja koetuloksen perusteella.

Koodi	FI4
Nimi	Yhteiskuntafilosofia
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Opiskelija perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin. Opiskelija pohtii oikeudenmukaisuuden, rikoksen ja rangaistuksen sekä vallan ja omistamisen filosofista perustaa.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - perehtyy yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin - oppii hahmottamaan yhteiskunnan luonnetta ja sen keskeisten instituutioiden toimintaa -osaa arvioida yhteiskunnallisen järjestyksen oikeutusta -osaa jäsentää yhteiskunnan ja yksilön suhdetta sekä yhteiskunnallista ja poliittista toimintaa.
Sisältö	-yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus, ihmisoikeussopimuksia ja julistuksia -yksilön oikeudet ja velvollisuudet, rikos ja rangaistus -yhteiskuntajärjestyksen, vallan ja omistamisen oikeuttaminen: yhteiskuntasopimusteoriat, anarkismi ja yhteiskunnalliset utopiat, dystopiat ja niiden toteutuminen kuten holokausti -poliittinen filosofia: konservatismin, liberalismien ja sosialismin perusajatukset ja niiden yhteiskuntafilosofiset nykytulkinnat -nykykulttuuriin liittyviä filosofisia kysymyksiä: sukupuoli ja sukupuolisuus, identiteetti ja identiteetin rakentuminen, toiseus, vieraus ja monikulttuurisuus

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	FI5
Nimi	Estetiikan kurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla tutustutaan kauneuden ja taiteen käsitteisiin. Miksi jotakin asiaa tai esinettä sanotaan kauniiksi? Mitä on kauneus? Mitä on taide? Numeroarvostelu.
Tavoite	Kurssi kehittää opiskelijan kykyä havainnoida historiaa, ympäristöään ja itseään esteettisesti.
Sisältö	-Länsimaisten kauneus- ja taidekäsitteiden historiaa -taiteen päämäärät. Katsaus historiallisiin määritelmiin ja määrittelyyn

problematiikkaan.

-taide, yhteiskunta ja todellisuus

-taideteoksen (musiikki, kuvataiteet, elokuva, tanssi, teatteri, tekstiili) kritiikki ja taideteoksen arvottaminen.

-ihmisen elinympäristön estetiikka: esteettinen kokemus

luonnossa (elämyksellisyys), ympäristöestetiikan kysymysten pohdiskelu.

Koodi	FI6
Nimi	Filosofian kertauskurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kerrataan aiempien kurssien keskeisimmät sisältöalueet ja harjoitellaan ylioppilaskirjoitustehtäviin vastaamista. Kurssi on tarkoitettu filosofian ainereaaliiin valmistautuville. Numeroarvostelu.
Tavoite	Opiskelija pystyy kertamaan filosofian oppimäärää ylioppilastutkintokoetta varten.
Sisältö	-metafysiikka -filosofinen etiikka -epistemologia -yhteiskuntafilosofia
Koulukohtaista	Opiskelija saa arvosanan itsenäisesti valmisteltujen esitysten, tuntiaktiivisuuden ja koetuloksen perusteella.

7.13 Historia

Yleistä

Lukion historian opetus luo opiskelijalle edellytyksiä ymmärtää eri aikakausien luonnetta, oman aikansa ongelmia ja muutosprosesseja sekä auttaa häntä hahmottamaan kansainvälistä maailmaa. Historia on yksilöllistä, kansallista ja eurooppalaista identiteettiä luova oppiaine.

Opetuksen lähtökohtana ovat historian luonne tieteenalana ja sen tiedon muodostumisen perusteet. Sen vuoksi huomiota kiinnitetään tietojen kriittiseen pohdintaan ja tulkintaan sekä pyritään ottamaan huomioon ilmiöiden moniperspektiivisyys. Historian keskeisiä käsitteitä ovat aika, muutos ja jatkuvuus sekä syy-yhteydet. Muutoksen analyysia korostavana oppiaineena historia luo mahdollisuuksia käsitellä tulevaisuutta sekä arvioida tulevaisuuteen liittyviä mahdollisuuksia. Opetuksessa korostetaan ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä inhimillisen kulttuurin laaja-alaisuutta, kulttuurien erilaisuuden ymmärtämistä ja kansainvälisen yhteisymmärryksen merkitystä. Oman maan menneisyyttä tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Opetuksen tavoitteet

Historian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

· oppii tuntemaan Suomen ja maailmanhistorian päälinjat ja keskeisimmät historialliset tapahtumat

sekä niiden taustat ja seuraamukset

·näkee nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana, kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historian jatkumoon ja näin rakentamaan historiatietoisuuttaan

·osaa hankkia menneisyyttä koskevaa tietoa ja arvioida sitä kriittisesti sekä ymmärtää sen monitulkintaisuuden, suhteellisuuden ja syy-yhteyksien monisäikeisyyden

·osaa arvioida menneisyyden ihmisen toimintaa ja historiallisia ilmiöitä kunkin ajan omista lähtökohdista sekä nykyajan näkökulmasta

·ymmärtää kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden erilaisuutta

·saa aineksia ihmisoikeuksia ja demokratiaa arvostavan maailmankuvan luomiseen sekä toimintaan vastuullisena kansalaisena.

Arviointi

Oppimisen arvioinnin perusteina ovat historialle ominaiset taidot ja ajattelutavat sekä oppimäärän keskeisten sisältöjen hallinta. Arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan valmiuteen rakentaa tiedoistaan jäsentyneitä kokonaisuuksia, erottaa olennainen ja epäolennainen tieto toisistaan, hallita aikasuhteita ja syy-yhteyksiä sekä arvioida historian ilmiöitä ja tiedonlähteitä kriittisesti. Kurssien arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä: kokeiden asemasta voidaan käyttää opintotehtäviä, tutkielmia ja muita vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen, poissaolojen selvittämistä ja kurssikokeen tai muun vastaavan suorittamista sekä mahdollisten muiden töiden palauttamista.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Opiskelijan on haettava hyväksyntä itsenäiselle suorittamiselle ao. aineen opettajalta. Itsenäisen suorituksen tavoitteena on opiskelijan opiskelustaan ottaman oman vastuun kehittäminen sekä harjaantuminen itsenäiseen työskentelyyn. Opiskelija on itse vastuussa yhteisesti laaditun opiskeluaikataulun ja työsuunnitelman noudattamisesta. Itsenäisen suorituksen ottaa vastaan opettaja, jolla kyseinen kurssi on opetuksessa. Suoritus osoitetaan erikseen sovittavan kokeen tekemisellä ja muilla tehtävillä.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	HI1
Nimi	Ihminen, ympäristö ja kulttuuri
Suoritusaika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssi tarkastelee ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta sekä tämän tuloksena tapahtunutta kulttuuriympäristön rakentumista ja kehittymistä esihistoriasta nykyaikaan.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • ymmärtää ihmisen ja luonnon välisen riippuvuussuhteen osana

- kestävää kehitystä
- ymmärtää, miten ihminen käyttää luonnonvaroja toimeentulon lähteenä ja miten se vaikuttaa ympäristöön ja yhteiskuntarakenteeseen
- tuntee tuotantotalouden kehityslinjat ja vaikutukset elämäntapaan
- tietää väestönkasvun pääpiirteet ja siihen vaikuttavat tekijät.

Sisältö	Esihistoria – pyyntikulttuurin aika • ihmisen kehitysvaiheet • keräilijöiden ja metsästäjien elämäntapa Maanviljely ja sen aiheuttamat muutokset • työnjako ja kulttuurin synty • suurten jokilaaksojen kulttuurit Välimeren talousalue antiikin aikana • Kreikan talouselämä • Rooma – miljoonakaupunki ja imperiumi • orjuus ja antiikin ajan tekniikka Keskiajan talous- ja yhteiskuntajärjestelmä • feodaaliyhteiskunta • keskiajan väestö, kauppa ja kaupunki Löytöretket • löytöretkien edellytykset ja seuraukset • maailmantalouden syntyminen Teollistuva maailma • tekniset innovaatiot ja koneteollisuuden alkuvaiheet • muutokset sukupuolten työnjaossa • yhteiskunnalliset muutokset ja ympäristövaikutukset • muutokset kaupunkirakenteessa Globaali kulutusyhteiskunta • raaka-aineiden ja markkinoiden jakaminen • massatuotanto ja kulutusyhteiskunta • sosialistinen suunnitelmatalous • kolmannen maailman muotoutuminen • kasvun rajat ja uudet haasteet Koulukohtaista Ensimmäinen johdantokurssi sisältää historian opiskelun kannalta keskeisimmät käsitteet ja tarjoaa näin välineet historiallisen tiedon ja ajattelutavan omaksumiseksi. Johdantokurssilla luodaan perusta, jolle muut historian ja yhteiskuntaopin kurssit rakentuvat. Kurssikohtaiset työtavat sovitaan yhteissuunnittelussa. Opiskelijan kurssisuoritus arvioidaan asteikolla 4-10. Yksityiskohtaiset arviointiperusteet käydään läpi kurssin alussa.
---------	--

Koodi	HI2
Nimi	Eurooppalainen ihminen
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssi tarkastelee eurooppalaisen kulttuurin keskeisiä saavutuksia sekä eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan muutosta ja sen taustalla vaikuttanutta tieteellistä ja aatehistoriallista kehitystä. Kurssilla tutustutaan eurooppalaisen

kulttuurin tuotoksiin erityyppisen historiallisen lähdeaineiston avulla. Kulttuuri ymmärretään laaja-alaisena käsitteenä.

Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • ymmärtää, mistä eurooppalaisuus rakentuu tutustumalla Euroopan keskeiseen kulttuuriperintöön • ymmärtää tieteen saavutusten merkityksen ihmisen maailmankuvan muokkaajana • osaa analysoida kulttuuri-ilmiöitä aikakautensa ilmentäjinä • tuntee yhteiskunnallisen kehityksen taustalla vaikuttavia aatehistoriallisia virtauksia • tuntee eri aikakausien elämäntapoja ja maailmankuvaa.
Sisältö	Antiikin aika • demokratian synty • antiikin kulttuuri Keskiajan yhtenäiskulttuuri • keskiajan ihmisen maailmankuva ja tapakulttuuri • uskonnon merkitys kulttuurissa Uuden ajan murros • renessanssi ja tiedon vallankumous • uskonpuhdistus • barokki itsevaltiuden ja vastauskonpuhdistuksen ilmentäjänä • luonnontieteellisen maailmankuvan synty Valistuksen aikakausi • valistusfilosofia ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja taiteeseen • Yhdysvaltain itsenäistymisen ja Ranskan suuren vallankumouksen aatteellinen perintö Aatteiden vuosisata • keskeiset aatesuuntaukset ja taidevirtaukset • tiede uskonnon haastajana • porvariston vuosisata Nyky aika • kulttuurin pirstoutuminen • populaarikulttuuri massaviihteeksi
Koulukohtaista	Kurssikohtaiset työtavat sovitaan yhteissuunnittelussa. Kurssilla perehdytään kulttuurihistoriaan opiskelijakeskeisiä työtapoja suosien. Opiskelijan kurssisuoritus arvioidaan asteikolla 4-10. Yksityiskohtaiset arviointiperusteet käydään läpi kurssin alussa.
Koodi	HI3
Nimi	Kansainväliset suhteet
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssi tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä tapahtumia, taustoja ja muutoksia 1800-luvun lopulta lähtien.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • tuntee kansainvälisen politiikan pääpiirteet ja teoriaa • ymmärtää kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen perusteita • ymmärtää aatteiden ja taloudellisten

	eturistiriitojen vaikutuksen kansainvälisten suhteiden historiassa.
Sisältö	Suurvaltojen ylivalta pyrkimykset · kansainvälisen politiikan peruskäsitteet · imperialismi teoria ja käytännöt · ensimmäinen maailmansota ja sen vaikutukset kansainväliseen politiikkaan Maailmansotien välinen aika ja toinen maailmansota · eurooppalaiset ääriliikkeet, demokratian kriisi · ihmisoikeudet, joukkotuhonta, holokausti ja muut kansanvainot · toinen maailmansota seurausilmiöineen · YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus ja sen merkitys sekä muut keskeiset ihmisoikeussopimukset Kylmä sota · kylmän sodan teoriat: Yhdysvallat ja Neuvostoliitto kaksinaapaisen maailman johtajina · kylmän sodan ideologiset, taloudelliset ja sotilaalliset rintamat · kylmän sodan kriisien luonne · Saksa kylmän sodan näyttämönä · Kiinan rooli kansainvälisessä politiikassa Uusi epävarmuuden aika · Neuvostoliiton hajoaminen ja kaksinaapaisuuden purkautuminen · kansainväliset rauhanpyrkimykset · kolmas maailma osana kansainvälistä politiikkaa · Lähi-idän ongelmakenttä · Yhdysvaltain aseman muutos kansainvälisessä politiikassa · uudet kansainväliset rakenteet
Koulukohtaista	Kurssikohtaiset työtavat sovitaan yhteissuunnittelussa. Opiskelijan kurssisuoritus arvioidaan asteikolla 4-10. Yksityiskohtaiset arviointiperusteet käydään läpi kurssin alussa.
Koodi	HI4
Nimi	Suomen historian käännekohtia
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja 1800-luvulta nykyaikaan.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · tuntee keskeiset yhteiskunnalliset ja taloudelliset muutokset · osaa suhteuttaa Suomen valtiollisen kehityksen yleiseurooppalaiseen ja maailmanpoliittiseen taustaan · ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden.
Sisältö	Ruotsin ajan perintö ja vallanvaihdos · Suomen liittäminen Venäjään · autonomian synty Suomalaisuuden synty ja kansallinen herääminen · aatteellinen ydin ja keskeiset vaikuttajat Yhteiskunnallinen ja taloudellinen murros · elinkeinorakenteen muuttuminen ja Suomen teollistuminen · sääty-yhteiskunnan hajoaminen ja kansalaisyhteiskunnan synty · sortokaudet ja kansanvallan synty Suomen itsenäistymisprosessi · Suomen itsenäistyminen · sisällissota · hallitusmuoto Kahtiajaosta eheytymiseen · oikeistoradikalismien nousu · elintason nousu · kulttuurista kulutustavaraa Toinen maailmansota jälkiseurauksineen · sodat ja jälleenrakentaminen · ulkopoliittikan muutos Hyvinvointivaltion rakentaminen · rakennemuutos · 1960- ja 1970-lukujen kulttuurinen ja yhteiskunnallinen muutos Suomen uusi kansainvälinen asema · kytkeytyminen kansainväliseen talouteen kulttuurisesti, taloudellisesti ja poliittisesti · suomalaisten tulevaisuus osana globaalia järjestelmää
Koulukohtaista	Kurssikohtaiset työtavat sovitaan yhteissuunnittelussa. Opiskelijan kurssisuoritus

arvioidaan asteikolla 4-10. Yksityiskohtaiset arviointiperusteet käydään läpi kurssin alussa.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	HI5
Nimi	Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssi tarkastelee Suomen historian keskeisiä kehityslinjoja ennen vuotta 1809 sekä suomalaista kulttuuriperintöä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • tuntee maamme historialliset kehityslinjat ja niiden yhteydet Itämeren alueeseen • tuntee Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen • ymmärtää suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin • oppii arvostamaan suomalaista kulttuuriperintöä • oppii yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta.
Sisältö	Esihistoria • esihistoria ja tulkinnat suomalaisten ja saamelaiden alkuperästä • asutus, elinehdot, uskonnot ja uskomukset sekä ulkoiset yhteydet Suomen liittyminen länsieurooppalaiseen kulttuuriyhteisöön keskiajalla • Suomi idän ja lännen välimaastossa • sääty-yhteiskunnan synty • asutus, elinkeinot, uskonnolliset ja poliittiset muutokset Uuden ajan uudet tuulet • uskonpuhdistus ja keskusvallan voimistuminen Suurvaltakausi • suurvaltakauden vaikutukset Suomessa • talous, väestö, koulutus Vapauden ja hyödyn aika • kulttuurillinen ja taloudellinen kehitys • kustavilaiset uudistukset • kansallisen tietoisuuden ensi askeleet Koulukohtaista Kurssikohtaiset työtavat sovitaan yhteissuunnittelussa. Opiskelijan kurssisuoritus arvioidaan asteikolla 4-10. Yksityiskohtaiset arviointiperusteet käydään läpi kurssin alussa.

Koodi	HI6
Nimi	Kulttuurien kohtaaminen
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla tarkastellaan valinnaisesti jonkun tai joidenkin kulttuuripiirien ominaispiirteitä ja nykyaikaa sekä kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Kulttuuri ymmärretään kokonaisvaltaisena käsitteenä. Käsiteltävät kulttuurialueet valitaan Euroopan ulkopuolelta.

Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - tuntee kulttuurin peruskäsitteitä ja oppii ymmärtämään omasta kulttuuristaan poikkeavan kulttuurin arvomaailmaa ja elämäntapaa - ymmärtää henkisen kulttuurin, yhteiskuntarakenteen, talouselämän ja luonnonolosuhteiden keskinäisen riippuvuuden - tuntee tarkasteltavan kulttuurin historiallisen kehityksen sekä sen vuorovaikutuksen muiden kulttuurien kanssa - oppii analysoimaan kulttuurin erilaisia ilmenemismuotoja esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa - osaa ottaa huomioon kulttuuritaustojen erilaisuuden vuorovaikutustilanteissa.
Sisältö	Tarkasteltavaksi kulttuurialueeksi valitaan yksi tai useampi seuraavista: - Afrikka - arktiset kulttuurit - Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit - Intia - islamin maailma - Japani - Kiina - Korea - Latinalainen Amerikka - Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit
Koulukohtaista	Kurssikohtaiset työtavat sovitaan yhteissuunnittelussa. Opiskelijan kurssisuoritus arvioidaan asteikolla 4-10. Yksityiskohtaiset arviointiperusteet käydään läpi kurssin alussa.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	HI7
Nimi	Maailma tänään
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla seurataan ajankohtaisia maailmantapahtumia ja analysoidaan niihin johtanutta kehitystä eri tiedotusvälineiden avulla. Numeroarviointi.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on herättää opiskelijan kiinnostus ajankohtaisiin, kansainvälisesti tai kansallisesti merkittäviin tapahtumiin ja analysoida päiväkohtaista uutisaineistoa liittäen se historialliseen taustaansa. Kurssin keskeinen tavoite on myös ohjata monipuoliseen tiedonhankintaan ja tiedon luotettavuuden arviointiin.
Sisältö	Kurssilla tarkastellaan ja analysoidaan ajankohtaista kansainvälistä ja kansallista tilannetta käyttäen hyväksi eri joukkoviestimien tarjoamaa aineistoa. Keskeiset teemat ja sisältöalueet liittyvät kurssin toteuttamisaikana päivänpolttavan uutisaineiston tarjoamiin mahdollisuuksiin.
Koulukohtaista	Kurssikohtaiset työtavat sovitaan yhteissuunnittelussa. Opiskelijakeskeiset työtavat lähtökohtana. Opiskelijan kurssisuoritus arvioidaan asteikolla 4-10. Yksityiskohtaiset arviointiperusteet käydään läpi kurssin alussa.

Koodi	HI8
Nimi	Historian kertauskurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssi palvelee opiskelijoiden valmentautumista yo-tutkinnon historian kokeeseen. Kerrataan pakollisten kurssien keskeistä sisältöä ja käydään läpi edellisvuosien reaalikoetehtäviä historiasta. Lisäksi seurataan ajankohtaisia teemoja. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on valmentaa opiskelijoita reaalikokeeseen historian osalta ja luoda kokonaisuuksia yleisen ja Suomen historian vaiheista lukion historian kurssien pohjalta.
Sisältö	Kurssilla kerrataan yleisen ja Suomen historian aikakausien keskeisiä piirteitä ja murroskausia. Poliittisen-, talous- ja kulttuurihistorian kokoaminen eri kurssien pohjalta.
Koulukohtaista	Kurssi toteutetaan siten, että se parhaiten palvelee opiskelijoiden valmentautumista reaalikokeeseen historian osalta. Edellisvuosien reaalikoetehtäviä historiasta käydään läpi ja seurataan ajankohtaisia teemoja historian osalta. Yksityiskohtaiset arviointiperusteet käydään läpi kurssin alussa.

7.14 Yhteiskuntaoppi

Yleistä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijoiden käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta. Yhteiskunnan rakennetta ja keskeisiä ilmiöitä, valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisen yhteiskunnan, Euroopan ja maailman näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteiden sisällöistä. Se luo opiskelijoille edellytyksiä aktiiviseen ja kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan.

Opetus perustuu keskeisiin yhteiskuntaeettisiin arvoihin, kuten oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon, sosiaaliseen vastuuseen, ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, työn ja yrittäjyyden arvostukseen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen.

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää yhteiskunnan olemuksen historiallisen kehityksen tuloksena
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- on selvillä vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksista kansalaisyhteiskunnassa ja osaa myös käyttää niitä
- pystyy hankkimaan ajankohtaista tietoa eri lähteistä sekä arvioimaan kriittisesti verbaalista,

kuvallista ja tilastollista informaatiota

·kykenee muodostamaan itselleen perustellun näkemyksen ristiriitaisista ja arvosidonnaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä

·saa edellytyksiä vastuuntuntoisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja suvaitsevan yhteiskuntakäsityksen rakentamiseen.

Arviointi

Yhteiskuntaopin oppimisen arvioinnissa huomio kiinnitetään oppimäärän asiasisällön ja keskeisten käsitteiden hallintaan, opiskelijan valmiuteen ilmaista tietonsa jäsentyneesti sekä arvioida ja tulkita yhteiskunnallisia ilmiöitä ja eri tavoin esitettyä sanallista, numeerista ja graafista informaatiota kriittisesti. Näitä valmiuksia arvioidaan kurssien yhteydessä monipuolisten koetehtävien avulla tai käyttämällä vaihtoehtoisia arviointikeinoja.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksyttävä suorittaminen edellyttää aktiivista läsnäoloa oppitunneilla, kurssiin kuuluvien kirjallisten ja suullisten harjoitusten tekemistä hyväksyttävällä tavalla, poissaolojen riittävää selvittämistä sekä kurssikokeen tai vastaavan suorituksen hyväksyttävää tekemistä.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Opiskelijan on haettava hyväksyntä itsenäiselle suorittamiselle ao. aineen opettajalta. Itsenäisen suorituksen tavoitteena on opiskelijan opiskelustaan ottaman oman vastuun kehittäminen sekä harjaantuminen itsenäiseen työskentelyyn. Opiskelija on itse vastuussa yhteisesti laaditun opiskeluaikataulun ja työsuunnitelman noudattamisesta. Itsenäisen suorituksen ottaa vastaan opettaja, jolla kyseinen kurssi on opetuksessa. Suoritus osoitetaan erikseen sovittavan kokeen tekemisellä ja muilla tehtävillä.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	YH1
Nimi	Yhteiskuntatieto
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssi perehdyttää valtiolliseen ja yhteiskunnalliseen järjestelmään ja keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet · tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet · omaksuu tasapainoisen ja analyttisen näkökulman yhteiskuntaan · tuntee hyvinvointiyhteiskunnan perusteet.
Sisältö	Suomalaisen yhteiskunnan kehitys · Suomen väestörakenne · hyvinvointivaltion rakentuminen · hyvinvointivaltion mahdollisuudet Valta · valta käsitteenä ja vallankäytön muodot · poliittiset järjestelmät Vaikuttaminen · demokratia ja kansalaisyhteiskunta · globaali vaikuttaminen · vaikuttamisen haasteet Oikeusvaltio

ja turvallisuusjärjestelmät · perusoikeudet · tuomio- ja järjestysvalta · turvallisuuspolitiikka ja vaihtuvat uhkakuvat
 Sosiaalipolitiikka · tarkoitus, tehtävä ja muodot

Koodi	YH2
Nimi	Taloustieto
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssi johdattaa ymmärtämään talouselämän toimintaperiaatteita. Se pohjautuu taloustieteisiin. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kuluttajan, yritysten ja valtioiden näkökulmasta. Kurssilla tutustutaan talouselämään erityyppisten tilastojen ja muiden lähteiden avulla.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · tutustuu kansantalouden keskeisiin perusteisiin, käsitteisiin ja teorioihin · tutustuu Suomen ja kansainvälisen talouselämän nykytilaan ja tulevaisuuden näkyymiin · saa taitoja tehdä jokapäiväisiä taloudellisia päätöksiä ja tarkastelee taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta · tuntee työnteon ja yrittäjyyden merkityksen kansantaloudelle.
Sisältö	Suomalaisten elinkeinot · alkutuotanto · teknologia ja teollistuminen · palveluyhteiskunta Taloudellinen toiminta ja yritykset · talouden peruskäsitteet · kysyntä, tarjonta ja tasapaino markkinatalouden perusteina · kilpailu ja sen muodot · yritystoiminta ja kuluttaja Talouselämän vaihtelut ja häiriöt · taloudellinen kasvu · keynesiläisyys ja monetarismi talouden häiriöiden vaihtoehtoisina ratkaisumalleina Rahapolitiikka ja rahoitusmarkkinat · markkinoiden vapautuminen · rahoitusmarkkinoiden rakenne · rahapolitiikka ja korko Julkinen talous ja talouspolitiikka · verotus ja finanssipolitiikka · politiikka ja markkinavoimat · tulopolitiikka Suomi kansainvälisessä kaupassa · kansainvälistyvä talous ja Suomi · globalisaation vaikutuksia Suomen talouden tulevaisuudennäkymät · uhkatekijät, mahdollisuudet ja kasvun rajat

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	YH3
Nimi	Kansalaisen lakitieto
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssi antaa perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja opettaa opiskelijaa valvomaan omia oikeuksiaan sekä hoitamaan yksinkertaiset oikeustoimet itse.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · oppii perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja sen keskeisistä periaatteista · saa perustiedot Suomen tuomioistuineläimestä ja kansalaisen kannalta merkittävistä kansainvälisistä tuomioistuimista · oppii hoitamaan itse tavanomaisimmat oikeusasiat · tuntee oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana · kykenee löytämään ja oppii käyttämään keskeisiä oikeudellisen tiedon

lähteitä · haluaa toimia oikein ja lainmukaisesti.

Sisältö Lakitiedon perusteet · Suomen oikeushistoria · oikeusjärjestys ja oikeusjärjestelmä · peruskäsitteet · oikeudellisen tiedon hankkiminen Kansalaisen yleisimmät oikeustoimet · perheoikeus · työoikeus · kuluttajansuoja · velka, takaus ja maksukyvyttömyys · asuminen · muutoksenhaku viranomaisten päätöksiin Rikos- ja prosessioikeus · oikeudenkäynti ja sen vaihtoehdot · rangaistukset · kansainvälinen oikeus ja siihen vetoaminen

Koodi **YH4**

Nimi Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni

Suoritus aika Koska vain

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla perehdytään Euroopan Unionin toimintaan ja yksittäisen kansalaisen asemaan Unionissa, esim. mahdollisuudet opiskella tai työskennellä Unionin alueella. Lisäksi selvitetään millainen on eurooppalainen identiteetti; mistä se muodostuu, mikä on sen historiallinen tausta.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa monipuolista ja syventävää tietoa Euroopan unionista ja sen toiminnasta. Lisäksi opiskelija oppii toimimaan Euroopan unionin kansalaisena ja tuntee Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja uhkia sekä osaa hankkia Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa vertailevaa tietoa. Tärkeänä tavoitteena on myös ymmärtää ja pohtia Euroopan yhdentymisen vaikutuksia oman elämänsä ja Suomen poliittisen järjestelmän kannalta.

Sisältö Kurssi perehdyttää opiskelijat Euroopan unionin syntyyn, rakenteeseen, päätöksentekoon ja toimintaan. Kurssi valottaa myös kansalaisen asemaa ja oikeuksia yhdentyvässä Euroopassa sekä kannustaa osallistumaan ajankohtaiseen Euroopan unionista käytävään keskusteluun. Keskeisiä kurssin sisältöjä ovat eurooppalainen identiteetti, vaikuttaminen ja vallankäyttö, EU:n alueelliset vaikutukset ja EU:n tulevaisuuden haasteet.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi **YH5**

Nimi Yhteiskuntaopin kertauskurssi

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Soveltava

Kuvaus Kurssi palvelee opiskelijan valmentautumista yo-tutkinnon yhteiskuntaopin kokeeseen. Kerrataan yhteiskuntaopin kurssien keskeistä sisältöä ja käydään läpi edellisvuosien reaalikoetehtäviä. Suoritusmerkintä.

Tavoite Kurssin tavoitteena on antaa opiskelijoille valmiuksia hyvien reaalikoevastausten kirjoittamiseen.

Sisältö Ylioppilaskirjoituksiin valmentava kurssi, jolla kerrataan ja käsitellään kaikkien yhteiskuntaopin kurssien keskeisimpiä aiheita. Kurssin aikana tutustutaan aiempien

vuosien reaalkoetehtäviin ja harjoitellaan niihin vastaamista. Lisäksi kerrataan reaalikokeeseen lukemisen perusteita.

Koodi	YH6
Nimi	Yritystalous
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssi valaisee yrittäjyyden luonnetta ja yritystoiminnan periaatteita teorian ja käytännön tasolla. Kurssi pyrkii herättämään opiskelijoissa kiinnostusta yrittäjätoimintaa kohtaan ja korostamaan yrittäjyyden merkitystä Suomen kansantaloudelle. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Yritystalouden kurssin tavoitteena on perehdyttää opiskelijat yritystoiminnan perusajatuksiin, yritysten toimintaan ja merkitykseen kansantaloudelle sekä yrittäjyyteen.
Sisältö	Yritystalouden kurssin keskeistä sisältöä ovat yritystoiminnan perusteet, yrittäjyys ja yritysten rooli kansantaloudessa.

7.15 Psykologia

Yleistä

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian yhtäältä empiirinen ja toisaalta pohdiskeleva ote luo opiskelijalle mahdollisuuden kehittää omaa kriittistä ajatteluaan. Opetuksessa luodaan edellytykset psykologisen tiedon ymmärtämiseen ja omakohtaiseen soveltamiseen. Opiskelijaa autetaan oivaltamaan psykologisen tiedon yhteys sosiaaliin, kulttuuriin ja ajankohtaisiin kysymyksiin sekä ymmärtämään psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta. Opetuksessa käsitellään psykologisen tiedon luonnetta ja tiedon muodostumista painottaen ajankohtaisen tutkimuksen ja tutkimusperinteen keskeisiä sisältöjä.

Opetuksen tavoitteet

Psykologian opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten ja sosiaalisten tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä, kysymyksenasetteluja ja tiedonhankintakeinoja sekä tietää psykologian tutkimustuloksia ja pystyy niiden pohjalta arvioimaan tieteellisen tiedon mahdollisuuksia ja rajoituksia
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan elämäntilanteidensa ja mahdollisuuksiensa tunnistamiseen, oman psyykkisen kasvunsa ja hyvinvointinsa edistämiseen, opiskeluunsa sekä ajattelunsa, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta
- kehittää valmiuksiaan sosiaaliseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan, yhteiskunnallisten ja

kulttuurillisten muutosten kuten teknologisen kehityksen tunnistamiseen ja kohtaamiseen sekä erilaisista kulttuuritaustoista ja yhteiskunnallisista oloista tulevien ihmisten toiminnan ymmärtämiseen.

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijoiden kognitiivisesti korkeatasoiseen ymmärrykseen tähtäävään osaamiseen. Arvioinnissa painotetaan tiedon muokkaamista ja kokonaisuuksien hallintaa yksittäisten tietojen toistamisen sijasta. Opiskelijan tulee osoittaa, että hän on ymmärtänyt opiskelemaansa asiat ja että hän pystyy soveltamaan oppimaansa tietoa.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Psykologian kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista läsnäoloa oppitunneilla sekä kurssitöiden ja kokeen suorittamista.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Kurssien itsenäinen suorittaminen on mahdollista, jos opiskelijalla on perustellut syyt olla osallistumatta tavalliseen opetukseen ja hän hyvissä ajoin ennen uuden jakson alkua sopii asiasta opettajan kanssa. Kunkin kurssin kohdalla sovitaan opettajan kanssa erikseen opiskelijan kurssiin liittyvistä itsenäisistä tehtävistä, kurssikokeesta ja niiden aikataulusta.

PAKOLLINEN KURSSI

Koodi	PS1
Nimi	Psyykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla perehdytään ihmismielen toimintaan, muun muassa oppimiseen, psykologiatieteen luonteeseen, suuntuksiin, keskeisiin tutkimusmenetelmiin ja ryhmäkäyttämisen perusteisiin.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - tutustuu psykologiaan tieteenä ja psykologian soveltamiseen yhteiskunnan eri alueilla - ymmärtää erilaisia tapoja tutkia ja selittää ihmisen toimintaa - tietää psykologian keskeisiä aihepiirejä, kuten emootio, motivaatio ja kognitiiviset toiminnot, sekä osaa havainnoida ja pohtia ihmisen toimintaa näitä kuvaavien käsitteiden avulla - ymmärtää oppimista psykologiseen tietoon tukeutuen ja osaa pohtia psykologisen tiedon avulla omaa opiskeluaan - osaa soveltaa sosiaalipsykologista tietoa sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelussa ja ymmärtää itseään ryhmän jäsenenä.
Sisältö	psykologia tieteenä: psykologian tutkimuskohteet ja sovellusalueet, psykologisen tiedon muodostuminen, keskeisiä lähestymistapoja psykologisten ilmiöiden selittämiseen

- psyykkisen toiminnan luonne: psykologian peruskäsitteitä, toimintaa ohjaavia psyykkisiä, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä
- oppimisen psykologian perusteet ja sovelluksia
- sosiaalipsykologian perusteita, kuten ryhmädynamiikka, roolit ja normit

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	PS2
Nimi	Ihmisen psyykkinen kehitys
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla käsitellään ihmisen fyysistä, kognitiivista ja psykososiaalista kehitystä ja elämänkaarta eri kehitysteorioihin perustuen: syntymää, lapsuutta, nuoruutta, aikuisuutta ja vanhuutta.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen perustana olevia psykologisia, biologisia ja sosiaalisia tekijöitä ja näiden keskinäistä riippuvuutta · tietää keskeisiä kehityspsykologisia teorioita ja osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa omaan elämäänsä · ymmärtää yksilön psyykkisen kehityksen jatkuvan monimuotoisena koko elämän ajan · ymmärtää yksilön kehitykseen liittyviä mahdollisia ongelmia ja ymmärtää, että kehitykseen voidaan vaikuttaa · ymmärtää, miten psyykkistä kehitystä tutkitaan.
Sisältö	· yksilön psyykkinen kehitys elämän eri vaiheissa · psyykkisen kehityksen osa-alueet kehityspsykologisten teorioiden valossa · psyykkisen kehityksen yhteydet biologisiin tekijöihin, esimerkiksi perintötekijöihin ja hermoston kehitykseen · sosiaalisen vuorovaikutuksen ja kulttuurin merkitys ihmisen psyykkisessä kehityksessä · psyykkisen kehityksen ongelmia ja niihin vaikuttaminen · psyykkisen kehityksen tutkiminen
Koulukohtaista	Omasta kehittymisestä tehtävä kehityskertomus, jossa opiskelija hyödyntää saamaansa teorian tietoa oman kehittymisensä kuvaamisessa. Kehityskertomuksen tilalle voidaan sopia opiskelijan kanssa korvaava työ.

Koodi	PS3
Nimi	Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla tutustutaan inhimillisen tietoisuuden ja tiedonkäsittelyn luonteeseen, toimintatapoihin ja hermostolliseen perustaan.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija · ymmärtää kognitiivisten perusprosessien, kuten tarkkaavaisuuden, havaitsemisen ja muistin toiminnan periaatteita · ymmärtää vireystilan säätelyä ja sen merkitystä ihmisen hyvinvoinnin kannalta · ymmärtää hermoston perusrakenteen ja toiminnan periaatteita sekä niiden yhteyden kognitiivisiin perustoimintoihin · tietää, miten kognitiivisia perusprosesseja ja hermoston toimintaa tutkitaan.

Sisältö · kognitiiviset perusprosessit · vireystilan säätely, nukkuminen ja uni · hermoston rakenne, hermosolun ja hermoverkkojen toiminta ja niiden yhteys psyykkisiin toimintoihin · kognitiivisen toiminnan häiriöt ja aivovauriot sekä niiden kuntoutus · kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimus ja sovelluksia

Koodi **PS4**

Nimi Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla perehdytään ihmisen motiiveihin, emootioihin ja korkeatasoisiin kognitiivisiin prosesseihin sekä niiden syntymiseen, selittämiseen ja tutkimiseen. Erityisesti tarkastellaan motivaation ja tunteiden yhteyttä hyvinvointiin yksilö- ja yhteisötasolla.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ihmisen toiminnan olevan sekä tietoisesta ohjauksesta että tiedostamattomien tekijöiden vaikutuksen alaisena
- tutustuu motivaation ja emootioiden perusteorioiden ja tietää, miten ihmisen motivaatiota ja emootioita koskeva tutkimustieto syntyy niiden pohjalta
- ymmärtää, miten motivaatio, emootiot ja kognitiiviset toiminnot muodostavat dynaamisen toimintaa ohjaavan kokonaisuuden
- ymmärtää, miten motivaatio ja emootiot ovat yhteydessä yksilön ja yhteisön hyvinvointiin
- ymmärtää tietoisuuden, ajattelun ja kielen merkityksen ihmisen toiminnassa
- ymmärtää taitavan ajattelun, älykkyyden, asiantuntijuuden ja luovuuden edellytyksiä ja kehittämismahdollisuuksia yksilön ja yhteisön näkökulmasta.

Sisältö

- eritasoiset motiivit sekä motivaation kehittäminen ja ylläpitäminen
- tunteet moniulotteisina prosesseina sekä niiden muodostuminen, ilmeneminen ja merkitys
- motivaation ja emootioiden perusteoriat ja tutkimus
- motivaation, emootioiden ja kognitiivisten toimintojen keskinäiset vaikutukset ihmisen toiminnassa
- motivaation, emootioiden ja niiden säätelyn yhteys hyvinvointiin yksilö- ja yhteisötasolla
- motivaation ja tunteiden yhteydet sosiaalisiin ja kulttuurisiin tekijöihin sekä motivaation ja tunteiden biopsykologinen perusta
- korkeatasoinen kognitiivinen toiminta, kuten ajattelu, ongelmanratkaisu ja päätöksenteko

Koodi **PS5**

Nimi Persoonallisuus ja mielenterveys

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla tarkastellaan persoonallisuuden käsitteen laaja-alaisuutta, sitä selittäviä teorioita ja lähestymistapoja, psykologisen tiedon hyödyntämistä mielenterveydessä, mielenterveyshäiriöiden hoidossa ja ennaltaehkäisyssä.

Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - ymmärtää persoonallisuuskäsitteen laaja-alaisuuden ja tietää, millaisin tutkimusmenetelmin persoonallisuutta koskeva tieto on syntynyt - ymmärtää erilaisia lähestymistapoja persoonallisuuden kuvaamiseen - ymmärtää mielenterveyden määrittelyn vaikeuden sekä sen, miten psyykkiset, biologiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät ovat yhteydessä mielenterveyteen - tietää keskeisiä mielenterveyden häiriöitä ja niiden erilaisia hoitomuotoja - tietää psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämisen keinoja.
Sisältö	- persoonallisuuspsykologian keskeisiä käsitteitä, esimerkiksi minuus ja identiteetti - persoonallisuuden määrittely ja selittäminen psykologian eri näkökulmista - persoonallisuuden tutkiminen - mielenterveyteen vaikuttavat tekijät ja mielenterveyden häiriöt - psykoterapia ja lääkehoito mielenterveyden ongelmien hoidossa - psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	PS6
Nimi	Sosiaalipsykologia
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssin tavoitteena on johdattaa opiskelija ymmärtämään sosiaalista vuorovaikutusta ja ryhmäkäyttäytymistä eri tasoilla ja itseään niiden osana. Numeroarviointi.
Tavoite	- opiskelija oppii tarkastelemaan sosiaalista vuorovaikutusta ja ryhmädynaamisia ilmiöitä niin suurissa kuin pienissäkin yksiköissä ja itseään niiden osana - lisääntynyt tietoisuus helpottaa ryhmädynaamisten ilmiöiden hallintaa ja niihin vaikuttamista
Sisältö	- sosiaalipsykologian asemaa tieteiden kentässä ja sen tutkimusmenetelmiä - sosiaalisen havainnoinnin ja käyttäytymisen osatekijät yksilön kannalta - ryhmäkäyttäytymisen piirteet ja ryhmien välisten toimintojen tarkastelu - käyttäytymisen erilaisuus eri ryhmissä ja kulttuureissa ja erilaisuuden syiden tarkastelu - pienimuotoinen tutkimus asenteista

Koodi	PS7
Nimi	Psykologian kertauskurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssi valmentaa psykologian ainereaaliiin. Kurssilla pyritään laajentamaan opiskelijoiden psykologista tietämystä syventävien kurssien sisältöjen pohjalta. Syventävät kurssit tulee olla suoritettuina. Kurssia suositellaan erityisesti psykologian kirjoittaville opiskelijoille. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opetuksen myötä - opiskelija oppii paremmin mieltämään, soveltamaan ja arvioimaan oppimaansa

	psykologista tietoa ja hankkimaan sitä itse lisää - kokonaiskuva psykologiasta täydentyy
Sisältö	Opetuksessa - käydään läpiopiskelijoita kiinnostavia tai ajankohtaisia asioita valtakunnallisiin opetussuunnitelman sisältöihin liittäen - harjoitellaan reaalivastauksien kirjoittamista
Koodi	PS8
Nimi	Sukupuolikurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla perehdytään sukupuolen ja seksuaalisuuden luonteeseen historiallisesta, psykologisesta, filosofisesta ja uskonnollisesta näkökulmasta. Kurssi tukee näin psykologian ohella myös filosofian ja katsomusaineiden opiskelua. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on hankkia välineitä ymmärtää erilaisia sukupuolen ja seksuaalisuuden teorioita ja tarkastella kriittisesti ilmiöihin liittyviä yhteiskunnallisia ja kulttuurisia seikkoja, esimerkiksi sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvää syrjintää.
Sisältö	Seksuaalisuuden ja sukupuolen tutkimuksen erilaiset teoriaperinteet, sukupuolen ja seksuaalisuuden muutokset historiassa, sukupuoli- ja seksuaalisen identiteetin muodostuminen, valta ja sukupuoli. Kurssilla voidaan toteuttaa pienimuotoinen tutkimus tai tutkielma.

7.16 Terveystieto

Yleistä

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoitus on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Tämä osaaminen ilmenee tiedollisina, sosiaalisina, tunteiden käsittelyä ohjaavina, toiminnallisina, eettisinä sekä tiedonhankintavalmiuksina. Terveysosaamiseen kuuluu valmius ottaa vastuuta oman ja toisten terveyden edistämisestä. Lukion terveystiedon opetuksessa terveyttä ja sairautta sekä terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä ja hoitoa tarkastellaan yksilön, perheen, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena työ- ja toimintakykynä. Lukion terveystiedon opiskelussa terveyteen ja sairauksiin liittyviä ilmiöitä tarkastellaan tutkimus- ja kokemustiedon avulla. Tärkeää on myös terveyttä koskeva arvopohdinta.

Pakollisen kurssin aikana opiskelija perehtyy terveyteen ja sairauksiin vaikuttaviin tekijöihin kansantautien ja yleisimpien tartuntatautien ehkäisyn sekä työ- ja toimintakyvyn edistämisen näkökulmasta. Keskeistä on myös itsehoitovalmiuksien kehittäminen.

Syventävillä kursseilla perehdytään seikkaperäisemmin nuoren arkielämässään tarvitsemiin terveysresursseihin, terveystottumuksiin ja selviytymisen keinoihin sekä terveystietämisen käsittelyyn vastuullisen aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta. Terveystieteen ja sairauksiin

liittyviä tekijöitä ja niihin vaikutusmahdollisuuksia tarkastellaan tutkimuksen, terveydenhuollon ammattikäytäntöjen, palvelujen käytön sekä historiallisen ja yhteiskunnallisen kehityksen näkökulmasta.

Opetuksen tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää työ- ja toimintakyvyn, turvallisuuden sekä sairauksien ehkäisyn ja terveyden edistämisen merkityksen
- osaa käyttää terveyden edistämiseen, terveyteen ja sairauteen liittyviä keskeisiä käsitteitä
- ymmärtää sairauksien, erityisesti kansantautien ja tartuntatautien, ehkäisyn merkityksen ja tuntee niiden keskeisiä ehkäisy- ja hoitomahdollisuuksia yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta
- pohtii terveyttä koskevia arvokysymyksiä ja osaa perustella omia valintojaan ja oppii arvostamaan terveyttä voimavarana sekä edistämään terveyttä
- tuntee kansanterveyden historiallista kehitystä ja väestöryhmien välisten terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- tuntee terveyden- ja sosiaalihuollon peruspalveluja sekä kansanterveyteen liittyvää kansalaistoimintaa
- perehtyy terveyttä koskevan tiedon hankintamenetelmiin sekä osaa kriittisesti arvioida ja tulkita terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa ja erilaisia terveyskulttuuriin liittyviä ilmiöitä.

Arviointi

Arvioinnissa korostetaan terveyttä ja sairautta koskevan tiedon ymmärtämistä ja soveltamista. Huomio kiinnitetään siihen, miten opiskelija osaa käyttää ja yhdistää erilaisiin lähteisiin perustuvaa tietoa. Arvioinnin kohteena on opiskelijan valmius terveyttä ja sairautta koskevaan eettiseen arvopohdintaan ja taito perustella omia terveystietoja sekä taito arvioida yhteisössä tehtyjä terveyttä ja sairautta koskevia ratkaisuja. terveystiedon arvioinnissa voidaan käyttää kurssikokeita, yksilö- ja ryhmätehtäviä, esitelmiä, pienimuotoisia kartoituksia ja tutkimuksia sekä toiminnallisia tehtäviä.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen, poissaolojen selvittämistä ja kurssikokeen hyväksyttyä suoritusta, kunkin kurssin alussa selvitetään ko. kurssin pakolliset tehtävät.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Itsenäiseen opiskeluun kuuluu loppukokeen lisäksi tehtäviä, joista tulee neuvotella kurssin ensimmäisen viikon aikana suorituksesta vastaavan opettajan kanssa.

PAKOLLINEN KURSSI

Koodi	TE1
Nimi	Terveyden perusteet
Suoritus aika	1. vuonna

Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija perehtyy terveyteen vaikuttaviin tekijöihin yksilön ja yhteiskunnan kannalta.
Tavoite	Tuntee fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen työ- ja toimintakykyyn sekä työ- ja muuhun turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja osaa arvioida niiden toteutumista omassa elämäntavassaan ja ympäristössään. Tietää kansantautien ja yleisempien tartuntatautien ehkäisyn merkityksen yksilön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä oppii pohtimaan niiden ehkäisyyn liittyviä ratkaisuja yhteiskunnassa. Tunnistaa terveyserojen syntyyn vaikuttavia tekijöitä. Osaa hankkia, käyttää ja arvioida terveyttä ja sairautta koskevaa tietoa sekä pohtia terveyskulttuuriin sekä teknologiseen kehitykseen liittyviä ilmiöitä terveysnäkökulmasta. Tuntee keskeiset terveyden ja sosiaalihuollon palvelut.
Sisältö	Työ- ja toimintakykyyn sekä turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä: ravitsemus, uni, lepo ja kuormitus, terveysliikunta, mielenterveys, sosiaalinen tuki, työhyvinvointi, työturvallisuus, turvallisuus kotona ja vapaa-aikana, ympäristöterveys. Seksuaaliterveys, parisuhde, perhe ja sukupolvien sosiaalinen perintö. Kansantaudit ja yleisimmät tartuntataudit sekä niihin liittyvät riski- ja suojaavat tekijät sekä niihin vaikuttaminen. Sairauksien ja vammojen itsehoito, ensiapu ja avun hakeminen. Terveyserot maailmassa, terveyseroihin vaikuttaviin tekijöihin tutustuminen. Terveystietojen tiedonhankinta menetelmiä sekä terveyttä koskevan viestinnän, mainonnan ja markkinoinnin kriittinen tulkinta. Terveydenhuolto ja hyvinvointipalvelujen käyttö, kansalaistoiminta kansanterveystyössä.
Koulukohtaista	Numeroarviointi. Arvioinnissa voidaan käyttää kurssikokeita, yksilö- ja ryhmätehtäviä, esitelmiä, pienimuotoisia kartoituksia ja tutkimuksia sekä toiminnallisia tehtäviä.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	TE2
Nimi	Nuoret, terveys ja arkielämä
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla syvennetään pakollisen kurssin sisältöjä nuoren arkielämän terveystottumuksien ja selviytymisen keinojen osalta.
Tavoite	Opiskelija tarkastelee elämäänsä aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta. Hän pohtii ja tarkastelee terveyteen ja sairauteen liittyviä arvoja ja arvostuksia. osaa perustella omia valintojaan terveyden näkökulmasta ja arvioida elämäntapaan ja ympäristöön liittyvien valintojen merkitystä terveydelle ja hyvinvoinnille. Osaa kuvata koettua terveyttä ja terveysongelmia selittäviä ilmiöitä ja niiden erilaisia tulkintoja.
Sisältö	Itsetuntemus, aikuistuminen sekä sosiaalisen tuen merkitys perheessä ja lähiyhteisössä. Vanhemmuuteen ja perhe-elämään valmentautuminen. Elämänilo, mielenterveyden ylläpitäminen ja jaksaminen, masennuksen ja kriisien kohtaaminen. Ruuan terveydelliset, kulttuuriset ja yhteiskunnalliset merkitykset sekä painonhallinta ,terveysliikunta, syömishäiriöt. Fyysinen ja psyykkinen

turvallisuus, väkivallaton viestintä. Seksuaaliterveys. Terveysongelmia selittäviin kulttuurisiin, psykologisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja niiden tulkintoihin tutustuminen, esimerkiksi elämän mielekkyyden kokeminen, ruumiinkuva/kehollisuus, mielihyvä ja riippuvuudet nykyaikana. Tupakka, alkoholi ja huumeet yksilön yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalista näkökulmasta.

Koulukohtaista Numeroarviointi. Arvioinnissa voidaan käyttää kurssikokeita, yksilö- ja ryhmätehtäviä, esitelmiä, pienimuotoisia kartoituksia ja tutkimuksia sekä toiminnallisia tehtäviä.

Koodi	TE3
Nimi	Terveys ja tutkimus
Suoritus aika	2. tai 3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssilla perehdytään terveyden ja sairauden tutkimiseen sekä terveyshuollossa ja itsehoitona toteutettaviin tavallisimpiin tutkimuksiin, niiden tulosten tulkintaan ja johtopäätöksiin.
Tavoite	Opiskelija osaa pohtia kansanterveystieteen ja ehkäisevän terveydenhuollon kehityksen päälinjoja kansallisesti sekä maailmanlaajuisesti. Opiskelija osaa hankkia, arvioida ja tulkita terveyteen ja sairauksiin liittyvää tutkimus- ja arkitietoa sekä toteuttaa pienimuotoisia terveys-/terveyskäyttämiskartoituksia omassa opiskelu ympäristössään. Opiskelija osaa käyttää terveydenhuollon palveluja sekä tuntee asiakkaan ja potilaan oikeudet. Lisäksi opiskelija osaa pohtia ja arvioida teknologisen kehityksen merkitystä terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta.
Sisältö	Terveyden edistämiseen, sairauksien tunnistamiseen ja ehkäisyyn liittyviä eri aikakausien menetelmiä. Terveyskäyttäytyminen ja koetun terveyden tutkiminen: fyysisen ja psyykkisen työ- ja toimintakyvyn mittaaminen, ergonomiamittaukset, työhyvinvointi ja siihen vaikuttavat tekijät. Terveydenhuollon ja hyvinvointipalvelujen käytäntöjä, asiakkaan ja potilaan oikeudet. Tutkimustiedon ja median terveydestä välittämien mielikuvien kriittinen lukutaito, medikalisaatio. Terveystottumusten arvioiminen ja seuranta sekä tutkimusten tekeminen.
Koulukohtaista	Numeroarvosana. Arviointiin vaikuttaa kurssikoe, yksilö- ja ryhmätehtävät, sekä kurssilla toteutettava tutkimus. Vähintään TE1 on suoritettava aikaisemmin.

SOVELTAVA KURSSI

Koodi	TE4
Nimi	Terveystiedon kertauskurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kerrataan aiempien kurssien keskeisimmät sisältöalueet ja harjoitellaan ylioppilaskirjoitustehtäviin vastaamista. Kurssi on tarkoitettu terveystiedon ainereaaliin valmistautuville. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Valmistautua terveystiedon yo-kokeeseen.
Sisältö	Kurssilla kerrataan ja syvennetään pakollisilla ja syventävillä kursseilla käsiteltyjä

terveystietoja - ja taitoja.

Koulukohtaista Aktiivinen tuntityöskentely ja annettujen tehtävien suorittaminen.

7.17 Musiikki

7.17.1 Musiikki yleislukiossa

Yleistä

Lukion musiikinopetus perustuu ajatukselle, että musiikki on merkittävä osa ihmisen kulttuuria. Musiikinopetus tähtää siihen, että opiskelija tiedostaa musiikkisuhteensa ja syventää sitä. Omakohtainen musiikkisuhte vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä tukee itsetuntoa. Opiskelija oppii ymmärtämään musiikin monenlaisia ilmenemismuotoja ja merkityksiä. Tehtävänä on tarjota elämyksiä, taitoja ja tietoja, jotka lisäävät opiskelijan musiikillista sivistystä ja rohkaisevat häntä elinikäiseen musiikin harrastamiseen.

Musiikinopetuksessa on keskeistä opiskelijan oma ilmaisu, luovuus, vuorovaikutustaidot ja myönteiset kokemukset. Musiikillinen osaaminen, ajattelu ja kyky oman toiminnan arviointiin kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yhdessä musisoiminen on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa sosiaalisia ja kommunikaatiotaitoja. Musiikin tuottaminen - laulaminen, soittaminen ja musiikillinen keksintä - ja kuunteleminen ovat opetuksen keskeisiä sisältöjä. Oppisisältöjen valinnassa otetaan huomioon opiskelijoiden erilainen suuntautuminen ja lähtötaso. Musiikin kursseilla pyritään tarjoamaan jokaiselle mielekkäitä musiikillisia tehtäviä.

Taideaineena musiikin tulee tukea ja luoda koulun kulttuuritoimintaa. Se on tärkeä osa koulun juhlia ja muita tapahtumia. Musiikinopiskelu syventää oman ja muiden kulttuurien tuntemusta. Se auttaa arvostamaan kulttuurien monimuotoisuutta ja ymmärtämään kulttuurien- ja taiteidenvälistä vuorovaikutusta. Opiskelija saa valmiuksia taiteelliseen työskentelyyn, aktiiviseen kulttuurivaikuttamiseen, teknologian hyödyntämiseen musiikin alalla ja median tarjonnan kriittiseen tarkasteluun.

Opetuksen tavoitteet

Musiikinopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tiedostaa oman suhteensa musiikkiin ja kykenee arvioimaan sitä sekä oppii arvostamaan erilaisia käsityksiä musiikista
- oppii ilmaisemaan itseään musiikillisesti, laulaen ja soittaen
- kehittää taitoaan kuunnella musiikkia ja tulkita kuulemaansa, myös musisoidessaan
- syventää tietojaan musiikin eri tyyleistä, lajeista ja historiasta
- tunnistaa oman kulttuuri-identiteettinsä sekä oppii ymmärtämään musiikkikulttuurien monimuotoisuutta ja toimimaan kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa
- oppii ymmärtämään musiikin ja äänen merkitystä mediassa
- osaa toimia vastuullisesti ja pitkäjänteisesti aktiivisessa vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa
- osaa asettaa musiikinopiskelulleen tavoitteita ja arvioida niiden toteutumista.

Arviointi

Musiikinopetus tarjoaa samanaikaisesti useita tapoja kehittää opiskelijoiden muusikkoutta ja musiikillista osaamista. Kukin opiskelija syventää musiikillisia valmiuksiaan sekä itsenäisesti että

yhdessä ryhmän kanssa. Nämä musiikinopiskelun erityispiirteet edellyttävät jatkuvaa ja monipuolista arviointia, jolla suunnataan ja tarkennetaan oppimisprosessin kulkua. Arviointi tukee myönteisesti opiskelijan musiikillista edistymistä ja hänen musiikkisuhteensa syventymistä.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Opiskelijan itsearviointi on olennainen osa arviointia. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa, ei hänen musikaalisuuttaan.

Muulla suoritettut opinnot

Opiskelija voi sisällyttää opinto-ohjelmaansa soveltavina kursseina muissa oppilaitoksissa lukioaikanaan suorittamia musiikkiopintojaan. Korvaavuuksissa noudatetaan soveltuvien osin SML:n (Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry.) ja KMO:n (Koulujen musiikinopettajat ry.) laatimaa suositusta musiikkioppilaitoksissa suoritettujen musiikkikurssien hyväksiluettavuudesta lukioissa.

PAKOLLISET KURSSIT

MU1 Musiikki ja minä
MU2 Moniääninen Suomi

SYVENTÄVÄT KURSSIT

MU3 Ovet auki musiikille
MU4 Musiikki viestii ja vaikuttaa
MU5 Musiikkiprojekti

SOVELTAVAT KURSSIT

Vaskivuoren lukion opiskelija voi valita opinto-ohjelmaansa soveltavina kursseina myös musiikkilukion erikoiskursseja:

MUK1-8 Kuoro
MUB1-8 Big Band
MUO1-4 Kamarimusiikki
MUR1-4 Rockmusiikki
MUS1-4 Soitonopetus
MUY1-4 tai MUP1-4 Laulunopetus
MUT1-4 Musiikin perusteet
MUZ1-2 Jazzimprovisointi
MUÄ1-2 Äänitekniikka
MUW1-2 Musiikin työpaja

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	MU1
Nimi	Musiikki ja minä

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Kaikille yhteisellä musiikin kurssilla etsitään jokaiselle oma tapansa toimia musiikin alueella. Laulamalla, soittamalla ja kuuntelemalla tutkitaan mahdollisuuksia olla musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuuntelijana ja kulttuuripalveluiden käyttäjänä.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää oman tapansa toimia musiikin alueella. Hän pohtii oman musiikkisuhteensa kautta musiikin merkitystä ihmiselle ja ihmisten väliselle vuorovaikutukselle. Hän tutkii omia mahdollisuuksiaan musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuuntelijana sekä kulttuuripalvelujen käyttäjänä.

Sisältö Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan. Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ilmaisun välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin peruskäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

Koodi **MU2**

Nimi Moniääninen Suomi

Suoritus aika 1. vuonna

Laji Pakollinen

Kuvaus Kuvataiteen kanssa vaihtoehtoisella kurssilla tutustutaan musiikin ilmiöihin Suomessa. Musisointi ja kuunteleminen ovat keskeisiä työtapoja, kun tutustutaan eri musiikinlajeihin: populaari-, taide- ja perinnesäveltäminen.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään.

Sisältö Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja ja oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisen taidemusiikin vaikutuksia suomalaiseen musiikkikulttuuriin.

Työtavat Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman ilmaisun sekä kuuntelu- ja kommunikointivalmiuksien kehittämiseen. Sisältöjen tulee edustaa eri musiikinlajeja: populaari-, taide- ja perinnesäveltäminen.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi **MU3**

Nimi Ovet auki musiikille

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla tutustutaan soittamalla, laulamalla ja kuuntelemalla opiskelijoille vieraisiin musiikinlajeihin, joita löytyy niin populaari- kuin muistakin musiikkikulttuureista. Opiskelijoiden omaa tietoa esimerkiksi marginaali- tai underground-kulttuureista hyödynnetään.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikinlajeja ja musiikkikulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta

Sisältö Opiskelija tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Kurssilla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musisointi- ja tiedonhankintataitojaan.

Koodi MU4

Nimi Musiikki viestii ja vaikuttaa

Suoritus aika 2. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Musiikki on läsnä jokapäiväisessä elämässä. Kurssilla tutustutaan musiikin käyttöön esimerkiksi elokuvassa ja näyttämöllä. Opiskelijat tutkivat musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa

Sisältö Opiskelija perehtyy musiikin osuuteen esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä ja internetissä sekä tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen. Sisältöjen tarkastelussa ja työskentelytavoissa painottuu monipuolisuus. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa tai itse tuotettua materiaalia.

Koodi MU5

Nimi Musiikkiprojekti

Suoritus aika 3. vuonna

Laji Syventävä

Kuvaus Kurssilla perehdytään musiikin käyttöön eri taidemuodoissa ja mediassa. Musiikkia esimerkiksi elokuvissa, näyttämöllä tai joukkoviestimissä tutkitaan ja tuotetaan itse.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja.

Sisältö Kyseessä voi olla esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti.

Koulukohtaista Opetus järjestetään yhdessä musiikkilukion MUH7-kurssin kanssa.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi MU6

Nimi Musiikin lukiodiplomi

Suoritus aika Koska vain

Laji Soveltava

Kuvaus Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa taiteellisen kokonaisuuden, josta ilmenee hänen lukioaikanaan koulussa ja muualla omaksutut musiikilliset taidot, tiedot ja osaaminen. Projektityöstä kootaan näytesalkku (portfolio) musiikin lukiodiplomin suoritusta varten. Vaihtoehtoisesti opiskelija kokoaa salkun lukioaikaisesta musiikin

työkansiostaan. Diplomityö arvostellaan asteikolla 1-5, kurssista suoritusmerkintä.

Tavoite	Kurssin tavoite on, että opiskelija suorittaa musiikin lukiodiplomin.
Sisältö	Projektityöstä kootaan näytesalkku (portfolio) musiikin lukiodiplomin suoritusta varten. Vaihtoehtoisesti opiskelija kokoaa salkun lukioaikaisesta musiikin työkansiostaan.
Arviointi	Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Lukiodiplomi arvioidaan opetushallituksen antamien erillisten arviointiohjeiden mukaan. Diplomin suorittamisesta annetaan erillinen todistus, joka on lukion päättötodistuksen liite.
Koulukohtaista	Lukiodiplomin voi suorittaa, jos on osallistunut vähintään neljälle musiikin kurssille. Lukiodiplomikurssille voi osallistua opintojen päättövaiheessa. Musiikin lukiodiplomi on musiikkilukion opiskelijalle pakollinen valittava tai soveltava kurssi, muille soveltava kurssi. Lukiodiplomi arvioidaan opetushallituksen antamien erillisten arviointiohjeiden mukaan. Diplomin suorittamisesta annetaan erillinen todistus, joka on lukion päättötodistuksen liite.
Koodi	MUB
Nimi	Big Band 1-8
Suoritusaika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Big Band -kokoonpanoon kuuluvat vaskipuhaltimet, saksofonit ja komppisoittimet. Laulusolisteja kokoonpanossa voi olla kaksi: mies ja nainen. Tarvittaessa järjestetään soitto- tai laulukoe. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelun tavoitteena on kehittää oman soittimen hallintaa. Lisäksi parannetaan sekä soitinryhmän sisäisiä että koko orkesterin yhteissoittotaitoja. Esiintymiset, esiintymismatkat ja harjoitusleirit kohentavat paitsi esiintymisvalmiuksia myös sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja.
Sisältö	Opetusmateriaalina käytetään monipuolisesti erityylistä big band -musiikkia. Esiintymiset kuuluvat olennaisena osana kurssin suorittamiseen. Niitä voi olla myös koulun ulkopuolisissa tilaisuuksissa.
Koulukohtaista	Musiikkilukion opiskelija voi opiskella big band -soittoa pakollisena valittavana tai soveltavana 1-8 kurssia. Muille opiskelijoille Big Band on soveltava kurssi. Opiskelijat suorittavat yhden lukiovuoden aikana kaksi kurssia. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssia ei musiikkilukion opiskelija voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Arvioinnissa huomioidaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja sitoutuminen ryhmän toimintaan.

Koodi	MUK
Nimi	Kuoro 1-8
Suoritusaika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Lukiossa toimii kaksi kuoroa: tyttökuoro ja kamarikuoro. Kuoroihin pyrkiville

	järjestetään koelaulutilaisuudet. Kuorolaulun suorittamiseen kuuluu viikoittaisten harjoitusten lisäksi äänenmuodostusta, esiintymisiä ja harjoitusleirejä. Kuorolaulukursseja voi suorittaa myös lauluyhtyeissä. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelija kehittää omaa äänenmuodostustaan ja ilmaisuaan. Yhteislaulutaidot ja ryhmässä toimiminen sekä vuorovaikutustaidot kohentuvat.
Sisältö	Ohjelmisto on monipuolista ja vaatimustasoltaan sopivan haasteellista koti- ja ulkomaista kuoro-ohjelmistoa. Kuoroilmaisua laajennetaan sisältämään myös liikettä ja koreografioita. Esiintymiset, esiintymismatkat ja harjoitusleirit kuuluvat kurssin suorittamiseen.
Koulukohtaista	Kuorosta voidaan irrottaa pienempiä kokoonpanoja, lauluyhtyeitä, jotka harjoittelevat tavoitteellisesti myös osin eri ohjelmistoa kuin kuoro. Musiikkilukion opiskelija voi opiskella kuorolaulua pakollisena valittavana tai soveltavana 1-8 kurssia. Tämän lisäksi opiskelija voi suorittaa toisen kuoron kursseja soveltavina kursseina. Muille opiskelijoille kuoro on soveltava kurssi. Kuorolaiset suorittavat yhden lukiovuoden aikana kaksi kurssia. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssia ei voi musiikkilukion opiskelija korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla.
Koodi	MUO
Nimi	Kamarimusiikki 1-4
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kamariyhtyeitä ovat esimerkiksi jousikvartetit ja -kvintetit sekä erilaiset duo- ja trio-kokoonpanot. Yhtyeet harjoittelevat ja esittävät eri aika- ja tyylikausien keskeisten säveltäjien tuotantoa. Myös mahdolliset säestystehtävät kuuluvat kurssin suoritukseen. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelun tavoitteena on kehittää oman soittimen hallintaa ja yhteissoittoa. Samalla kohenevat niin vuorovaikutus-, ryhmässä toimimisen kuin esiintymistaidotkin. Eri aika- ja tyylikausien musiikin soittaminen laajentaa tietämystä musiikin esitystavoista ja -traditioista.
Sisältö	Harjoitettava ja esitettävä ohjelmisto valitaan ryhmän taitotason mukaan. Yhtyeiden kokoonpanoja voidaan vaihdella ohjelmiston mukaan. Esiintymiset omissa matineoissa, klassinen maraton -konsertissa sekä koulun juhlissa ja tilaisuuksissa kuuluvat kurssin suoritukseen. Niitä voi olla myös koulun ulkopuolisissa tilaisuuksissa.
Koulukohtaista	Kamarimusiikkia musiikkilukion opiskelija voi pakollisena valittavana tai soveltavana kurssina suorittaa 1-4 kurssia, yhtenä lukiovuonna yhden kurssin. Muille opiskelijoille kamarimusiikki on soveltava kurssi. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kursseja ei musiikkilukion opiskelija voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Pakollisena oppiaineena kamarimusiikki arvioidaan lukion yleisten arviointiohjeiden mukaan arvosanalla, soveltavana kurssina suoritusmerkinnällä. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista, osallistumista ja sitoutumista ryhmän toimintaan.

Koodi	MUR
Nimi	Rockmusiikki 1-4
Suoritusaika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Opetuksen lähtökohtana ovat rockmusiikin eri tyyllilajit. Yhtyeitä kannustetaan oman tyylin löytämiseen ja oman musiikin tekemiseen. Esiintymiset ja demoäänitysten tekeminen on osa kurssia. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelun tavoitteena on oman soittimen hallinnan ja yhteissoittotaitojen kehittäminen.
Sisältö	Jokainen yhtye valmistaa ainakin yhden esityksen lukuvuodessa. Esiintymisfoorumeita ovat koulussa järjestettävät Bändimaraton- ja Kesäkorva-konsertit, kuukausittaiset Vaskiklubi-illat sekä muut mahdolliset tilaisuudet. Jos yhtye tekee omaa musiikkia, sitä on mahdollista tallentaa koulun studiossa yhteistyössä studiomestareiden kanssa. Opiskelun lähtökohtana ovat rockmusiikin eri tyyllilajit. Opetusmateriaali sovitetaan ryhmän taitotasoa vastaavaksi. Yhtyettä kannustetaan oman tyylin löytämiseen ja oman musiikin tekemiseen. Oman musiikin tekemiseen kuuluu säveltäminen, sanoittaminen ja sovittaminen.
Koulukohtaista	Kurssille voi osallistua jo olemassa olevat bändikokoonpanot. Muista ilmoittautuneista muodostetaan kokoonpanoja mahdollisuuksien mukaan. Tarvittaessa kokoonpanoja voidaan muuttaa ryhmän taitotason mukaiseksi. Opiskelija voi lukuvuonna osallistua yhden ryhmän opetukseen. Poikkeuksena voivat olla opiskelijat, joilla on sivusoittimessaan riittävä taito bändisoittoon. Pidemmällä oleville opetusryhmille, joille harjoittelu- ja työskentelytottumukset ovat tuttuja, osa kurssisuorituksesta voi olla itsenäisesti suoritettavia tehtäviä. Rockmusiikkia voi musiikkilukion opiskelija pakollisena valittavana tai soveltavana kurssina suorittaa 1-4 kurssia, yhtenä lukiovuonna yhden kurssin. Muille opiskelijoille rockmusiikki on soveltava kurssi. Kursseja ei musiikkilukion opiskelija voi suorittaa itsenäisesti. Kursseja ei voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Arvioinnissa huomioidaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja sitoutuminen ryhmän toimintaan.

Koodi	MUS
Nimi	Soitonopetus 1-4
Suoritusaika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Opiskelija käy soittotunneilla valitsemallaan soittimella. Kurssin voi suorittaa käymällä soittotunneilla jossakin musiikkiopistossa tai Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämällä maksullisilla soittotunneilla. Opiskelijoille pyritään järjestämään opetusta valitsemisissaan instrumenteissa. Musiikkiseura järjestää opetusta ainakin seuraavissa soittimissa: viulu, alttoviulu, sello, huilu, klarinetti, saksofoni, trumpetti, kitara, basso, rummut, klassinen piano ja vapaa säestys. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelun päätavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa: soittimen hallintaa, äänenmuodostusta ja esitysteknisiä asioita kuten fraseerausta ja intonaatiota.

	Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa. Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä. Opiskelijan on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton (SML) kurssitutkintovaatimusten tai Helsingin Pop & Jazz konservatorion kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.
Sisältö	Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet. Kurssin suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.
Koulukohtaista	Yhtenä lukiovuonna voi suorittaa yhden kurssin samassa soittimessa. Musiikkilukion opiskelija voi valita pakolliseksi kurssiksi vain yhden soittimen, muut soittimet soveltaviksi kursseiksi. Muille opiskelijoille soitonopetus on soveltava kurssi. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Musiikkilukion opiskelijoilla käytetään seuraavia lyhenteitä: ALT alttoviulu, BAS basso, FAG fagotti, HUI huilu, KIT kitara, KLA klarinetti, KON kontrabasso, KÄY käyrätorvi, NOK nokkahuilu, OBO oboe, PAS pasuuna, PIA piano, RUM rummut, SAK saksofoni, SEL sello, TRU trumpetti, VAP vapaa säestys, VIU viulu. Muilla opiskelijoilla lyhenne on soitonopetuksesta MUS. Pakollisena kurssina soitonopetus arvioidaan lukion yleisten arviointiohjeiden mukaan arvosanalla, soveltavana kurssina suoritusmerkinnällä. Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista instrumenttiopintoihin.
Koodi	MUT
Nimi	Musiikin perusteet 1-4
Suoritusaika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Lukiossa järjestetään musiikin peruskurssien 1/3, 2/3 ja 3/3 opetusta. Peruskurssi 3/3 on kahden kurssin laajuinen. Muut teorian ja säveltapailun opinnot suoritetaan Vantaan tai muiden musiikkiopistojen tunneilla. MUT-kurssit arvostellaan kuitenkin numeroarvostelulla Suomen Musiikkioppilaitosten liiton kriteerien mukaan. Yleislukion opiskelija voi päättöarvosteluun pyytää oppiaineesta suoritusmerkinnän.
Tavoite	Musiikin teorian ja säveltapailun tavoitteena on, että opiskelija oppii musiikin teoreettisia lainalaisuuksia ja omaa musisointia tukevia tiedollisia valmiuksia.
Sisältö	Musiikin perusteiden opinnoissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia Suomen Musiikkioppilaitosten Liiton (SML) kurssivaatimuksia ja oppiainerakennetta. Jos opiskelija hallitsee musiikin teoriaa ja omaa säveltapailutaitoja, hän voi opettajan kanssa neuvoteltuaan osallistua kokeeseen osallistumatta opetukseen ja näin suorittaa kurssitutkintoja. Eri teoria-aineiden laajuudet: Musiikin perusteet 1/3 1 kurssi Musiikin perusteet 2/3 1 kurssi Musiikin perusteet 3/3 2 kurssia

Säveltapailu I 2 kurssia
Teoria I 2 kurssia
Kenraalibasso 2 kurssia

Koulukohtaista Oppiaineen voi suorittaa Vaskivuoren lukiossa tai jossain musiikkioppilaitoksessa, jossa noudatetaan SML:n kurssivaatimuksia. Musiikkilukion opiskelijoille musiikin teorian ja säveltapailun kurssit ovat joko pakollisia valittavia tai soveltavia kursseja, muille opiskelijoille soveltavia kursseja. Kurssin suoritus arvioidaan suoritettujen kurssitutkinnon perusteella. Todistukseen tuleva arvosana määräytyy arvosanojen muuntotaulukon mukaan.

Koodi **MUW**

Nimi Musiikin työpaja 1-2

Suoritus aika Koska vain

Laji Soveltava

Kuvaus Workshop-kurssin aihealueet vaihtelevat vuosittain opiskelijoiden suuntautuneisuuden ja kiinnostuksen mukaan. Työpajan aiheena voi olla esim. latinalais-amerikkalainen musiikki, suomalainen kansanmusiikki tai erilaiset soitinklinikat ja demonstraatiot. Suoritusmerkintä.

Tavoite Kurssin tavoitteena on perehtyä käsiteltävään aiheeseen syvemmin kuin musiikkitiedon ja -historian kurssien aikana on mahdollista.

Sisältö Tutustutaan käsiteltävään aiheeseen sekä itse aktiivisesti musisoiden että kuunnellen. Osana workshop-kurssia voi olla pienimuotoinen esitys, jonka opiskelijat valmistavat kurssin aikana.

Koulukohtaista Opetus järjestetään pidemmissä jaksoissa tuntikaavion ulkopuolella. Työskentelyjaksoja voi olla myös viikonloppuisin ja loma-aikoina. Opettajina voi toimia myös koulun ulkopuolisia asiantuntijoita. Workshop on sekä musiikkilinnan että muille opiskelijoille soveltava kurssi. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Koodi **MUY, MUP**

Nimi Laulunopetus 1-4

Suoritus aika Koska vain

Laji Soveltava

Kuvaus Laulunopetuksessa opiskelijaa ohjataan löytämään oma terve ja persoonallinen äänenkäyttötapa. Laulunopetuksen kurssit voi suorittaa käymällä musiikkiopiston laulutunneilla tai osallistumalla Vaskivuoren lukion musiikkiseuran ry:n järjestämään maksulliseen opetukseen. Suoritusmerkintä.

Tavoite Opetuksen tavoite on ohjata opiskelijaa löytämään laulamisen yhteydessä oma terve ja persoonallinen äänenkäyttötapa. Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa. Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä.

Opiskelijan on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton kurssitutkintovaatimusten tai Helsingin Pop & Jazz konservatorion kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla

	oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.
Sisältö	Opiskelijalla on mahdollisuus valita suuntautumisvaihtoehdoksi joko klassinen yksinlaulu (MUY) tai pop- ja jazzlaulu (MUP). Klassisen laulun (MUY) opetuksessa tutustutaan eri maiden kansanlauluihin, suomalaisten ja pohjoismaisten säveltäjien laulumusiikkiin, musikaali- ja elokuvasävelmiin sekä italiankielisiin lauluihin ja saksalaisiin liedeihin. Pop- ja Jazzlaulussa (MUP) ohjelmisto koostuu pop-, rock- ja jazz-musiikista eri tyyllilajeineen. Myös mikrofonitekniikan hallintaan kiinnitetään huomioita. Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet. Kurssin suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.
Koulukohtaista	Musiikkilukion opiskelija voi opiskella laulua pakollisena valittavana 1-4 kurssia. Lisäksi laulua voi opiskella soveltavina kursseina. Muille opiskelijoille kurssit ovat soveltavia. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi on mahdollista suorittaa joko Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämänä maksullisena opetuksena tai jonkin musiikkioppilaitoksen oppilaana. Pakollisena kurssina laulunopetus arvioidaan lukion yleisten arviointiohjeiden mukaan arvosanalla, soveltavana kurssina suoritusmerkinnällä. Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista lauluopintoihin.
Koodi	MUZ
Nimi	Jazzimprovisointi 1-2
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla opitaan soittamaan tai laulamaan improvisoituja sooloja erityylisiin kappaleisiin. Lisäksi opiskellaan jazzmusiikille tyypillistä fraseerausta ja muotorakenteita. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija omaksuu improvisoinnin perusteita ja kehittää improvisointitaitojaan.
Sisältö	Tunneilla tehdään soittoharjoituksia, joissa käydään läpi asteikkoja, rakenteita ja harmonioita. Pienissä ryhmissä harjoitellaan jazzimprovisoinnin alkeita. Kurssilla tutustutaan lisäksi niihin musiikin teorian osa-alueisiin, joiden pohjalta improvisointia voi toteuttaa. Osa opiskelusta voi tapahtua itsenäisesti tai pienissä ryhmissä. Kurssi-suoritukseen voi kuulua kurssin yhtyeiden pitämä matinea.
Koulukohtaista	Jazzimprovisointia voi musiikkilukion opiskelija suorittaa pakollisena valittavana tai soveltavana 1-2 kurssia. Muille opiskelijoille jazzimprovisointi on soveltava kurssi. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää koe. Kurssi arvioidaan arvosanalla, opiskelijan pyytäessä kurssi voidaan arvioida myös suoritusmerkinnällä.
Koodi	MUÄ1
Nimi	Äänitekniikka 1
Suoritus aika	Koska vain

Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla tutustutaan laajasti äänentoistossa tarvittaviin laitteisiin. Lisäksi opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisten tilaisuuksien ja konserttien äänentoisto. Numeroarviointi, opiskelija voi pyytää suoritusmerkinnän.
Tavoite	Saada perustietoa äänestä sekä sähköisestä äänen tuottamisesta ja vahvistamisesta. Oppia huolehtimaan erilaisten juhlien, tilaisuuksien ja konserttien äänentoistojärjestelyistä.
Sisältö	Opetellaan äänentoiston suunnittelua ja toteutusta erilaisiin tiloihin ja tilanteisiin. Opitaan hallitsemaan äänentoistojärjestelmän eri osa-alueet: vahvistimet, kaiuttimet, mikrofonit, liittimet, miksauspöydät, erilaiset lisälaitteet kuten efektit jne. Avustetaan äänitarkkailijaa aidossa äänentoistotilanteessa. Opitaan toimimaan äänitarkkailijana sekä lava- että saliaänen tuotossa.
Koulukohtaista	Kurssin suorittamiseen kuuluu teoriajaksoja ja omien äänentoistotöiden hoitaminen koulun eri tilaisuuksissa kuten musiikkiryhmien konserteissa. Äänitekniikka II:n kurssille voi osallistua vain, jos on suorittanut Äänitekniikka I:n kurssin hyväksytysti. Kurssi on sekä musiikkilinnan että muille opiskelijoille soveltava kurssi. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää kirjallinen koe. Arvioinnissa painottuu sitoutuminen äänentoistotehtävien suorittamiseen. Kurssi arvioidaan arvosanalla, opiskelijan pyytäessä voidaan kurssi arvioida suoritusmerkinnällä.
Koodi	MUÄ2
Nimi	Äänitekniikka 2
Suoritusaike	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Äänitekniikka 2 -kurssilla opitaan äänittämään ja miksaamaan musiikkia erityisesti studiossa. Molemmat äänitystekniikan kurssit kiitettävästi suorittanut opiskelija voi saada nimityksen studiomestariksi. Numeroarviointi, opiskelija voi pyytää suoritusmerkinnän.
Tavoite	Kurssin tavoite on, että opiskelija oppii huolehtimaan itsenäisesti julkaisukelpoisten äänitysten ja miksausten toteuttamisesta.
Sisältö	Kurssilla opitaan valitsemaan oikeanlainen mikrofoni kullekin soittimelle sekä hallitsemaan studion tallentimien, miksauspöydän ja muiden laitteiden käyttö. Erilaisten kokoonpanojen esityksiä äänitetään ja miksataan. Äänityssession edellyttämät työskentelytavat ja rutiinit omaksutaan. Opetus sisältää yhteisiä teoriaosuuksia, opintokäyntejä ja itsenäistä äänitystyötä. Kurssi on musiikkilukion opiskelijalle pakollinen tai soveltava kurssi, muille opiskelijoille soveltava kurssi. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssia ei voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää koe. Lopputyönä jokainen opiskelija huolehtii opettajan ohjauksessa äänityssession toteuttamisesta. Äänitettävänä ryhmänä voi olla jokin koulun kokoonpanoista. Kurssi arvioidaan arvosanalla, opiskelijan pyytäessä voidaan kurssi arvioida suoritusmerkinnällä.
Koulukohtaista	Kurssille osallistuminen edellyttää Äänitekniikka I:n suorittamista. Studiomestari

Molemmat äänitekniikan kurssit kiitettävästi suorittanut opiskelija voidaan nimittää studiomestariksi. Studiomestari on henkilö, jolla on oikeus toimia lukion äänitysstudioissa äänitystilanteessa itsenäisesti äänittäjänä ja samalla koko nauhoituksen vastuuhenkilönä. Studiomestarin toimenkuvaan kuuluu myös toisten opiskelijoiden opastamista ja vieraille oppaana toimimista sekä studion laitteiden, soittimien ja tilojen ylläpitoa. Studiomestarin nimitys säilyy vielä senkin jälkeen, kun opiskelija on lähtenyt Vaskivuoren lukioista. Studiomestarin nimityksen voi saada Vaskivuoren lukion opiskelija, joka on suorittanut molemmat äänitystekniikan kurssit kiitettävillä arvosanoilla. Sen lisäksi hänen tulee olla musiikinopettajien kollegion mielestä luotettava ja hyväkäytöksinen henkilö.

7.17.2 Musiikki musiikkilukiossa

Musiikin erityistehtävä

Vaskivuoren lukiolla on musiikin erityistehtävä. Musiikkilukio tarjoaa musiikillisesti lahjakkaille opiskelijoille mahdollisuuden tavoitteellisten musiikkiopintojen ja lukionkäynnin yhdistämiseen. Opiskelu musiikkilukiossa auttaa musiikillisesti lahjakkaiden opiskelijoiden persoonallisuuden kehittymistä tukemalla heidän lahjakkuutensa kehittämistä.

Vaskivuoren musiikkilukio tuo ja luo kulttuuritarjontaa kuten konsertteja ja esityksiä omalle alueelleen sekä toimii yhteistyössä muiden Vantaan ja pääkaupunkiseudun kulttuurilaitosten kanssa. Musiikkilukion esiintyvät ryhmät voivat toimia kulttuurilähettiläinä kansainvälisissä yhteyksissä. Musiikkilukion opiskelijat ovat aktiivisia kulttuuripalveluiden käyttäjiä, kehittäjiä ja tuottajia.

Musiikkilukion tuntijako

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) tekemän päätöksen mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 12 kurssia musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä kahdeksan kurssia. Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen kursseista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset kurssit.

Musiikkilukiolaisen tulee suorittaa pakollisia yleislukion kursseja 38-42, joista 1 on pakollinen valtakunnallinen musiikkikurssi. Lisäksi opiskelijan tulee suorittaa musiikin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja 12 kurssia, joista 4 musiikkitietoa ja -historiaa sekä 3 yhteismusisointia.

Pakollinen valtakunnallinen kurssi

MU1 Musiikki ja minä

Pakolliset musiikkitiedon ja -historian kurssit

MUH1 Taidemusiikki

MUH2 Musiikki meillä ja maailmalla

MUH3 Rock- ja jazzmusiikki

MUH4 Näyttämömusiikki

Pakolliset valittavat kurssit

Yhteismusisointi

Valittava vähintään kolme kurssia

MUK1-8 Kuoro

MUB1-8, MUR1-4 tai MUO1-4 Yhteissoitto

Muut pakolliset valittavat musiikin kurssit

MUS1-4 Soitonopetus

MUY1-4 tai MUP1-4 Laulunopetus

MUT1-4 Musiikin perusteet

MUZ1-2 Jazzimprovisointi

MUÄ1-2 Äänitekniikka

MUW1-2 Musiikin työpaja

MUH5 Musiikkiprojekti (sama kurssi kuin yleislukion MU5)

MUH6 Musiikin lukiodiplomi (sama kurssi kuin yleislukion MU6)

Musiikkilukion opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa pakollisena yhteensä 13 musiikkikurssia, joista yksi on valtakunnallinen musiikin kurssi. Vastaavasti opiskelija voi vähentää lukion pakollisia kursseja korkeintaan kahdeksan seuraavan periaatteen mukaan:

- kaikista yleislukion eri oppiaineiden pakollisista kursseista musiikkilukion opiskelijan on opiskeltava vähintään puolet, kuitenkin niin, että
- opiskelijan ylioppilastutkintoon sisältyvistä aineista on opiskeltava kaikki pakolliset valtakunnalliset kurssit.

Pakolliset ja syventävät kurssit arvostellaan numeroarvosanalla.

Musiikkia voi opiskella soveltavina kursseina opiskelijan haluaman määrän. Opiskelijan valitseman kurssiohjelman vuoksi sama kurssi voi olla toisella opiskelijalla pakollinen ja toisella soveltava.

Musiikin opetuksen järjestelyistä

Osa musiikkilukion opetuksesta järjestetään tuntikaavion ulkopuolella; samaan aikaan muun opetuksen kanssa tai sen päätyttyä ja viikonloppuisin sekä koulun loma-aikoina. Poikkeukselliset järjestelyt mahdollistavat musiikin erityisalojen asiantuntijoiden toimimisen oman ammattinsa ohella tuntiopettajana musiikkilukiossa. Muun opetuksen kanssa yhtä aikaa järjestettävää musiikin opetusta ovat soiton- ja laulunopetus sekä kamari- ja rockmusiikin opetus.

Kun opiskelija joutuu olemaan poissa muusta opetuksesta osallistuakseen samaan aikaan järjestettävään musiikinopetukseen, toimitaan seuraavasti:

- Oppitunnin alkaessa opiskelija kertoo opettajalle, että hän joutuu lähtemään esimerkiksi soittotunnilleen.
- Kun poistumisen aika on käsillä, opiskelija poistuu opetustilasta huomaamattomasti.
- Musiikin opetuksesta palataan mahdollisimman pian takaisin oppitunnille huomaamattomasti.
- Opiskelija huolehtii itse punaisen poissaolokirjan täyttämisestä.
- Musiikin opettajan allekirjoituksella varustettu merkintä näytetään opettajalle oppitunnin päätyttyä.

Musiikin opettajat pyrkivät järjestämään opetuksensa niin, ettei opiskelija joudu olemaan toistuvasti poissa saman aineen opetuksesta.

Soitto- ja laulutuntien järjestämisehdot

- Opetuksen järjestää Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry. ja opetus on maksullista.
 - Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n johtokunta vastaa opetuksen käytännön järjestelyistä.
 - Ongelmatilanteissa tulee asiasta riippuen ottaa yhteyttä ao. soiton/laulunopettajaan tai musiikkilukion johtajaan.
 - Opetusta pyritään antamaan soittimissa ja laulussa, joihin opiskelijoita on ilmoittautunut.
- Soittotuntien määrä ja ajat
- Oppitunteja on syyslukukaudella 15 ja kevätlukukaudella 16.
 - Oppitunnit ovat koulupäivän aikana, soittotuntiajat kiertävät.
 - Viikoittaisen soitto/laulutunnin pituus on 25 min.
 - Opiskelija on itse velvollinen seuraamaan MUSIIKKI-ilmoitustaululta, mikä on viikoittain soittotunnin aika.
 - Opiskelijat pitävät kirjaa soitto/laulutunneistaan nk. punaisella kirjalla, joka on pyydettyäessä esitettävä myös opettajille todisteena soittotunnilla käynnistä.

Maksut

- Ilmoittautuessa opiskelija sitoutuu käymään soitto/laulutunneilla koko lukuvuoden ja maksamaan koko lukuvuoden lukukausimaksut. Jos opiskelija keskeyttää opintonsa kesken lukukauden, hän suorittaa koko lukukausimaksun. Perustellusta syystä maksusta voi saada palautusta musiikkiseuran johtokunnalta kirjallisella anomuksella, joka jätetään lukion kansliaan.
- Maksut suoritetaan lukukausittain, pyydettyäessä kahdessa erässä, laskut lähetetään opiskelijoiden kotiosoitteisiin.
- Musiikkiseuran johtokunta määrää lukukausimaksujen suuruuden vuosittain.
- Keskeyttämisestä on ilmoitettava kolmeen paikkaan vähintään kuukautta aikaisemmin kirjallisesti: lukion kansliaan vapaamuotoisella kirjallisella ilmoituksella, musiikkiseuran taloudenhoitajalle sekä ao. opettajalle. Alaikäisellä pitää olla huoltajan suostumus keskeyttämiseen.

Poissaolot

- Poissaoloista on ilmoitettava etukäteen opettajalle vähintään kolme päivää aikaisemmin ja ellei tavoita opettajaa niin lukion kansliaan. Poissaolojen takia pitämättä jääneet oppitunnit opiskelija menettää.

Arviointi ja ilmoittautuminen

- Lukion opiskelijat saavat soitto/laulutunneista kurssisuorituksen (pakollinen tai soveltava) sekä numeroarvioinnin. Keväällä järjestetään tutkinnot.
- Lukuvuoden aikana järjestetään useita esiintymistilaisuuksia.
- Soittotunneille ilmoittaudutaan lukuvuoden alussa erillisellä ilmoittautumislomakkeella, joita saa lukion kansliasta. Lisäksi lukion opiskelijan pitää huolehtia, että hän on valinnut ko. oppiaineen opinto-ohjelmaansa.

Muualla suoritettavat opinnot

Musiikin opetusta järjestetään yhteistyössä Vantaan ja muiden musiikkiopistojen sekä Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n kanssa. Opiskelija voi suorittaa musiikkilukion kursejaan osallistumalla lukioaikanaan yhteistyökumppaneiden järjestämään musiikin opetukseen. Tällaisia opintoja ovat:

- soiton- tai laulunopetus (korkeintaan neljä kurssia samaa instrumenttia)
- musiikin teoria-aineiden opetus (teoria-aineita voi suorittaa neljä kurssia)

- Yleinen musiikkitieto I (vastaa musiikkilukion kurssia MUH1 Taidemusiikki)
- erikseen sovittavat yhteistuotannot ja -produktiot

Muualla suoritettavat yhteismusisointiopinnot eivät ole musiikkilukion opiskelijalle hyväksiluettavissa lukio-opinnoiksi.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	MU1
Nimi	Musiikki ja minä
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla perehdytään musiikin opiskeluun musiikkilukiossa ja tunnistetaan omia vahvuus- ja kehittämisalueita. Yhdessä tanssilukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden kanssa suunnitellaan, harjoitellaan ja esitetään show-ohjelma.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää oman tapansa toimia musiikin alueella. Hän pohtii oman musiikkisuhteensa kautta musiikin merkitystä ihmiselle ja ihmisten väliselle vuorovaikutukselle. Hän tutkii omia mahdollisuuksiaan musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuuntelijana sekä kulttuuripalvelujen käyttäjänä.
Sisältö	Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan. Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ilmaisun välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin peruskäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.
Koulukohtaista	Kurssilla perehdytään musiikin opiskeluun musiikkilukiossa ja tunnistetaan omia vahvuus- ja kehittämisalueita. Yhdessä tanssilukion ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoiden kanssa suunnitellaan, harjoitellaan ja esitetään show-ohjelma.

PAKOLLISET MUSIIKKITIEDON JA -HISTORIAN KURSSIT

Koodi	MUH1
Nimi	Taidemusiikki
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aika- ja tyylikausien antiikin ajoista tähän päivään asti. Kuuntelu- ja musisointiesimerkkien kautta saadaan tietoa musiikin kehityksestä ja tärkeimmistä säveltäjistä sekä heidän teoksistaan. Konserttikäynti on osa kurssisuoritusta.
Tavoite	Kurssilla tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aika- ja tyylikausien antiikin ajoista tähän päivään asti. Kuuntelu- ja musisointiesimerkkien kautta saadaan tietoa musiikin kehityksestä ja tärkeimmistä säveltäjistä sekä heidän teoksistaan.
Sisältö	Kurssilla luodaan kronologinen katsaus eurooppalaisen taidemusiikin kehitykseen painottaen Suomen musiikkielämää. Kurssilla vahvistetaan opiskelijoiden omaa musiikillista identiteettiä tutustumalla suomalaisen musiikin

suhteuttamalla se eurooppalaiseen ja koko maailman musiikkikulttuuriin.

Koulukohtaista Kurssin arvioinnissa painotetaan musiikin historian tiedollista hallintaa. Kurssin voi korvata lukioaikana suoritettulla musiikkiopiston Yleinen musiikkitieto I -kurssilla.

Koodi	MUH2
Nimi	Musiikki meillä ja maailmalla
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla tutustutaan suomalaiseen kansanmusiikkiin ja muihin etnisiin musiikkikulttuureihin. Opiskelijat valitsevat itse ne musiikkikulttuurit, joihin perehdytään musisoimalla ja kuuntelemalla.
Tavoite	Opiskelija oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikkikulttuureita ja ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuuden. Oma musiikillinen identiteetti vahvistuu, kun tietämys omista musiikillisista juurista täsmentyy ja syventyy.
Sisältö	Suomalaisen kansanperinteen ja -musiikin menneisyyden ja nykypäivän tuntemusta syvennetään ja vahvistetaan soittamalla ja laulamalla. Opiskelijat perehtyvät ja esittelevät ryhmissä yhden itselleen vieraan musiikkikulttuurin. Esittelyn tulee sisältää aktiivista musisointia.
Koulukohtaista	Opiskelijat esittelevät toisilleen musiikkikulttuurit, joihin he ovat perehtyneet. Jonkin kulttuurin esittelyssä voidaan käyttää ulkopuolista asiantuntijaa. Arvioinnissa painotetaan esittelyn monipuolisuutta.

Koodi	MUH3
Nimi	Rock- ja jazzmusiikki
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla syvennetään tietämystä jazzmusiikin synty- ja kehitysvaiheista osana populaarimusiikin ja -kulttuurin syntyä. Rockmusiikin ilmiöihin perehdytään soittamalla, laulamalla ja kuuntelemalla monipuolista ohjelmistoa.
Tavoite	Opiskelija tutustuu jazzmusiikin synty- ja kehitysvaiheisiin ja ymmärtää jazzin vaikutuksen rockmusiikin ja populaarikulttuurin syntymiseen. Hän syventää tietoaan rockmusiikista, etenkin itselleen vieraista tyyleistä ja oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä.
Sisältö	Jazzmusiikin tyyleihin tutustutaan kuuntelemalla ja itse musisoiden. Samalla omaksutaan perusteet jazzfraseerauksesta ja improvisoinnista. Rockmusiikin ilmiöitä tutkittaessa oman musisoinnin merkitys korostuu. Ohjelmisto kattaa rockmusiikin keskeiset kehitysvaiheet ja merkittävimmät tekijät.
Koulukohtaista	Opiskelijat voidaan jakaa ryhmiin, jotka harjoittelevat valitsemaansa ohjelmistoa. Ryhmät esittävät tuotoksensa toisille opiskelijoille. Opiskelijoiden erityisosaamista joiltakin rockmusiikin osa-alueilta hyödynnetään.

Koodi	MUH4
Nimi	Näyttämömusiikki

Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla tutustutaan näyttämömusiikin eri lajeihin ja musiikin käyttöön kuvallisessa ilmaisussa. Kurssisuoritukseen kuuluu käynti koulun ulkopuolisessa näyttämömusiikkiesityksessä, esimerkiksi oopperassa.
Tavoite	Opiskelija tutustuu näyttämömusiikin osa-alueisiin (ooppera, operetti, baletti ja musikaali) ja musiikin rooliin puhenäytelmissä sekä elokuvissa. Hän oppii näyttämöilmaisun perusteita ja ymmärtää musiikkiteatteriproduktion vaativuuden ja esittämisen haasteellisuuden.
Sisältö	Teosesimerkkien avulla saadaan tietoa paitsi näyttämömusiikin tekijöistä, myös sen lajien kehityksestä ja olennaisista piirteistä. Musisoimalla saadaan tuntumaa musiikkiteatterin tekemisestä. Musiikin käyttöä kuvallisessa ilmaisussa tutkitaan. Opiskelijat voidaan jakaa ryhmiin, jotka suunnittelevat, harjoittelevat ja toteuttavat pienimuotoisen musiikkiteatteriesityksen.
Koulukohtaista	Kurssilla voidaan valita jokin näyttämömusiikin teos, johon tutustutaan tarkemmin draamapedagogiikan keinoin. Näyttämömusiikkiesityksessä käydään osana kurssisuoritusta.

PAKOLLISET VALITTAVAT TAI SOVELTAVAT KURSSIT

Yhteismusisointi

Koodi	MUB
Nimi	Big Band 1-8
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen valittava tai soveltava
Kuvaus	Big Band -kokoonpanoon kuuluvat vaskipuhaltimet, saksofonit ja komppisoittimet. Laulusolisteja kokoonpanossa voi olla kaksi: mies ja nainen. Tarvittaessa järjestetään soitto- tai laulukoe. Numeroarviointi.
Tavoite	Opiskelun tavoitteena on kehittää oman soittimen hallintaa. Lisäksi parannetaan sekä soitinryhmän sisäisiä että koko orkesterin yhteissoittotaitoja. Esiintymiset, esiintymismatkat ja harjoitusleirit kohentavat paitsi esiintymisvalmiuksia myös sosiaalisia ja vuorovaikutustaitoja.
Sisältö	Opetusmateriaalina käytetään monipuolisesti erityylistä big band -musiikkia. Esiintymiset kuuluvat olennaisena osana kurssin suorittamiseen. Niitä voi olla myös koulun ulkopuolisissa tilaisuuksissa.
Koulukohtaista	Musiikkilukion opiskelija voi opiskella big band -soittoa pakollisena valittavana tai soveltavana 1-8 kurssia. Muille opiskelijoille Big Band on soveltava kurssi. Opiskelijat suorittavat yhden lukivuoden aikana kaksi kurssia. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssia ei musiikkilukion opiskelija voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Arvioinnissa huomioidaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja sitoutuminen ryhmän toimintaan.

Koodi	MUK
Nimi	Kuoro 1-8
Suoritusaika	Koska vain
Laji	Pakollinen valittava tai soveltava
Kuvaus	Lukiossa toimii kaksi kuoroa: tyttökuoro ja kamarikuoro. Kuoroihin pyrkiville järjestetään koelaulutilaisuudet. Kuorolaulun suorittamiseen kuuluu viikoittaisten harjoitusten lisäksi äänenmuodostusta, esiintymisiä ja harjoitusleirejä. Kuorolaulukursseja voi suorittaa myös lauluyhtyeissä. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelija kehittää omaa äänenmuodostustaan ja ilmaisuaan. Yhteislaulutaidot ja ryhmässä toimiminen sekä vuorovaikutustaidot kohentuvat.
Sisältö	Ohjelmisto on monipuolista ja vaatimustasoltaan sopivan haasteellista koti- ja ulkomaista kuoro-ohjelmistoa. Kuoroilmaisua laajennetaan sisältämään myös liikettä ja koreografioita. Esiintymiset, esiintymismatkat ja harjoitusleirit kuuluvat kurssin suorittamiseen.
Koulukohtaista	Kuorosta voidaan irrottaa pienempiä kokoonpanoja, lauluyhtyeitä, jotka harjoittelevat tavoitteellisesti myös osin eri ohjelmistoa kuin kuoro. Musiikkilukion opiskelija voi opiskella kuorolaulua pakollisena valittavana tai soveltavana 1-8 kurssia. Tämän lisäksi opiskelija voi suorittaa toisen kuoron kursseja soveltavina kursseina. Muille opiskelijoille kuoro on soveltava kurssi. Kuorolaiset suorittavat yhden lukiovuoden aikana kaksi kurssia. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssia ei voi musiikkilukion opiskelija korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla.

Koodi	MUO
Nimi	Kamarimusiikki 1-4
Suoritusaika	Koska vain
Laji	Pakollinen valittava tai soveltava
Kuvaus	Kamariyhtyeitä ovat esimerkiksi jousikvartetit ja -kvintetit sekä erilaiset duo- ja trio-kokoonpanot. Yhtyeet harjoittelevat ja esittävät eri aika- ja tyylikausien keskeisten säveltäjien tuotantoa. Myös mahdolliset säestystehtävät kuuluvat kurssin suoritukseen. Numeroarviointi.
Tavoite	Opiskelun tavoitteena on kehittää oman soittimen hallintaa ja yhteissoittoa. Samalla kohenevat niin vuorovaikutus-, ryhmässä toimimisen kuin esiintymistaidotkin. Eri aika- ja tyylikausien musiikin soittaminen laajentaa tietämystä musiikin esitystavoista ja -traditioista.
Sisältö	Harjoitettava ja esitettävä ohjelmisto valitaan ryhmän taitotason mukaan. Yhtyeiden kokoonpanoja voidaan vaihdella ohjelmiston mukaan. Esiintymiset omissa matineoissa, klassinen maraton -konsertissa sekä koulun juhlissa ja tilaisuuksissa kuuluvat kurssin suoritukseen. Niitä voi olla myös koulun ulkopuolisissa tilaisuuksissa.
Koulukohtaista	Kamarimusiikkia musiikkilukion opiskelija voi pakollisena valittavana tai soveltavana kurssina suorittaa 1-4 kurssia, yhtenä lukiovuonna yhden kurssin. Muille opiskelijoille kamarimusiikki on soveltava kurssi. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kursseja ei musiikkilukion opiskelija voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Pakollisena oppiaineena kamarimusiikki arvioidaan lukion

yleisten arviointiohjeiden mukaan arvosanalla, soveltavana kurssina suorituserkinnällä. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista, osallistumista ja sitoutumista ryhmän toimintaan.

Koodi	MUR
Nimi	Rockmusiikki 1-4
Suoritusaiika	Koska vain
Laji	Pakollinen valittava tai soveltava
Kuvaus	Opetuksen lähtökohtana ovat rockmusiikin eri tyylilajit. Yhtyeitä kannustetaan oman tyylin löytämiseen ja oman musiikin tekemiseen. Esiintymiset ja demoäänitysten tekeminen on osa kurssia. Numeroarviointi.
Tavoite	Opiskelun tavoitteena on oman soittimen hallinnan ja yhteissoittotaitojen kehittäminen.
Sisältö	Jokainen yhtye valmista ainakin yhden esityksen lukuvuodessa. Esiintymisfoorumeita ovat koulussa järjestettävät Bändimaraton- ja Kesäkorva-konsertit, kuukausittaiset Vaskiklubi-illat sekä muut mahdolliset tilaisuudet. Jos yhtye tekee omaa musiikkia, sitä on mahdollista tallentaa koulun studiossa yhteistyössä studiomestareiden kanssa. Opiskelun lähtökohtana ovat rockmusiikin eri tyylilajit. Opetusmateriaali sovitetaan ryhmän taitotasoa vastaavaksi. Yhtyettä kannustetaan oman tyylin löytämiseen ja oman musiikin tekemiseen. Oman musiikin tekemiseen kuuluu säveltäminen, sanoittaminen ja sovittaminen.
Koulukohtaista	Kurssille voi osallistua jo olemassa olevat bändikokoonpanot. Muista ilmoittautuneista muodostetaan kokoonpanoja mahdollisuuksien mukaan. Tarvittaessa kokoonpanoja voidaan muuttaa ryhmän taitotason mukaiseksi. Opiskelija voi lukuvuonna osallistua yhden ryhmän opetukseen. Poikkeuksena voivat olla opiskelijat, joilla on sivusoittimessaan riittävä taito bändisoittoon. Pidemmällä oleville opetusryhmille, joille harjoittelu- ja työskentelytottumukset ovat tuttuja, osa kurssisuorituksesta voi olla itsenäisesti suoritettavia tehtäviä. Rockmusiikkia voi musiikkilukion opiskelija pakollisena valittavana tai soveltavana kurssina suorittaa 1-4 kurssia, yhtenä lukiovuonna yhden kurssin. Muille opiskelijoille rockmusiikki on soveltava kurssi. Kursseja ei musiikkilukion opiskelija voi suorittaa itsenäisesti. Kursseja ei voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Arvioinnissa huomioidaan asetettujen tavoitteiden toteutuminen ja sitoutuminen ryhmän toimintaan.

MUUT PAKOLLISET VALITTAVAT MUSIIKIN KURSSIT

Koodi	MUS
Nimi	Soitonopetus 1-4
Suoritusaiika	Koska vain
Laji	Pakollinen valittava tai soveltava

Kuvaus	Opiskelija käy soittotunneilla valitsemallaan soittimella. Kurssin voi suorittaa käymällä soittotunneilla jossakin musiikkiopistossa tai Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämällä maksullisilla soittotunneilla. Opiskelijoille pyritään järjestämään opetusta valitsemissaan instrumenteissa. Musiikkiseura järjestää opetusta ainakin seuraavissa soittimissa: viulu, alttoviulu, sello, huilu, klarinetti, saksofoni, trumpetti, kitara, basso, rummut, klassinen piano ja vapaa säestys. Numeroarviointi.
Tavoite	Opiskelun päätavoitteena on kehittää opiskelijan soittotaitoa: soittimen hallintaa, äänenmuodostusta ja esitysteknisiä asioita kuten fraseerausta ja intonaatiota. Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa. Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä. Opiskelijan on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton (SML) kurssitutkintovaatimusten tai Helsingin Pop & Jazz konservatorion kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.
Sisältö	Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet. Kurssin suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.
Koulukohtaista	Yhtenä lukiovuonna voi suorittaa yhden kurssin samassa soittimessa. Musiikkilukion opiskelija voi valita pakolliseksi kurssiksi vain yhden soittimen, muut soittimet soveltaviksi kursseiksi. Muille opiskelijoille soitonopetus on soveltava kurssi. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Musiikkilukion opiskelijoilla käytetään seuraavia lyhenteitä: ALT alttoviulu, BAS basso, FAG fagotti, HUI huilu, KIT kitara, KLA klarinetti, KON kontrabasso, KÄY käyrätorvi, NOK nokkahuilu, OBO oboe, PAS pasuuna, PIA piano, RUM rummut, SAK saksofoni, SEL sello, TRU trumpetti, VAP vapaa säestys, VIU viulu. Muilla opiskelijoilla lyhenne on soitonopetuksesta MUS. Pakollisena kurssina soitonopetus arvioidaan lukion yleisten arviointiohjeiden mukaan arvosanalla, soveltavana kurssina suoritusmerkinnällä. Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista instrumenttiopintoihin.
Koodi	MUT
Nimi	Musiikin perusteet 1-4
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen valittava tai soveltava
Kuvaus	Lukiossa järjestetään musiikin peruskurssien 1/3, 2/3 ja 3/3 opetusta. Peruskurssi 3/3 on kahden kurssin laajuinen. Muut teorian ja säveltapailun opinnot suoritetaan Vantaan tai muiden musiikkiopistojen tunneilla. Numeroarviointi.
Tavoite	Musiikin perusteiden tavoitteena on, että opiskelija oppii musiikin teoreettisia lainalaisuuksia ja omaa musisointia tukevia tiedollisia valmiuksia.

Sisältö	Musiikin perusteiden opinnoissa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia Suomen Musiikkioppilaitosten Liiton (SML) kurssivaatimuksia ja oppiainerakennetta. Jos opiskelija hallitsee musiikin teoriaa ja omaa säveltapailutaitoja, hän voi opettajan kanssa neuvoteltuaan osallistua kokeeseen osallistumatta opetukseen ja näin suorittaa kurssitutkintoja.
Koodi	MUY, MUP
Nimi	Laulunopetus 1-4
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen valittava tai soveltava
Kuvaus	Laulunopetuksessa opiskelijaa ohjataan löytämään oma terve ja persoonallinen äänenkäyttötapa. Laulunopetuksen kurssija voi suorittaa käymällä musiikkiopiston laulutunneilla tai osallistumalla Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämään maksulliseen opetukseen. Numeroarviointi.
Tavoite	Opetuksen tavoite on ohjata opiskelijaa löytämään laulamisen yhteydessä oma terve ja persoonallinen äänenkäyttötapa. Tarkemmat tavoitteet asetetaan opettajan ja opiskelijan käymässä keskustelussa lukuvuoden alussa. Tavoitteita voidaan tarkistaa opiskelun edetessä. Opiskelijan on mahdollisuus halutessaan edetä Suomen Musiikkioppilaitosten liiton kurssitutkintovaatimusten tai Helsingin Pop & Jazz konservatorion kurssitutkintovaatimusten mukaan ja suorittaa näitä tutkintoja maksamalla oppilaitosten määräämät tutkintomaksut.
Sisältö	Opiskelijalla on mahdollisuus valita suuntautumisvaihtoehdoksi joko • klassinen yksinlaulu (MUY) tai • pop- ja jazzlaulu (MUP) Klassisen laulun (MUY) opetuksessa tutustutaan eri maiden kansanlauluihin, suomalaisten ja pohjoismaisten säveltäjien laulumusiikkiin, musikaali- ja elokuvasävelmiin sekä italiankielisiin lauluihin ja saksalaisiin liedehin. Pop- ja Jazzlaulussa (MUP) ohjelmisto koostuu pop-, rock- ja jazz-musiikista eri tyylilajeineen. Myös mikrofoniteknikan hallintaan kiinnitetään huomioita. Opetusmateriaalin valinnassa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja henkilökohtaiset tavoitteet. Kurssin suorittamiseen kuuluvat esiintymiset koulun konserteissa ja matineoissa sekä mahdollisissa muissa tilaisuuksissa.
Koulukohtaista	Musiikkilukion opiskelija voi opiskella laulua pakollisena valittavana 1-4 kurssia. Lisäksi laulua voi opiskella soveltavina kursseina. Muille opiskelijoille kurssit ovat soveltavia. Kurssija ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssi on mahdollista suorittaa joko Vaskivuoren lukion musiikkiseura ry:n järjestämänä maksullisena opetuksena tai jonkin musiikkioppilaitoksen oppilaana. Pakollisena kurssina laulunopetus arvioidaan lukion yleisten arviointiohjeiden mukaan arvosanalla, soveltavana kurssina suoritusmerkinnällä. Yhdessä asetettujen tavoitteiden toteutumista arvioivat sekä opettaja että opiskelija. Arvioinnissa painotetaan taiteellista osaamista ja sitoutumista lauluopintoihin.

Koodi	MUZ
Nimi	Jazzimprovisointi 1-2
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen valittava tai soveltava
Kuvaus	Kurssilla opitaan soittamaan tai laulamaan improvisoituja sooloja erityylyisiin kappaleisiin. Lisäksi opiskellaan jazzmusiikille tyypillistä fraseerausta ja muotorakenteita. Numeroarviointi.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija omaksuu improvisoinnin perusteita ja kehittää improvisointitaitojaan.
Sisältö	Tunneilla tehdään soittoharjoituksia, joissa käydään läpi asteikkoja, rakenteita ja harmonioita. Pienissä ryhmissä harjoitellaan jazzimprovisoinnin alkeita. Kurssilla tutustutaan lisäksi niihin musiikin teorian osa-alueisiin, joiden pohjalta improvisointia voi toteuttaa. Osa opiskelusta voi tapahtua itsenäisesti tai pienissä ryhmissä. Kurssisuoritukseen voi kuulua kurssin yhtyeiden pitämä matinea.
Koulukohtaista	Jazzimprovisointia voi musiikkilukion opiskelija suorittaa pakollisena valittavana tai soveltavana 1-2 kurssia. Muille opiskelijoille jazzimprovisointi on soveltava kurssi. Kursseja ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää koe. Kurssi arvioidaan arvosanalla, opiskelijan pyytäessä kurssi voidaan arvioida myös suoritusmerkinnällä.

Koodi	MUÄ1
Nimi	Äänitekniikka 1
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen valittava tai soveltava
Kuvaus	Kurssilla tutustutaan laajasti äänentoistossa tarvittaviin laitteisiin. Lisäksi opetellaan suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisten tilaisuuksien ja konserttien äänentoisto. Numeroarviointi.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy äänen ominaisuuksiin sekä sähköiseen äänen tuottamiseen ja vahvistamiseen. Lisäksi opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisten juhlien, tilaisuuksien ja konserttien äänentoistojärjestelyt.
Sisältö	Kurssilla opetellaan äänentoiston suunnittelua ja toteutusta erilaisiin tiloihin ja tilanteisiin. Äänentoistojärjestelmän eri osa-alueet opitaan hallitsemaan: vahvistimet, kaiuttimet, mikrofonit, liittimet, miksauspöydät, erilaiset lisälaitteet kuten efektit jne. Äänitarkkailijaa avustetaan aidossa äänentoistotilanteessa ja opitaan toimimaan äänitarkkailijana sekä lava- että saliäänen tuotossa. Kurssin suorittamiseen kuuluu teoriajaksoja ja omien äänentoistotöiden hoitaminen koulun eri tilaisuuksissa kuten musiikkiryhmien konserteissa.
Koulukohtaista	Kurssi on musiikkilukion opiskelijalle pakollinen tai soveltava kurssi, muille opiskelijoille soveltava kurssi. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssia ei voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla. Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää kirjallinen koe. Arvioinnissa painottuu

sitoutuminen äänentoistotehtävien suorittamiseen. Kurssi arvioidaan arvosanalla, opiskelijan pyytäessä voidaan soveltava kurssi arvioida suoritusmerkinnällä.

Koodi	MUÄ2
Nimi	Äänitekniikka 2
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen valittava tai soveltava
Kuvaus	Äänitekniikka 2 –kurssilla opitaan äänittämään ja miksaamaan musiikkia erityisesti studiossa. Molemmat äänitystekniikan kurssit kiitettävästi suorittanut opiskelija voi saada nimityksen studiomestariksi. Numeroarviointi.
Tavoite	Kurssin tavoite on, että opiskelija oppii huolehtimaan itsenäisesti julkaisukelpoisten äänitysten ja miksausten toteuttamisesta.
Sisältö	Kurssilla opitaan valitsemaan oikeanlainen mikrofoni kullekin soittimelle sekä hallitsemaan studion tallentimien, miksauspöydän ja muiden laitteiden käyttö. Erilaisten kokoonpanojen esityksiä äänitetään ja miksataan. Äänityssession edellyttämät työskentelytavat ja rutiinit omaksutaan. Opetus sisältää yhteisiä teoriaosuuksia, opintokäyntejä ja itsenäistä äänitystyötä. Kurssi on musiikkilukion opiskelijalle pakollinen tai soveltava kurssi, muille opiskelijoille soveltava kurssi. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti. Kurssia ei voi korvata muissa oppilaitoksissa suoritetuilla opinnoilla.
Arviointi	Kurssin tiedollisesta aineksesta voidaan pitää koe. Lopputyönä jokainen opiskelija huolehtii opettajan ohjauksessa äänityssession toteuttamisesta. Äänitettävänä ryhmänä voi olla jokin koulun kokoonpanoista. Kurssi arvioidaan arvosanalla, opiskelijan pyytäessä voidaan kurssi arvioida suoritusmerkinnällä.
Koulukohtaista	Kurssille osallistuminen edellyttää Äänitekniikka I:n suorittamista. Studiomestari: Molemmat äänitystekniikan kurssit kiitettävästi suorittanut opiskelija voidaan nimittää studiomestariksi. Studiomestari on henkilö, jolla on oikeus toimia lukion äänitysstudioissa äänitystilanteessa itsenäisesti äänittäjänä ja samalla koko nauhoituksen vastuuhenkilönä. Studiomestarin toimenkuvaan kuuluu myös toisten opiskelijoiden opastamista ja vieraille oppaana toimimista sekä studion laitteiden, soittimien ja tilojen ylläpitoa. Studiomestarin nimitys säilyy vielä senkin jälkeen, kun opiskelija on lähtenyt Vaskivuoren lukioista. Studiomestarin nimityksen voi saada Vaskivuoren lukion opiskelija, joka on suorittanut molemmat äänitystekniikan kurssit kiitettävillä arvosoilla. Sen lisäksi hänen tulee olla musiikinopettajien kollegion mielestä luotettava ja hyväkäyttöksinen henkilö.

Koodi	MUH5=MU5
Nimi	Musiikkiprojekti
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Pakollinen valittava tai soveltava
Kuvaus	Kurssilla ryhmä suunnittelee, harjoittelee ja esittää yhdessä musiikillisen kokonaisuuden. Kyseessä voi olla konsertti, näyttämöesitys tai muu taiteidenvälinen projekti.

Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan, harjoittelemaan ja toteuttamaan musiikillisen kokonaisuuden.
Sisältö	Kurssilla valmistetaan musiikillinen esitys.
Koulukohtaista	Opetus järjestetään yhdessä yleislukion MU5-kurssin kanssa.

Koodi	MUH6=MU6
Nimi	Musiikin lukiodiplomikurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Pakollinen valittava tai soveltava
Kuvaus	Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa taiteellisen kokonaisuuden, josta ilmenee hänen lukioaikanaan koulussa ja muualla omaksutut musiikilliset taidot, tiedot ja osaaminen. Projektityöstä kootaan näytesalkku (portfolio) musiikin lukiodiplomin suoritusta varten. Vaihtoehtoisesti opiskelija kokoaa salkun lukioaikaisesta musiikin työkansiostaan. Diplomityö arvostellaan asteikolla 1-5, kurssista suorituserkintä.
Tavoite	Kurssin tavoite on, että opiskelija suorittaa musiikin lukiodiplomin.
Sisältö	Projektityöstä kootaan näytesalkku (portfolio) musiikin lukiodiplomin suoritusta varten. Vaihtoehtoisesti opiskelija kokoaa salkun lukioaikaisesta musiikin työkansiostaan.
Arviointi	Kurssi arvioidaan suorituserkinnällä. Lukiodiplomi arvioidaan opetushallituksen antamien erillisten arviointiohjeiden mukaan. Diplomin suorittamisesta annetaan erillinen todistus, joka on lukion päättötodistuksen liite.
Koulukohtaista	Lukiodiplomin voi suorittaa, jos on osallistunut vähintään neljälle musiikin kurssille. Lukiodiplomikurssille voi osallistua opintojen päättövaiheessa. Musiikin lukiodiplomi on musiikkilukion opiskelijalle pakollinen valittava tai soveltava kurssi, muille soveltava kurssi. Arviointi tapahtuu lukion yleisten arviointiohjeiden mukaan arvosanalla tai soveltavana kurssina suorituserkinnällä. Lukiodiplomi arvioidaan opetushallituksen antamien erillisten arviointiohjeiden mukaan. Diplomin suorittamisesta annetaan erillinen todistus, joka on lukion päättötodistuksen liite.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	MUW
Nimi	Musiikin työpaja 1-2
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Workshop-kurssin aihealueet vaihtelevat vuosittain opiskelijoiden suuntautuneisuuden ja kiinnostuksen mukaan. Työpajan aiheena voi olla esim. latinalais-amerikkalainen musiikki, suomalainen kansanmusiikki tai erilaiset soitinklinikat ja demonstraatiot. Numeroarviointi.

7.18 Tanssi

7.18.1 Tanssi tanssilukiossa

Opetusministeriön 12.1.2004 (nro 194/430/2003) ja Vantaan opetuslautakunnan 11.5.2005 § 10 tekemien päätösten mukaisesti Vaskivuoren lukion opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 12 kurssia tanssin erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (955/2002) 8 §:ssä säädetystä valtakunnallisen tuntijaon pakollisten kurssien määrästä kahdeksan kurssia. Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen kursseista. Niissä oppiaineissa, joissa opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon, hänen tulee suorittaa kaikki valtakunnallisen tuntijaon mukaiset pakolliset kurssit.

Tanssilukiolaisen tulee suorittaa yhden valtakunnallisen opetussuunnitelman mukaisen musiikin kurssin (MU1) lisäksi Vaskivuoren musiikkilukion opetussuunnitelman mukainen musiikkitiedon ja -historian kurssi (MUV2) sekä yhteensä 11 tanssi- tai musiikkilukion kurssia, joista kaikille yhteistä liikeilmaisua on 5 ja tanssinhistoriaa 3 kurssia. Kolme muuta erikoislukion kurssia opiskelija saa valita seuraavista

- tanssin työpaja 1-3
- baletti, nyky- ja/tai jazztanssi taiteen perusopetusta antavassa oppilaitoksessa 1-3
- tanssin lukiodiplomi 1
- musiikkilukion kursseja 1-3

Pakolliset ja syventävät kurssit arvostellaan numeroarvosanalla.

Tanssilukiolainen voi opiskella soveltavina kursseina tanssia ja musiikkia opiskelijan haluaman määrän.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	TAL1
Nimi	Tanssi ja minä
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla tutustutaan tanssilukio-opiskeluun ja tanssiryhmään. Luodaan työskentelytavat ja pohditaan omaa suhdetta tanssimiseen. Kurssilla valmistetaan esitys.
Tavoite	Esityksen valmistaminen.
Sisältö	Nykytanssin tekniikkaharjoituksia.
Koulukohtaista	Tanssitunneilla työskentely. Työpäiväkirjan kirjoittaminen. Esiintyminen. Numeroarviointi. Arviointi perustuu oppilaan omaan taidolliseen kehittymiseen, motivaatioon ja asenteeseen tunneilla, yhteistyökykyyn, ja esiintymistaidon kehittymiseen. Kurssi järjestetään lukuvuonna 2015-2016.

Koodi	TAL2
Nimi	Nykytanssin perusteet

Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla käydään läpi nykytanssin peruselementtejä (tila, aika, voima, virtaus). Etsitään kehoon oikeaa linjausta, liikkeen puhtautta ja kokonaisvaltaista kehonhallintaa.
Tavoite	Puhtaan kehoystävällisen liikkumistavan sisäistäminen. Anatomisten peruskäsitteiden ymmärtäminen. Nykytanssin tekniikan kehittäminen.
Sisältö	Nykytanssin tekniikkaharjoituksia. Esityksen valmistaminen.
Koulukohtaista	Arviointi kuten TAL1. Kurssi järjestetään lukuvuonna 2015-2016.

Koodi	TAL3
Nimi	Liikeimprovisaatio
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Tutustutaan improvisaation ja erilaisten traditioiden kautta kehon luonnolliseen tapaan liikkua ja olla kontaktissa muihin.
Tavoite	Oman persoonallisen liikkumistavan löytäminen. Ryhmätyön ja luottamuksen syventäminen. Improvisaatio-esityksen valmistaminen.
Sisältö	Yksilö ja ryhmä improvisaatio harjoituksia eri tekniikoita apuna käyttäen.
Koulukohtaista	Tanssitunneilla työskentely. Työpäiväkirjan kirjoittaminen. Esiintyminen. Numeroarviointi. Arviointi perustuu oppilaan omaan taidolliseen kehittymiseen, motivaatioon ja asenteeseen tunneilla, yhteistyökykyyn ja esiintymistaidon kehittymiseen.

Koodi	TAL4
Nimi	Rytmi ja liike
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla tutustutaan rytmiin ilmiönä, tuotetaan rytmejä keholla ja erilaisilla välineillä.
Tavoite	Perussykkeen, eri tahtilajien ja aika-arvojen ymmärtäminen tanssifraaseissa. Esityksen valmistaminen.
Sisältö	Rytmiikkaharjoituksia. Musiikin ja liikkeen yhdistäminen.
Koulukohtaista	Tanssitunneilla työskentely. Työpäiväkirjan kirjoittaminen. Esiintyminen. Numeroarviointi. Arviointi perustuu oppilaan omaan taidolliseen kehittymiseen, motivaatioon ja asenteeseen tunneilla, yhteistyökykyyn ja esiintymistaidon kehittymiseen.

Koodi	TAL5
Nimi	Koreografia
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen

Kuvaus	Tutustutaan erilaisiin tapoihin tehdä koreografiaa ja tutkitaan liikettä. Mitä, miten ja kenelle liike viestii. Työstetään pienimuotoisia tansseja.
Koulukohtaista	Tanssitunneilla työskentely. Työpäiväkirjan kirjoittaminen. Esiintyminen. Numeroarviointi. Arviointi perustuu oppilaan omaan taidolliseen kehittymiseen, motivaatioon ja asenteeseen tunneilla, yhteistyökykyyn ja esiintymistaidon kehittymiseen. Kurssi järjestetään lukuvuonna 2015-2016.

Tanssinhistoria

Koodi	TAH1
Nimi	Myyteistä moderniin
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Taidetanssin synty, historia ja merkitys. Tutustutaan länsimaisen taidetanssin syntyyn ja merkittävimpiin henkilöihin esihistorialliselta ajalta 1900-luvun alkuun asti.
Tavoite	Opiskelija ymmärtää länsimaisen taidetanssin syntyvaiheet ja tuntee keskeiset vaikuttajat ja oppii hakemaan tietoa taidetanssista eri lähteistä.
Sisältö	Tutustutaan esihistorian, antiikin, keskiajan, renessanssin, barokin, rokokoon ja romantiikan ajan länsimaisen taidetanssin kehitykseen.
Koulukohtaista	Kurssilla työskentely tutustuttaa opiskelijan monipuolisesti alan lähdekirjallisuuteen, tietokantoihin ja keskeisiin tanssin vaikuttajiin. Opiskelija toimii aktiivisena etsijänä. Aiheisiin tutustumista auttavat luennot, keskustelut ja videot. Kurssin suorittamiseen kuuluu esitelmä tai essee. Tanssin historian kurssien arviointiin vaikuttaa opiskelijan sitoutuminen, jatkuva näyttö, kirjalliset työt ja esitelmät. Kurssi arvostellaan numeroin.

Koodi	TAH2
Nimi	Modernista meidän päiviin
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Tutustutaan länsimaiseen taidetanssin suuntauksiin ja merkittävimpiin henkilöihin 1900-luvulla. Käydään läpi tanssin nykysuuntaukset.
Tavoite	Oppilas tutustuu länsimaisen taidetanssin kehitykseen vaikuttaviin tekijöihin ja osaa yhdistää ne kulttuurihistoriallisiin tapahtumiin.
Sisältö	Opiskellaan 1900-luvulta lähtien baletin ja modernin tanssin kehitys tähän päivään asti. Tutustutaan nykysuuntauksiin ja ilmiöihin.
Koulukohtaista	Kurssilla työskentely tutustuttaa opiskelijan monipuolisesti alan lähdekirjallisuuteen, tietokantoihin ja keskeisiin tanssin vaikuttajiin. Opiskelija toimii aktiivisena etsijänä. Aiheisiin tutustumista auttavat luennot, keskustelut ja videot. Kurssin suorittamiseen kuuluu esitelmä tai essee. Tanssin historian kurssien arviointiin vaikuttaa opiskelijan sitoutuminen, jatkuva näyttö, kirjalliset työt ja esitelmät. Kurssi arvostellaan numeroin. Kurssi järjestetään lukuvuonna 2015-2016.

Koodi	TAH3
Nimi	Taidetanssi Suomessa
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Suomalaisen taidetanssin kehitys ja merkitys. Tutustutaan tärkeimpiin taidetanssiin vaikuttaneisiin henkilöihin ja kartoitetaan tämän päivän suomalainen tanssin kenttä. Käydään katsomassa esityksiä.
Tavoite	Opiskelija ymmärtää suomalaisen taidetanssin syntyvaiheet ja tuntee keskeiset vaikuttajat ja oppii hakemaan tietoa taidetanssista eri lähteistä.
Sisältö	Tutustutaan suomalaisen taidetanssin kehitykseen 1900-luvulta alkaen. Keskitytään tämän päivän suomalaiseen taidetanssiin.
Koulukohtaista	Kurssilla työskentely tutustuttaa opiskelijan monipuolisesti alan lähdekirjallisuuteen, tietokantoihin ja keskeisiin tanssin vaikuttajiin. Opiskelija toimii aktiivisena etsijänä. Aiheisiin tutustumista auttavat luennot, keskustelut esitysten katsomiset. Kurssin suorittamiseen kuuluu esitelmä tai essee. Tanssin historian kurssien arviointiin vaikuttaa opiskelijan sitoutuminen, jatkuva näyttö, kirjalliset työt ja esitelmät. Kurssi arvostellaan numeroin. Kurssi tarkoitettu kaikille tanssilukiolaisille.

Muut pakolliset kurssit

Koodi	MU1
Nimi	Musiikki ja minä
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kaikille yhteisellä musiikin kurssilla etsitään jokaiselle oma tapansa toimia musiikin alueella. Laulamalla, soittamalla ja kuuntelemalla tutkitaan mahdollisuuksia olla musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuuntelijana ja kulttuuripalveluiden käyttäjänä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää oman tapansa toimia musiikin alueella. Hän pohtii oman musiikkisuhteensa kautta musiikin merkitystä ihmiselle ja ihmisten väliselle vuorovaikutukselle. Hän tutkii omia mahdollisuuksiaan musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuuntelijana sekä kulttuuripalvelujen käyttäjänä.
Sisältö	Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan. Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ilmaisun välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin peruskäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

Koodi	MUH1
Nimi	Taidemusiikki
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen

Kuvaus Kurssilla tutustutaan länsimaisen taidemusiikin aika- ja tyylikausiin antiikin ajoista tähän päivään asti. Kuuntelu- ja musisointiesimerkkien kautta saadaan tietoa musiikin kehityksestä ja tärkeimmistä säveltäjistä sekä heidän teoksistaan.

Pakolliset valittavat tanssilukion kurssit

Koodi **TAB1-3**
 Nimi Tanssin perustekniikka, baletti
 Suoritus aika Koska vain
 Laji Pakollinen valittava tai soveltava
 Kuvaus Balettia taiteen perusopetusta antavassa tanssikoulussa.

Koodi **TAL6**
 Nimi Tanssin lukiodiplomi
 Suoritus aika 3. vuonna
 Laji Pakollinen valittava tai soveltava
 Kuvaus Kurssilla työstetään tanssin lukiodiplomia. Työhön kuuluvat taiteellinen ja kirjallinen työ sekä portfolio työskentely. Lukion tanssidiplomin suorittamiseksi vaaditaan, että opiskelija on suorittanut vähintään kolme lukion tanssikirssia. Diplomityö arvioidaan asteikolla 1-5, kurssista suoritusmerkintä.
 Tavoite Tukea ja kuvailla opiskelijan taiteellista kehitysprosessia, jonka pohjana on pitkäjännitteinen tanssinopiskelu. Syventää opiskelijan kehitystä tanssissa ja auttaa opiskelijaa ymmärtämään, mitä tanssi itselle merkitsee, miksi tanssii ja mitä tanssilla haluaa välittää.
 Koulukohtaista Lukion tanssidiplomin suorittamiseksi vaaditaan, että opiskelija on suorittanut vähintään kolme lukion tanssikirssia. Puoliksi itsenäistä ja puoliksi opettajajohtoista työskentelyä. Kurssin suorittamisesta saa suoritusmerkinnän. Tanssin lukiodiplomin suorittamisesta saa erillisen todistuksen, joka on lukion päättötodistuksen liite. Diplomityön arviointi suoritetaan opetushallituksen antamien erillisohjeiden mukaan. Kurssi järjestetään lukuvuonna 2015-2016.

Koodi **TAN1-3**
 Nimi Tanssin perustekniikka, nykytanssi
 Suoritus aika Koska vain
 Laji Pakollinen valittava tai soveltava
 Kuvaus Nykytanssia taiteen perusopetusta antavassa tanssikoulussa.

Koodi **TAW1-3**
 Nimi Tanssin workshop
 Suoritus aika Koska vain
 Laji Pakollinen valittava tai soveltava
 Kuvaus Kurssi on tarkoitettu senhetkisten tanssiesitysten viimeistelyyn. Joka vuosi

järjestetään yksi kurssi.

Koodi	TAZ1-3
Nimi	Tanssin perustekniikka, jazztanssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Pakollinen valittava tai soveltava
Kuvaus	Jazztanssia taiteen perusopetusta antavassa tanssikoulussa.

SOVELTAVAT KURSSIT

Musiikkilukion kursseja 1-3. Numeroarviointi.

7.19 Kuvataide

Yleistä

Lukion kuvataideopetuksessa opiskelija oppii tulkitsemaan, arvostamaan ja arvottamaan omaa ja muiden kuvallista kulttuuria. Kuvataideopetuksen tarkoituksena on kehittää opiskelijan ymmärrystä yhteiskunnan ja ympäristön visuaalisista ilmiöistä ja niiden merkityksistä. Omakohtainen taiteellinen työskentely antaa opiskelijalle mahdollisuuden taiteesta nauttimiseen, onnistumisen kokemuksiin ja itselle tärkeiden asioiden ilmaisemiseen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan mielikuvituksen, luovan ajattelun ja assosiaatiokyvyn kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan ja perustelemaan esteettisiä ja eettisiä arvovalintojaan omassa elämässä, kuvataiteessa, mediassa ja kulttuuriympäristössä. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää taiteen merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Opetuksessa syvennetään visuaalisen kulttuurin yleissivistyksen perusteet ja luodaan riittävät edellytykset jatko-opinnoille.

Opetuksen sisältöjä ovat kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu, taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen, ympäristön suunnittelu, arkkitehtuuri ja muotoilu sekä median visuaaliset tekstit.

Opetuksessa pyritään oppiaineen sisäiseen integraatioon, jossa taidolliset ja tiedolliset sisällöt täydentävät toisiaan. Oppisisällöistä rakennetaan teemallisia kokonaisuuksia ja opetuksessa tehdään yhteistyötä eri taiteen- ja tieteenalojen kanssa. Opetuksen lähtökohtana on opiskelijan oma kokemus, jonka pohjalta opiskelija toteuttaa monipuolisia kuvien tuottamis- ja tulkintaprosesseja. Oppiaineiden välistä yhteistyötä tehdään kouluympäristön viihtyvyyden ja kulttuuritoiminnan lisäämiseksi. Opiskelija hankkii projekti- ja kulttuuriosaamista työskennellessään yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa.

Opetuksen tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- oppii tunnistamaan, ymmärtämään ja arvottamaan kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria omassa elämässään ja yhteiskunnassa
- tuntee kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin keskeisiä käsitteitä ja osaa käyttää niitä taideteosten, visuaalisten viestien sekä omien ja toisten töiden tulkinnassa, arvioinnissa ja työskentelyprosessin kuvailussa

- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn ja itsearviointiin sekä yhteistyöhön
- oppii valitsemaan ja käyttämään tarkoituksenmukaisesti eri materiaaleja, tekniikoita ja välineitä kuvallisessa ilmaisussaan
- tuntee nykytaidetta ja kuvataiteen historiaa
- ymmärtää mediakulttuuria ja sen vaikutusta ihmiseen ja yhteiskuntaan
- oppii mediatuotannon visuaalisen sisällön suunnittelua, tuottamista ja esteettistä arviointia ja osaa soveltaa mediateknologiaa omassa kuvallisessa työskentelyssään
- tuntee arkkitehtuurin, muotoilun ja esinekulttuurin visuaalista kieltä ja historiaa
- tiedostaa oman toimintansa vaikutukset luontoon, kulttuurimaisemaan, rakennettuun ympäristöön ja niitä koskevaan suunnitteluun ja päätöksentekoon
- osaa käyttää ja arvostaa kulttuuripalveluja.

Arviointi

Kuvataiteen arviointi on pitkäkestoista ja vuorovaikutteista. Arvioinnin tulee antaa tietoa opiskelijan edistymisestä ja samalla kannustaa häntä ilmaisemaan itseään rohkeasti luottaen omaan kuvalliseen ilmaisuunsa. Kuvataideopetuksen tulee kehittää opiskelijan itsearviointitaitoja. Arvioinnin kohteina ovat työprosessit, työskentelyn tulokset, sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot ja kyky soveltaa teoretietoa omassa ilmaisussaan. Kuvataidekurssien arvioinnissa otetaan huomioon kuvalliset ja kirjalliset yksilö- ja ryhmätehtävät, luonnokset, itsenäisesti suoritettavat tehtävät ja yleinen aktiivisuus.

Muuta

Kuvataiteessa tarvittavat materiaalit hankitaan yhteistilauksina. Materiaalimaksu kaikilla kuvataiteen kursseilla on n. 5-10 euroa.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Kuvataiteen kursseja on perustellulla syyllä mahdollista suorittaa itsenäisesti. Opettajan kanssa laaditaan aikataulu ja ohjelma kyseiselle kurssille. Opiskelija raportoi etenemisestään opettajalle, jotta varmistetaan säännöllinen opiskelu ja vältetään oppimista haittaavia ongelmatilanteita. Materiaalin opiskelija hankkii itsenäisesti opettajan ohjaamana.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	KU1
Nimi	Minä, kuva ja kulttuuri
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla perehdytään kuvallisen ilmaisun ja kuvataiteen perusteisiin ja tehdään monipuolisia harjoitustöitä eri tekniikoilla.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • tuntee visuaalisen kulttuurin sisältöjä ja perusteita • oppii ilmaisemaan itseään kuvataiteen keinoin ja tekemään omakohtaisia ratkaisuja • oppii käyttämään taiteen käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia • oppii tarkastelemaan visuaalisen kulttuurin ilmiöitä kriittisesti ja tulkitsemaan niiden

	sisältöjä, muotoja ja merkityksiä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä soveltamaan oppimaansa omassa työskentelyssään • ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa.
Sisältö	• mitä taide on: taide yksilön ja yhteiskunnan kannalta ja erilaiset taidekäsitteet • kuvan valta ja vallan kuva kulttuurissa • taide kulttuurin tulkina: suomalaisuus, pohjoismaisuus, eurooppalaisuus ja Euroopan ulkopuolisia kulttuureita • oma kuvallinen ilmaisu: piirtäminen, maalaaminen, kolmiulotteinen työskentely, digitaalisen kuvan käyttö • kuvan rakentamisen keinot: sommittelu, muoto, väri, liike, tila ja aika • kuvan tulkinta ja analysointi kuvallisin ja sanallisin keinoin, analysointitapoihin, kuten formalistiseen, semioottiseen, ikonografiseen ja reseptioanalyttiseen tulkintaan tutustuminen
Koodi	KU2
Nimi	Ympäristö, paikka ja tila
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Arkkitehtuurin ja muotoilun perusteet. Ympäristön tutkiminen kuvataiteen menetelmin.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • oppii muotoilun ja arkkitehtuurin perusteita, ilmaisutapoja, materiaalituntemusta, estetiikkaa ja suunnitteluprosesseja • oppii ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa tekemään havaintoja eri näkökulmista, kuten esteettiseltä ja eettiseltä sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehityksen kannalta • oppii tarkastelemaan ympäristöä luonnonvaraisena, rakennettuna, sosiaalisena ja psyykkisenä ilmiönä sekä kulttuurisena viestinä • ymmärtää yhteisö- ja ympäristötaiteen merkityksen ympäristösuunnittelussa ja laajemmin visuaalisessa kulttuurissa.
Sisältö	• tila käsitteenä: tilan kokeminen psyykkisenä, fyysisenä ja sosiaalisena paikkana • arkkitehtuurin ja muotoilun peruskäsitteet: mittakaava, liike, tila, suhdetoimet, rakenne, väri, muoto ja materiaali • maisema, rakennus, esine ja taideteos materiaalisena, henkisenä, esteettisenä ja

oman aikansa

kulttuurihistoriallisena viestinä

- arkkitehtuuri ja muotoilu kulttuurisesti kestävän kehityksen ja talouselämän näkökulmasta
- mallintaminen, havainnekuvat, pienoismallit ja materiaalikokeilut

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi **KU3**

Nimi Media ja kuvien viestit

Suoritus aika Koska vain

Laji Syventävä

Kuvaus Kuvaviestinnän perusteet ja kuvan vaikutuskeinot.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii erittelemään ja tulkitsemaan median kuvaaman maailman suhdetta kulttuuriin ja todellisuuteen
- ymmärtää kuvailmaisun vaikutuskeinoja mediassa
- oppii käyttämään erilaisia kuvia ja tekniikoita eri viestintäympäristöissä oman ilmaisunsa välineenä
- oppii analysoimaan ja kehittämään omaa mediasuhdettaan.

Sisältö • kuva mediassa: kuvajournalismi, mainonta, viihteen kuvat, populaarikulttuuri, sarjakuva,

www-sivujen ja tietokonepelien kuvailmaisuus

- graafinen suunnittelu: taitto, typografia, kuvan muokkaus- ja siirtomenetelmät
- mediakuvien aatekriittinen ja kulttuurinen tarkastelu eri aikoina, paikoissa ja osakulttuureissa
- valokuva mediassa
- elokuva ja video: perinteinen ja uudistuva kuvakerronta
- visuaalisuus tuotteistamisessa ja tuotemerkkien luomisessa

Koodi **KU4**

Nimi Taiteen kuvista omiin kuviin

Suoritus aika Koska vain

Laji Syventävä

Kuvaus Kuvataiteen historiaan ja tyyliuuntiin tutustumista ja oman kuvailmaisun kehittämistä.

Tavoite Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa kuvataiteen historian pääpiirteitä teemallisesti ja kronologisesti
- ymmärtää kuvataiteen sisältöjä ja ilmaisutapoja eri aikoina ja eri kulttuureissa
- käyttää omassa ilmaisussaan hyväkseen taiteen tuntemustaan
- oppii työskentelemään itsenäisesti ja harjaantuu pohdiskelevaan, sanalliseen itsearviointiin.

Sisältö	• taidekuvan tulkinta ja analyysi kuvin ja sanoin • eri aikakausien kulttuuristen merkitysten ja käsitysten ilmeneminen kuvataiteessa • aiheen kehittäminen ja luonnostelu osana taiteellista luomisprosessia • kuvan sisältö ja muoto taiteilijan ja kulttuurin viestinä, sommittelu, kuten: väri, valo, varjo ja liike sekä illusorisuus ja kolmiulotteisuus sekä pinnan rakenne ja materiaali
Koodi	KU5
Nimi	Nykytaiteen työpaja
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Syventävä
Kuvaus	Nykytaiteeseen tutustumista ja oman projektin toteuttaminen.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija • oppii seuraamaan ja arvioimaan nykytaiteen ajankohtaisia ilmiöitä • oppii havaitsemaan ja oivaltamaan visuaalisia merkityksiä ympäristössä sekä soveltamaan havaintojaan omassa ilmaisussaan • oppii ymmärtämään ja käyttämään nykytaiteen keinoja työskennellessään erilaisten ilmiöiden parissa • harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn.
Sisältö	• mitä nykytaide on: nykytaiteen taustalla vaikuttavat ilmiöt ja erilaiset taidekäsitykset • nykytaide ja kulttuurien välinen vuorovaikutus, visuaaliset alakulttuurit • taiteiden väliset projektit koulussa tai koulun ulkopuolella • oman produktion toteuttaminen • visuaaliset ammatit yhteiskunnassa ja taidealan organisaatioita

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	KU6
Nimi	Kuvataiteen lukiodiplomikurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Suoritus muodostuu portfolioista (suunnittelusta, luonnoksista ja valmiista työstä) sekä siihen liittyvästä kirjallisesta tehtävästä. Opetushallitus lähettää vuosittain tehtävät. Diplomityö arvioidaan asteikolla 1-5, kurssista suoritusmerkintä.
Sisältö	Opiskelija suorittaa valitsemansa tehtävän itsenäisesti, mutta opettajan valvonnassa.
Koulukohtaista	Kurssin voi suorittaa vasta vähintään neljän hyväksytyn kuvataiteen kurssin jälkeen. Kurssi arvioidaan asteikolla 1-5. Diplomityöt arvioi oman opettajan lisäksi koulun ulkopuolinen alan asiantuntija. Kurssista saa erillisen todistuksen.
Koodi	KU7
Nimi	Piirustus ja maalaus

Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Piirustus- ja maalaustehtäviä eri tekniikoilla. Numeroarviointi.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - oppii käyttämään erilaisia maalaustekniikoita - syventää tietojään kuvataiteessa. - kehittää kuvallista ilmaisuaan ja opittujen asioiden itsenäistä soveltamista. - kehittää harrastustaan kuvataiteeseen.
Sisältö	Piirtämis- ja maalausharjoituksia välineitä ja materiaaleja vaihdellen. Kuvan rakentamisen keinojen teoriaa, värioppia. Akvarelli- ja akryy liväreillä maalaamisen perustekniikat. Julkisen taideteoksen suunnittelu ja toteuttaminen. Taide itseilmaisun välineenä. Opintokäyntejä.

Koodi	KU8
Nimi	Öljyvärimaalaus
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Öljyvärimaalauksen perusteet. Värien käyttö ja erilaiset maalaustekniikat. Numeroarviointi.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - perehtyy öljyvärimaalauksen historiaan - oppii erilaisia öljyvärimaalaustekniikoita - saa valmiuden itsenäiseen työskentelyyn
Sisältö	Maalausharjoituksia aiheita ja tyylejä vaihdellen. Galleria- ja museokäyntejä.

Koodi	KU9
Nimi	Keramiikka ja kuvanveisto
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Keramiikan ja kuvanveiston harjoituksia eri materiaaleilla. Numeroarviointi.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija - perehtyy keramiikan historiaan - oppii muotoilemaan savea eri tekniikoilla - kokeilee erilaisia kuvanveiston tekniikoita ja materiaaleja - syventää taidehistorian tuntemustaan
Sisältö	Keramiikan tekniikat ja materiaalit. Keramiikan maalaaminen ja koristelu engobe-, alilase- ja liituväreillä. Erilaiset lasitustekniikat. Dreijaus. Kolmiulotteinen rakentaminen eri materiaaleista. Opintokäyntejä.

Koodi	KU10
Nimi	Muotoilukurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava

Kuvaus	Muotoilun historia ja perinne. Muotoilun perusteet ja designin tutkiminen. Muotoilusuunnittelua ja toteutusta. Muotoilutehtäviä sekä vierailuja. Numeroarviointi.
Koodi	KU11
Nimi	Musiikkivideo
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla tuotetaan oma musiikkivideo joko omaa tai muiden tekemää musiikkia käyttäen. Numeroarviointi.
Tavoite	Perehdytään musiikkivideoiden tuottamisen prosessiin.
Sisältö	Kurssilla tutustutaan musiikkivideoiden historiaan ja lajityyppeihin sekä tuotetaan ryhmissä oma musiikkivideo joko omaa tai muiden tekemää musiikkia käyttäen. Samalla perehdytään digitaalisten videokameroiden ja -editointiohjelmien käyttöön. Valmiit videot julkaistaan DVD:llä. Kurssille osallistuminen ei edellytä soittotaitoa. Musiikkia harrastavat voivat tuottaa musiikin valmiiksi etukäteen.
Koulukohtaista	Työskennellään ryhmissä. Opintokäyntejä tehdään mahdollisuuksien mukaan.
Koodi	KU12
Nimi	Elokuvailmaisu
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Perehdytään elokuvan historiaan ja ilmaisukieleen ja tuotetaan erilaisia ohjelmatyyppejä ryhmissä. Numeroarviointi.
Tavoite	Elokuvan historian, ilmaisukielen ja tekniikan tuntemus. Digitaalisten videokameroiden ja -editointiohjelmien käyttö Pc- ja Mac-ympäristöissä.
Sisältö	Elokuvan historia, lajityypit ja ilmaisukeinot. Digitaaliset videokamerat ja -editointiohjelmat. Erilaisten ohjelmatyyppejen tarjoamat mahdollisuudet. Elokuvailmaisu itseilmaisun kanavana. Videoiden julkaisu DVD:llä ja internetissä.
Koodi	KU13
Nimi	Tietokonegrafiikka ja graafinen suunnittelu
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Digitaalisen kuvankäsittelyn ja taiton perusteet ja ohjelmistot. Numeroarviointi.
Tavoite	Digitaalisen kuvankäsittelyn käsitteistöön ja tietokoneen tarjoamiin mahdollisuuksiin perehtyminen visualisoinnissa. Taiton ja julkaisujen tuottamisen perusteet. graafisen suunnittelun perusteet.
Sisältö	Kuvankäsittelyn historiaa, vektori- ja bittikarttagrafiikka, digitaalinen valokuva, digitaalikameran käyttö, typografian ja taiton perusteet. Kuvankäsittely-, taitto- ja mallinnusohjelmat. Visuaalisten suunnitteluprosessien harjoittelu.

Koodi **KU14**
Nimi Valokuvaus ja animaatio
Suoritus aika Koska vain
Laji Soveltava

Kuvaus Kurssilla tutustutaan valokuvataiteen historiaan, kuvaamiseen järjestelmäkameralla, mustavalko- ja digitaalikuvaan ja kuvien muokkaamiseen kuvankäsittelyohjelmilla. Numeroarvostelu.

Koodi **KU15**
Nimi Valokuvauksen jatkokurssi
Suoritus aika Koska vain
Laji Soveltava

Kuvaus Kurssi edellyttää KU14 kurssin suorittamista. Valokuvauksen jatkokurssilla syvennyttään valokuvauksen pitkäkestoisten projektien avulla. Omasta työskentelystä tehdään portfolio. Numeroarviointi.

Koodi **KU16**
Nimi Taidegrafiikka
Suoritus aika Koska vain
Laji Soveltava
Kuvaus Ideasta painetuksi vedokseksi. Kurssilla opiskellaan koho ja syväpainotekniikoita sekä serigrafiaa. Kurssilla painetaan mm. paitoja ja julisteita. Numeroarviointi.

7.20 Liikunta

Yleistä

Liikunnanopetuksen tehtävänä on edistää terveellistä ja aktiivista elämäntapaa sekä ohjata opiskelijaa ymmärtämään liikunnan merkitys fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille. Liikunnan myönteiset kokemukset vahvistavat psyykkistä vireystilaa ja jaksamista koulutyössä. Liikunnassa opiskelija ilmaisee itseään ja kokee elämyksiä. Se on toiminnallinen oppiaine, jossa kehitetään opiskelijoiden fyysis-motorisia ominaisuuksia sekä tuetaan heidän tasapainoista kasvuaan ja kehitystään. Liikunnan avulla vahvistetaan sosiaalisia taitoja ja yhteenkuuluvuutta, ohjataan vastuullisuuteen ja reilun pelin hengen ymmärtämiseen sekä hyviin tapoihin. Liikunnanopetus tukeutuu eettiseen ja esteettiseen arvopohjaan.

Fyysisen kunnon harjoittamisen ja seurannan avulla opiskelijaa ohjataan ymmärtämään hyvän kunnon merkitys jaksamiselle ja työkyvylle. Monipuolisella liikunnan opetuksella luodaan valmiuksia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen.

Liikuntaa opetetaan monipuolisesti ottaen huomioon vuodenajat ja paikalliset olosuhteet. Opetusjärjestelyinä käytetään yksilö-, pienryhmä- sekä ryhmäopetusta. Suomalaisen liikuntakulttuurin perinteet otetaan huomioon valittaessa liikuntamuotoja. Erityistä tukea

tarvitseville opiskelijoille opetusta eriytetään yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Opetuksen toteuttamisessa otetaan huomioon turvallisuus, monikulttuurisen oppilasaineuksen erityistarpeet sekä uskonnollinen vakaumus.

Opetuksen tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää taitojaan ja tietojaan eri liikuntamuodoissa
- saa valmiuksia omaehtoiseen liikuntaharrastukseen
- osaa arvioida omaa fyysistä kuntoa sekä asettaa itselleen tavoitteita
- toimii hyvien tapojen mukaisesti, noudattaa sovittuja sääntöjä sekä osaa liikkua luonnonarvoja kunnioittaen
- osaa työskennellä rakentavasti, turvallisesti ja vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.

Arviointi

Liikunnan arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus, vastuullisuus ja asennoituminen sekä taidot, tiedot ja toimintakyky.

Pakollisilla kursseilla syvennetään peruskoulussa opittuja taitoja ja tietoja sekä annetaan mahdollisuus tutustua uusiin lajeihin. Tarvittaessa opetusta eriytetään opiskelijälähtöisesti. Kurssien suunnittelussa tulee ottaa huomioon vuodenajat niin, että pakollisten kurssien aikana pyritään harjoittamaan kesä- ja talviliikuntaa sekä sisä- ja ulkoliikuntaa. Opetuksessa tulee korostaa liikunnan vaikutusta terveyteen ja hyvinvointiin. Opiskelussa huomioidaan turvallisuus ryhmiä muodostettaessa.

Syventävien kurssien tavoitteena on opiskelijälähtöisyyden korostuminen, yhteistoiminnallisuuden edistäminen ja koulun yhteishengen vahvistaminen. Syventävien kurssien sisältöjen tarkentaminen tapahtuu opiskelijoiden kanssa yhdessä

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksytty suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen, poissaolojen selvittämistä ja kurssikokeen (tai vastaavan) hyväksyttyä suorittamista. Kunkin kurssin alussa selvitetään ko. kurssin pakolliset tehtävät.

PAKOLLISET KURSSIT

Koodi	LI1
Nimi	Taitoa ja kuntoa
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Kurssilla perehdytään eri vuodenaikojen keskeisiin sisä- ja ulkoliikuntamuotoihin.
Tavoite	Opiskelija jatkaa peruskoulussa liikuntataitojen syventämistä ja harjoittamista, saa ohjausta monipuoliseen liikuntaan ja saa myönteisiä liikuntakokemuksia. Opiskelija

	tutustuu mahdollisuuksien mukaan uusiin liikuntalajeihin. Hän ymmärtää monipuolisen fyysisen kunnon harjoittamisen periaatteet ja toimii terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta edistävästi.
Sisältö	Fyysisen kunnon harjoittelu, oman fyysisen kunnon mittaaminen ja arviointi, lihashuolto ja rentoutus. Sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit, voimistelu eri muodoissaan, tanssi eri muodoissaan. Talviliikunta. Uinti ja vesipelastus. Yleisurheilu, suunnistus ja luontoliikunta.
Koulukohtaista	Arvioinnin perusteena on tunneilla osoitettu jatkuva näyttö. Opiskelijan aktiivisuus, liikunnalliset taidot, ryhmätyötaidot ja harrastuneisuus muodostavan arvioinnin perustan. Arvostelun apuna voidaan käyttää testejä, tuloksia sekä opiskelijan suorittamaa itsearviointia. Numeroarvosana. Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.
Koodi	LI2
Nimi	Liikuntaa yhdessä ja erikseen
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opiskelija syventää lajitaitojaan ja -tietojaan sekä oppii arvostamaan ja ylläpitämään terveyttä ja työkykyä.
Tavoite	Opiskelija monipuolistaa lajitaitojaan ja tietojaan, saa perustiedot kunto-ohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen, saa ohjausta henkilökohtaisen, terveyttä edistävän liikuntaharrastuksen aktivoimiseen. Oppii vastuulliseen toimintaan itsenäisesti ja ryhmässä, oppii arvostamaan ja ylläpitämään terveyttä ja työkykyä, kehittyä sosiaalisessa kanssakäymisessä.
Sisältö	Fyysisen kunnon harjoittelu, lihashuolto ja rentoutus. Sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit, voimistelu ja tanssi eri muodoissaan, talviliikunta, kuntouinti ja vesiliikunta, luontoliikunta, jokin uusi liikuntalaji.
Koulukohtaista	Opiskelija tutustuu ja oppii käyttämään lähiympäristönsä liikuntapalveluita.

SYVENTÄVÄT KURSSIT

Koodi	LI3
Nimi	Virkisty liikunnasta
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Rentouttava ja virkistävä liikunta ja stressinhallinta. Fyysisen ja psyykkisen kunnon kehittäminen. Kurssin sisältö päätetään yhdessä opiskelijoiden kanssa.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta.
Sisältö	Kurssi koostuu yhdestä ja useammasta liikuntamuodosta esim. erilaiset pallo- ja mailapelit, vesiliikunta, kuntosalityöskentely, kamppailulajit. Opettaja tarkentaa yhdessä opiskelijaryhmän kanssa kurssin sisällön.

Koodi	LI4
-------	------------

Nimi	Yhdessä liikkuen
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Syventävä
Kuvaus	Tanssitaidon kehittäminen ja tapakasvatus. Vanhojen tanssien harjoittelu.
Tavoite	Tavoitteena edistää opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja tanssitaitoa.
Sisältö	Vanhat tanssit
Koulukohtaista	Tietää tansseihin liittyvistä käytöstavoista ja ottaa vastuuta yhteisen tanssiproduktion valmistamisesta ja toteutuksesta.

Koodi **LI5**

Nimi	Kuntoliikunta
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Syventävä
Kuvaus	Oman tavoitteellisen kuntosali- ja kestävyysohjelman (esim. juoksu, hiihto, uinti tai niiden yhdistelmä, palloilu) suunnittelu ja toteutus. Kurssin lopuksi palautetaan raportti kurssin toteutumisesta.
Tavoite	Tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan tehostaminen, oman kunnon kohottaminen ja seuraaminen sekä jatkuvan liikunnan harrastamisen merkityksen oivaltaminen.
Sisältö	Opiskelijat laativat henkilökohtaisen liikuntasuunnitelman kurssille, joka toteutetaan sekä itsenäisesti että ryhmässä.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi **LI6**

Nimi	Liikunnan lukiodiplomikurssi
Suoritus aika	3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Liikunnan lukiodiplomikurssi edellyttää viiden liikunnan kurssin suorittamista. Diplomi koostuu tutkielmasta, portfolioista, kuntotestistä ja oman lajin suoritusnäytöstä (kisatilanne). Kurssi suoritetaan opiskelijan viimeisenä lukiovuotena. Diplomityö arvioidaan asteikolla 1-5, kurssista suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa liikunnalliset valmiutensa sekä harrastuneisuutensa lukiodiplomikurssilla, sekä syventää tietämystään valitsemallaan liikuntakulttuurin alueella (tutkielma).
Sisältö	Viiden lukion liikunnankurssin lisäksi opiskelijan tulee osallistua kunto- ja uimataitotestiin. Lisäksi arvioidaan opiskelijan erityisosaaminen valitsemassaan lajissa. Lisäksi opiskelija kokoaa portfolion, jossa hän kertoo omasta urheiluharrastuksestaan ja mahdollisista valmennus- ja ohjaustoimista. Erityistaitonsa opiskelija osoittaa lajin edellyttämällä suorituspaikalla. Opiskelijan yhteistyötaidot arvioidaan liikuntakurssien, koulun teema -ja opiskelija-urheilutapahtumien sekä diplomikurssin perusteella.
Koulukohtaista	Lisäksi opiskelija saa erillisen liikunnan lukiodiplomitodistuksen, jossa liikuntatietoja ja taitoja arvioidaan valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti viisiportaisella

arvosteluasteikolla.

Koodi	LI7
Nimi	Salibandy- ja futsalkurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Peleissä tarvittavien perustaitojen ja sääntötuntemuksen kehittäminen. Toteutetaan viikoittaisena peliharjoituksena urheilutalolla. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelija kehittyy pelitaidoissaan ja sääntötuntemuksessaan.
Sisältö	Kurssilla pelataan sisäjalkapalloa eli futsalia ja salibandya. Vuorollaan opiskelijat toimivat maalivahteina ja tuomareina.
Koulukohtaista	Aktiivinen läsnäolo tunneilla.

Koodi	LI8
Nimi	Liikunnan ohjauskurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla perehdytään monipuolisesti erilaisiin pallo- ja mailapeleihin. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelija kehittyy pelitaidoissaan ja sääntötuntemuksessaan.
Sisältö	Erilaiset maila- ja pallopelit sisällä ja ulkona.
Koulukohtaista	Aktiivinen läsnäolo tunneilla.

Koodi	LI9
Nimi	Laskettelukurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kouluajan ulkopuolella tapahtuvan lasketteluretken suunnittelu ja toteutus. Opiskelija vastaa kurssin kustannuksista itse. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelija kehittyy laskettelutaidoissaan valitsemallaan välineellään esim. lauta, telemark.
Sisältö	Aktiivista laskettelua ennalta sovitussa rinnekohteessa.
Koulukohtaista	Aktiivinen läsnäolo informaatiotilaisuuksissa ennen lähtöä sekä rinteessä ja sovitussa aikatauluissa pysyminen. Edustava käyttäytyminen rinteessä ja rinteiden ulkopuolella.

Koodi	LI10
Nimi	Pallo- ja mailapelit
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla perehdytään monipuolisesti erilaisiin pallo- ja mailapeleihin.

	Suoritusmerkintä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kehittyy pallo- ja mailapelitaidoissaan, sääntötuntemuksessaan ja osaa toimia ryhmän jäsenenä.
Sisältö	Monipuolisesti pallo- ja mailapelejä mm. pesäpalloa, tennistä, squashia, pöytätennistä ja sulkapalloa. Lisäksi opiskelijoiden toivomia pallopelejä.
Koulukohtaista	Tuntiaktiivisuus, liikunta- ja ryhmätyötaidot.
Koodi	LI11
Nimi	Pallo- ja mailapelien jatkokurssi
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Syvennetään pallo- ja mailapelikurssilla opittuja tietoja ja taitoja sekä tutustutaan muutamisiin harvinaisempiin pallopeleihin mm. lacrosse, kelttiläinen jalkapallo, salamapallo. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Täydennetään ja syvennetään pallo- ja mailapelikurssilla opittuja tietoja ja taitoja.
Sisältö	Monipuolisesti erilaisia pallo- ja mailapelejä. Tutustutaan myös muutamisiin harvinaisempiin pallopeleihin mm. lacrosse, kelttiläinen jalkapallo, salamapallo. Opiskelijoilla myös mahdollisuus vaikuttaa kurssin sisältöön.
Koulukohtaista	Arvioinnissa painottuu tuntiaktiivisuus ja ennakkoluuloton yrittäminen uusissakin lajeissa.

Koodi	LI12
Nimi	Kamppailu ja kehonhallintakurssi
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssin tarkoituksena on tutustua erilaisiin kamppailu- ja kehonhallintalajeihin mm. judo, nyrkkeily, sirkusakrobatia, uimahypyt. Opiskelija vastaa itse kurssin mahdollisista kustannuksista. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelijan kunto kohoaa, uskallus kasvaa ja motoriikka kehittyy.
Sisältö	Kamppailulajeista mm. judo, nyrkkeily ja paini. Kehonhallintalajeista mm. uimahypyt, sirkusakrobatia ja telinevoimistelu.
Koulukohtaista	Aktiivinen läsnäolo ja halu kehittää omaa kuntoa ja uskallusta.

Koodi	LI 13
Nimi	Retkeilykurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kouluajan ulkopuolella tapahtuvan maastoretken suunnittelu(teoria)ja toteutus. Opiskelija vastaa itse kurssin kustannuksista. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelija tietää luonnossa liikkumisen perustiedot ja -taidot. Opiskelija osaa suunnitella ja toteuttaa lyhytkestoisen maastoretken.

Koodi	LI 14
Nimi	Uintikurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla laaditaan ja toteutetaan 8-viikon uintiohjelma. Ohjelman tavoitteena on parantaa ja monipuolistaa uintitekniikoita ja uintikuntoa. Suoritetaan uintitesti kurssin alussa ja lopussa. Suoritusmerkintä.

7.21 Opinto-ohjaus

Yleistä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalla on riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjaustoiminnan tulee muodostaa koko lukiokoulutuksen ajan kestävä jatkumo, jonka aikana opinto-ohjauksen kurssit tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuden hankkia perustiedot ja taidot, joiden varassa heidän on mahdollista suunnitella jatko-opintoja ja pohtia ammatillista suuntautumista. Valinta- tai muissa ongelmatilanteissa sekä päätöksentekotaitojensa kehittämiseksi opiskelijoiden tulee saada henkilökohtaista tai pienryhmäohjausta.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan tulee voida keskustella opintoihinsa, koulutusvalintoihinsa sekä ammatti- ja urasuunnitteluunsa, tulevaisuuteensa ja elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus käsitellä pienryhmissä asioita, jotka ovat muiden opiskelijoiden kanssa jaettavissa olevia ja joiden esille ottaminen ryhmässä on mielekästä.

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea ja auttaa erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita myös opintoihin liittyvissä käytännön kysymyksissä.

Opinto-ohjauksen tavoitteet

Opinto-ohjauksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa itsenäisyyteen ja vastuullisuuteen siten, että hän pystyy suunnittelemaan oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa, tunnistamaan opiskeluunsa liittyviä ongelmia ja etsimään tietoa, miten hän saa apua näihin ongelmiin.

Tavoitteena on, että opiskelija pystyy opiskelemaan täysipainoisesti koko lukion ajan, kykenee kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan sekä löytämään omat yksilölliset oppimisen tapansa ja vahvuutensa opiskelijana.

Opiskelijaa tulee ohjata hankkimaan tietoa ja hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia. Tavoitteena on, että opiskelija tuntee keskeiset jatkokoulutus- ja ammatinvalintaan liittyvät hakuoppaat ja muut tietolähteet sekä osaa käyttää tietoverkoissa olevaa informaatiota itsenäisesti jatko-opintoihin hakeutumisen tukena.

Opiskelijaa tulee ohjata ja tukea elämänsuunnittelun ja -hallinnan taidoissa. Opiskelijan tulee saada ohjausta jatko-opintojen suunnittelussa ja päätöksenteossa siten, että hänellä on tietoa opiskeluvaihtoehtoista lukion jälkeen ja että hän tuntee toisen asteen ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen keskeisen koulutustarjonnan.

Tarkoituksena on, että opiskelijalla on valmiudet hakeutua jatko-opintoihin välittömästi lukio-opintojen jälkeen. Tavoitteena on, että opiskelija pystyy ammatillisen suuntautumisen etsimisessä ja päätöksenteossa arvioimaan realistisesti omia edellytyksiään ja mahdollisuuksiaan opintojen eri vaiheissa.

Tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee lukio-opintojaan ja tekee valintojaan tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen koko ajan huomioon jatko-opintosuunnitelmansa.

Opinto-ohjauksen tehtävänä on välittää tietoa työ- ja elinkeinoelämästä sekä yrittäjyydestä. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus tutustua eri ammatteihin ja työelämään sekä opiskeluun muissa oppilaitoksissa. Opiskelijaa tulee ohjata siten, että hän osaa etsiä tietoa muiden maiden tarjoamista opiskelumahdollisuuksista ja työskentelystä ulkomailla.

Opintojen ohjaus on tärkeä osa luokattoman lukion toimintaa. Siitä huolehtivat opinto-ohjaajat ja ryhmänohjaajat.

Kurssin hyväksytty suorittaminen

Kurssin hyväksyttyyn suorittamiseen vaaditaan säännöllistä läsnäoloa, aktiivista työskentelyä, annettujen kurssitehtävien hyväksyttyä suorittamista sekä poissaolojen selvittämistä.

Kurssin itsenäinen suorittaminen

Opinto-ohjauksen kursseista vain OP2 on itsenäisesti suoritettavissa. Kurssin suorittaminen perustuu opiskelijan itsenäiseen tiedonhankintaan opinto-ohjaajan opastuksella. Kurssin tuotokset koostetaan koulun omaan oppimisympäristöön.

PAKOLLINEN KURSSI

Koodi	OP1
Nimi	Koulutus, työ ja tulevaisuus
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Pakollinen
Kuvaus	Opinto-ohjauksen kurssilla käsitellään kaikille opiskelijoille yhteisiä, lukio-opintoihin, ylioppilastutkintoon ja jatko-opintoihin liittyviä kysymyksiä sekä kulloinkin lukio-opintojen kannalta ajankohtaisia asioita. Kurssi kestää koko lukio-opintojen ajan. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opinto-ohjauksen pakollisen kurssin tavoitteena on, että opiskelija saa lukio-opintojen kannalta ajankohtaisia asioita. Kurssi kestää koko lukio-opintojen ajan.

Sisältö	* opintojen rakentuminen ja omien opiskelutaitojen kehittäminen * itsetuntemus * omien toimintamallien ja vahvuuksien tunnistaminen * työelämätietous * ylioppilastutkinto * ammatillinen suuntautuminen ja jatko-opintojen pohtiminen * jatko-opintoihin hakeutuminen * työelämään siirtyminen
Koulukohtaista	Kurssiin kuuluu 1. vuoden opiskelijoille järjestettävä orientaatioviikko, jolloin opiskelijat tutustuvat toisiinsa, ryhmänohjaajiin, opinto-ohjaajiin ja opettajiin. Orientaatioviikolla opiskelijat saavat perehdytystä lukio-opinnoissa sekä suunnittelevat ja tekevät 1. vuoden kurssivalinnat. Ensimmäinen opiskeluvuosi keskittyy pääsääntöisesti lukio-opintoihin. Toisena ja kolmantena opiskeluvuotena kurssi painottuu ylioppilaskirjoituksiin sekä jatko-opintoihin liittyviin asioihin. Kurssi koostuu ryhmänohjaustuokioista, opinto-ohjaajien infoista, vierailuista ja asiantuntijaluennoista sekä opinto-ohjaajan yksilöllisestä ohjauksesta.

SYVENTÄVÄ KURSSI

Koodi	OP2
Nimi	Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Syventävä
Kuvaus	Kurssin tavoitteena on syventää tietoja jatko-opinnoista ja työelämästä. Opiskelija tekee vierailuja yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja muihin jatko-opiskelupaikkoihin tai työelämän kohteisiin. Opiskelija tutustuu verkossa olevaan materiaaliin ja osallistuu vierailijoiden pitämiin esittelytilaisuuksiin. Kurssille osallistuvat opiskelijat muokkaavat kurssin sisältöjä omien mielenkiinnonkohteiden mukaan. Kurssi suoritetaan pääsääntöisesti itsenäisesti oman opinto-ohjaajan ohjauksessa. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on syventää opiskelijan lukion jälkeisten tulevaisuuden suunnitelmiin liittyvien mahdollisuuksien tuntemusta.
Sisältö	* ammatinvalintatesteihin tutustuminen * oppilaitosvierailut * oppilaitosten nettisivuihin tutustuminen * koulutusmessut * työpaikkavierailut * opinto-ohjauksen info-tilaisuudet
Koulukohtaista	Kurssin suorittaminen perustuu opiskelijan tiedonhankintaan opinto-ohjaajan opastuksella. Kurssin tuotokset koostetaan portfolio-tyyppisesti. Kurssin suoritustapa ja -aikataulu neuvotellaan yhdessä opinto-ohjaajan kanssa. Kurssi suoritetaan hyödyntäen muun muassa verkkoympäristöjä, opinto-ohjauksen info-tilaisuuksia ja oppilaitosvierailuja.

SOVELTAVAT KURSSIT

Koodi	OP3
Nimi	Opiskelutaito
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Opiskelija omaksuu opiskelun suunnittelun ja tehostamisen taitoja. Kurssilla

	käsitellään opiskelutaitoihin kuuluvia keskeisiä asioita: tiedon hakeminen ja kriittinen käsittely sekä oppimaan oppimisen taidot eri oppiaineissa. Oppitunteja pitävät sekä koulun opettajat että ulkopuoliset vierailijat. Kurssi on erittäin suositeltava lukiota aloittavalle opiskelijalle. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opiskelija oppii lukio-opintojen edellyttämät oikeat opiskelutavat. Kurssi tukee monipuolisesti lukio-opintoja.
Sisältö	Kurssilla käsitellään opiskelutaitoihin kuuluvia keskeisiä asioita: tiedon hakeminen ja kriittinen käsittely sekä oppimaan oppimisen taidot eri oppiaineissa.
Koulukohtaista	Erittäin suositeltava lukiota aloittavalle opiskelijalle. Kurssi toteutetaan lukion eri opettajien yhteistyönä sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden vierailujen avulla. Hyödynnetään myös aihepiiriä tukevia koulun ulkopuolisia tilaisuuksia.

Koodi	OP4
Nimi	Opinpassi
Suoritusaike	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Opinpassi on kutsukurssi, jolle erityisopettaja Arja Koponen kutsuu opiskelijat. Kurssin tavoitteena on tukea ja auttaa opiskelijoita, joilla on todettu vaikea lukivaikeus. Kurssilla keskitytään lukivaikeuden tai muun oppimisvaikeuden mukanaan tuomiin haasteisiin oppimiselle ja etsitään uusia tapoja ja tukimuotoja oppimiselle. Kurssilla opiskelija saa henkilökohtaisia ohjeita oman opiskelunsa edistämiseksi. Keskeistä on löytää omat haasteet ja vahvuudet ja omat yksilölliset opiskelustrategiat opiskelussa. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on luku- ja kirjoitustaidon syventäminen, oman persoonallisen oppimistyylin löytäminen, omien voimavarojen käyttöönotto sekä itsetuntemuksen lisääminen.
Sisältö	Selvitetään luku- ja kirjoitustaidon hallintaa, tutustutaan opiskelutekniikoihin ja syvennetään kielentuntemusta, mm. kertaamalla kielten rakenteita.
Koulukohtaista	Kurssin suorittamista suositellaan lukion alkuvaiheessa.

Koodi	OP5
Nimi	Kesätyöportfolio
Suoritusaike	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssin suorittaminen edellyttää vähintään kahden viikon täysipäiväistä työskentelyä kesäloman aikana. Opiskelija pitää päivittäin kesätyöpäiväkirjaa, haastattelee työpaikan henkilöstöä, esittelee yritystä, laatii työhakemuksen ja ansioluettelon sekä kirjoittaa pohtivan esseen portfolion osaksi. Kurssia ei voi suorittaa koulutyön ohessa käydyin työn perusteella. Suoritusmerkintä.

7.22 Muut soveltavat kurssit

7.22.1 Tietotekniikka

Tietotekniikan kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opiskelija voi pyytää päättöarvosteluun tietotekniikasta numeroarviointia, mikäli hän on suorittanut vähintään neljä tietotekniikan kurssia.

Koodi	AT1
Nimi	Tietotekniikan käyttötaito
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssi on hyödyllistä ottaa heti lukion alussa. Kurssin tarkoituksena on tasoittaa oppilaiden tietoteknisissä valmiuksissa ilmeneviä eroja ja antaa siten yhtenäinen pohja lukio-opintoja varten. Kurssi järjestetään valintatoiveiden perusteella. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Jokainen opiskelija osaa käyttää koulun tietokoneita ja tavallisimpia työvälineohjelmia turvallisesti ja luotettavasti sekä osaa käyttää WWW:tä tiedon löytämiseen ja sähköpostia tiedonvälitykseen.
Sisältö	Koulun tietokonelaitteiden, verkkoympäristön ja työvälineohjelmien käyttö, tiedonhankintataidot sekä luotettavuuden arviointi, käytöissännöt, virukset sekä tietoturva, tekijänoikeus, esitysgrafiikka ja sähköposti.
Koulukohtaista	Kurssi ei edellytä aikaisempaa tietokoneen käyttökokemusta. Kurssimateriaali oppimisympäristössä. Harjoitusten tekeminen itsenäisesti opettajan opastuksella. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritusmerkinnän saaminen edellyttää, että harjoitustyöt on tehtynä ja poissaolot selvitettyinä.

Koodi	AT2
Nimi	Tietotekniikan käyttötaito 2
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Tietotekniikan käyttötaitokurssin jälkeen ohjelmien käyttötaitokurssilla perehdytään tarkemmin ohjelmien käyttöön. Kurssi järjestetään verkkokurssina ja valintatoiveiden perusteella. Suoritusmerkintä.

Koodi	AT4
Nimi	Web-ohjelmointi 1
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla perehdytään dynaamisten www-sivujen luomiseen käyttäen apuna php-kieltä ja dreamweaver-ohjelmaa. Suoritusmerkintä.

Koodi	AT5
Nimi	Web-ohjelmointi 2

Suoritus aika Koska vain

Laji Soveltava

Kuvaus Kurssilla luodaan PHP- ja MySQL-kielillä dynaamisia www-sivuja, jotka hyödyntävät MySQL-tietokantaa. Suoritusmerkintä.

Koodi **AT6**

Nimi Linux-ohjelmointikurssi

Suoritus aika Koska vain

Laji Soveltava

Kuvaus Kurssi käsitellään Linux-käyttöjärjestelmän perusteita. Suoritusmerkintä.

Koodi **AT7**

Nimi Tietokoneen toiminnan ja tietoliikenteen perusteet

Suoritus aika Koska vain

Laji Soveltava

Kuvaus Kurssilla tutustutaan tietokoneen toiminnan perusteisiin sekä tietoliikenneverkkojen käsitteistöön ja palveluihin. Kurssilla käsitellään tietotekniikan ja tietoliikenteen perusongelmia sekä niiden ratkaisuperiaatteita. Suoritusmerkintä.

Koodi **AT8**

Nimi Ylläpitokurssi

Suoritus aika Koska vain

Laji Soveltava

Kuvaus Kurssimerkinnän saa osallistumalla ohjatusti koulun verkon ja tietokoneiden huoltoon, asennuksiin ja ylläpitoon. Suoritusmerkintä.

Vaskivuoren lukio suosittelee Helsingin yliopiston järjestämää kokonaa etäopiskeluna suoritettavaa kaikille avointa verkkokurssia tietokoneohjelmoinnista (MOOC). Kurssi on tehtäväperusteinen siten, että oppimateriaali ”opettaa itse itsensä” tehtävistä saatavan automaattisen palautteen perusteella. Kurssi vastaa sisällöltään, toiminnaltaan ja vaatimuksiltaan täsmällisesti Helsingin yliopiston tietojenkäsittelytieteen laitoksen kursseja Ohjelmoinnin perusteet (5 op) ja Ohjelmoinnin jatkokurssi (4 op). Opiskelija voi saada opiskelupaikan tietojenkäsittelytieteen laitokselta suoraan tämän kurssin suorittamisen kautta. Vaskivuoren lukio hyväksyy MOOC-kurssin suorituksen myös osaksi opintosuoritusta.

7.22.2 Media

Medialinjan opiskelijat ovat medialinjalle päästyään sitoutuneet suorittamaan median kursseja seuraavasti: MED1, MED2, LEH1, TEL1 ja RAD1. Näiden lisäksi opiskelija valitsee vähintään kaksi (2) jatkokurssia lehti-, radio- tai televisiotyötä. Kaikille lukion opiskelijoille avoimia median kursseja ovat MED3, LEH2, LEH3, RAD2 ja 3 sekä TEL2 ja 3, mikäli ryhmissä on tilaa. Medialinjan opiskelijoille ja mediadiplomin suorittaville opiskelijoille suositellaan myös seuraavia yleislukion

kurssija: KU3, KU11, KU12, KU13, KU14, AI7 ja AI10. Mediadiplomia tekevällä opiskelijalla tulee olla suoritettuna vähintään neljä (4) edellä mainittua yleislukion tai medialinjan kurssia.

Jos medialinjan opiskelija on suorittanut kahdeksan (8) median kurssia, hän saa päättötodistukseen merkinnän opiskelusta medialinjalla. Peruskurssit arvostellaan pääsääntöisesti numeroarvosanalla. Mikäli opiskelija kuitenkin haluaa kurssista suoritusmerkinnän numeroarvioinnin sijaan, tulee hänen ilmoittaa siitä opettajalle kurssin alussa.

Koodi	MED1
Nimi	Median peruskurssi
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla perehdytään median rakenteeseen, toimintaan ja lainsäädäntöön sekä median sisällöllisiin ja ilmaisullisiin erityispiirteisiin. Käsitellään journalismin peruskysymyksiä, median yhteiskunnallista ja kulttuurista vaikuttavuutta. Tehdään harjoituksia eri medioista mediakritiikin keinoin. Opetellaan jutun teon alkeita ja harjoitellaan sanallista ilmaisua ja luovaa kirjoittamista. Opiskelija valitsee arvostelutavan kurssin alkaessa.

Koodi	MED2
Nimi	Mediailmaisu
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Perehdytään sekä sanallisen että sanattoman viestinnän tekniikoihin ja niiden tulkitsemiseen. Opetellaan haastattelutekniikkaa ja esiintymisen taitoja puhe- ja improvisaatioharjoitusten avulla. Tehtävät syventävät ryhmän yhteenkuuluvuutta ja vapauttavat luovaa energiaa. Opiskelija valitsee arvostelutavan kurssin alkaessa.

Koodi	MED3
Nimi	Mediadiplomi
Suoritus aika	Opintojen päättövaiheessa
Laji	Soveltava
Kuvaus	Suoritetaan valtakunnallinen mediadiplomi. Diplomi koostuu oppimispäiväkirjasta, johon sisältyy portfolio. Päättötyö tehdään opiskelijan valitsemalta median alalta. Päättötyöstä opiskelija saa erillisen arvioinnin ja arvostelun asteikolla 1-5, kurssista suoritusmerkintä.

Koodi	LEH1
Nimi	Lehtityö
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla perehdytään erilaisiin juttutyyppeihin ja lehdenteon perusteisiin. Opetellaan tiedonhankintaa ja perehdytään lehtikuvan käyttöön. Kurssin aikana tuotetaan

aineisto koulun lehteen ja kirjoitetaan aiheista, jotka koskettavat nuoria. Oppilaat osallistuvat myös taiton suunnitteluun. Opiskelija valitsee arvostelutavan kurssin alkaessa.

Koodi	LEH2
Nimi	Verkkolehti
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Perehdytään verkkojulkaisemiseen ilmiönä ja harjoitellaan jutun tekoa verkkoon. Kurssin aikana tuotetaan oma verkkolehti, jonka päivittämisestä voidaan tarvittaessa sopia. Verkkoviestinnän ominaispiirteen, vuorovaikutteisuus, välineen keveys ja matala kustannustaso ovat tarkastelun kohteena, opiskellaan linkittämisen perusteita. Opiskelija valitsee arvostelutavan kurssin alkaessa.

Koodi	LEH3
Nimi	Verkkolehti ja sosiaalinen media
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Verkkolehti ja sosiaalisen median työvälineet. Tehdään juttuja sosiaalisen median avulla.

Koodi	RAD1
Nimi	Radiotyö 1
Suoritus aika	1. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Opiskellaan äänenkäsittelyn perusteet. Kurssilla tutustutaan digitaaliseen tallennukseen, mikrofonin käyttöön ja äänen editointiin. Tutkitaan erilaisia radio-ohjelmia ja tehdään harjoitustöitä. Numeroarvostelu.

Koodi	RAD2
Nimi	Radiotyö 2
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Opiskellaan radio-ohjelman teon peruskysymyksiä, ohjelmapolitiikkaa ja radioilmaisua. Tutustutaan jutun taustamateriaalin hankintaan, ohjelmasuunnitelman tekoon, haastatteluun, äänimateriaalin käyttöön, kielenkäyttöön sekä ohjelman editointiin. Tehdään harjoitustöitä ja tutustutaan lähetys- ja jakelutekniikkaan. Numeroarvostelu.

Koodi	RAD3
Nimi	Radiotyö 3
Suoritus aika	2. vuonna

Laji	Soveltava
Kuvaus	Radiotyön kurssiin liittyvä harjoittelu, jonka aikana kukin opiskelija tekee erityyppisiä radiojuttuja, jotka kaikki kritikoidaan, arvioidaan ja muokataan lähetyksuntoon. Ohjelmat julkaistaan joko koulun omassa radiossa, nettiradiossa tai paikallisradiossa. Numeroarvostelu.

Koodi	TEL1
Nimi	Televisiotyö 1
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla harjoitellaan digitaalisen videokameran käyttöä, videon editointia sekä kuvaviestinnän perusteita. Tutustutaan televisio-ohjelman teon peruskysymyksiin. Erilaisten videokoosteiden laadintaa sekä harjoitustöitä. Numeroarvostelu.

Koodi	TEL2
Nimi	Televisiotyö 2
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Opetellaan televisio-ohjelman suunnittelua. Opetellaan aineiston hankintaa, kuvausta, editointia. Musiikin, tehosteiden ja lavastuksen suunnittelua. Kurssilla tavataan alan ammattilaisia ja tehdään ekskursio televisiotoimitukseen ja – studioon. Laaditaan harjoitustöitä koulun sisäiseen tv-järjestelmään. Numeroarvostelu.

Koodi	TEL3
Nimi	Televisiotyö 3
Suoritus aika	2. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Televisiotyön kurssiin liittyvä harjoittelu, jonka aikana kukin opiskelija tekee erityyppisiä televisio-ohjelmia, jotka kaikki kritikoidaan, arvioidaan ja muokataan lähetyksuntoon. Ohjelmat julkaistaan koulun omassa tv-verkossa. Numeroarvostelu.

7.22.3 Teatteri

Koodi	IT1-6
Nimi	Musiikkiteatteri, musikaaliproduktio
Suoritus aika	IT1-3 2. vuonna IT4-6 3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Musiikkiteatterikursseille, joilla harjoitellaan ja esitetään musikaali opiskelija voi osallistua toiselta vuosikurssilta lähtien suoritettuaan kaksi lukion teatterikurssia, käytännössä kurssit TEI1 ja TEI2. Musiikkiteatteriproduktioiden tyylilajit vaihtelevat vuosittain. Musiikkiteatterikurssit ovat integroivia kursseja, joiden toteuttamiseen voi kuulua esittävästä teoksesta riippuen tanssia, kuvataidetta, tekstiilityötä, äidinkieltä, näyttömovalaistusta, äänitekniikkaa, media- sekä

musiikkiaineita. Harjoituksia on kahdesti viikossa, viikonloppuisin ja koulun loma-aikoina. Musiikkiteatteria voi suorittaa lukioaikana yhteensä korkeintaan 6 kurssia. Yhteen produktioon osallistumisesta saa 1-3 kurssisuoritusta.

Koodi	PRO1-6
Nimi	Produktio
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssin voi suorittaa osallistumalla erilaisiin koulussa toteutettaviin projekteihin. Opiskelijat valitaan kursseille projektin luonteen mukaan koe-esiintymisten, projektin vetäjien pyynnön tai ilmoittautumisten perusteella. Projektissa työskentely voi sisältää ilmaisun eri muotoja (soitto, laulu, sävellys, sovitus, tanssi, tekniikka, tuotanto, lavastus, puvustus, kuvaus, leikkaus jne.), tietokoneohjelmointia yms. kyseisen projektin tavoitteiden mukaan. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Tavoitteet määräytyvät kunkin projektin ja opiskelijan tehtävän mukaan erikseen.
Sisältö	Sisällöt määräytyvät kunkin projektin ja opiskelijan tehtävän mukaan erikseen.
Koulukohtaista	Projektikursseja voi lukioaikana suorittaa 1-6 kurssia. Opetus voidaan järjestää yhdessä jonkun yhteistyökumppanin, esim. Vantaan musiikki- tai tanssiopiston, Vantaan taidemuseon yms. kanssa.

Koodi	TEI 1
Nimi	Teatteria kaikille
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla käsitellään teatteri-ilmaisun menetelmin omaa esiintyjyyttä ja ihmisten välistä vuorovaikutusta. Aiheita ammennetaan arjesta ja omista havainnoista. Oppiminen tapahtuu teatterileikkien, - harjoitusten ja improvisaation keinoin. Teatteri-ilmaisun peruskurssi keskittyy oman ilmaisun ja luovan ajattelun tutkimiseen ja kehittämiseen yhdessä toimien. Kurssiin voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.
Sisältö	Kurssilla opitaan: uskomaan omiin ideoihin ja luottamaan itseensä esiintyjänä, ottamaan vastaan ja hyväksymään ideoita muilta ryhmän jäseniltä, tunteiden tunnistamista ja niiden ilmaisua, oman äänen mahdollisuuksien tunnistamista ja äänenkäyttöä sekä kehonkielen viestien tunnistamista ja kehonkielen käyttöä.
Koulukohtaista	Oppiminen perustuu tekemällä oppimiseen, suunnitelmallisuuteen sekä kykyyn arvioida omaa oppimista. Arviointia tapahtuu suullisesti sekä opettajalta että toisilta opiskelijoilta saatavana jatkuvana palautteena tuntien aikana. Kurssin päättyessä opiskelija voi käydä palautekeskustelun opettajan kanssa. Kurssin arviointiin voi liittyä kirjallisia tehtäviä, joista saa opettajalta henkilökohtaisen palautteen.

Koodi	TEI 2
Nimi	Teatteri 2, Harjoitellaan kohtaus – Fiktio näyttelijässä ja näyttämöllä

Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla valmistetaan pienimuotoisia esityksiä, kuten pienoishäytelmiä, kohtauksia, juontoja tai muita ohjelmanumeroita. Kurssi kehittää opiskelijan kokonaisilmiasua sekä vahvistaa kykyä luoda fiktiivisiä tilanteita, toimia fiktiivisissä tilanteissa ja analysoida niitä. Kurssi kartuttaa näyttämöllisiä taitoja, kykyä lukea esitystekstejä ja näyttämöllistä toimintaa. Näyttelemisen lisäksi opiskelija toimii myös jollakin muulla teatterin tekemisen osa-alueella, kuten esimerkiksi puvustuksessa, lavastuksessa tai tuotannossa. Kurssiin voi sisältyä kirjallisia tehtäviä ja opintokäyntejä. Suoritusmerkintä.
Sisältö	Kurssilla jatketaan edellisellä kurssilla aloitettujen teatteriharjoitusten pohjalta. Kurssilla edetään kohtausharjoituksiin, valmiiden teatteritekstien käyttöön ja roolityöskentelyyn. Harjoituksiin kytkeytyvän palautteen tarkoitus on auttaa opiskelijaa tunnistamaan ja kehittämään persoonallisia ilmaisumuotoja ja -keinoja.
Koulukohtaista	Arviointia tapahtuu suullisesti sekä opettajalta että toisilta opiskelijoilta saatavana jatkuvana palautteena tuntien aikana. Kurssin päättyessä opiskelija voi käydä palautekeskustelun opettajan kanssa. Kurssin arviointiin voi liittyä kirjallisia tehtäviä, joista saa opettajalta henkilökohtaisen palautteen.
Koodi	TE14
Nimi	Teatterin lukiodiplomi
Suoritus aika	3. opintovuosi
Laji	Soveltava
Kuvaus	Teatterin lukiodiplomi koostuu taiteellisesta ja kirjallisesta osiosta. Diplomin suorittamisen tavoitteena on kokemus taiteellisesta oppimisprosessista ja julkinen esitys. Opiskelija valmistaa ryhmässä tai yksin esityksen tai opinnäytteen, jossa hän osoittaa teatteritaiteellista osaamistaan. Ennen lukiodiplomin suorittamista opiskelijalla tulee olla suoritettuina vähintään kolme teatterikurssia, joista yhden tulisi olla teatterikirjallisuuteen tai teatteritietoon keskittyvä. Teatterin lukiodiplomin voi suorittaa näyttelijäntyöstä, käsikirjoittamisesta, ohjaamisesta tai näiden yhdistelmästä. Diplomityö arvioidaan asteikolla 1-5. Suoritusmerkintä.
Koodi	VAV1
Nimi	Näyttämövalaistus
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla opetellaan käyttämään näyttämövalolaitteita. Kurssin suorittamiseen kuuluu koulun juhlissa ja esityksissä valosuunnittelun ja valojen hoitaminen. Kurssi toteutetaan yhteistyössä Martinus-salin kanssa. Suoritusmerkintä.
Koodi	TAK 1-3
Nimi	Tanssia kaikille
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla tutustutaan nykytanssin tekniikkaan sekä liikeimprovisaatioon. Kurssi sopii

	vasta-alkajille ja tanssin harrastajille. Joka vuosi järjestetään yksi kurssi. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Opitaan nykytanssin perusteita, kehontuntemusta, tanssi-improvisaatiota sekä ilmaisua liikkeen avulla.
Sisältö	Nykytanssin tekniikalla harjoituksia. Improvisaatio harjoituksia.

7.22.4 Muut kielet

Koodi	KJ1-2
Nimi	Japani
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla opiskellaan japanin kielen alkeet ja tutustutaan opintokäynneillä japanilaiseen kulttuuriin. Oppitunnit järjestetään tuntikaavion ulkopuolella. Suoritusmerkintä.

Koodi	KK1-5
Nimi	Kiinan kieltä ja kulttuuria
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	mandariinikiina on maailman puhutuin kieli, jonka merkitys kasvaa koko ajan. Kursseilla opiskellaan käytännönläheistä kiinan puhekieltä ja peruskirjoitusmerkkejä monipuolisin menetelmin. Suoritusmerkintä.

Koodi	LA1-2
Nimi	Latina
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Latinaa pidetään monien kielten "äitinä". Nykyään sitä käytetään kansainvälisenä kielenä esimerkiksi lääke-, laki-, kasvi- ja eläintieteessä. Kursseilla opiskellaan latinan kielen alkeet. Samalla tutustutaan antiikin Rooman historiaan ja kulttuuriin.

Koodi	IA1-3
Nimi	Italia
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla opiskellaan italian kielen alkeet. Kurssi järjestetään yhteistyössä Martinlaakson lukion kanssa. Suoritusmerkintä.

7.22.5 Yhteistoiminnalliset kurssit

Koodi	KAN1-2
Nimi	Kansainvälisyyskurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kansainvälisyyskurssi on soveltava kurssi lukion 1. ja 2. vuosikurssilaisille. Kurssilaiset osallistuvat koulun kansainväliseen toimintaan mm. kantamalla vastuuta vierailujen järjestelyistä, tiedottamalla opiskelusta ja harjoittelusta ulkomailla, kutsumalla vierailevia puhujia, järjestämällä eri maita sekä valtioiden ja kulttuurien välistä suvaitsevaisuutta edistäviä järjestöjä koskevia päivänavauksia, teemapäiviä ja näyttelyitä. Suoritusmerkintä.

Koodi	KKT1
Nimi	Kiinan kulttuurin tuntemus
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kiina on maailman väkirikkain maa, jonka vaikutusvalta maailmassa kasvaa kovaa vauhtia. Samalla kiinalaisen kulttuurin ja yhteiskunnan tunteminen on entistä tärkeämpää. Useita oppiaineita (historia, uskonto, filosofia, maantiede, taideaineet, liikunta) integroivan Kiinakurssin tavoitteena on laajentaa ja syventää Kiina-tuntemustamme. Suoritusmerkintä.

Koodi	USA1
Nimi	USA! USA!
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Grand Canyon? Miksi Yhdysvallat hyökkäsi Irakiin 2003? Entinen presidentti George W. Bush oli metodiste – eli mikä? Mikä on Martin Luther Kingin suuri unelma? USA! USA! -kurssilla tutustutaan Yhdysvaltoihin poikkitieteellisesti. Pääpaino on historialla, mutta maahan tutustuaan myös maantieteen, kirjallisuuden, populaarikulttuurin ja uskonnon kautta. Numeroarviointi.
Tavoite	Opiskelija perehtyy monipuolisesti Yhdysvaltojen historiaan, kulttuuriin ja poliittiseen rakenteeseen. Tätä kautta opiskelija ymmärtää mihin Yhdysvaltojen asema maailmassa tällä hetkellä perustuu ja osaa ennakoida myös muutoksia globaaleissa valtasuhteissa.
Sisältö	- Yhdysvaltojen historian käännekohtia (noin puolet kurssin oppitunneista) - Yhdysvallat maantieteellisesti (2 oppituntia) - Amerikkalainen retoriikka (2 oppituntia) - Uskonto Yhdysvalloissa (2 oppituntia) - Populaarikulttuuri Yhdysvalloissa (2 oppituntia) - Mahdollisuuksien mukaan kurssilla järjestetään vierailuja kohteisiin tai vierailevia luennoitsijoita

Koodi	NU1
Nimi	Nuorisovaltuustotoiminta 1
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssin tavoitteena on aktivoida nuorta yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja muutoksen tekoon. Kurssin tavoitteena on myös oman kotikaupungin hallintoon perehtyminen ja yleisen yhteiskuntatietouden kasvu. Kurssin aikana tehdään oma arvio omasta nuorisovaltuustotyöstä ja muusta vaikuttamisesta. Nuori kokoaa omaa portfolioa nuorisovaltuustotoiminnastaan. Suoritusmerkintä.

Koodi	NU2
Nimi	Nuorisovaltuustotoiminta 2
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssin tavoitteena on kehittää edelleen yhteiskunnallisen vaikuttamisen tietoisuutta. Kurssiaikana osallistutaan joko erityiseen projektiin tai tehdään oma kirjallinen tutkielma suomalaisen yhteiskunnan tai kansainvälisen yhteisön toimintatavoista. Tutkielman aihe hyväksytään ja arvioidaan nuorisovaltuustossa. Suoritusmerkintä.

Koodi	NY1
Nimi	Nuori yrittäjyys
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Tarkoitus on, että kurssilla opiskelijat perustavat pieniä yrityksiä. Kurssi on yhteinen Martinlaakson lukion ja Mercurian kanssa. Opetus Martinlaakson lukiossa. Suoritusmerkintä.

Koodi	OPI1
Nimi	Opiskelijakuntakurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssi toteutuu koko lukuvuoden ajan. Opiskelijat toimivat omavastuisesti koulun tilaisuuksien suunnittelussa ja toteutuksessa. Lukuvuosittain toimintaa ohjaa opiskelijakunnan toimintasuunnitelma, joka on hyväksytty osaksi vuotuista koulun lukuvuosisuunnitelmaa. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on saada opiskelijat huomaamaan, että vapaaehtoinen toiminta ja vastuun kantaminen yhteisön yhteisistä asioista ja tilaisuuksista on opettavaista ja antoisaa. Kokemus tuo varmuutta ja käytännön työ antaa mahdollisuuden toteuttaa itseään. Näin opiskelijakunnan työn arvo nousee koulussa.
Sisältö	Kurssi toteutuu koko lukuvuoden ajan. Opiskelija omalla vastuullaan toimii tilaisuuksien järjestelyissä ja toteutuksissa. Lukuvuosittain toimintaa ohjaa opiskelijakunnan toimintasuunnitelma, joka on hyväksytty osaksi vuotuista koulun

työsuunnitelmaa. Työsuunnitelman vahvistaa opetuslautakunta. Kurssin etenemistä valvovat opiskelijakunnan yhteysopettaja ja rehtori. Kurssimerkinnän lukuvuoden päättyessä antaa rehtori.

Koodi	TII1
Nimi	Tiimityön kurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa tiimityön kurssi osallistumalla aktiivisesti jonkin tiimin toimintaan lukioaikana. Kurssin suoritus määräytyy tiimin vetäjän määräämistä osa-alueista. Suoritusmerkintä.

Koodi	TUR1-2
Nimi	Tutor-kurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Tutor-kurssilla ykkösvuosikurssilaisista koulutetaan uusien opiskelijoiden ohjaajia ja opastajia. Kurssin suorittamiseen kuuluu koulun esittelytilaisuuksien suunnittelu ja toteuttaminen, uusien opiskelijoiden vastaanottaminen ja opastaminen. Tutoreiden ohjaajana toimii lukion opinto-ohjaaja. Suoritusmerkintä.

Koodi	NVT1
Nimi	Nuorten vapaaehtoistyön kurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Lukioiden ja ammatillisen koulutuksen yhteinen kurssi, jossa tutustaan ja osallistutaan vapaaehtoistyöhön. Tavoitteena on lisätä opiskelijan kykyä ymmärtää erilaisissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä ja nähdä itsensä osana erilaisia yhteisöjä. Järjestetään yhteistyössä Vantaankosken seurakunnan kanssa. Suoritusmerkintä.

Koodi	AKV1
Nimi	Liikennekasvatus, autokoulukurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Autokoulukurssin suorittamiseen kuuluu henkilöautokortin lisäksi osallistuminen kahdelle lukiossa järjestettävälle luennolle. Ajokortti on tuotava nähtäväksi koulun kansliaan. Luennot järjestetään kerran vuodessa, yleensä keväällä. Luentojen sisällöt ovat: menettely onnettomuustilanteessa ja huomaavaisuus liikenteessä. Mikäli autokoulu järjestää vastaavat luennot, niiden korvaavuudesta on sovittava erikseen lukion kanssa. Pelkällä ajokortilla ei saa kurssisuoritusta. Suoritusmerkintä.

Koodi	OPP1
Nimi	Oppimaan
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla vahvistetaan eri oppiaineiden opiskelutaitoja. Kurssi kertyy opiskelijalle lukioaikana eri oppiaineiden tukiovetukseen osallistumisesta. Myös opiskelijahuoltohenkilöstöllä käynnit huomioidaan. Opiskelijalla on vihreä opintokirja. Suoritusmerkintä.

Koodi	TUT1
Nimi	Tutkielmakurssi
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Tutkielmakurssin suorittaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä aineopettajan.
Tavoite	Kurssin tavoitteena on oppia hankkimaan, arvioimaan ja tulkitsemaan tietoa. Suoritusmerkintä.

Sisältö	Kurssi voi olla oppiainerajat ylittävä tutkielmatyö.
Koulukohtaista	Pohjatiedot Hyvät opiskelutaidot. Työtapoina tekemällä oppiminen ja tutkiva oppiminen. Arviointi: Suoritusmerkintä.

Koodi	LF1-3
Nimi	Lamerfest
Suoritus aika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssilla järjestetään Lamerfest-mediatapahtuma, jossa on mahdollisuus oppia median eri osa-alueita tekemisen kautta. Kurssi järjestetään kouluajan ulkopuolella. Aikaisempaa osaamista ei tarvita. Lisätietoja osoitteesta www.lamerfest.org Suoritusmerkintä.

Koodi	RO1
Nimi	Ryhmänohjaus
Suoritus aika	1-3. vuonna
Laji	Soveltava
Kuvaus	Kurssi toteutuu lukionkäynnin aikana. Opiskelijat osallistuvat joka viikko ryhmänohjaustuokioihin ja ryhmänohjaustunneille. Ryhmänojaustuokioiden sisällöt on kirjattu lukuvuosittain ryhmänohjauksen vuosikelloon. Suoritusmerkintä.
Tavoite	Ryhmänohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijan ryhmäytymistä, hyvinvointia ja opinto-ohjelman toteutumista.
Koulukohtaista	Ryhmänohjaaja antaa opiskelijalle suoritusmerkinnän kolmannen opiskeluvuoden III jakson päättyessä, mikäli opiskelija on säännöllisesti osallistunut ryhmänohjaukseen. Mikäli opiskelijalla on runsaasti poissaoloja ryhmänohjauksesta, hän ei voi saada suoritusmerkintää ilman lisätehtäviä.

7.22.6 Urheiluvalmennus

Urheiluvalmennus on tarkoitettu tavoitteellisesti kilpaurheiluun suuntautuville opiskelijoille. Valmennus tapahtuu yhteistyössä lajivalmentajien kanssa. Opiskelija voi halutessaan suorittaa kahdeksan (8) valmennuskurssia lukion aikana. Ensimmäisenä ja toisena opiskeluvuonna opiskelija suorittaa kolme valmennuskurssia / vuosi ja kolmantena opiskeluvuonna kaksi kurssia.

Koodi **VJA1-8**
Nimi Jalkapallovalmennus
Suoritus aika Koska vain
Laji Soveltava
Kuvaus Valmennuksessa keskitytään perus- ja pelitaitojen kehittämiseen erityisesti pienpelien, nopeus- ja tekniikkaharjoitusten avulla. Harjoitukset tukevat seuroissa tapahtuvaa harjoittelua. Valmennusryhmä pelaa pelejä ja osallistuu turnauksiin. Suoritusmerkintä.

Koodi **VJÄ1-8**
Nimi Jääkiekkovalmennus
Suoritus aika Koska vain
Laji Soveltava
Kuvaus Harjoituksissa keskitytään henkilökohtaisten taitojen kehittämiseen. Harjoitukset tukevat seuroissa tapahtuvaa harjoittelua. Pelataan pienpelejä, pelejä ja osallistutaan turnauksiin. Suoritusmerkintä.

Koodi **VSA1-8**
Nimi Salibandyvalmennus
Suoritus aika Koska vain
Laji Soveltava
Kuvaus Kurssilla harjoitellaan salibandyn perustaitoja erilaisten laji- ja oheisharjoitteiden kautta, sekä pien- ja oheispelien avulla. Kurssilla saat halutessasi tukea oman lajiosaamisesi kehittämiseksi kurssin aikana ja omatoimista harjoittelua varten. Kurssi sopii kilpa- ja harrastepelaajille, sekä tytöille, että pojille. Suoritusmerkintä.

Koodi **VKE1-8**
Nimi Kestävyysvalmennus
Suoritus aika Koska vain
Laji Soveltava
Kuvaus Lajeina mm. uinti, hiihto, suunnistus ja triathlon. Harjoitukset tukevat eri kestävyyslajeissa tarvittavia taito- ja kestävyysominaisuuksia. Valmennussuunnitelma toteutetaan yhteistyössä opiskelijan oman valmentajan kanssa. Opiskelija kirjaa

harjoitukset harjoituspäiväkirjaan, joka palautetaan jakson päätteeksi.
Suoritusmerkintä.

Koodi	VML1-8
Nimi	Muodostelmaluistelu
Suoritusaika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Harjoittelun tarkoituksena on kehittää muodostelma- ja taitoluistelijoiden lajissa vaadittavia kunto- ja taito-ominaisuuksia. Harjoittelu tukee ja tapahtuu yhteistyössä Etelä-Vantaan Taitoluistelijoiden kanssa. Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan kilpailuihin ja tapahtumiin. Suoritusmerkintä.

7.22.7 Muita kursseja

Koodi	MUU
Nimi	Muualla suoritettu kurssi
Suoritusaika	Koska vain
Laji	Soveltava
Kuvaus	Opiskelijalla on oikeus lukea hyväkseen lukion oppimäärään muualla pääsääntöisesti lukioaikana suoritettut opinnot, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lukion opetussuunnitelman mukaisia. Päätös muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemisesta tulee sitä erikseen pyydettyäessä tehdä ennen mainittujen opintojen aloittamista. Rehtori päättää muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemisesta. Suoritusmerkintä.

8 Liitteet

8.1 Vaskivuoren lukion järjestyssäännöt

Järjestyssääntöjen tarkoituksena on luoda ulkoiset edellytykset koulutyölle sekä edistää yleistä viihtyvyyttä ja opiskelurauhaa. Järjestyssäännöt on laadittu yhdessä opiskelijakunnan kanssa ja olemme yhdessä sopineet noudattavamme seuraavia sääntöjä.

Näiden järjestyssääntöjen lisäksi Vaskivuoren lukiossa noudatetaan mm. lukiolaissa, lukioasetuksessa ja kaupungin sivistystoimen johtosäännöissä säädettyjä määräyksiä. Niissä asioissa, joista ei järjestyssäännöissä erikseen mainita, noudatetaan lakeja ja asetuksia sekä lukion antamia erillisiä ohjeita ja sääntöjä.

1. Toisen kunnioittaminen

Kaikissa toimissa otetaan huomioon muut kouluyhteisön jäsenet. Jokaisella kouluyhteisön jäsenellä on oikeus fyysiseen ja henkiseen koskemattomuuteen ja kaikenlainen kiusaaminen sekä seksuaalinen häirintä on ehdottomasti kielletty. Vaarallisten ja vahingoittamiseen soveltuvien esineiden ja aineiden tuominen kouluun on kielletty (Järjestyslaki 10 §).

2. Työrauha

Kouluyhteisön jäsenen tulee asiallisella ja rauhallisella käyttäytymisellä pyrkiä pitämään yllä ja edistämään lukion työrauhaa.

3. Lukion työaika ja alue

Työajaksi katsotaan työsuunnitelman mukainen työaika sekä kaikki lukion järjestämät tilaisuudet. Lukion järjestämiä tilaisuuksia ovat kaikki koulutyöhön ja siihen liittyvät, myös lukion ulkopuolelle ulottuvat tilaisuudet. Lukion alueeksi katsotaan oppilaitoksen sisätilat, tontti sekä opiskelijoiden välituntikäytössä olevat kävelytiet.

4. Päivänavaus

Päivänavaus kuunnellaan keskusradiosta siinä luokahuoneessa, jossa päivänavausta seuraava oppitunti pidetään. Poikkeuksellisesti voidaan kokoontua myös muualla. Seurakunnan päivänavaukset ovat opiskelijoille vapaaehtoisia. Seurakunnan päivänavaukset ilmoitetaan lukuvuoden alussa ja ne ovat nähtävillä myös toimintakalenterissa. Päivänavauksen aikana ei tulla luokkaan. Myöhästyjät odottavat luokahuoneen ulkopuolella, kunnes heidät päästetään sisään päivänavauksen päätyttyä.

5. Oppitunnit

Oppitunneille saavutaan ajoissa. Jos opettaja jää jostain syystä saapumatta oppitunnille, asiaa on tiedusteltava 10–15 minuutin kuluttua kansliasta. Oppitunneilla syöminen ja juominen on pääsääntöisesti siisteyssyistä kielletty. Poikkeamat edellisestä päätetään aineryhmittäin. Luokkatiloissa huomatuista vioista ja puutteista tulee ilmoittaa opettajalle ja/tai kouluisännälle.

6. Taukotunnit

Opiskelijoilla on mahdollisuus viettää taukotunnit mm. aula- ja käytävätiloissa, pohjakerroksen lukutiloissa tai Myyrmäen kirjastossa. Tietotekniikan luokkia saa käyttää silloin, kun niissä ei ole opetusta. Musiikin opiskelijat voivat harjoitella taukotunteina tyhjissä musiikkitiloissa.

7. Ruokailu

Päätoimisella opiskelijalla on oikeus maksuttomaan ateriaan niinä päivinä, joina opetussuunnitelma edellyttää opiskelijan läsnäoloa. Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuvilla opiskelijoilla on oikeus ruokailuun vain päivinä, joina he osallistuvat yo-valmennuksiin. Ruokasalissa noudatetaan hyvää järjestystä ja hyviä tapoja. Ulkovaatteita ei tuoda ruokasaliin ja tuolit nostetaan ylös ruokailun päätyttyä.

8. Poissaolo koulusta

Alaikäisen opiskelijan on annettava poissaolostaan huoltajan varmentama selvitys. Täysi-ikäinen opiskelija osoittaa poissaololle pätevän syyn. Jos opiskelija on sairauden tai muun äkillisen esteen takia estynyt saapumasta kouluun, poissaolot ilmoitetaan Wilman kautta. Muut kuin äkillisestä syystä aiheutuvat poissaolot on aina anottava etukäteen lomakkeella. Ryhmänohjaaja voi pätevän syyn perusteella myöntää enintään 2 vuorokautta vapaata. Rehtori voi myöntää pidempään kestävän tai loman yhteydessä pidettävän vapaan.

9. Opiskelutarvikkeet

Opiskelijalla on oltava opiskelutarvikkeet ja liikuntatunneilla tarvittavat varusteet. Lukion opiskelijat hankkivat itse oppikirjat ja opiskelutarvikkeet.

10. Tupakointi, päihteet ja huumeet

Tupakointi on lukion alueella ja lukion järjestämissä tilaisuuksissa kielletty ajasta riippumatta. Kielto koskee kaikkia tupakkatuotteita. Päihteiden ja huumeiden hallussapito ja niiden vaikutuksen alaisena esiintyminen lukiossa ja lukion järjestämissä tilaisuuksissa on kielletty. Haltuunotosta säädetään lukiolain pykälissä 26d–g.

11. Kurinpito

Lukiolain perusteella opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka oppilaitoksen järjestämästä tilaisuudesta. Lisäksi opiskelijaa, joka ei noudata järjestystä, käyttäytyy sopimattomasti tai menettelee vilpillisesti, voidaan kurinpitokeinoin rangaista. Ennen rangaistuksen täytäntöönpanoa järjestetään kuulemistilaisuus, johon kutsutaan alaikäisen opiskelijan lisäksi myös huoltaja. (LL 26§)

12. Vilppi

Vilpin yrittäminen ja tekeminen on kokeissa ja kokeeseen verrattavissa tilanteissa kielletty. Jos opiskelija käyttää muualta lainattua materiaalia, tulee tekstissä mainita lähteet. Mikäli opiskelija syyllistyy vilppiin tai vilpin yritykseen tai plagiointiin menetellään kurinpidossa lukiolain 26 §:n mukaan. Plagiointia on valmiin tekstin sanasta sanaan kopioimista tai valmiin tekstin hyödyntämistä pienillä muutoksilla, kuten sanajärjestystä tai muutamaa sanaa vaihtamalla.

13. Lukion omaisuus

Lukion omaisuutta tulee käsitellä huolellisesti. Sille tapahtuneesta vahingosta on tehtävä viipymättä ilmoitus rehtoreille, opettajalle tai kouluisännälle. Opiskelija on velvollinen korvaamaan koulun ja toisen opiskelijan omaisuudelle aiheuttamansa vahingon (vahingonkorjauslaki). Jokaisen tulee osaltaan huolehtia ympäristönsä siisteydestä ja järjestyksestä. Roskat viedään niin sisällä kuin ulkonakin niille tarkoitettuihin säiliöihin. Muillakin tavoin on pyrittävä siihen, että viihtyvyys koulussa säilyy.

14. Kulkuneuvot

Autot ja muut kulkuneuvot jätetään niille merkityille paikoille. Keittiön oven edusta, Uomarinteen koulun paviijongin kulkutiet sekä sisäpiha on huoltoliikenteen takia jätettävä vapaaksi. Polkupyörät tulee jättää niille varatuille alueille. A1, A2 ja C ovien katokset sekä kaikki piha-alueen kulkuväylät on pidettävä esteettöminä hälytysajoneuvojen kulun varmistamiseksi. Piha-alueella on noudatettava erityistä varovaisuutta.

15. Tietotekniikka

Vantaan kaupunki on määrännyt, että kaikkien koulun koneita käyttävien on allekirjoitettava käyttäjäsitoumus. Täysi-ikäinen opiskelija allekirjoittaa sitoumuksen itse. Alaikäisellä pitää olla opiskelijan allekirjoituksen lisäksi huoltajan allekirjoitus.

16. Elektroniset laitteet

Laitteiden tulee olla oppituntien aikana äänettömällä. Oppitunneilla ei saa ilman erillistä lupaa käyttää asiaan kuulumattomia elektronisia laitteita. Opettajalla on oikeus puuttua oppituntia häiritsevään laitteen käyttöön.

17. Toiminta kouluajan ulkopuolella

Kun opiskelijat kouluajan ulkopuolella toimivat koulun tiloissa, heidän tulee noudattaa koulun järjestyssääntöjä. Koulutilojen käytöstä on sovittava hyvissä ajoin rehtoreiden tai vastuuopettajien kanssa.

18. Poliittinen toiminta Koulussa tapahtuvan poliittisen toiminnan osalta noudatetaan opetushallituksen asiasta antamia ohjeita.

19. Pelaaminen

Rahasta pelaaminen on kielletty koulun tiloissa. Koulun tietotekniikan luokissa pelaaminen on kielletty koulupäivän aikana (klo 8-16).

20. Luottamus- ja varaluottamusopiskelijat

Jokaiselle ryhmälle valitaan luottamusopiskelija ja hänen varahenkilönsä. Luottamusopiskelijat edustavat ryhmää eri tilanteissa.

21. Tiedottaminen

Lukion opiskelijalle jaetaan lukuvuoden alussa opinto-opas, jonka sisältöön tulee perehtyä. Tämän lisäksi opiskelijan on velvollisuus seurata Wilmaa ja Fronteria säännöllisesti ja ilmoittaa muuttuneista yhteystiedoista kansliaan.

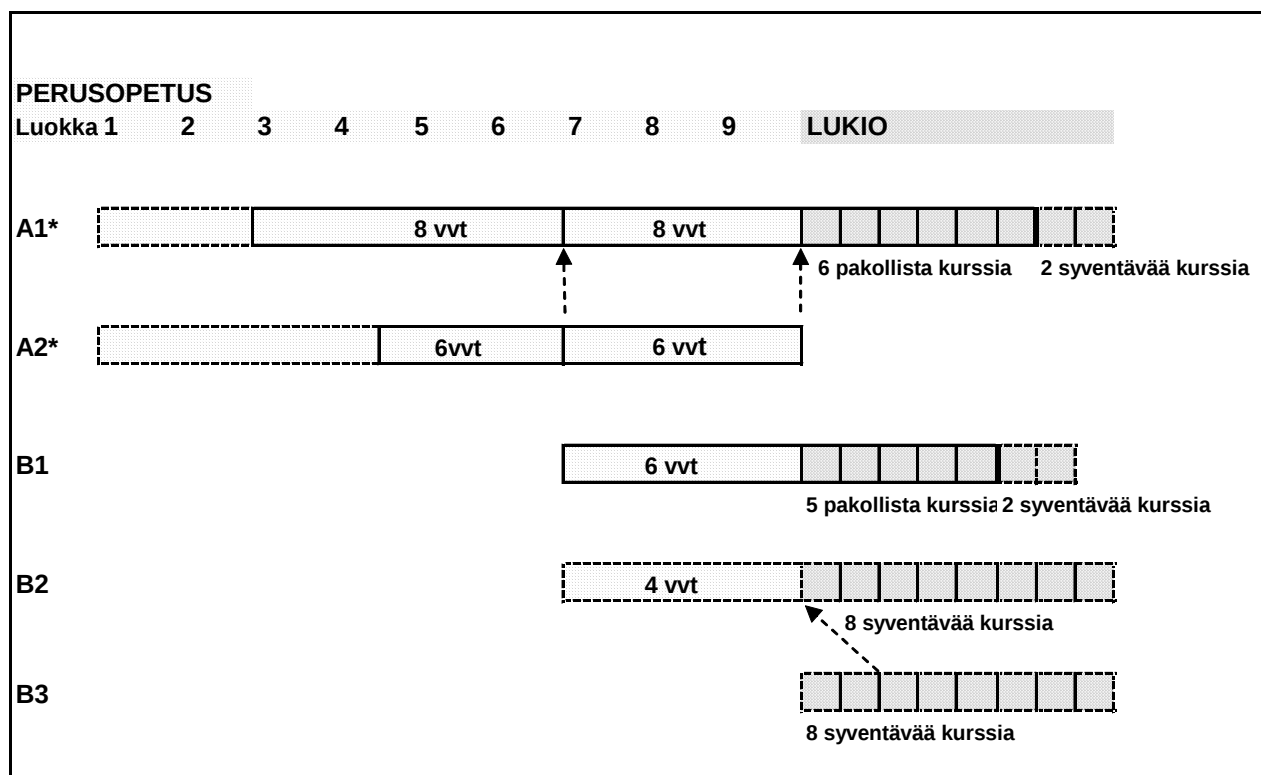
22. Muut määräykset

Rahan kerääminen, ilmoittelu ja ilmoitusten kiinnittäminen koulun ulkopuolisiin tarkoituksiin on sallittua vain rehtorin antamalla luvalla.

23. Järjestyksen valvonta ja seuraamukset

Järjestyssääntöjen noudattamista valvovat kouluyhteisössä työskentelevät henkilöt. Rangaistusta määrättäessä tai muista toimenpiteistä päätettäessä noudatetaan lukiolain 26§:n säädöksiä. Opiskelijan kurinpidollisia rangaistuksia ovat kirjallinen varoitus ja koulusta erottaminen. Käsitelty ja hyväksytty opiskelijakunnan hallituksen kokouksessa 21.4.2015 Olemme yhdessä sopineet ja sitoudumme noudattamaan näitä järjestyssääntöjä Vaskivuoren lukion opiskelijakunta Vaskivuoren lukion henkilöstö.

8.2 Kielten opiskelun mahdollisuuksia kuvaava kaavio

* Lukiossa A-kieli. Opiskelija voi valitsemansa pakollisen A-oppimäärän/valitsemiensa pakollisten A-oppimäärien lisäksi opiskella muiden kielten A-oppimääriä syventävinä opintoina.

8.3 Kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.1	Kielitaidon alkeiden hallinta	* Ymmärtää erittäin rajallisen määrän tavallisimpia sanoja ja fraaseja (tervehdyksiä, nimiä, lukuja, kehotuksia) arkisissa yhteyksissä. * Ei edes ponnistellen ymmärrä kuin	*Osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein. Vuorovaikutus on puheukumppanin varassa, ja puhuja turvautuu ehkä äidinkieleen tai eleisiin. * Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia. * Ääntäminen voi	*Tuntee kirjainjärjestelmän, mutta ymmärtää tekstistä vain hyvin vähän. *Tunnistaa vähäisen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin. * Kyky ymmärtää entuudestaan	*Osaa viestiä välittömiä tarpeita hyvin lyhyin ilmaisin. *Osaa kirjoittaa kielen kirjaimet ja numerot kirjaimin, merkitä muistiin henkilökohtaiset perustietonsa ja kirjoittaa joitakin tuttuja sanoja ja fraaseja.

		kaikkein alkeellisinta kieliaineesta. *Tarvitsee erittäin paljon apua: toistoa, osoittamista, käännoä.	aiheuttaa suuria ymmärtämisongelmia. * Osaa hyvin suppean perussanaston ja joitakin opeteltuja vakioilmaisuja. * Puhuja ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta hänen hallitsemansa harvat kaavamaiset ilmaisut voivat olla melko virheettömiä.	tuntematon sana edes hyvin ennakoitavassa yhteydessä on erittäin rajallinen.	*Osaa joukon erillisiä sanoja ja sanontoja. * Ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta kirjoittaa oikein muutamia sanoja ja ilmauksia.
A1.2	Kehittyvä alkeiskielitaito	*Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen. * Joutuu ponnistelemaan ymmärtääkseen yksinkertaisiakin lausumia ilman selviä tilannevihjeitä. *Tarvitsee paljon apua: puheen hidastamista, toistoa, näyttämistä ja käännoä.	*Osaa viestiä suppeasti joitakin välittömiä tarpeita ja kysyä ja vastata henkilökohtaisia perustietoja käsittelevissä vuoropuheluissa. Tarvitsee usein puhekumppanin apua. *Puheessa on taukoja ja muita katkoksia. *Ääntäminen voi aiheuttaa usein ymmärtämisongelmia. * Osaa hyvin suppean perussanaston, joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja ja peruskieliopin aineksia. * Alkeellisessakin vapaassa puheessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.	*Ymmärtää nimiä, kylttejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin. * Tunnistaa yksinkertaisesta tekstistä yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen * Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen.	*Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein. *Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja). * Osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita. * Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.

Taitotaso A1		Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.3	Toimiva alkeiskielitaito	* Ymmärtää yksinkertaisia lausumia (henkilökohtaisia kysymyksiä ja jokapäiväisiä ohjeita, pyyntöjä ja kieltoja) rutiinimaisissa keskusteluissa tilanneyhteyden tukemana.	*Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviytyy kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhekumppanin apua. * Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat	* Pystyy lukemaan tuttuja ja joitakin tuntemattomia sanoja. Ymmärtää hyvin lyhyitä viestejä, joissa käsitellään arkielämää ja rutiinitapahtumia tai annetaan yksinkertaisia ohjeita.	*Selviytyy kirjoittamalla kaikkein tutuimmissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa. *Osaa kirjoittaa yksinkertaisia

		* Pystyy seuraamaan yksinkertaisia, välittömiin tilanteisiin tai omaan kokemukseensa liittyviä keskusteluja. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja kuulijalle kohdennettua yleiskielistä puhetta.	hyvin ilmeisiä. *Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisiongelmiä. *Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita. * Alkeellisessakin puheessa esiintyy paljon peruskielioppivirheitä.	* Pystyy löytämään tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä (postikortit, säätiedotukset). * Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hyvin hidasta.	viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilötiedot, yksinkertainen sanelu). * Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreetteihin tarpeisiin. Osaa kirjoittaa muutamia yksilauseisia virkkeitä. * Alkeellisessakin vapaassa tuotoksessa esiintyy monenlaisia virheitä.
--	--	--	--	--	--

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.1	Peruskiel- taidon alkuvaihe	* Pystyy ymmärtämään yksinkertaista puhetta tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä. * Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tv-uutisissa. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalilla nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puhetta, joka usein täytyy lisäksi toistaa.	* Osaa kuvata lähipiiriään muutamin lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista. Osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun, mutta kykenee harvoin ylläpitämään pitempää keskustelua. *Tuottaa sujuvasti joitakin tuttuja jaksoja, mutta puheessa on paljon hyvin ilmeisiä taukoja ja vääriä aloituksia. * Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on hyvin ilmeistä ja ääntämisvirheistä voi koitua satunnaisia ymmärtämisongelmia. *Osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita (kuten menneen ajan muotoja ja konjunktioita). * Hallitsee kaikkein yksinkertaisimman kielioopin alkeellisessa vapaassa puheessa, mutta virheitä esiintyy yhä paljon perusrakenteissakin.	*Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavanomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arkisimpia käyttöohjeita). * Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn kontekstin avulla. * Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta.	* Selviytyy kirjoittamalla kaikkein rutiininomaisimmista arkitilanteista. * Osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä (henkilökohtaiset kirjeet, lappuset), jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin sekä yksinkertaisia, luettelomaisia kuvauksia hyvin tutuista aiheista (todellisista tai kuvitteellisista henkilöistä, tapahtumista, omista ja perheen suunnitelmista). *Osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettista sanastoa ja perusaikamuotoja sekä yksinkertaisin sidossanoin (ja, mutta) liitettyjä rinnasteisia lauseita. *Kirjoittaa kaikkein yksinkertaisimmat sanat ja rakenteet melko oikein, mutta tekee toistuvasti virheitä perusasioissa (aikamuodot, taivutus) ja tuottaa paljon kömpelöitä ilmaisuja vapaassa tuotoksessa.

Taitotaso A2		Välittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.2	Kehittyvä peruskielitaito	* Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tyydyttämään konkreetit tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia. *Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja hyvin rajallisen joukon idiomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnaisessa puheessa. * Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Toistoa tarvitaan melko usein.	* Osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiiristään ja sen jokapäiväisistä puolista. Pystyy osallistumaan rutiininomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista. Voi tarvita apua keskustelussa ja vältellä joitakin aihepiirejä. *Puhe on välillä sujuvaa, mutta erilaiset katkokset ovat hyvin ilmeisiä. *Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy. *Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen, jokapäiväisen sanaston ja jonkin verran idiomaattisia ilmaisuja. Osaa useita yksinkertaisia ja myös joitakin vaativampia rakenteita. * Laajemmassa vapaassa puheessa esiintyy paljon virheitä perusasioissa (esim. verbien aikamuodoissa) ja ne voivat joskus haitata ymmärrettävyyttä.	*Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalistat, aikataulut) sekä faktatekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset). * Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsennellystä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista. * Tarvitsee usein uudelleen lukemista ja apuvälineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi.	* Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa. *Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit). *Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot. * Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kömpelöitä ilmaisuja.

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.1	Toimiva peruskielitalo	*Ymmärtää pääajatuksia ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja mukaan lukien lyhyt kerronta. Tavoittaa radiouutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat. * Pystyy seuraamaan yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja. * Pitemmän viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja selkeämpää yleiskielistä puhetta. Toistoa tarvitaan silloin tällöin.	*Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielialueella tavallisimmista arkitilanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hieman vaativammissa tilanteissa. Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia. *Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäröintiä. *Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin verran. *Osaa käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita. * Laajemmassa vapaassa puheessa kielioppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeleita ja päätteitä puuttuu), mutta ne haittaavat harvoin	*Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta. * Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia. * Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteellista.	* Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtaistakin arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitelluista aiheista. *Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidosteisen tekstin liittämällä erilliset ilmaukset peräkkäin jaksoiksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa. *Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja. * Rutiininomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jotkut vaativammat rakenteet ja sanaliitot tuottavat ongelmia.

			ymmärrettävyyttä.		
--	--	--	-------------------	--	--

Taitotaso B1		Selviytyminen arkielämässä			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B1.2	Sujuva peruskielitaito	* Ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa, joka liittyy tuttuihin ja melko yleisiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (epäsuora tiedustelu, työkeskustelut, ennakoitavissa olevat puhelinviestit). * Ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta ja epämuodollisesta keskustelusta. * Ymmärtäminen edellyttää yleiskieltä tai melko tuttua aksenttia sekä satunnaisia toistoja ja uudelleenmuotoiluja. Nopea syntyperäisten välinen keskustelu ja vieraiden aiheiden tuntemattomat yksityiskohdat tuottavat vaikeuksia.	*Osaa kertoa tavallisista, konkreeteista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen ja selostaa myös muita aiheita, kuten elokuvia, kirjoja tai musiikkia. Osaa viestiä varmasti useimmissa tavallisissa tilanteissa. Kielellinen ilmaisu ei ehkä ole kovin tarkkaa. *Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti. Vaikka taukoja ja katkoksia esiintyy, puhe jatkuu ja viesti välittyy. *Ääntäminen on hyvin ymmärrettävää, vaikka intonaatio ja painotus eivät ole aivan kohdekielen mukaisia. *Osaa käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja. Käyttää myös monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. * Kielioppivirheitä esiintyy jonkin verran, mutta ne haittaavat harvoin laajempaakaan viestintää.	* Pystyy lukemaan muutaman kappaleen pituisia tekstejä monenlaisista aiheista (lehtiartikkelit, esitteet, käyttöohjeet, yksinkertainen kaunokirjallisuus) ja selviää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä käytännönläheisissä ja itselleen tärkeissä tilanteissa. * Pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoja useammasta muutaman sivun pituisesta tekstistä suorittaakseen jonkin tehtävän. * Pitkien tekstien jotkin yksityiskohdat ja sävyt saattavat jäädä epäselviksi.	*Osaa kirjoittaa henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä, kertoa niissä uutisia ja ilmaista ajatuksiaan tutuista abstrakteista ja kulttuuriaiheista, kuten musiikista tai elokuvista. * Osaa kirjoittaa muutaman kappaleen pituisen jäsentyneen tekstin (muistiinpanoja, lyhyitä yhteenvedoja ja selostuksia selväpiirteisen keskustelun tai esityksen pohjalta). Osaa esittää jonkin verran tukitietoa pääajatuksille ja ottaa lukijan huomioon. * Hallitsee melko monenlaiseen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita. Osaa ilmaista rinnasteisuutta ja alisteisuutta. *Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä, vaikka virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa, tekstin jäsentelyssä ja tyyliä ja vaikka äidinkielen tai jonkin muun kielen vaikutus on

					ilmeinen.
--	--	--	--	--	-----------

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa					
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.1	Itsenäisen kielitaidon perustaso	* Ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksisen puheen pääajatuksat, kun se käsittelee konkreetteja tai abstrakteja aiheita. Pystyy seuraamaan yleisesti kiinnostavaa yksityiskohtaista kerrontaa (uutiset, haastattelut, elokuvat, luennot). * Ymmärtää puheen pääkohdat, puhujan tarkoituksen, asenteita, muodollisuusastetta ja tyyliä. Pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia, jos puheen kulku on selvästi merkitty erilaisin jäsentimin (sidesanat, rytmitys). Pystyy tiivistämään tai ilmaisemaan kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat. * Ymmärtää suuren osan ympärillään käytävästä keskustelusta, mutta voi kokea vaikeaksi ymmärtää useamman syntyperäisen välistä keskustelua, jos nämä eivät mitenkään helpota sanottavaansa.	*Osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuspäiriinsä liittyvistä asioista, kertoa tuntemuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen. Pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin käytännöllisiin ja sosiaalisiin tilanteisiin sekä melko muodollisiin keskusteluihin. Pystyy säännölliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa vaikuttamatta tahattomasti huvittavalta tai ärsyttävältä. Kielellinen ilmaisu ei aina ole täysin tyylikästä. *Pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin, ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja. *Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia. *Osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomaattinen ja käsitteellinen sanasto. Osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin	*Pystyy lukemaan itsenäisesti muutaman sivun pituisia tekstejä (lehtiartikkeleita, novelleja, viihde- ja tietokirjallisuutta, raportteja ja yksityiskohtaisia ohjeita) oman alan tai yleisistä aiheista. Tekstit voivat käsitellä abstrakteja, käsitteellisiä tai ammatillisia aiheita, ja niissä on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä. *Pystyy tunnistamaan kirjoittajan ja tekstin tarkoituksen, paikantamaan useita eri yksityiskohtia pitkistä tekstistä. Pystyy nopeasti tunnistamaan tekstin sisällön ja uusien tietojen käyttöarvon päättääkseen, kannattaako tekstiin tutustua tarkemmin. * Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien idiomit ja kulttuuriviittaukset.	* Osaa kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia tekstejä monista itseään kiinnostavista aihepiireistä, tutuista abstrakteista aiheista, rutiiniluonteisia asiaviestejä sekä muodollisempia sosiaalisia viestejä (arvostelut, liikekirjeet, ohjeet, hakemukset, yhteenvedot). *Osaa kirjoittaessaan ilmaista tietoja ja näkemyksiä tehokkaasti ja kommentoida muiden näkemyksiä. Osaa yhdistellä tai tiivistää eri lähteistä poimittuja tietoja omaan tekstiin. * Osaa laajan sanaston ja vaativia lauserakenteita sekä kielelliset keinot selkeään, sidosteisen tekstin laatimiseksi. Sävyn ja tyylin joustavuus on rajallinen, ja pitkässä esityksessä voi ilmetä hyppäyksiä asiasta toiseen. * Hallitsee melko hyvin oikeinkirjoituksen, kieliopin ja välimerkkien käytön, eivätkä virheet johda

			muotovaatimuksiin. * Kieliopin hallinta on melko hyvää, eivätkä satunnaiset virheet yleensä haittaa ymmärrettävyyttä.		väärinkäsityksiin. Tuotoksessa saattaa näkyä äidinkielen vaikutus. Vaativat rakenteet sekä ilmaisun ja tyylin joustavuus tuottavat ongelmia.
--	--	--	---	--	---

Taitotaso B2 Selviytyminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa

		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.2	Toimiva itsenäinen kielitaito	* Ymmärtää elävää tai tallennettua, selkeästi jäsentynyttä yleiskielistä puhetta kaikissa sosiaalisen elämän, koulutuksen ja työelämän tilanteissa (myös muodollinen keskustelu ja syntyperäisten välinen vilkas keskustelu). * Pystyy yhdistämään vaativia tehtäviä varten kompleksista ja yksityiskohtaista tietoa kuulemistaan laajoista keskusteluista tai esityksistä. Osaa päätellä äänen lausumattomia asenteita ja sosiokulttuurisia viitteitä sekä arvioida kriittisesti kuulemaansa. * Ymmärtää vieraita puhujia ja kielimuotoja. Huomattava taustamelu, kielellinen huumori ja harvinaisemmat idiomit ja kulttuuriviittaukset saattavat yhä tuottaa vaikeuksia.	* Osaa pitää valmistellun esityksen monenlaisista yleisistäkin aiheista. Pystyy tehokkaaseen sosiaaliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa. Osaa keskustella ja neuvotella monista asioista, esittää ja kommentoida vaativia ajatuskulkuja ja kytkeä sanottavansa toisten puheenvuoroihin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. Esitys voi olla kaavamaisista, ja puhuja turvautuu toisinaan kiertoilmauksiin. * Osaa viestiä spontaanisti, usein hyvinkin sujuvasti ja vaivattomasti satunnaisista epäroinneista huolimatta. * Ääntäminen ja intonaatio ovat hyvin selkeitä ja luontevia. * Hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista konkreetteja ja käsitteellisiä, tuttuja ja tuntemattomia aiheita varmasti, selkeästi ja tilanteen vaatimaa muodollisuusastetta noudattaen. Kielelliset syyt rajoittavat ilmaisua erittäin	* Pystyy lukemaan itsenäisesti usean sivun pituisia, eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä (päivälehtiä, novelleja, kaunokirjallisuutta). Jotkin näistä voivat olla vain osittain tuttuja tai tuntemattomia, mutta henkilön itsensä kannalta merkityksellisiä. * Pystyy tunnistamaan kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin tarkoituksen. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä. Ymmärtää riittävästi tiivistääkseen pääkohdat tai ilmaistakseen ne toisin sanoin. * Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien harvinaisemmat idiomit ja kulttuuriviittaukset.	* Osaa kirjoittaa selkeitä, yksityiskohtaisia, muodollisia ja epämuodollisia tekstejä monimutkaisista todellisista tai kuvitelluista tapahtumista ja kokemuksista enimmäkseen tutuille ja toisinaan tuntemattomille lukijoille. Osaa kirjoittaa esseen, muodollisen tai epämuodollisen selostuksen, muistiinpanoja jatkotehtäviä varten ja yhteenvetoja. * Osaa kirjoittaa selkeän ja jäsenyneen tekstin, ilmaista kantansa, kehitellä argumentteja systemaattisesti, analysoida, pohtia ja tiivistää tietoa ja ajatuksia. * Kielellinen ilmaisuvarasto ei rajoita havaittavasti kirjoittamista. * Hallitsee hyvin kieliopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä harvinaisissa rakenteissa ja idiomatisissa ilmauksissa sekä tyylliseikoissa.

			harvoin. * Kieliopin hallinta on hyvää. Usein puhuja korjaa virheensä itse, eivätkä virheet haittaa ymmärrettävyyttä.		
--	--	--	--	--	--

Taitotasot C1-C2		Selviytyminen monissa vaativissa kielenkäyttötilanteissa			
		Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
C1.1	Taitavan kielitaidon perustaso	*Ymmärtää suhteellisen vaivattomasti pitempääkin puhetta tai esitystä (elokuvia, luentoja, keskusteluja, väittelyjä) erilaisista tutuista ja yleisistä aiheista myös silloin, kun puhe ei ole selkeästi jäsenneltyä ja sisältää idiomaattisia ilmauksia ja rekisterinvaihtoksia. *Ymmärtää hyvin erilaisia äänitemateriaaleja yksityiskohtaisesti ja puhujien välisiä suhteita ja tarkoituksia tunnistuen. *Vieras aksentti tai hyvin murteellinen puhekieli tuottavat vaikeuksia.	*Osaa pitää pitkähkön, valmistellun muodollisenkin esityksen. Pystyy ottamaan aktiivisesti osaa monimutkaisiin käsitteellisiin ja yksityiskohtia sisältäviin tilanteisiin ja johtaa rutiiniluonteisia kokouksia ja pienryhmiä. Osaa käyttää kieltä monenlaisen sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Tyyllilajien ja kielimuotojen vaihtelu tuottaa vaikeuksia. *Osaa viestiä sujuvasti, spontaanisti ja lähes vaivattomasti. *Osaa vaihdella intonaatiota ja sijoittaa lausepainot oikein ilmaistakseen kaikkein hienoimpiakin merkitysvivahteita. *Sanasto ja	*Ymmärtää yksityiskohtaisesti pitkähköjä, kompleksisia tekstejä eri aloilta. *Pystyy vaihtelevaan lukutapaansa tarpeen mukaan. Osaa lukea kriittisesti ja tyyllillisiä vivahteita arvioiden sekä tunnistaa kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin piilomerkityksiä. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä, tiivistämään ne ja tekemään niistä vaativia johtopäätöksiä. *Vaativimmat yksityiskohdat ja idiomaattiset tekstikohdat	*Pystyy kirjoittamaan selkeitä, hyvin jäsenytyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista, ilmaisemaan itseään täsmällisesti ja ottamaan huomioon vastaanottajan. Osaa kirjoittaa todellisista ja kuvitteellisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä käyttäen kieltä joustavasti ja monitasoisesti. Pystyy kirjoittamaan selkeitä ja laajoja selostuksia vaativistakin aiheista. *Osoittaa, että hallitsee monia keinoja tekstin jäsentämiseksi ja sidosteisuuden edistämiseksi. *Kielellinen ilmaisuväaraosto on

			rakenteisto ovat hyvin laajat ja rajoittavat ilmaisu erittäin harvoin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. *Kielioopin hallinta on hyvää. Satunnaiset virheet eivät hankaloita ymmärtämistä, ja puhuja osaa korjata ne itse.	saattavat vaatia useamman lukukerran tai apuvälineiden käyttöä.	hyvin laaja. Hallitsee hyvin idiomaattiset ilmaukset ja tavalliset sanonnat. * Hallitsee erittäin hyvin kielioopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä satunnaisesti idiomaattisissa ilmauksissa sekä tyyliseikoissa.
--	--	--	--	--	---

8.4 Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (955/2002)

N:o 955

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta

Annettu Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 2002

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty opetusministeriön esittelystä, säädetään 21 päivänä elokuuta 1998 annetun lukiolain (629/1998) 10 §:n 1 momentin ja 39 §:n nojalla, sellaisena kuin niistä on 10 §:n 1 momentti laissa 1184/1998:

1 luku

Yleistä

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään lukiolaissa (629/1998) tarkoitetun lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista samoin kuin opetukseen käytettävän ajan jakamisesta eri oppiaineiden ja aineryhmien opetukseen sekä opinto-ohjaukseen (*tuntijako*).

2 luku

Lukiokoulutuksen yleiset valtakunnalliset tavoitteet

2 §

Lukio opiskeluympäristönä

Lukion tulee olla opiskelijalle henkisesti ja fyysisesti turvallinen, oppimisen ja osallistumisen mahdollistava avoin ja myönteinen opiskeluympäristö. Lukion tulee tukea vuorovaikutteisuutta sekä oppilaitoksen sisällä että yhteydenpidossa ympäristöön.

Opiskelijan itsenäisen toiminnan ja vastuullisuuden lisäksi lukiossa korostetaan opiskelijan asemaa osana opiskeluyhteisöä.

3 §

Opetuksen tavoitteet

Lähtökohtana opetuksessa on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Tavoitteena on, että opiskelija oppii arvostamaan luonnon ja kulttuurien monimuotoisuutta.

Opetuksen tulee tukea opiskelijan kasvua aikuisen vastuuseen omasta ja muiden ihmisten hyvinvoinnista, elinympäristön tilasta sekä kansalaisyhteiskunnan toimivuudesta. Opiskelijaa perehdytetään elinkeinoelämään ja yrittäjyyteen. Opiskelijan kulttuuri-identiteettiä sekä kulttuurien tuntemusta syvennetään.

Opetuksen pitää kannustaa opiskelijaa toimimaan opiskeluyhteisössä ja yhteiskunnassa paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Tavoitteena on, että opiskelija oppii edistämään yhdessä muiden kanssa ihmisoikeuksia, demokratiaa, tasa-arvoa ja kestäväää kehitystä.

Tavoitteena on, että opiskelija omaksuu hyvät tavat ja osaa ilmaista kulttuuri-identiteettiään sekä että hän tiedostaa oman persoonallisen erityislaatuunsa.

4 §

Tarpeelliset tiedot ja taidot

Opiskelijalle tulee antaa jatko-opintojen, kansalaisena toimimisen ja laadukkaan elämän kannalta hyvä yleissivistys. Tietoja ja taitoja syvennetään sekä annetaan laajat yleistiedot ihmisestä, yhteiskunnasta, kulttuureista ja luonnosta. Tavoitteena on, että opiskelijalla on hyvät tietoyhteiskuntataidot. Häntä harjaannutetaan käyttämään niitä tiedonhankintaan ja viestintään, hallitsemaan mediaosaamisen perustaidot sekä arvioimaan kriittisesti tietoa. Opiskelijalle opetetaan yhteistyötaitoja, jotka mahdollistavat toimimisen itsenäisesti ja ryhmässä.

Opetuksen tulee harjaannuttaa opiskelijaa monipuolisesti itseilmaisussa ja vuorovaikutustaidoissa ja ilmaisemaan itseään suullisesti ja kirjallisesti molemmilla kotimaisilla kielillä sekä vähintään yhdellä vieraalla kielellä. Opetuksen on tarjottava esteettisiä kokemuksia sekä elämyksiä eri taidemuodoista.

5 §

Elinikäinen oppiminen ja itsensä kehittäminen

Opetuksen on kehitettävä opiskelijan opiskelutaitoja ja opiskelijan kykyä arvioida opiskelutaitojaan.

Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittymistarpeensa oppijana ja käyttämään hänelle soveltuvia opiskelumenetelmiä. Opiskelijaa harjaannutetaan omien valintojen suunnitteluun ja tekemiseen sekä vastuuseen valinnoistaan.

Tavoitteena on, että opiskelija sisäistää elinikäisen oppimisen merkityksen. Häntä tuetaan luottamaan opiskelutaitoihinsa sekä tekemään jatko-opintosuunnitelmia. Opetuksen on luotava valmiuksia opiskelijan oman tehtävän löytämiseksi yhteiskunnassa ja työelämässä.

6 §

Aikuisille annettavan opetuksen erityiset tavoitteet

Aikuisille annettavaa opetusta kehitetään yleissivistävänä opetuksena. Opetuksen tulee tarjota monipuoliset edellytykset perus-, jatko- ja täydennyskoulutukseen sekä opiskelijan elinikäiseen itsensä kehittämiseen osana aikuiskoulutusta. Aikuisille annettavassa opetuksessa tulee antaa tutkintotavoitteisen opetuksen lisäksi

suoritustavoitteisesti opiskelevien aineopiskelijoiden sekä muiden erityisryhmien opetusta, joissa otetaan huomioon aikuisopiskelun erityispiirteet.

Tavoitteena on, että aikuisopiskelija saa yleissivistävän tiedon lisäksi sellaisia opiskelu-, kieli- ja viestintätaitoja sekä tietoteknisiä taitoja, joita tarvitaan sekä jatko-opintoihin että työllistymiseen ja työelämässä menestymiseen. Opetuksen tulee kehittää valmiuksia elinikäiseen oppimiseen sekä tukea opiskelijan persoonallisuuden kasvua.

3 luku

Lukio-opetuksen tuntijako

7 §

Nuorille annettavien opintojen rakenne

Lukion opinnot jaetaan kolmeen osaan: pakollisiin, syventäviin ja soveltaviin kursseihin. Syventävät kurssit ovat pääasiassa pakollisiin kursseihin välittömästi liittyviä jatkokursseja, joita opiskelijalle tulee tarjota valittaviksi.

Soveltavat kurssit ovat eheyttäviä kursseja, jotka sisältävät aineksia eri oppiaineista, menetelmäkursseja taikka saman tai muun koulutuksen järjestäjän tarjoamia ammatillisia opintoja tai lukion tehtävään soveltuvia muita opintoja. Soveltaviin kursseihin voivat kuulua myös taito- ja taideaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Soveltavat kurssit ovat opiskelijalle valinnaisia. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus sisällyttää opintoihinsa soveltaviksi kursseiksi myös edellä tarkoitettuja muun koulutuksen järjestäjän järjestämiä opintoja.

8 §

Nuorille annettavan opetuksen tuntijako

Nuorille annettavan lukiokoulutuksen tuntijako on seuraava:

http://finlex1.edita.fi/dynaweb/stp/stp/2002sd/@_me_;hf=0;cs=dynaweb_print;pt=87914;lang=fi?=88042

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset kurssit	
Äidinkieli ja kirjallisuus	6	3
Kielet		
perusopetuksen vuosiluokilta		
1-6 alkava kieli (A-kieli)	6	2
perusopetuksen vuosiluokilta		
7-9 alkava kieli (B-kieli)	5	2
muut kielet		16
Matematiikka		
lyhyt oppimäärä	6	2
pitkä oppimäärä	10	3
Ympäristö ja luonnontieteet		
Biologia	2	3
Maantiede	2	2
Fysiikka	1	7
Kemia	1	4
Uskonto tai elämäkatsomustieto	3	2
Filosofia	1	3
Psykologia	1	4
Historia	4	2
Yhteiskuntaoppi	2	2
Taito- ja taideaineet	5	
Liikunta	2	3

Musiikki	1-2	3
Kuvataide	1-2	3
Terveystieto	1	2
Opinto-ohjaus		
	1	1
Pakolliset kurssit	47-51	
Syventävät kurssit vähintään	10	
Soveltavat kurssit		
Kurssit yhteensä vähintään		
	75	

Tuntijaon mukaisten pakollisten ja syventävien kurssien lisäksi voi olla koulutuksen järjestäjän päättämiä syventäviä ja soveltavia kursseja. Oppituntien lisäksi opinto-ohjauksessa opiskelijalle annetaan muuta ohjausta.

Opiskelija voi opiskella useampaa kuin yhtä A-kieltä. Jos toista kotimaista kieltä opiskellaan A-oppimäärän mukaisesti, on pakollisten kurssien määrä kuusi.

Saamenkieliselle, romanikieliselle tai vieraskieliselle opiskelijalle voidaan opettaa äidinkieltä ja kirjallisuutta suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärän mukaan.

Jos saamenkieliselle, romanikieliselle tai vieraskieliselle opiskelijalle opetetaan hänen omaa äidinkieltään, opiskelijan äidinkielen ja kirjallisuuden ja muiden kielten pakollisten kurssien yhteismäärät sekä opiskelijalle pakollisten kurssien kokonaismäärä voivat olla 1 momentissa säädettyä pienemmät. Tässä tapauksessa toista kotimaista kieltä opiskellaan valinnaisena aineena.

Jos vieraskieliselle opiskelijalle opetetaan suomen tai ruotsin kieltä suomi/ruotsi toisena kielenä -oppimäärän mukaan, äidinkielen ja kirjallisuuden sekä toisen kotimaisen kielen tunnit saadaan jakaa mainittujen aineiden opetukseen siten kuin koulutuksen järjestäjä päättää.

9 §

Aikuisille annettavan opetuksen tuntijako

Aikuisille annettavan opetuksen tuntijako on seuraava:

http://finlex1.edita.fi/dynaweb/stp/stp/2002sd/@_me_;hf=0;cs=dynaweb_print;pt=87914;lang=fi?=88252

Oppiaineet	Pakolliset kurssit	
Äidinkieli ja kirjallisuus	5	1
Kielet		
A-oppimäärä	6	2
B1-oppimäärä	5	2
Muut oppimäärät (B2, B3)		6
Matematiikka		
lyhyt oppimäärä	6	2
pitkä oppimäärä	10	3
Katsomukselliset ja yhteiskunnalliset aineet		6
Uskonto tai elämäkatsomustieto	1	
Historia	3	
Yhteiskuntaoppi	1	
Filosofia	1	
Luonnontieteelliset aineet		7
Fysiikka	1	
Kemia	1	

Biologia	2	
Maantiede	1	
Psykologia		2
Muita lukion tehtävään kuuluvia aineita ja aihekokonaisuuksia		

Yhteensä vähintään 44

Tuntijaon mukaisten pakollisten ja syventävien kurssien lisäksi voi olla koulutuksen järjestäjän päättämiä syventäviä kursseja sekä muita lukion tehtävään kuuluvia aineita ja aihekokonaisuuksia.

Opiskelijan tulee opiskella vähintään yhtä kieltä A-oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Joko A-kielen tai B1-kielen tulee olla toinen kotimainen kieli. Opiskelijalle tulee varata mahdollisuus opiskella valinnaisena aineena yhtä tai useampaa kieltä.

Rangaistuslaitoksessa järjestettävässä opetuksessa voidaan poiketa 1 momentista sen mukaan, kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Opiskelijan, joka on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana tulee opiskella 1 momentissa tarkoitettujen kurssien lisäksi vähintään yksi kurssi liikuntaa ja yksi kurssi terveystietoa sekä kaksi kurssia kuvataidetta tai musiikkia tai yksi kurssi kumpaakin viimeksi mainittua ainetta.

Oppiaineiden opetuksen lisäksi opiskelijoille annetaan opintoihin liittyvää ohjausta. Ohjaukseen osallistuminen on opiskelijalle vapaaehtoista.

Mitä 8 §:n 4–6 momentissa säädetään koskee myös aikuisille annettavan opetuksen tuntijakoa.

10 §

Erityisen koulutustehtävän saaneen koulutuksen järjestäjän antamaa opetusta koskeva erityissäännös

Lukiolain 3 ja 4 §:n mukaisen erityisen koulutustehtävän saaneen koulutuksen järjestäjän antamassa opetuksessa voidaan poiketa 7 tai 8 §:stä sen mukaan kuin koulutuksen järjestämistä koskevassa luvassa määrätään.

4 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

11 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2003.

Tällä asetuksella kumotaan lukion tuntijaosta 23 päivänä syyskuuta 1993 annettu valtioneuvoston päätös (835/1993) ja aikuislukion tuntijaosta 26 päivänä syyskuuta 1994 annettu opetusministeriön päätös (873/1994) niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen.

12 §

Siirtymäsäännökset

Edellä 11 §:n 2 momentissa mainitun päätöksen mukaan laadittua opetussuunnitelmaa voidaan noudattaa, kunnes opetushallitus päättää tämän asetuksen mukaisten opetussuunnitelmien perusteista ja niiden mukaan laadittujen opetussuunnitelmien käyttöönotosta. Opetushallituksen tulee hyväksyä opetussuunnitelmien perusteet niin, että tämän asetuksen mukaiset opetussuunnitelmat otetaan käyttöön viimeistään 1 päivänä elokuuta 2005.

Erityisen koulutustehtävän saaneelle koulutuksen järjestäjälle 11 §:n 2 momentissa mainittujen päätösten nojalla annetut määräykset raukeavat viimeistään 31 päivänä heinäkuuta 2005.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä asetuksen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 14 päivänä marraskuuta 2002

Opetusministeri

Maija Rask

Hallitusneuvos

Eeva-Riitta Pirhonen

8.5 Opetushallituksen suositus lukiokoulutuksessa opiskelevien maahanmuuttajien äidinkielen opetuksen perusteiksi

Äidinkieli ja kirjallisuus, muu opiskelijan äidinkieli -opetuksen perustehtävänä on tukea opiskelijan kasvamista sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi. Yhdessä suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen tai suomi/ruotsi äidinkielenä -opetuksen kanssa opiskelijan oman äidinkielen opetus vahvistaa opiskelijan monikulttuurista identiteettiä ja rakentaa pohjaa toiminnalliselle kaksikielisyydelle.

Äidinkielen opetuksessa luodaan perusta, jonka varassa opiskelija voi ymmärtää eri oppiaineissa tarpeellisia käsitteitä. Sisältöalueita painotetaan suhteessa käytettävissä olevaan tuntimäärään, opiskelijoiden kielitaitoprofiiliin, opetusryhmän kokoon ja opetettavan kielen ominaisuuksiin.

Opetus lähtee opiskelijoiden kielellisistä ja kulttuurisista kokemuksista. Opetuksessa otetaan huomioon se, että opiskelijat ovat lähtökohdiltaan erilaisia ja että ympäristön tuki vieraskielisen opiskelijan oman äidinkielen oppimiselle on vähäinen. Opetuksessa hyödynnetään paljon vertaisryhmää, ja opiskelijalle tarjotaan runsaasti mahdollisuuksia kuunnella ja puhua äidinkieltään koulussa. Opiskelijaa rohkaistaan ja tuetaan sekä ajattelun kehittämiseen että persoonalliseen kielenkäyttöön. Tavoitteellista äidinkielen opetusta tuetaan kodin ja koulun yhteistyöllä.

Opetuksen tavoitteet

Opetuksen suunnittelussa on otettava huomioon, että äidinkielen hallinnan tavoitteita ei voida asettaa samalle tasolle kuin suomea tai ruotsia äidinkielenään puhuvilla.

Opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tulee tietoisiksi äidinkieltensä rakenteesta ja käytöstä
- laajentaa sanavarastoaan ja parantaa tekstinlukutaitoaan
- osaa hyödyntää monipuolisesti omakielisiä puhuttuja tai kirjoitettuja tekstejä
- pystyy ilmaisemaan itseänsä äidinkielellään rohkeasti ja luontevasti erilaisissa puhetilanteissa
- pystyy kirjoittamaan erilaisia tarkoituksia varten
- syventää oman kulttuurin ja kirjallisuuden tuntemustaan
- osoittaa oman kielen ja kulttuurin arvostusta ja on motivoitunut kehittämään äidinkielen taitoaan edelleen.

Arviointi

Arvioinnin tulee kohdistua monipuolisesti kielitaidon ja -tiedon eri alueisiin. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kirjalliset ja suulliset tuotokset, osallistumisaktiivisuus ja harrastuneisuus.

Kurssit

Puhuminen, lukeminen, kirjoittaminen ja kielen havainnointi kytkeytyvät jokaisen kurssin tavoitteisiin ja sisältöihin.

1. Oma äidinkieli ja sen käyttö (ÄIM1)

Kurssi niveltää perusopetuksen ja lukion äidinkielen opetusta ja vahvistaa sanavaraston ja perusrakenteiden hallintaa. Kurssin aluksi eritellään opiskelijoiden äidinkielen osaamista sekä heidän aikaisempia tietojaan ja tietoisuuttaan omasta äidinkielestään ja kulttuuristaan. Tutustutaan oman äidinkielen käyttöön ja kielen vaihteluun asianomaisella kielialueella. Kuunnellaan äidinkieltä eri tilanteissa sekä keskustellaan opiskelijan perinteistä, lukio-opinnoista ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyvistä asioista. Kartutetaan sanastoa ja määritellään eri alojen peruskäsitteitä omalla äidinkielellä.

2. Kielitieto ja oikeakielisyys (ÄIM2)

Perehdytään tarkemmin oman kielen rakenteeseen ja erityispiirteisiin suomen/ruotsin kieleen verrattuna. Harjoitellaan oman kielen kirjallista käyttöä. Edetään ensin henkilökohtaisista tarkoituksista vaativampiin viestintätehtäviin. Muissa kuin latinalaista kirjaimistoa käyttävissä kielissä varmistetaan kunkin kielen kirjoitustekniikka, mahdollisesti myös tietokoneen avulla.

3. Kielialueen kulttuuri (ÄIM3)

Tutustutaan asianomaisen kieli- ja kulttuurialueen kulttuuriperinteisiin, myös suulliseen kansanperinteeseen, uskontoon ja uskomuksiin sen mukaan, mikä merkitys niillä on kyseisessä kulttuurissa. Verrataan oman kulttuurin piirteitä suomalaiseen kulttuuriin. Aihealueisiin tutustutaan monipuolisesti niistä lukien, puhuen ja kirjoittaen.

4. Viestintä ja yhteiskunta (ÄIM4)

Perehdytään mahdollisuuksien mukaan asianomaisen kielialueen ajankohtaisiin mediateksteihin kuten uutisiin, mainoksiin, artikkeleihin ja reportaaseihin sekä keskustellaan ja kirjoitetaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista. Syvennytään oman kielialueen nykyisiin oloihin. Opiskelija voi suullisesti tai kirjallisesti esitellä ja eritellä valitsemaansa lehtiartikkelia, radio- tai televisio-ohjelmaa.

5. Kaunokirjallisuus ja muut taidelajit (ÄIM5)

Tutustutaan oman kielen tai kielialueen joihinkin tunnettuihin kirjailijoihin ja taiteilijoihin. Luetaan yhdessä jotakin kaunokirjallista teosta ja pohditaan sen sisältöä ja kieltä. Opiskelijat voivat lukea ja referoida haluamansa teoksen tai syventyä johonkin taidelajiin ja kertoa siitä. Opiskelijat voivat esitellä sopivissa tilaisuuksissa oman kielialueensa kulttuuria, taidetta ja kirjallisuutta.

6. Tiedon maailma (ÄIM6)

Perehdytään koulun muihin oppiaineisiin liittyviin eri tieteenalojen teksteihin sanavaraston laajentamiseksi ja eri tieteenalojen nykikäsitteiden oppimiseksi. Keskustellaan eri alojen ajankohtaisista asioista. Kirjoitetaan ja esitellään oma artikkeli tai asiateksti. Voidaan toteuttaa myös laajempi yhtä alaa käsittelevä projekti.